Venerabilis magistri fratris Stephani brulefer parisiẽsis ordinis minorũ Formalitatũ Textus vnacũ ipsius cõmen to perlucido

Doctissimi sacre theologie doctoris Stephani Brulefer formalitatū Textus Incipit.

Cum multi pro introductione Scoti varia de distinctionibus ⁊ formalitatib⁹ eiusdē doctoris Subtilis icōsona tamē suis dictis scripserunt. In qbus scolastici false eruditi a veritate nō modice sunt alienati. Placuit ꝓ cōmuni studere volentiū vtilitate mentem eiusdē doctoris de ea re in h opusculo ostendere. Et pmo q̄rundā modū dicēdi ponere. Secundo illi⁹ modi dicēdi falsitates redarguere. Postremo veritas succincte aperietur. ¶ Quātū ad pmū aduertendū ꝙ ab aliqb⁹ formalisantib⁹ doctorē subtilē (vt asserūt) sequētib⁹ ponunt septē modi distinctionū. Quoꝝ pm⁹ ē distinctio rōnis. Scd's ē distinctio ex natura rei. Terti⁹ ē distinctio formal'. Quart⁹ est distinctio real'. Quint⁹ est distinctio essential'. Sext⁹ ē distinctio se totū subiectiue. Septim⁹ ē distinctio se totū obiectiue ¶ Hi aūt modi distictionū pñt cognosci ꝑ modos idēptitatis oppositos. Quoꝝ pm⁹ ē distinctio rōnis q̄ fm eos est illa q̄ hꝫ fieri ꝑ actū nr̄i intellectus cōparatiuū seu collatiuū. vt sortes ē sortes Sortes posit⁹ a pte pdicati distinguit a sorte posito a pte subiecti. sola rōe et nō ex pte rei siue ex natura rei. ¶ Distinctio aūt ex natura rei fm eos et fm veritatē est illa q̄ est int' aliq̄ extrema de qb⁹ pdicata ꝯdictoria pñt verificari pter opus intellectus. Exēplū vt se hñt totū ⁊ ptes superius ⁊ inferi⁹ concretū ⁊ abstractū. totū eīm hꝫ esse ꝯstitutū ptes aūt nō constitutū. ꝯstitutū aūt ⁊ nō ꝯstitutū ꝯdicūt. Silr superius ē pter actū intellect⁹ multiplicabile in plura. Inferi⁹ aūt nō ē multiplicabile. multiplicabile aūt ⁊ nō multiplicabile sunt ꝯdictoria. ¶ Distinctio aūt formalis ē illa q̄ ē inter aliq̄ duo q̄ꝝ vnū nō includit aliud in pmo mō dicendi ꝑ se vt int' subiectū ⁊ ꝓpriā passionē suā. ¶ Distinctio realis ē illa q̄ est inter aliq̄ duo q̄ sunt res ⁊ res: illa vero sunt res ⁊ res quoꝝ vnū pōt corrūpi alio manēte ⁊ ecōtra vt sortes ⁊ plato vel quoꝝ vnū ꝑ potentiā diuinā pōt esse sine alio vt paries ⁊ color q̄ est in eo ⁊ omne accidēs ꝑ accñs respectu sui subiecti: illa etiam sunt res ⁊ res quoꝝ vnū est ꝑ se causa efficiēs vel finalis ⁊ aliud ꝑ se effect⁹: q: idē realiter nō pt causare seipm. Illa etiā q̄ꝝ vnū ē generās ⁊ aliud genitū q: nulla res seipsam gignit fm Aug⁹. ca. i. i de tri. dei. Ut in diuinis pater ⁊ filius ¶ Distinctio essential' est illa q̄ est inter aliq̄ q̄ ꝑ aliquā potētiā pñt separari a se inuice. vt sortes ⁊ plato paries ⁊ sua albedo: ⁊ sic nō differt distinctio real' ⁊ essentialis fm istos i creaturis q: q̄cunq₃ distinguunt essentialr in creaturis distinguunt realr ⁊ ecōtra q̄cunq₃ distinguūt realr etiā distiguūt essentialr i creaturis. Repit tñ in diuīs distictio real' sine distinctiōe eēntiali ipsarū cū hēant eādē essentiā. Sic g̃ fm eos distinctio realis in plus se habet q̄ distinctio essentialis. ¶ Distinctio se totis subiectiue fm eos est illa q̄ est int' aliq̄ duo extrema q̄ꝝ realitates sunt distincte et ab inuicē separate in actuali existētia ita ꝙ nō ꝯueniūt i aliqua realitate subiectiua seu in actu existendi vt duo indiuidua eiusdē speciei nec eīm coincidit ista distinctio cū distinctione reali q: ibi non reqrit de necessitate separatio actual' h aūt reqrit. Un corp⁹ ⁊ aīa vnita distinguūt realit q: licet nō sint separata actu pñt tñ separari ⁊ vnū pōt corrūpi alio manēte ⁊ tñ nō distinguūt se totis subiectiue. Conueniūt eīm in realitate subiectiue cū ex his ꝯstituat vnum ens ꝑ se. ¶ Distinctio se totis obiectiue est illa q̄ est inter aliq̄ duo extrema q̄ in nullo cōceptu reali cōi ꝯueniūt q̄ddita-

tiue z sunt due vltime differētie. Et per istas septē distinctōes facile patēt septez idēptitates per oppositū ad illas. ¶ Ex his inferūt aliq̄ correlaria ¶ Primū ē φ vltima distinctio arguit oēs alias z penultima oēs alias pter vltimā: sic descēdendo ad pmā. Non ecōtra sic se inferūt Prima em nō arguit scdam nec scda terciam. z sic de singulis vsq3 ad vltimam. ¶ Scdm correlariū ē φ idēptitates nō sic se inferūt sicut distinctōes opposite. Ultima em idēptitas nō arguit penultimā. z sic de alijs vsq3 ad pmā sed opposito mō se hnt q2 pma arguit scdaz z scda terciā. z sic ascendendo vsq3 ad vltimā. ¶ Terciū correlariū. Maior idēptitas q̄ pt esse ē idēptitas rōnis q2 ipsa infert oēs alias. ¶ Quartū correlariū ē φ minor idēptitas q̄ pt esse ē idēptitas se totis obiectiue. q2 ipsa nullā aliam infert. ¶ Quintū correlariū maior distinctio q̄ pōt eē est distinctio se totis obiectiue. z minor ē distinctio rōnis. Rō pmi ē q2 distinctio obiectiua oēs alias īfert. Rō scdi quia distinctio rōnis infert nullam ¶ Sextū correlariū ē φ cū distinctione rōis stat idēptitas ex natura rei z cū distinctōe ex natura rei stat idēptitas formal. z sic d̄ alijs ascēdēdo. Ut aīal z hō distinguūť ex natura rei z tn̄ sūt idē formaliter cū aīal includať in hoīe in pmo mō dicendi p se. ¶ Septimū correlariū est cuz distinctione obiectiua nulla stat idēptitas. ¶ Octauū correlariū ē φ cū idēptitate reali stat distinctio formalis z ex natura rei. hec oīa patēt ex pmissis.

Sed ista opinio lz sit multū cōis et famosa apud mltos scotistas videť tn̄ cōcedere multa falsa nec seqtur doctorē subtilē. imo manifeste asserit aliq̄ ꝯ eū. Ido hoc scdo loco Arguo cā īprobādo pmo φ nulla sit distinctio ex natura rei minor distinctiōe formali z φ distinctio ex natura rei nō possit stare cū idēptitate formali. Quia q̄cūq3 distinguunť ex natura rei distinguūť formalr z ecōtra. g distīctio ex natura rei n̄ stat cū idēptitate formali nec ē minor ipa ꝯña ē manifesta. Añs ꝯcedit ab eis q̄ ad scdaz eius ptē. Sz q̄ ad pmā pbaf. q2 q̄cūq3 distinguunť ex natura rei dicūt aliā z aliā rationē formalē sed q̄cūq3 dicūt aliā z aliā rōnē formalē distinguūť formalr minor ē euidēs. Maior pbaf discurrēdo p oīa illa q̄ ipsi ponūt distingui ex natura rei z nō formalr. pmo de supiori z inferiori. Manifestū em ē φ supius z inferi⁹ hnt aliā z aliā rōnē formalē cuz rō inferioris sit extra rōnez supioris. Silr sic ipsi dicūt rō socratz ē incōicabil. Rō aūt hoīs ē cōicabil. sed eadē rō formal nō pōt esse cōicabil z incōicabil. Silr p3 de toto et ptib. Rō em formal toti⁹ ē alia a rōnib formalib ptiū cū eadē rō formal non sit ꝯstituta z ꝯstituta ꝯstituēs z n̄ ꝯstituens. Silr de mō itrinseco z re cui⁹ ē modus. Licet mod⁹ itrinsec⁹ sit ille q̄ addi tus alteri nō variat rōnē ei⁹ formalē vt p3 d̄ albedine z ei⁹ g̃dib. Albedo em̄ intensa z remissa sūt eiusdē rōis formal n̄ ē tal mod⁹ ꝯueniēs rei i pmo mō dicēdi p se q̄re nō erit ille idē formalr cū re cui⁹ ē mod⁹ licet forte ,ppter n̄ distinguať formaliť a re cui⁹ ē mod⁹: q2 ad distinctōez formalē reqritur fortassis φ sit q̄dditas. mod⁹ itrinsec⁹ aūt nō ē ,ppter formalitas. vel q̄dditas quia q̄dditas alteri addita variat rōnē ei⁹ formalē seu ꝯstituti p illam: vt rōnale z irrōnale si addanť aīali ꝯstituūt spēs hntes diuersas rōnes formales n̄ sic mod⁹ intrinsec⁹ ¶ Un̄ nulla rō q̄dditatiua pt addi alteri quin variet spēm vel simplr h̄ ē de vna spē aliā facit spēm puta si addať dr̄ia ptinens ad esse q̄dditatiuū generi facit spēm aliā. Et n̄ pfuit tal spēs media sed tm̄ pfuit spēs subalterna. P3 q̄rto de diffinitōe z diffinito nā rō formal diffiniti ē alia a rōne formali diffinitōis. Rō em formal diffiniti ē rō toti⁹ z rō formal diffinitōis ē rō ptiū. Nā dicēdū ē φ ē alia rō formal toti⁹ z alia ptiū. ¶ Itē manifestū ē φ ali⁹ est p se ꝯcept⁹ diffinitōis ali⁹ diffiniti accipiēdo p ꝯceptib significatz. g aliā z aliā

Conceptibilitatē dicūt diffinitio et diffinitū sꝫ tales conceptibilitates nō sūt nisi rōnes formales seu obiecta formalia conceptibilia. ergo diffinitio et diffinitū dicūt aliā rōꝫ formalē. Assūptū ē docto. sūbti. ij. dis. pe. vbi ex intētōe pbat illō duobꝫ aut tribꝫ mediis. et confirmatur illa rō. ¶ Quecūqꝫ important aliā et aliā quidditatē illa distinguūtur quidditatiue et formalr sꝫ nō q̄ distinguūtur ex natura rei distinguūtur quidditatiue et formalr igitur distinctio ex natura rei nō pt stare cū idēptitate formali nec ē minor ipsa. Maior ē manifesta. Quia vbi cūqꝫ ē alia et alia quidditas ibi ē distinctio quidditatiua sicut vbi ē alia et alia res ibi ē distinctio realis. mō constat qꝫ ois distinctio quidditatiua ē formalis. Minor ē sufficiēter pbata p discursū factū i pcedēte rōe. pꝫ enim p ipm manifeste qꝫ oia q̄ ipsi ponunt distingui ex natura rei et nō formalr hñt aliā et aliā quidditatē. vel saltē dicūt quiditatiue ad modū intrinsecū eius. Si dicatur qꝫ concretū et abstractū distinguūtur ex natura rei et tñ nō hñt aliā et aliam quidditatē. Dico qꝫ hoc ē falsū qꝫ q̄cūqꝫ distinguūtur solum penes diuersos modos concipiēdi idē obiectū formale sola rōe distinguūtur et nō ex natura rei. Sꝫ concretū et abstractū solū differūt penes diuersos modos cōcipiēdi idē obiectū formale. ergo sola rōe distiguūtur et nō ex natura rei. Maior ē manifesta quia sola diuersitas concipiendi idē obiectū in nūero nō arguit distictionē ex natura rei minor ē docto. sub. in. ij. dis. pmi et in pluribus aliis passibꝫ sue doctrine. ¶ Scdo pncipalr arguitur ad idē supponēdo qꝫ distinctio vna i intellectu ē penes diuersos modos concipiēdi idē obiectū formale. et hoc siue cōcipiēdo grāmatice vt hō et hoīs siue logice vt hō et hūanitas. Alia est distinctio maior in itellectu concipiēdo duo obiecta formalia duobꝫ actibꝫ. et hoc siue illis corrñdeant diuerse res vt intelligēdo hoiēꝫ et asinū siue vna res ad extra vt intelligēdo colorem et disgregatiuū. Ista suppositio ē in forma doc. subti. i. ij. dis. pmi. vbi inuestigat distinctionē formaleꝫ inter rōnē essentie diuine et inter rōnē suppositi. Isto supposito, pbo qꝫ infertur et supius nō solū distinguūtur ex natura rei sed etiā formalr: qꝫ intellectus intelligens hoiem aut sortē aut itelligit ipsa vt diuersa obiecta formalia aut pcise: vt idē obiectuꝫ formale sub alio et alio mō concipiēdi. Nō scdo mō qꝫ tūc nō eēt maior dria q̄ cōcipiēdo hoieꝫ et hūanitatē: et ita nō cōcipet hoiem seu hūanitatē magis cōicabilē q̄ sortē. Nā hō nō ē cōicabilis si hūanitas ē cōicabilis et eꝯ. igitur si hō et sortes nō plus dnt q̄ hō et hūanitas et hō nō ē cōicabilis si sortes sit incōicabilis nec eꝯ si pmo mō cū ista obiecta formalia sint due rōes formales in re ex natura rei repibiles et non fabricate p actū intellectus negociātis seu cōparantis sequitur qꝫ inter ista erit distinctio formalis. Nā vbicūqꝫ ē alia et alia rō formalis ibi ē distinctio formalis qꝫ alietas in diuersis rōnibꝫ formalibꝫ arguit aliā formalitatē et alia et alia formalitas arguit distinctionē formalē. Eodeꝫ mō posset argui de diffinito et diffinitione et de toto et ptibꝫ. Ex his manifestū ē qꝫ nō est ponenda aliq̄ distinctio pcedēs actū itellectus minor distinctōe formali q̄ possꝫ stare cū idēptitate formali. ¶ Preterea tercio arguitur pncipalr: ostēdo qꝫ hoc est contra doc. sub. expsse in eadē distinc. ij. pmi in loco pdicto vbi pōit distinctōꝫ formalē seu nō idēptitatē inter essentiā diuinā et proprietatē declarando qlis sit dria formalis seu nō idētitas q̄ ponitur pcedere oēm actū intellectus sic i forma dicens. Dico aūt tā in rebꝫ q̄ in intellectu dria aliq̄ maior manifesta magis est. Ex illa concluditur frequēter dria minor q̄ est manifesta. In re aūt manifesta ē distinctio rerū et hoc duplr scꝫ suppositoꝝ et naturarū. In itellectu manifesta ē dria duplex. s. modoꝝ concipiendi et obiectoꝝ formaliū. Ex his concluditur dria iā intēta q̄ ē manifesta qꝫ minima i suo ordine hoc ē inter oēs q̄ pcedūt intellectionē. hec ille. ¶ Ex q̄ manifeste pꝫ qꝫ doc. nō solū fnialr sed etiā vbalr ponit distinctionē formalē sine idēptitatē esse

minimā inf oēs pcedētes i:tellectōnē.nul la q est minoz distinctio ex natura rei di stinctione formali. Itē fm ipm Scotuz pbatur. q supio:a distinguūf formalr a suis inferiozib9 qd negāt isti seqces sui. Ipso em in dis.xvi.tercij. Rndeo ex intentione ad qonē formatā:ibi scz. Utrū imago trinitat; psistat in trib9 potētijs aie rōnal realr distinct;. Sic rndet i forma. Ido dico alit sic fm dionisiū.v.ca. de diuinis noib9. Continētia vnitiua nō est eoz q oino sunt idē:qz illa nō vniunf nec eoz q manēt distincta ista distinctōe q fuerūt distincta an vnionē. Sz ē eozū q sunt vnū realr manent tñ distincta formalit siue q sunt idē idēptitate reali distinguunf tñ formalr.bmōi aūt cōtenta sunt i duplici dria.qz qdā sunt de natura ptinētis vt qcūqz sunt supioza ad cōtinens. Uerbi grā. Ab eadē resumif rō formal albedinis coloris qlitat; sensibilis z qntitatis z hec sunt supioza ad hāc albedinē:z ideo non sunt de essentia ei9. Alia sunt ptenta in aliq vnione qsi inferioza qz qsi passiones cōtinētis hec sunt res alie ab ipso ptinēte. Isto mō ens continet mltas passiones q nō sunt res alie ab ipso ente vt pbauit Aristoteles.iiij. methaphi. distinguunf tñ ab inuicē formalit z qdditatiue. Hec ille. Patet igif clare q oia supioza ptinēf vnitiue i suis iferiozib9 z q ad talē ptinētiā vnitiuā requirif q ptenta distinguāf formalr a continente. ¶ Uñ breuit isti Scotizātes non dicūt ad doctrinā scoti pformit q nusqz ponūt distinctionē formalē imo opposituū expsse ponit. Sicut p3 ex istis pallegatis z mult; alijs passionib9 sue doctrine qs omitto causa breuitatis. ¶ Quarto pncipalr Arguif ex dictis eoz dicūt em q distinctio formal ē illa q est inter aliq duo qzū vnū nō includit reliquū in pmo mō dicendi p se. ex ista descriptione si sit sufficiens seqf q supius z inferi9 distinguunf formalr:silr totū z sue partes diffinitū z diffinitio z nō solū distinguūtur ex natura rei,pbaf. Quecunqz extrema sic se habēt q vnū includit alterū in pmo mō dicendi p se illa distinguūf formalr sed totū z sue ptes supius z inferi9 diffinitō z diffinitū sic se hñt q vnū non includit aliud in pmo mō dicendi p se. Maior ē euidēs ex descriptione distinctionis formal data ab eis.minor p3 qz superius ñ includit inferi9 in pmo mō dicēdi p se cū nullū supius diffiniaf p suū inferi9 imo oia inferioza sunt extra rōez p se supioz. Silr diffinitio ñ includit in primo mō dicendi p se diffinitū qz ppones p se nō puertūf fm phm pmo posterioz de statu pncipioz sic intelligēdo q si pdicatū dicaf de subiecto p se nō eē dicaf subiectū de pdicato p se sz p accidens. q si ista est p se pmo mō hō est aial rōnale. ista nō erit p se pmo mō aial rōnale ē hō sz mag; p accidēs. Silr ptes ñ includūt totū in pmo mō dicēdi p se. Si dicaf ad ista licet supius ñ includat iferi9 suū in pmo mō dicēdi p se neqz diffinitio diffinitū:neqz ptes totū:tñ eē inferi9 icludit supius i pmo mō dicēdi p se. z diffinitū diffinitionē z totū suas ptes h nihil valet qz licet p h pcluderef q omē iferi9 est idē formalr suo supiozi z silr diffinitū sit idē formalr diffinitōe z silr totū suis ptib9,ppt h q qōlibet illoz icludit reliquū i pmo mō dicēdi p se. Et pfirmaf qz i cauf pcisis si affirmatio est cā affirmationis.z negacio erit cā negatōis p phm pmo poste. q si icludere aliō in pmo mō dicēdi p se sit rō pcisa qre includēs ē idē formalr incluso. Nō includere aliud in pmo mō dicēdi p se.erit cā qre nō includens sit ñ idē nō incluso. Modo pstat si descptio distinctōis formal data ab eis sit sufficiēs.q causa pcisa qre aliqd ē idē formalr alteri qz includit aliud in pmo mō dicēdi per se. Uel igif opoztebit eos pcedere ista q in istis instātijs iferunf q tñ fuerūt negata. Uel opoztet eos dicere q descriptiones tam distinctōnis formalis qz idēptitatis sint ab eis insufficienter assignate. ¶ Preterea qnto pncipalit Arguif p modū ponendi ipsoz di-

stinctionē se totꝫ subiectiue: qꝛ si illa di-stinguerēt solū se totꝫ subiectiue ꝗꝛ rea-litates sunt loco ⁊ situ sepate ⁊ i actuali existētia vt duo idiuidua eiusdē speciei seqꝛ ꝙ corp⁹ ⁊ aia actualr̄ vnita ñ distin-guerēt se totꝫ subiectiue nec etiā hō ⁊ sua albedo neqꝫ aia itellectia ⁊ scia sua: ꝯñs est falsū. ꝗ ꝯña manifesta: qꝛ oīa illa non hñt realitates loco ⁊ situ sepatas. Falsi-tas ꝯñtꝫ pꝫ: qꝛ si illa ñ distinguerēt se to-tis subiectie: seqret ꝙ ꝯuenirēt i aliq̄ rea-litate subiectiua seu i aliq̄ actu existēdi qđ ē falsū. qa q̄cūqꝫ due eēntie eēntialr̄ ⁊ realr̄ distinguūt ad se inuicē hñt aliū et aliū actū exn̄di: seu aliā ⁊ aliā realitatē sbiectiuā: sꝫ corp⁹ ⁊ aia vnita sit. silr̄ hō ⁊ sua albedo. silr̄ etiā aia ⁊ sua scia sunt realr̄ ⁊ eēntialr̄ distiete distincta: ꝗ ñ cō-ueniūt i aliq̄ actu existēdi seu realitate subiectiua. Maior pbat. qꝛ vnaqꝫ res siue essentia hꝫ suū ppriū actū exn̄di. cū eē exn̄di ⁊ eē essentie idēptificēt realr̄. sic ꝗ corp⁹ ⁊ aīa hñt aliā ⁊ aliā entitatē: ita hñt aliā ⁊ aliā existētiā actualē. Vñ bre-uiter ñ video ꝙ aia ⁊ corp⁹ ⁊ silr̄ ꝙ acci-dens ⁊ subiectū ꝯueniunt magis in aliq̄ actu existēdi cōi ambobꝫ seu i aliq̄ reali-tate sbiectia qñ vniūt sit ꝗ̄ qñ actualr̄ st sepata. ¶ Sexto arguo pbando ꝙ distin-ctio se totꝫ obiectiue ñ inferat oēs alias: nec sit maior oibꝫ alijs: qꝛ risibile ⁊ flebi-le opponūt ⁊ distinguunt se totꝫ obiectie silr̄ risibile ⁊ hō: ⁊ tñ nō distinguūt realr̄ ꝗ distinctio se totꝫ obiectiue ñ infert di-stinctionē realē nec ē maior ea. Assūptū pbat qꝛ in nullo cōceptu cōi reali q̄dditatiue ratio ꝯueniūt: cū illa habeāt ꝯcept⁹ sim-plices simplr̄: neqꝫ icludūt ens q̄dditati-ue. Ois em ppria passio cuiuscūqꝫ entis est simplr̄ simplex nec aliqd icludit q̄d-ditatiue. Qđ ꝯfirmat ⁊ ē q̄si idē qꝛ vni-tas ⁊ bonitas q̄ sūt pprie passiones entꝫ distinguūt se totꝫ obiectie ⁊ tñ nō distin-guūt realr̄. ꝗ distictio se totꝫ obiectie nō īfert distictonē realē nec oēs alias. Assū-ptū pꝫ qꝛ i nullo ꝯceptu cōi q̄dditatiue ꝯueniūt cū nullū sit supi⁹ ad ipas. dicūt em ꝯceptū simplr̄ simplicē irresolubilē in aliqđ p̄us. nec ens q̄dditatiue p̄dicat de ipsis cū sit subiectū ipsarū. nullū em subiectū p̄dicat q̄dditatiue d suis ppriis passionibꝫ. ¶ Qđ aūt oīa p̄dicta idēptī-ficent realr̄ pꝫ qꝛ etiā ppria passio idē-ptificat realr̄ cū suo subiecto: ⁊ oēs pro-prie passiones subiecti idēptificant realr̄ inter se. ¶ Confirmat scđo. due dr̄ie vl-time distinguunt se totis obiectiue ⁊ tñ pñt esse idē realr̄ ⁊ essentialr̄. ꝗ distictio se totis obiectiue nō est maior oibꝫ alijs nec infert oēs alias. Añs pbatur qꝛ vlti-ma differentia specifica albedinis ⁊ dr̄ia hui⁹ albedinis distinguunt se totis obie-ctiue ⁊ sunt primo diuerse cū sumant ab vltima realitate speciei ⁊ vltima realitate indiuidua: ⁊ dicūt cōceptus simplr̄ sim-plices ⁊ tñ nō distinguūt essentialr̄ neqꝫ realr̄ cū ois dr̄ia speciei idēptificet cum p se indiuiduo illi⁹ speciei vel cū dr̄ia ei⁹ indiuiduali. Et ista vltimate sumpta sunt de mente doctoris Subtilis in. iij. dist. pmi. ⁊ in. iij. dist. secūdi. In materia de principio indiuiduationis ⁊ in mul-tis alijs passibꝫ quos p nūc omitto. Et sic patet ꝙ formalisantes multa dicunt contra opinionē Scoti. Patet etiā falsi-tas multoꝝ doctoꝝ ab eis. Patet etiam quō cum distinctione se totis obiectiue stat idēptitas realis nec infert oēs alias quoꝝ opposita asserebant in suis corre-larijs. ¶ Preterea septimo principaliter probo ꝙ distinctio realis ⁊ essentialis nō inferunt distinctionē formalē: imo cum idemptitate formali stat distinctio tam realis ꝗ̄ essentialis: quia hō est idē for-maliter ⁊ quidditatiue aie sue intellecti-ue ⁊ corpori suo que sunt partes essentia-les ipsum essentialiter ⁊ intrinsece consti-tuentes ⁊ tamen essentialiter et realiter distinguūtur ab eis tam diuisim ꝗ̄ con-iunctim sumptis. ergo distinctio realis ⁊ essentialis non inferunt distinctionem formalem: immo cum idemptitate for-mali stat distinctio realis et essentialis. ¶ Assumptum pro prima parte patet.

qꝛ tā aīa ītellectiua ꝙ̄ corp⁹ includunť q̈ddicatiue ꝛ formaľr in hoīe ꝛ hō īcludit illa duo ī p̄mo mō dicēdi ꝑ se. ğ hō ē idē eēntiaľr cū ipsis. ꝯña tenet ꝑ descꝑtionē idēptitatꝫ formaľ data ab ipis. Illa eīn sunt idē formaľr ꝭm eos q̄ꝫ vnū īcludit alterū ī p̄mo mō dicēdi ꝑ se. Añs ꝓbať. qꝛ de q̈dditate seu diffinitōe q̈ddicatia cuiuslibet rei naturaľ ē tā materia ꝙ̄ ꝓpria forma sb̄alis. sꝫ corp⁹ ꝛ aīa sūt hmōi respectu hoīs. ğ ꝛc̄. Et ita p̄t argui de q̄libet re naturali. ꝛ h̄ ē de intētōe doc. sb̄. in. iij. in illa q̄ōne. Utrū xp̄s fuerit hō in triduo. scd̄a ꝑs principaľ assūpti. s. q̈ hō eēntiaľr ꝛ reaľr distinguať ab eis ab aīa ītellectiua scꝫ ꝛ corpoꝛe tā diuisim ꝙ̄ cō iunctim sūptꝫ pꝫ ꝑ doc. sub. in. iij. dis. ij. Et ꝑ oēs scotizātes q̄ expꝯsse h̄ determināt

¶ Octauo p̄ncipaľr ꝓbādo q̈ idēptitas rōis ñ infert oēs alias idēptitates cui⁹ oppositū dicūt ī suis correlarijs. Quia pꝛ ꝛ fili⁹ ꝛ spūsctūs sunt idē rōe seu hn̄t idēptitatē rōis ꝛ tn̄ ñ sunt idē reaľr suppositaľr seu ꝑsonaľr. Igiť idēptitas rōnis ñ infert oēs alias idēptitates. Assūptū ꝓ scd̄a ꝑte sui manifestū ē. Nā alia ē ꝑsona pr̄is. alia filij. alia spūsscti ꝛ distinguunť int̄ se reaľr suppositaľr cū nulla res sit q̄ seipsaꝫ gignat ꝓducat vľ spiret Sꝫ p̄ma ꝑs assūpti ꝓbať. Nā d̄ q̈buscū ꝙ̄ dr̄ vn⁹ ꝛ idē respect⁹ nūero seu eadē relatio nūero illa sūt eadē rōe ꝛ hn̄t idēptitatē rōnis. Sꝫ de pr̄e ꝛ filio ꝛ spūsctō dr̄ vn⁹ ꝛ idē respect⁹ seu relatio rōnis nūero igiť sunt idē rōe. Maioꝛ pꝫ. Nā sic illa distinguunť rōe de q̈bꝫ dicūť diuerse relatōes ita illa dicūť eadē rōne de q̈bꝫ dr̄ vn⁹ ꝛ idē respect⁹ rōis seu relatōis. mioꝛ ꝓbať qꝛ pr̄ ꝛ fili⁹ ꝛ spūssanct⁹ sūt vn⁹ dn̄s respectu creature vn⁹ creatoꝛ vn⁹ conseruatoꝛ ꝛ rectoꝛ ꝛ sic de alijs. Mō ꝯstat q̈ tale dn̄ium ꝛ respect⁹ creatōis actiue et ꝯſuatōis ꝛ gubnatōis ꝛ sic d̄ siľibꝫ ipoꝛtāt solū relatōꝫ seu respectū rōis. ¶ Cōfirmať qꝛ oīs respect⁹ dei ad creaturā ē cōis trib⁹ ꝑsonis p̄sertim loquēdo de respectu cause ad causatū ꝛ creātis ad creatū cū oꝑa trinitatis ad extra sint indiuisa. Sed oīs taľ respect⁹ dei ad creaturam ē respect⁹ rōnis ꝛ nō reaľ cū de⁹ non possit referri habitudie reali ad creaturā seu ad aliq̄d aliud extra se. igiť in tali respectu cōi tres ꝑsone ꝯueniunt cū sint idem tāꝙ̄ in aliquo essentiali ad extra.

¶ Itē nono p̄ncipaľr arguiť ad idē p̄dicamēta sunt eadē rōe ꝛ tn̄ nō sūt idē realiter ꝛ eēntiaľr aut saltē formaľr igitur idēptitas rōnis ñ infert oēs alias idēptitates. Assūptū ꝓ scd̄a sui ꝑte pꝫ. Nā p̄dicamēta ꝭm vnā opinionē distinguūť realiter ꝛ essentiaľr. Aut ad min⁹ formaľr ꝭm aliā. Uel t̄cio ꝭm vnā opinionē aliq̄ p̄dicamēta ꝭm suas sp̄ēs aliquas distinguunť reaľr a se inuicē. Sꝫ p̄ma ꝑs assūpti ꝓbať. Nā oīa p̄dicamēta ꝯueniūt in ista scd̄a intētōe seu relatōe rōnis q̄ ē genus gn̄alissimū. sb̄a eīn ē gen⁹ gn̄alissimū siľr q̄litas ē gen⁹ gn̄alissimū. ꝛ sic d̄ alijs

¶ Confirmať qꝛ hō ꝛ lapis ī istis duabꝫ ꝓpōnibꝫ. hō currit. ꝛ lapis ē in cētro t̄re idēptificantť rōne cū ꝯueniunt in isto respectu rōnis seu scd̄a intētione q̄ dr̄ subiectū seu subijci in ꝓpōne ꝛ tn̄ ꝯstat q̈ distinguunť essentiaľr ꝛ reaľr. Igiť idēptitas rōnis ñ infert oēs alias idēptitates. Nec valet si dicať q̈ nō ē idē respect⁹ numero seu scd̄a intentio q̄ dicať de decē p̄dicamētis sꝫ solū sp̄ē. Nec eadē scd̄a intentio nūero q̄ dr̄ de subiecto illi⁹ ꝓpōis vľ alteri⁹ sed soluꝫ sp̄ē: qꝛ tn̄ nulla entia creata vel paucissima pn̄t idemptificari rōne. ꝛ h̄ loquēdo regulariť ꝛ ꝭm q̈ logici cōiter loquūť de scd̄is intētionibꝫ seu respectibꝫ rōnis qꝛ vt cōiter dicūt nulla encia reaľr ꝛ eēntiaľr distincta totaľr et ad inuicē sepata pn̄t ꝯuenire in aliq̄ respectu rōnis nūero q̄ dicať de ipsis. Et notāter dixi cōiť ꝛ regulariť qꝛ in aliq̄bꝫ entibꝫ oppositū iueniť vt patebit in rōne sequenti. Siľr nullū ens reale creatum quātūcunꝙ̄ sit seq̄tur idē reaľr ꝛ penit⁹ ex natura rei pōt conuenire cum seipso in vno respectu seu relatōne rōnis numero. Sortes eīn ꝙ̄uis sit sibi idem penit⁹

tus ex natura rei: in istis tñ duabꝫ ppo/sitionibꝫ Sortes legit. sortes disputat nō ꝯuenit cū se ipo neqꝫ idētificatur sibi ipsi in vno respectu seu relatiōe rōnis nu mero. Alia est enī intentio scḋa seu rela tio rōnis nūero subiecti vt dī de ipsa in pma ppositione z alia vt dī de ipā i scḋa Sic igiƚ intellectus nō posset facere qḋ idē ens creatū oibꝫ modis idē ex natura rei esset sibi idē rōne si oporteret eundē respectū seu relationē rōnis nūero dici de eisdē rōne seu de his q̄ idētificanƚ rōe ¶ Decimo z vltimo Arguiƚ sic Aqua pura z ꝟba ista. Ego baptiso te in noie. pris z filij z spūssancti sūt realiter z eēn/tialiter distincta z tñ ꝯueniūt in vno re/spectu seu relatōe rōnis nūero in q̄ idēti ficanƚ. Igiƚ distinctio realis z eēntialis stat cū idētitate rōne cuiꝰ oppositū di/cūt ipi. Assumptū ꝑ pma pte pbaƚ. Nā aq̄ pura est ens pmanēs ꝟba illa sūt suc cessiua. Silr remanet in actuali existen/tia aq̄ pura ꝟbis trāseūtibꝫ igiƚ illa duo realiter z essentialiter distinguunƚ. Sꝫ scḋaꝫ partē assumpti pbo: nā illa duo si mul sumpta faciūt vnū sacrm baptismi. qḋ formaliƚ nihil aliud ē nisi relatio si/gni ad signatū q̄ relatio nō est nisi respe ctus rōnis: igiƚ conueniūt in vna z eadē relatione rationis numero z in eadē idē tificanƚ. Antecedens probatur per Au/gustinum sup Iohannē Omelia. xviij. Et ponitƚ in canone Detrahe. Accedit ꝟbū ad elementū z fit sacramētū. Con firmaƚ ratio quia entia quantūcūqꝫ di/uersa in re possunt cōcurrere z couenire in fundamēto vnius relationis rōnis nu mero. Igiƚ illa quātūcūqꝫ diuersa in re possunt esse eadē rōne. Igiƚ idētitas ra/tionis nō infert identitatē realē. primū añs pbaƚ: qꝛ huiꝰ relationis vnius nūe/ro q̄ est ꝟcare multū bonū hñ pōt eē fun damentū totū istud scꝫ circulus pendēs añ tabernā cooptus folijs edere in mo/dum circuli zc̄. Multe etiā oōnes con texte vel vna oratio ex multis syllabis q̄ nihil vnū per se faciunt sunt fundamen/tum vnius relationis numero scꝫ huiꝰ q̄ est ꝑcare deo in esse aliq̄ que siue insunt intrinsice cū tñ cōstet ꝙ illud signatum sit vnū z idem simplicissimū. Ex his oī bus ptꝫ q̄liter ista opinio formalizanti um cōtinet multa falsa. z q̄liter oia illa falsa sunt ꝯtra mentē docto. subti. Patꝫ etiam scḋo q̄liter isti sunt turpiter dece pti ex eo ꝙ opināƚ se sequi doctorē sub. sibi tñ in istis z in multis alijs expsse cō tradicūt vt prolixius declaraui in diuer sis passibus doctrine: pfati docto. sub. legendo suos q̄tuor libros sniarū in ma gnis scolis huius ꝯuentus fratrū. f. mi norū. ¶ Potest igiƚ aliter dici ꝙ iste di/stinctiones nō ordinanƚ inter se ꝑ modū inferioris z supioris. Nec silr hñt neces/sariā habitudinē adinuicē ꝑ modū infe/rentis z illati. ¶ Qḋ probaƚ pmo quia sicut cū idētitate reali stat distictio for/malis ita cū idētitate formali stat disti/ctio realis z essentialis. Prima pars ptꝫ qꝛ risibilitas z flebilitas silr z humani/tas sūt idē realiter, z tñ distinguunƚ for maliter: cū sint diuerse formalitates q̄ꝝ vna non includit aliā in pmo mō dicen/di ꝑ se. Scḋm probaƚ quia hō est idem formaliter aie intellectiue et etiā corpi cū includat ipa in rōne sua q̄dditatiua seu in pmo modo dicendi per se z tñ di/stinguunƚ realiter ab ipis z essentialiter sicut manifestū est. Probaƚ tercio qꝛ di/stinctio se totis obiectiue nō infert distin ctionē realē z essentialē. Nec ecōtra di/stinctio realis z essentialis infert distin/ctionē se totis obiectiue. g̃ nō ordinan/tur inter se ꝑ modū supioris z inferioris nec ꝑ modū inferētis z illati. Prima ps añtis probaƚ qꝛ vnitas z bonitas silr ri sibilitas z flebilitas distinguunƚ se totꝫ obiectiue vt pbatū est ꝯtra opinionē p/cedentē z tñ sunt idē realiter z essentiali/ter. Silr dria vltima spēi z dria vltima sui ꝓprij indiuidui distinguunƚ se totis obiectiue z tñ sunt idē realiter vt etiā p/batum est contra predictā opinionem. ¶ Et pt addi vna parua ratio qꝛ q̄cūqꝫ

sūt ꝑmo diuersa distīguūtᷣ se totis obiectiue s; oēs dr̄ie vltie sūt ꝑmo diuerse ꝙ distīguūtᷣ se totis obiectiue. Maior pꝫ q: ꝑmo diuersa ī nullo cōceptu cōi ꝯueniūt. Aliodn nō eēnt ꝑmo diuersa. Minor pbatᷣ q: si dr̄ie vltime nō eēnt ꝑmo diuerse īcluderēt aliq̄d cōe dictū de eis in q̄ ꝯuenirēt ꝛ p ꝯn̄s cū n̄ sint eedē differrēt alijs dr̄is a se iuicē ꝛ sic n̄ eēnt vltime dr̄ie: s; ille alie p q̄s differrēt a se inuicē. Uel eēt pcessus ī infinitū ī differētijs ꝛ differētib;. Scd̄a ps āntis probatᷣ q: hō ꝛ asin⁹ distīguūtᷣ realitᷣ ꝛ eēntialitᷣ ꝛ tn̄ nō distiguuntᷣ se totis obiectiue cū ꝯueniāt in aliq̄ cōceptu cōi: illa etiā ps ꝯceditur ab oib; formalisantib;. ¶ Ulterius pōt dici ꝙ p̄ter distinctionē rōnis q̄ fit p actū collatiuū intellectus seu volūtatis cōparata quā etiā suppono cu; dictis formalisantib; nō sunt necessario ponēde nisi due distinctiones p̄cedētes oēm actū intellect⁹. s. distinctio formalᷣ ꝛ distīctio realis quarū ꝑma ē minor distīctio ꝛ īmanifesta: scd̄a ē maior ꝛ māifesta. Et ad istas duas distīctōes oēs alie h̄nt reduci nec ꝑprie distinguūtᷣ ꝯ̄ istas.

¶ Pro declaratōe ꝑme distīctōis aduertēdū ꝙ illa oppōitᷣ idētitate formali seu vnitati: iō vidēdū ē q̄d sit idētitas formalᷣ. Possum⁹ ei inuenire mltos grad⁹ vnitat;. In ꝑmo ḡdu ē vnitas siue idētitas aggregatōis ꝛ illa ē mīma vnitas. In scd̄o ḡdu ē vnitas ordis q̄ aliq̄d addit sup aggregatō;. s. ordinē ptiū ad inuicē. In tercō ē vnitas p accn̄s vbi vltra ordinē ē informatio licet accn̄talᷣ vnius ab alio q̄ sic sᷣ vnū. In q̄rto ē p se vnitasᷣ cōpositi ex ꝑncipijs eēntialib; p se actu ꝛ p se potētia In q̄nto ē vnitasᷣ simplicitatis q̄ ē vera idētitas q̄cq̄d ei ē ibi ē realᷣr idē cuilib; ꝛ nō tm̄ ē vnū illi vnitate vnionis sic ī alijs modis. In sexto ḡdu adhuc vltra oēs ē idētitas formalᷣ aliud.

¶ Uoco aūt idētitatē formalē vbi illud ꝙ sic ē idē includit aliud cui sic ē idē in sua rōne forāli ꝛ ꝑmo mō dicēdi p se ꝛ p h̄ pꝫ q̄d sit distīctio formalᷣ opposita tali idētitati formali. ¶ Uoco aūt distīctionē formalē vbi illō qō dr̄ sic distīctū n̄ includit illud a q̄ ē distinctū ī sua rōne formali ꝛ ī ꝑmo mō dicēdi p se. Ex h̄ pt elici ꝙ oē inferi⁹ est idē suo supiori formalᷣr ꝛ oē diffinitū est idē sue diffinitōi formalᷣr. Pōt etiā elici ꝙ oē totū eēntiale est idē formalᷣr ꝛ q̄dditatiue cu; suis ptib;: pꝫ q: oia ista includūt illa in sua rōe formali ꝛ p se ꝑmo mō. Scd̄o pt elici ꝙ supi⁹ distinguitᷣ formalᷣr a suo inferiori ꝛ sitᷣr ois diffinitio distinguitᷣ formalᷣr a suo diffinito sitᷣr oēs ptes alic⁹ toti⁹ eēntialᷣ distinguūtᷣ formalᷣr q̄dditatiue a suo toto. Probatᷣ q: ista nō icludūt illa ī sua rōe formali ꝛ p se ꝑmo mō vt dictū ē ī improbatōe p̄cedētis opinionis. Tercio pt elici ꝙ distinctio formalᷣ ē ī re ꝛ ex natura rei p̄cedēs oēs actū itellect⁹ q: ista distinctio ē intᷣ q̄dditates ꝛ realitates q̄rū vna nō includit aliā q̄dditatiue: ꝛ mō q̄dditas ꝛ realitas q̄rū vna n̄ includit aliā sunt vere ex natura rei. Nec p̄nt dici scd̄e intentōes vel encia rōis fabricata p actū collatiuū itellect⁹ vl̄ negociatiuū. ¶ Quarto ꝑncipalᷣr pt dici ꝙ distinctio ex natura rei nō ē minor distinctōe formali imo ē ipamet distinctio formalᷣ ꝛ q̄cūq; distinguūtᷣ ex natura rei distiguūtᷣ formalᷣr ꝛ ꝯ̄. S; ꝯ̄ h̄ arguitᷣ Inferi⁹ distiguitᷣ a suo supiori ꝛ sitᷣr diffinitᷣ a sua diffinitōe aliq̄ distictōe ex natura rei p̄cedēte oēm actū intellect⁹ ꝛ nō solū distinctōe rōnis fabricata p actū intellect⁹. S; inferi⁹ n̄ distinguitᷣ a suo supiori vel etiā diffinitū a sua diffinitōne distinctōe formali cū q̄libet illoꝝ icludat reliquū ī ꝑmo mō dicēdi p se vt etiā mō dictū ē nec etiā distinguitᷣ realᷣr vt pꝫ nec etiā aliq̄ distinctōne maiori q̄3 sit distictio formalᷣ. ꝙ distiguitᷣ aliq̄ distictōe minori q̄3 sit distinctio formalᷣ p̄cedente ex actu itellect⁹. Illa āt n̄ videtᷣ eē mihi distictio ex natura rei. ideo ponēda ē distinctio ex natura rei minor distinctōne formali etiā extra itellectū. ¶ R̄ndeo ꝙ distictio formalᷣ ē duplex. Una ē q̄ ē intᷣ

aliq̄s duas quidditates z realitates seu
formalitates q̄rū vna ñ cadit ĩ rōꝫ q̄ddi
tatiuā alteri⁹ nec ɔ̄. Et isto mō ſbiectū
z ꝓpa passio puta risibilitas z hūanitas
distinguūt formalr qꝛ ĩ q̄dditatiua rōe
hūanitatꝫ ñ accipit vl̄ ĩcludit risibilitas
nec ɔ̄ z isto mō ñ dicūt distingui diffi
nitū z diffinitio supi⁹ z iferi⁹ qꝛ sp alterꝫ
illoꝝ cadit in rōe q̄dditatiua alteri⁹ seu
includit q̄dditatiue ĩ alio. Isto etiā mō
ñ distiguūt q̄dditas formalr z su⁹ mod⁹
intrinsec⁹ qꝛ ñ dicūt duas formalitates
seu realitates ſꝫ tm̄ vnā cū mō ei⁹ ĩtrinse
co. Mod⁹ eī̄ itrinsec⁹ ñ addit formali
tatē aliā vltra q̄dditatē ei⁹ cui⁹ ē mod⁹
vt patuit in p̄fate opinionis iprobatōe
Isto mō pt etiā supi⁹ distingui a suo in
feriori lꝫ ñ ɔ̄. Silr diffinitio a diffinito
lꝫ ñ ɔ̄. Silr etiā ptes eēntiales a toto
essentiali licet nō ecōtra sicut pꝫ in scdo
elicito supra dicto.

Alia ē distinctio formal' q̄ ē int' aliq̄
duo extrema q̄ꝝ rō vni⁹ non ē pcise
z adeq̄te rō alteri⁹ seu adeq̄tiua alteri⁹.
Uerbi gr̄a rō aīalitatis z rō hūanitatis
dicunt distingui formalr. Isto mō etiā
mō loquēdo ꝭm viā doc. subti. qꝛ rō hūa
nitatis nō adequat rōnē aīalitatꝫ q̄ppt
vnū nō p̄dicat de altero in abstracto lo
quēdo de vltimata abstractiōe: qꝛ hūa
nitas nō est aīalitas z ħ est qꝛ vna nō est
pcise z adequate altera z ħ nisi altera il
larū eēt formalr infinita: vel āba ille rō
nes eēnt formalr infinite. vt eēntia diui
ne z bonitas licet eni distinguunt forma
liter z vna nō sit pcise alia p̄dicant tñ de
se inuicē in abstracto loquēdo etiā ð vl
timata abstractōe. Sꝫ ħ est ppt infini
tatē formalē inclusam in ipsis. Isto mō
etiā dico q̄ oē inferi⁹ distinguit a suo su
periori formalr rō eni inferioris nō ē p
cise z adeq̄te rō supioris nec inferi⁹ ē idē
suo supiori idētitate adeq̄ta ita q̄ infe
rius sit tm̄ suū supi⁹ formalr. Similit
diffinitū isto mō distiguit formalr a dif
finitiōe qꝛ nō est pcise z adeq̄te z idēti
ce sua diffinitio cū dicat q̄dditatē aliā a
sua diffinitione constitutā ex ptib⁹ diffi
nitionis. Et sic ptꝫ qualiter doc. subti.
diuersimode loquit de esse idē formalit
z distingui formalr. Et isti formalisan
tes semp vno modo capiūt distinctionē
formalē scꝫ primo mō z ideo non habēt
mentē docto. subti. Per istā etiā distin
ctionē factā de distinctiōe formali (si bñ
notet) soluunt septem rōnes gregorij de
Arimino q̄s ipē adducit ɔtra opinionē
docto. subti. ponēdo distinctionē forma
lē q̄s rōnes breuitatis causa omitto. In
nullo eni arguit ɔ̄ docto. subti. qꝛ sp ca
pit distictionē formalē vno mō z nō alio
mō. z hec sufficiūt ꝑ distictōe formali.

¶ Scḋa aūt distictio q̄ ē realis ē maior
z manifesta z ē distinctio reꝝ vel ē distin
ctio rei z rei q̄ aūt sint res z res videat ĩ
opinione p̄cedēti quia satꝫ bñ declarat.
Ista aūt distinctio real' ē duplex qꝛ q̄dā
est suppositoꝝ z alia ē naturaꝝ. Prima ē
int' psonas diuinas q̄ sunt tria supposita
realit' distincta hñtia tm̄ vnā naturā nu
mero indiuisibilē z indiuisibilr. ¶ Di
stinctio aūt naturaꝝ ē int' oēs alias res
q̄rū vna ñ ē alia. Et ista vocat distinctio
eēntial'. q̄cūq aūt hñt aliā z aliā naturā
hñt aliā z aliā eēntiā cū natura z eēntia
sint idē. ¶ Distinctio igit' real' naturarū
est distinctio eēntiarū z ꝑ ɔ̄ns distinctio
essential'. sic igit' distinctio eēntial' nō di
stinguit ɔ̄ distinctionē realē. Sed ē ipsa
distinctio real' licet ñ pcise suppositoꝝ: sꝫ
etiā naturaꝝ. z q̄ ad hec bñ dicit p̄cedēs
opinio q̄ ĩ diuis bñ repit distinctio real'
z ñ distinctio eēntial'. qꝛ ibi iuenit distin
ctio suppositoꝝ z nō distinctio naturaꝝ.
Alit' tñ dicit Canonic⁹ z aliq̄ scotisātes
q̄ distictio eēntial' ē int' aliq̄ duo q̄ꝝ vnū
pt existere sine alio. z sic ꝭm eū totū eēn
tiale nō distinguit eēntialit' a suis ptib⁹
lꝫ bñ distinguat realr qꝛ totū eēntiale ñ
pt existere sine suis ptib⁹. Sed tenendo
istū modū hui⁹ canonici diceret q̄ pr̄ni
tas nō distingueret a filiatōe nec ecōtra
nec q̄cūq relatiū a suo correlatiuo qꝛ
neutrū illoꝝ pōt eē sine alio z sic ꝭm istū

modū nō oēs spēs essentialiter distincte eēnt q2 spēs de genere relatōis nō distinguerent a se inuicē essentialiter saltē ille q opponunt relatiue q2 vna nō pōt eē sine alia. Silr isto mō nulla creatura distingueret eēntialr a dō pz q2 nulla creatura pt eēntialiter eē sine dō s3 oia ista sunt absurda q̄re reputo pmā opinionē pbabiliorē.s. q distictio eēntialis est distinctio real naturarū. Et q̄cūq3 distinguūt distictōē reali naturaꝝ distinguūt etiā distinctōē eēntiali ⁊ eꝯ. Quāq3 aliq̄ distinguant distinctōē reali suppositoꝝ q̄ nō distinguunt eēntialr ⁊ h solū i diuinis vt dictū ē. Sic igit pz quō distinctio eēntialis non distinguit ꝯ distinctionē realē. Silr pz q̄liter distictio ex natura rei nō distinguit ꝯ distinctionē formalē. ¶ Ulterius dico q distinctio se totis subiectiue aut ē distinctio formalis aut etiā aliqn ē distinctio realis naturarū seu suppositoꝝ. Un illa dicunt distingui se totis subiectiue q̄ non ꝯueniunt in aliq̄ potētiali realitate ꝯtrahibili ad ipa p alias realitates ꝯhētes vt deus et creatura. Cū enī deꝰ sit simplr simplex id ē sūme simplex non est in eo ordo realitatū quarū vna ꝯhat aliā de q̄ magis alias videbit. Isto mō etiā distinguunt decē pdicamēta q2 in nulla realitate cōtrahibili potētiali ad ipa p alias realitates ꝯueniūt supposito q ens nō descēdat in ipa p dr̄ias formales s3 solū p modos intrisecos q̄ non dicūt aliq̄s realitates. Ex q̄ pz q ꝯuenire in aliq̄ realitate subiectiua nō est ꝯuenire i aliq̄ actu existendi seu in aliq̄ re vt dicebat pcedens opinio s3 ē ꝯuenire in aliq̄ realitate potētiali ꝯhibili p dr̄ias formales importātes diuersas realitates sic hō ⁊ leo cōueniūt i aialitate q̄ ē realitas ꝯhibil ad ipas spēs p realitates differētiales.

¶ Patet vlteriꝰ q distinctio se totꝫ subiectiue est aliqn distinctio realis naturarū sic̄ exēplificatū ē de dō ⁊ creatura ⁊ d decē pdicamētis. Addit enī dū taxat q distīcta tali distinctione non habeāt aliquā addītatē cōem ꝯhibilē ad ipa p realitates. Aliqn stat etiā distictio se totꝫ obiectiue cū distinctōē formali dūtaxat sicut sapia ⁊ essentia diuia distinguunt se totis obiectiue cū in nulla realitate ꝯhibili côueniūt q2 in deo nulla ponit realitas ꝯhibilis ⁊ ꝯhēs ⁊ ideo nlla ē ibi realitas subiectiua: ⁊ tñ manifestū ē q essentia diuia ⁊ sapia diuia solū formalr distinguunt. Silr stat distinctio se totis subiectiue cū distinctione reali suppositoꝝ sic pr̄ ⁊ filiꝰ ⁊ spūssctūs in diuis distinguuntur se totis subiectiue cū i nulla realitate ꝯhibili conueniāt ⁊ tñ distiguunt distinctione reali suppositorum.

¶ Ex oib igr bis euidēs ē q distictio se totis subiectiue ñ distinguit ꝯ distictōꝫ realē seu ꝯ distinctōē formalē: sed aliqn stat cū distinctōē reali naturaꝝ. Aliqn cū distinctōē reali suppositoꝝ. Aliqn cū distinctōne formali solū. ⁊ q̄d addat seu connotet vltra illas distinctiōes dictū ē nup. ¶ Dicit finalr q distinctio se totis obiectiue aliqn ē distictio real naturaꝝ Aliqn distinctio formal solū addit tñ seu conotat vltra illas distinctōes q illa q̄ sic distinguūt in nullo ꝯceptu additatiuo reali ꝯueniūt. Un vltime due dr̄e duaꝝ diuersaꝝ spēꝝ distinguūt realr: et silr se totꝫ obiectiue cū in nullo ꝯceptu addītatiuo cōi ꝯueniāt. Silr vnitas et bonitas vt pbatū ē ꝯ pcedētē opinionē: ⁊ sic de multꝫ aliis distinguūt se totꝫ obiectiue. ⁊ tñ solū distinguūt formalr. stat ḡ distinctio se totis obiectiue cū distinctione formali. ⁊ cū distinctiōe reali. Ex istis oib euidēt notū ē q cū pluralitas ñ sit ponēda sine necessitate ⁊ ñ appareat aliq̄ necessitas mltiplicādi distinctōnes q̄ sunt pcedētes itellectū nisi in distictōꝫ formalē ⁊ distinctionē realē. Sed q nō sunt necessario ponēde alie distinctōnes ꝯdistincte pprie ⁊ p se ⁊ alie ab istꝫ duabus. pz eīn manifeste quō alie continent sub istis ⁊ ad eas reducuntur.

Formalitatum textus mgr̄i stephani brulefer ordinis minoꝝ. feliciť finit.

Incipiunt venerabilis sacri eloquij pfessoris alme vniuersitatis Parisiensis fratris Steffani Brulefer ordinis minoꝝ de obseruantia declarationes idēptitatū ꝛ distinctionū rerū in doctrinā doctoris subtilis.

PRo huiꝰ tituli declaratōe aiaduertendū est ꝙ titulus sic pōt diffiniri. Titulus est denoiatio libri ꝑm oēs vł ꝑm aliquas causarū suarū. Pro maiori declaratione huius famosissimi opusculi siue tractatuli. Sciendū q̄tuoꝛ causas in eodem titulo esse ꝯtentas scꝫ efficientē. formalē: materialē. ꝛ finalē. ¶ Causa efficiens nobis insinuaꝛ cū dr̄ steffanus brulefer. Formalis ibi. declarationes. Materialis ꝟo ibi cū diciꝛ idēptitatū ꝛ distinctionū rerū. Et finał ibi cū subiungitur in doctrinā docto. subtilis. ¶ Pro huiꝰ dicti clariori elucidatōe ē sciendū qȯ cuiuslibet libri pn̄t assignari q̄tuoꝛ cause. Scientie ꝟo etiā cuicūqꝫ ꝓprie loquendo non pn̄t assignari nisi tm̄ due cause. Efficiens scꝫ ꝛ finalis. Ex q̊ sequiꝛ ꝙ hi male dicūt q̇ scientijs q̄tuoꝛ causas assignant: ꝛ aliq̄s causas nunc ad scientiā et nūc ad librū applicāt. ¶ Pro maiori huius declaratione diligentissime ē aduertendū ꝙ res sunt in triplici differentia. Nā quedā sunt penitꝰ incausabiles aliq̄ res tm̄ a duabꝫ causis sunt causabiles. Quedā aūt sūt causabiles a q̄tuoꝛ causis. Res penitꝰ incausabiles sunt ille q̇bus repugnat oīno causari. Vel q̇bꝫ repugnat oīno hr̄e aliq̄s causas vt sūt pr̄ filiꝰ ꝛ spūssanctꝰ in diuinis. Hi eīm sunt plures res ꝛ etiā vna res. i. vna essentia siue vna natura. Vn̄ Augꝰ. de doctrina xp̄iana sic ait. Res q̇bꝫ fruendū est sunt pr̄ filiꝰ ꝛ spūssanctꝰ: ꝛ hi tres vna res. Ecce dicit res q̇bꝫ fruendū ē ad denotandū patrē filiū ꝛ spm̄sanctuꝫ esse plures res. Alias nō diceret res q̇bus fruēdū ē: sed magis diceret res qua fruendū ē. Subiungit etiā ꝛ hi tres vna res ad denotandū nature siue eēntie vnitatē. ¶ Pro maiori noticia p̄dictoꝝ sciendū ꝙ causa sic describiꝛ. Causa est ad cuiꝰ esse seq̇tur aliud scꝫ causatū ¶ Causa aūt ē duplex Extrinseca scꝫ ꝛ itrinseca. Causa extrinseca ē illa q̄ est extra rōnē q̇dditatiuā vł q̄ est ꝺ extrinseca rōe causati Et tał causa extrinseca ē duplex scꝫ efficiens ꝛ finał ¶ Causa ꝟo intrinseca ē illa q̄ est de intrinseca rōne ꝛ q̇dditatiua causati vt materia ꝛ forma. Vn̄ si hō diffiniretꝛ a pho diffiniretꝛ per suas causas intrinsecas sic videlicet. Hō est ens cōpositū ex materia siue ex corpore ꝛ aīa rōnali. ita ꝙ ille due cause intrinsece corpꝰ scꝫ ꝛ aīa rōnał ponerenꝛ in eiꝰ diffinitōe q̇dditatiua ipsius hoīs. Et vt p̄dicta magꝭ intelliganꝛ ponēde sunt aliq̄ ꝓpositiones ꝑ ordinē. ¶ Propositio p̄ma. Oīs causa tā extrinseca q̄ꝫ intrinseca distinguiꝛ essentialiter a suo causato Probaꝛ qꝛ causa ē ad cuiꝰ esse seq̇ꝛ aliud. Sed h̄ relatiuū aliud de neutro gn̄e tam ꝑm theologos logicos ꝛ etiā grāmaticos dicit diuersitatē essentialem ꝛc̄. ¶ Scd̄a ꝓpositio ꝓducere et causare differūt dupłr. Vno mō sicut superius ꝛ inferiꝰ: qꝛ om̄e causare est ꝓducere sed nō om̄e ꝓducere ē causare: ideo ꝓducere ē supius ad causare cū ab eo nō ꝯuertaꝛ subsistēdi ꝯn̄a. Maioꝛ ē manifesta. Minoꝛ ꝓbaꝛ qꝛ in diuinis generare est ꝓducere non tn̄ causare. g̊ nō omne producere est causare. ¶ Scd̄o mō differunt: qꝛ relatio ꝓducentis ad ꝓductū et econuerso relatio ꝓducti ad producens pn̄t esse in eadem natura. nō sic aūt relatio faciētis siue cause ad effectū vel factum. ¶ Pro q̊ sciendū vlterius ꝙ triplices sunt relatōnes opposite. Quedā eīm relationes opposite sunt penitꝰ incōpossibiles i eadē natura. vt causa ꝛ causatū repugnant eīm in eadē natura siue in eodem supposito: qꝛ si non tunc idē depen

deret essentialr a seipso. Aliq̄ autē sunt relationes opposite q̄ sunt incōpossibiles in eodē supposito: sunt tn̄ cōpossibiles in eadē natura sicut relatio ꝓducentis z ꝓducti. Producēs eīm z ꝓductum nō repugnāt in eadē natura vt in natura diuina pr̄ est ꝓducēs filiꝰ z spūssanctꝰ sunt ꝓducti. Natura em̄ diuina bene pōt cōmunicari per ꝓductionē: z est actu cōmunicata pluribꝫ suppositis sine sui diuisione. Ille tn̄ relatōes repugnant vel sunt incōpossibiles in eodem supposito. Quedā autē sunt relatōnes opposite q̄ neqꝫ sunt incōpossibiles in eadē natura neqꝫ in eodē supposito vt relatio mouētis z moti. Nam idē pōt seipm̄ mouere. Ex q̄bus seq̄tur ꝙ licet pr̄ in diuinis ꝓducat filiū. z filiꝰ cū patre spm̄sanctū: nō tn̄ sequit̄ ergo pr̄ causat filiū z pr̄ z filiꝰ causant spm̄sanctū: quia relatio ꝓducentis z ꝓducti sunt cōpossibiles in eadem natura nō sic autē relatōnes cause z causati. ¶ Propositio tercia. omne faciens distinguit̄ nō solū realiter verūetiā essentialiter a suo facto. Probat̄ quia omne factū dependet essentialr a suo faciente. Si idē nō pōt dependere essentialr a seipso. ergo ois causa distinguitur realr z essentialr a suo effectu. ¶ Quarta ꝓpō. oē creās distinguit̄ eēntialr a suo creato z ecōuerso. Et p̄ma tercia z q̄rta regule pn̄t conuerti. Ex p̄dictis seq̄tur ꝙ pr̄ filius z spūssanctꝰ in diuinis sunt res penitus incausabiles. Probat̄ per primaꝫ ꝓpositionē quia ois causa distinguitur essentialiter a suo causato. Et ꝑsone in diuinis nō distinguunt̄ essentialiter igitur. Minor ꝓbat̄ ꝑ fidē vnde dr̄ in simbolo athanasij. Fides autem katholica hec est vt vnū deū in trinitate z trinitatem in vnitate veneremur zc̄. Et post sequitur alia ē em̄ ꝑsona p̄ris. alia filij. alia spūsscti. Sꝫ p̄ris z filij z spūsscti vna est diuinitas. i. vna essentia siue natura diuina. ḡ sunt idē essentialr: seq̄t̄ ḡ ꝙ ꝑsone in diuinis sunt simplr̄ incausabiles. imo oīno repugnet eis causatio passiua cū ipsa diuinitas sit simplr̄ idiuisibil̄: nihilominus tn̄ ipsa diuinitas sine sui diuisione est pluribꝫ ꝑsonis cōicabilis imo actu cōicata. Patet etiā ex illis ꝓpositionibus ꝙ nulla ꝑsona ī diuinis ē ab alia creata siue facta. ¶ Quedā sunt res tn̄ a duabꝫ causis causabiles z sunt ille q̄bꝫ repugnat habere aliq̄s causas intrinsecas ñ tn̄ repugnat habere causas extrinsecas vt sunt oēs forme substātiales partes angeli aīe z ḡnaliter oia accidētia tā spūalia: vt sunt habitꝰ scientifici ḡra intellectio z hmōi: q̄ꝫ etiam materialia vt albedo nigredo quātitas zc̄. Vn̄ nullū illoꝝ cōponit̄ ex materia z forma hoc tn̄ ꝓbatur sp̄aliter. Primo de formis accidentalibꝫ sic. Omne illud qd̄ est simplex simplicitate opposita cōpositioni ex materia z forma non habꝫ ꝓprie loquendo materiā z formā. Sed oēs forme accidētales sunt hmōi. igit̄ nō sunt cōposite ex materia z forma. Maior est manifesta. Minor ꝓbatur ꝑ auctorē sex principiorum nā ꝑm eū forma est cōpositioni contingēs simplici z inuariabili essentia cōsistens: z manifestū est ꝙ autor hic loquitur de forma accidētali si igit̄ forma tal̄ est simplex seq̄tur ꝙ non sit cōposita ex materia z forma. ¶ Scđo ꝓbat̄ hoc de formis substantialibꝫ z maxime de forma substātiali partꝫ. Et arguit̄ sic. Si aliq̄ forma sb̄alis p̄tis esset cōposita ex materia z forma tūc q̄ro de illa forma secunda q̄ dicat̄ b. z prima a. Quero an b etiaꝫ sit cōposita ex materia z forma vel nō. Si dicat̄ ꝙ nō. ḡ eadē rōne q̄ b nō est cōposita ex materia z forma. etiā nec a ē ꝯposita ex materia z forma qd̄ ē ꝓpositū. Si aūt dicat̄ ꝙ b etiā ē ꝯposita tūc q̄ro de illa alia forma z dicat̄ c. vtrū c sit cōposita ex materia z forma, z sic aut stabitur in p̄ma qd̄ ē ꝓpositū aut erit ꝓcessus in ifinitū qd̄ ē absurdū. Seq̄t̄ ḡ ꝙ nulla forma ptꝫ sb̄alis ē ꝯposita ex materia et forma. ¶ Propositio sexta. Quicq̄d hꝫ

causam efficientē etiam h₃ causam finalem. Probatur per philosophū secundo phisicoꝝ dicentē omne per se agēs agit ꝑpter finē per ꝯsequens habens causam efficientē₃ etiam habet cām finalē ꝑpter quā causa efficiēs agit. Ex q̄ seq̄r q̄ omēs forme create siue formales siue accidētales hñt cām nō solū efficientē sed etiā finalē ꝛ cū nō habeāt causas intrinsecas seq̄tur q̄ habeant tm̄ duas causas extrinsecas efficientē. s. ꝛ finalē. g̃ sunt causate tm̄ a duab₉ cau. Ex his sequūr aliq̄ correlaria. ¶ Primūest Nullū accidēs siue materiale siue intellectiuale h₃ cām intrinsecā. Correlariū scdm nulla substantia sepata creata vt sunt angeli demones h₃ cām intrinsecā. Correlariū terciū nulla aīa intellectiua siue quecūq̄ alia forma simplex h₃ causas intrinsecas. Correlarium q̄rtū. multe sunt res tm̄ a duabus causis causabiles. Correlariū q̄ntū ōis forma simplex h₃ tm̄ duas causas efficientē sc₃ ꝛ finalē. ¶ Cōtra illd arguir qd dictū ē sc₃ qd omē p se agens agat ꝑpter finē. Et arguir sic. Omē agēs ꝑpt̄ finē₃ cognoscit finē. Sed nō omē p se agēs cognoscit finē. igir nō omē p se agens agit ꝑpter finē. Maior videt manifesta. Sed minor pbar quia ignis cōburēs stipulā agit ꝛ tñ nō cognoscit finē igir non agit ꝑpt̄ finē. ¶ Rñsio duplicia sunt agētia. Quedā sūt agētia a ꝑposito. Alia sunt agentia naturalia. Agētia a ꝑposito sūt agentia libera ꝛ illa agūt p cognitionē₃ ꝑpriā ꝛ sp ꝑsupponūt intellectū q₂ nihil volitū nisi cognitū: ꝛ illa agentia cognoscunt finē ꝑpt̄ quē agūt. ¶ Agentia aūt naturalia nō agūt p cognitionē ꝑpriam s₃ dirigunr ꝛ agūt cognitōe supioꝝ agentis: ꝛ illa agētia nō cognoscūt finē vt sūt agētia inaīata vl̄ etiā aīmata irrōnalia ¶ Alie sūt res causabiles a q̄tuor cau. vt sunt oēs res causate ex materia ꝛ forma. omēs eī tales etiā hñt cām efficientē ꝛ finalē sicut sunt substantie corporee vt hō leo lapis lignū ꝛ oīa elemēta. Nā elemēta etiā gñanr ꝛ corrūpunr ex aere eī generar ignis ꝛ ecōuerso cū igir ipsa sint gñabilia. Seq̄r q̄ in eis sit materia q̄a ipsa materia ē subiectū gñatōis ex ꝑmo de gñatione. imo ipsa vt dicit phs ē causa gñatōnis ꝛ corruptōis igir. ¶ Propositio septima. Quicq̄d h₃ causam intrinsecā h₃ etiā cā₃ extrinsecā. Probar q̄cq̄d ꝑsupponit necessario causalitatē causaꝝ extrinsecaꝝ necessario h₃ cām extrinsecā Sꝫ oīs res causata ex materia ꝛ forma necessario ꝑsupponit causalitatē causaꝝ extrinsecarum. ideo necessario h₃ cās extrinsecas. ꝯña bona in darij. Maior est manifesta. Minor pbar q̄cq̄d nō est ex se sub aliq̄ forma: sed ē de se i potētia passiua ꝛ ꝯdictionis ad formā tale p aliquā aliā cām reducentē fit sub tali forma ad quā est ipotentia: sed materia non est ex se sub aliq̄ forma sed ē de se in potentia passiua ꝛ ꝯdictionis ad ipsam. g̃ materia ꝑsupponit ꝛ fit p aliquā aliā causa₃ reducentē sub ipsa forma. talis aūt causa reducēs nō p̄t esse forma inquātū forma. q₂ vt sic ñ reducit materiā nisi actuando formalr ipsa₃: q₂ nulla forma siue substātialr siue accidentalr p̄t se effectiue vnire ipsi materie etiā q̄ntūcūq̄ disposite: q₂ al's possit resurrectio naturalr fieri qd ē falsu₃. Nā supposito q̄ in die resurrectōis misterio angeloꝝ cineres corpoꝝ colligerenr ꝛ corpora optime reformarenr ꝛ disponerēr adbuc oms angeli oēs demones ꝛ oēs creature non possent vnā animā vnire corpori optime disposito ꝛ anime approximato. Ex quo sequitur q̄ quicq̄d habet causas intrinsecas etiā habet causas extrinsecas. Nam res composita ex materia ꝛ forma presupponit causa₃ effectiue formā cum materia vnientem. sed omnis causa efficiēs agit ꝑpter finem. ideo ꝑsupponit etiā causa₃ finalem. ¶ Sciendū q̄ causa efficiēs huius famosissimi opusculi siue tractatuli est profundissimus Sacri eloquij professor Alme vniuersitatis Parisiensis

frater stephanus brulefer ordinis mino rū de obseruantia. Et dicit ille libellus opusculū siue tractatulus nō ꝓpter huius noticie substātiā q2 talis reuera magna est et ꝓfunda: sed dicit tractatulus siue opusculum ꝓpter libri paruitatē z verboꝝ paucitatē. ¶ Sed de causa formali sciendū ꝙ noticia huius libri non habet causā formalem intrinsecā cū sit forma simplex z accñtalis cōiter tamē libris due cause formales assignari solent scȝ forma tractandi z forma tractatus. Tractatulus tñ iste non habet nisi vnā causam formalē scȝ formā tractādi q̄ est modus ꝓcedendi z talis modus est quadruplex scȝ incitatiuus siue assignatiuꝰ qđ idē ē redargutiuꝰ ꝓbatiuus z cōdusiuus. Nā in illo tractatulo modus dicendi quorundā false loquentiū recitat siue assignat: scđo talis modus dicendi reprobat. tercio q̄ntum ad aliq̄ oppositū probat. q̄rto coclusiones scđm mentē doctoris subtilis inferunt. Forma autē tractatus hic nō assignat cū tractatulꝰ ille p tractatus nō diuidit necꝙ tractatus p capitula necꝙ capitula p partes.

¶ Causa materialis huiꝰ tractatuli ꝓprie loquēdo sicut z cuiuslibet alterius libri est papirus z attramentū .i. incaustum q2 ex illis tanꝙ ex materia ꝯstituitur. Noticia vero huius opusculi siue tractatuli ꝓprie loquēdo nō habet materiā ex qua. ¶ Pro maiori declaratione huius dicti sciendū ꝙ triplex est materia scȝ ex qua in qua z circa quā. Materia ex qua dicit omne illud ex q̄ aliq̄d fit tanꝙ ex subiecto. Materia in q̄ dicitur omē illud qđ est receptiuū alicꝰ forme siue sit substantialis siue accñtalis. Materia ꝟo circa quā dr omē illud circa qđ versat aliqua potentia. Vn̄ lȝ sciētia huiꝰ tractatuli sicut z q̄libet alia scientia nō habeat materiā ex qua cum sit forma simplex: habet tñ materiā in qua z circa quā. Materia aūt in qua cuiuscūꝙ scie est ipsa aia intellectiua: q2 ois scientia est in aīa z ois color in corpe vt dicit phs in anp̄dicamentis. Materia ꝟo circa quā etiā cuiuscūꝙ scie est subiectum attributionis illius sciētie cuiꝰ est subiectū. Materia circa quā huius subtilis z famo. noticie est identitates z distinctiones rerū de illis eni principaliter tractat in hoc opusculo tanꝙ de subiecto principali z adequato.

¶ Pro quo sciendū ꝙ idētitas sumit dupliciter. Uno mō cōiter siue trāscendenter Alio mō ꝓprie. Idētitas cōiter siue trāscendenter sumpta: est quedaȝ passio entis disiuncta q̄ sola vel oppositū eius solū non pōt predicari vniuersaliter de ente sed ambo simul sub disiunctione. Vn̄ illa est falsa omē ens est idē: sitr z illa omē ens est diuersum: statū concedit omē ens est idē vel diuersum: z de identitate illo mō accepto loquit phs decimo metaphisice dicēs omē ens omī enti cōparatū esse idem vel diuersuȝ et isto mō identitas reperit in diuinis. ¶ Identitas aūt stricte sumpta: est quedā relatio equiparātie fundata sup vnū in substātia. Vn̄ phs q̄nto metaphisice capl'o de relatione distinguit tres relationes fundatas sup vnū scȝ simile z equale z sic loquēdo stricte de illis relationibȝ ipe appropriant diuersis generibȝ: vt idētitas substātie eq̄litas quātitati z silitudo q̄litati z illo scđo mō nō sumit identitas in ꝓposito sed primo mō illo etiam scđo mō accepto non reperit in diuinis q2 sicut nullū genus nec aliq̄d alicuiꝰ generis dicit formaliter de deo ita nec passio alicuius gn̄is z per ꝯn̄s nec aliqua relatio cōis si stricte sumatur. ¶ Sciendū etiā ꝙ fundamentū illarū relationū stricte sumptarū est duplex: quoddā est remotū: aliud ꝟo ꝓpinquū. Fundamentū remotū est res illius gn̄is vt fundamentū idētitatis est res de gn̄e substantie eq̄litatis res d' gn̄e quātitatis silitudinis ꝟo fundamentū est res de gn̄e q̄litatis. Fundamentū aūt ꝓximū siue pri

ma ratio fundandi ē vnitas talis rei nō q̄dē vnitas nūeralis. cū idēptitas sit relatio realis req̄rit extrema real'r distincta. Vnū aūt nūero in creaturis nō pōt cōicari sine sui diuisione pluribus real'r distinctis. Est ḡ tal' vnitas q̄ est rō fundandi vel fundamētū ꝓximū est vnitas specifica ⁊ sic illa indiuidua dicunt̄ idē ⁊ vel eadē q̄ hn̄t eandē substātiā in spē vt sortes ⁊ plato. His igit̄ visis ꝑ faciliter cognosci quid sit ⁊ q̄t modis accipiat̄ distinctio. tot modis eīn dr̄ vnū oppositoꝝ q̄t modis ⁊ reliquū dū aūt dictū sit idēptitas ⁊ distinctio dē rerū esse materiā circa quā hui' noticie opoꝛtet videre q̄d sit res ⁊ q̄t modis accipiat̄ sed quia iuxta regulā cōem logicalē. Omne equiuocū ꝑus est distinguendū q̄ꝫ diffiniendum ⁊ cū hoc nō ens siue res sit equocū fm auctores de eo loquētium: ideo ꝑus erit distinguendū q̄ꝫ diffiniendū. ¶ Pro quo est aduertēdū q̄ hoc nomē res pōt sumi tripl'r. Vno mō cōissime. Alio modo cōmunit̄. Et tercio ꝓprie. ¶ Res cōissime sumpta: est omne illud qd̄ non est nihil. Vñ est sciendū q̄ hoc nomē nihil dupl'r sumit̄. Vno mō illud dr̄ nihil et verissime q̄ includit ꝯdictionē. vt hominē esse asinū Vñ illud excludit oēs extra intellectū ⁊ in intellectu qd̄ eīn ē sic includēs ꝯdictionē sicut non pt̄ esse extra animā ita nec pt̄ esse intelligibile vel aliqd̄ ens in aīa: q̄ nūq̄ꝫ ꝯdictoriū cum ꝯdictorio ꝯstituit vnū intelligibile neq̄ꝫ sicut obiectū cū obiecto neq̄ꝫ sicut mod' cū obiecto ¶ Alio mō illd̄ dr̄ nihil qd̄ nec est nec esse pt̄ ens extra aīaꝫ ⁊ illo mō entia rōis siue intētiones scd̄e dicunt̄ nihil: q̄ non hn̄t neq̄ꝫ hr̄e pn̄t esse extra aīam: hn̄t tn̄ esse i aīa obiectiue. Et de tali q̄ illo mō est nihil hn̄ pt̄ eē sciā. Logica eīn est sciā et est de intentionib' scd̄is adiūctꝫ ꝑmis de illo aūt qd̄ est nihil. Primo mō nō pt̄ esse sciā. vt chimera hircoceruo. Res ergo vel ens illo mō sumit̄ cōmunissime et extendit se ad qd̄cunq̄ꝫ qd̄ non includit ꝯdictionē siue sit ens rōnis hoc est ꝑcise hn̄s esse in intellectu cōsiderante siue sit ens reale hn̄s aliquā entitatē extra consideratione intellect'. Res cōiter sumpta est oñe illud qd̄ habet vel hr̄e pōt entitatem absolutā extra animā ⁊ illo mō sole res absolute sunt entia. ¶ Sequūt̄ duo corrclaria. Corrclariū ꝑmū. Nullus respectus siue intrinsec' siue extrinsec' aduemens est res cōiter sumpta. Corrclariū scd̄m. Nulla res de genere relatōnis actionis passionis situs habitus vbi qn̄ est res cōiter sumpta. licet q̄libet illarū sit res cōissime sumpta ¶ Tercio sumit̄ res ꝓpriissime ꝓ eo qd̄ est ens cui ꝑ se et ꝑmo cōuenit esse. ⁊ illo mō sola substantia est ens siue res. ⁊ nullum accidēs siue absolutū siue respectiuū est illo mō ens quia nulli accidenti cōuenit ꝑmo et per se esse. Nā fm ph̄m septimo metaphisice accidentia dicunt̄ encia quia sunt entis vult ergo ibi ph̄us q̄ non sunt entia per se existentia: sed aliīs inherentia. ¶ Regula generalis. Oīs entitas est quid. i. alicui' entitatis. Vñ idē est dicere essentia propria entitas ꝓpria. rō propria. et q̄dditas ꝓpria Tamē lata est differētia int̄ diffinitionē q̄dditatiuā ⁊ quid. Probatur quia oīs diffinitō q̄dditatiua est quid sed nō omne quid est diffinitio q̄dditatiua igit̄. quia quid repitur in omnibus entib'. non aūt oīs diffinitio q̄dditatiua. diffinitio eīn q̄dditatiua reperitur solū i reb' ꝑdicamētalib' cū soli' speciei sit diffinitio. quid aūt repitur in omnibus entib'. ¶ Causa finalis hui' tractatuli est duplex. Extrinseca scꝫ et intrinseca. Causa finalis intrinseca est perfecta: cognitio idēptitatū ⁊ distinctionū rerum. Nam cuiuslibet sciētie finis intrinsecus est perfecta cognitio sui subiecti. sic etiā in ꝓposito. Causa finalis extrinseca est duplex. scꝫ prima ⁊ secunda. Causa finalis extrīseca ꝑma ꝓpter quā factuꝫ est illud opusculū. est extirpatio erroꝝ quoꝛundā formalizantiū doctri

nam scoticā deturbantiū ꝛ doctrine doctoris subtilis maculā ponentiū. Causa finalis extrinseca secūda. Et elucidatio ꝛ enodatio mentis p̄fati doctoris subtilis sup materia idēptitatū ꝛ distinctionum rerum.

Premissis q̄busdā pambulis ꝯsequenter ad textum formalitatū est accedēdū. Ubi sciendū ꝙ modus pcedendi hui⁹ tractatuli est quadruplex .s. Recitatiuus seu Assignatiuus. Redargutiuus. Probatiuus et Cōclusiuus. Nā in illo tractatulo modus dicendi quorundā false loquentiuꝫ recitatur siue assignat̄. Scdo talis modus dicendi reprobat̄. Tercio quantuꝫ ad aliqua oppositū ꝓbatur. quarto cōclusiones fm mentē doctoris subtilis inferunt̄. ¶ Quantū igit̄ ad p̄mū sciendū. ꝙ in principio hui⁹ textus recitat̄ mod⁹ dicendi siue ponēdi q̄rundā moralisantium vel potius fatuesantiū vbi inter cetera septē assignāt̄ distinctōes .s. distictō rōnis ex natura rei. formal̄. real̄. eēntial̄ se totꝫ sbiectiue se totis obiectiue. Et p oppositū septē recitāt̄ idēptitates p̄fatꝫ septē distinctionib' correspondentes scꝫ idēptitas rōnis ex natura rei formalis. realis essential̄ se totis subiectiue ꝛ se totis obiectiue. Quia q̄t modis d̄r vnum oppositorū tot modis d̄r ꝛ reliquū. cum igit̄ idē ꝛ diuersum sint imediata opposita circa ens. sequtur q̄t modis d̄r distinctio siue diuersitas. tot modis etiā dicit̄ idēptitas. ꝛ sic fm eos cū septem sint distinctiones erunt ꝛ septem idēptitates.

¶ Sciendū circa autoritatē pallegataꝫ illā .s. Quot modis d̄r vnū oppositoꝝ ꝛc̄. Qd̄ ipsa non est simpl'r sic intelligenda. scꝫ ꝙ tot sunt supposita vni⁹ oppositoꝝ quot sunt supposita alteri⁹ oppositoꝝ. Non enī oportet q̄t sint tot alba q̄t sunt nigra. nec oportet q̄t sint tot ceci q̄t videntes. nec tot genera q̄t species. nec tot creatores q̄t creature. sed debet sic intelligi. Quot modis d̄r vnū oppositoꝝ ꝛc̄. .i. Quot q̄t significata p̄ncipalia habet vnū oppositoꝝ tot etiā significata principalia hēt alterū oppositoꝝ. si saltē fm oēm significationē alterū sibi opponit̄. sequtur illud ad ꝓpositum ꝙ nō oportet tot esse distinctiones numerales q̄t sunt idēptitates nūerales. nec ecōtra. sed q̄t q̄t sunt significata p̄ncipalia distinctionum: tot sunt etiā p̄ncipalia significata idēptitatū. Sciendū vlterius ꝙ distinctio rōnis fm p̄dictos formalisantes sic diffinit̄ ꝛ bene. ¶ Distinctio rōnis ē illa q̄ hꝫ fieri p actū collatiuū siue cōparatiuū intellect⁹. ꝓ cui⁹ declaratōe ponuntur alique ꝓpositiones. Quarū prima duplex est. Actus intellect⁹ scꝫ Rectus simplex siue absolut⁹: ꝛ est actus quo intellectus fertur directe sup aliqđ intelligibile non ꝯpando illā rem ad aliā neqꝫ ad seipsam. vt qn̄ intellect⁹ me⁹ apphendit simpl'r rosam vel lapidē in se ꝛ absolute. ¶ Alius ē actus collatiu⁹ ꝯpatiu⁹ siue respectiu⁹. ꝛ est ille q̄ intellect⁹ fert̄ super aliquā rem cōparando eam ad seipsam vel ad aliā. Exemplū primi. Ut intellectus intelligens hominē cōparando hominē ad seipm dicendo. homo est homo. relinquit in eodē duas intentiones secūdas quarū vna d̄r subiectū. alia vero p̄dicatū. ꝓpter quas intentiones secundas hō positus a parte subiecti differt a seipso a parte p̄dicati posito non quidē realiter sed rōne solum ꝓpter diuersas intentiones secūdas in eo per intellectum derelictas. Exemplū scdi. Intellectus intelligens aial ꝛ hominē comparando vnum ad aliud attribuit aiali intentionem superioritatis seu maioris communicabilitatꝫ ꝛ homini attribuit intentionē inferioritatis siue minoris cōmunicabilitatis. Et illa intentio fundata in animali speciali nomine vocat̄ genus illa vero in homine dicitur species. ¶ Propositio secunda. Omnis intentio secunda est relatio rōnis siue ens rōnis.

z etiã econtra. nã in nullis reperitur di/stantia. ¶ Tercia ppõ. Quãcunq intellectus intelligit vnũ intelligibile: cõparando illud ad alteruz intelligibile. tal' actus intelligendi dicit collatiuus seu cõparatiuus. ¶ Quarta ppõ. Ois act⁹ cõparatiuus necessario pluppõit duos actus rectos seu simplices: quia intellectus non põt cõparare vnũ ad alterũ ni si directe ambo illa intelligat. nã illud q nõ cognoscit siue nõ intelligit hoc nõ cõparat. ¶ Quinta ppõ. Idẽ oib9 modis idẽ z penit⁹ indistinctũ in natura põt diuersificari p actũ cõpatiuũ intellect⁹ pt cũ intellect⁹ in eadẽ re causare diuersas intẽtiones scdas ad quas sequitur distinctio rõnis. ¶ Sexta ppõ. Quantũcũq aliqua duo sunt diuersa quãtũcũq etiã distincta nihilomin⁹ illa duo pñt identificari p actũ cõparatiuũ intellect⁹. Verbi grã. Deus z creatura sunt pmo diuersa nihilomin⁹ tamẽ intellectus põt illis attribuere eandẽ intentionẽ secundã. vt in his ppositionib9. Deus est: creatura est. vbi tã deus q̃ creatura est subiectũ. Subiectũ autẽ formal'r sumptũ est intentio secunda z ens rõnis. illa autẽ quibus attribuit eadẽ intentio siue idẽ ens rõnis talia sunt eadẽ ratione. igit ppositio vera.

Distinctio ex natura rei ponitur ab illis formalisantib9 z bene. Sed qa ponunt eam esse distinctã contra distinctionem formalẽ hoc male. ideo quantũ ad secundũ hoc efficaciter improbatur per textũ. Pro maiori declaratione huius textus ponende sunt aliquе propositiones. Quarũ prima est talis. ¶ De quibuscunq dicunt pdicamenta ɔtradictoria pter opus intellectus illa distinguũtur ex natura rei z formalit quia de quolibet affirmatio z negatio. de nullo vero simul per primũ pncipiũ. ¶ Contra hãc ppositionẽ Arguit. Si ppositio eẽt vera sequeret q idem omnib9 modis idem non distingueret ex natura rei a seipso sz hoc est falsum. igitur. sequela patz: quia de quibuscũq dicunt pdicamenta contradictoria pter opus intellectus illa distinguunt ex natura rei z formal'r sed de eodẽ omnib9 modis idem in natura rei possunt verificari pdicamẽta contradictoria que non sunt fabricata per opus intellectus. vt dicendo homo est homo. ibi idem pdicatur de seipso z homo est subiectũ z etiã est nõ subiectũ cũ sit predicatuz sed esse subiectũ z esse non subiectum sunt pdicata contradictoria quorum vnũ non fit per actũ intellectus scz esse non subiectũ. z per ɔsequens nõ ambo illa pdicata sunt fabricata per actuz intellectus igitur ppositio falsa. ¶ Respondeo in omni contradictioni est ad minus vnũ extremũ preter opus intellectus. Sed ppositio nostra debet intelligi sic q nullum pdicatorũ sit per actum intellectus. in pposito autẽ vnũ predicatorum habet esse per operationẽ intellectus. ¶ Pro maiori declaratione est sciendum q triplicia sunt pdicata contradictoria. Quedã sunt que non inferunt distinctionẽ realem que est inter rem et rẽ sed bene inferunt distinctionẽ que est ex natura rei siue formalẽ: vt cõmunicabile z non cõmunicabile. liberũ z non liberum. Alia sunt que necessario inferũt distinctionem realem que est inter rem z rem licet nõ necessario inferãt distinctionem realem naturarũ vt esse genitum z esse nõ genitũ pductũ z nõ productũ: vt in diuinis pr̃ qui nõ est genit⁹ distinguit realiter a filio q est genitus non tñ essentialiter. Alia sunt predicata ɔdictoria: q̃ necessario inferũt distinctionẽ realẽ nõ solũ suppositoꝝ verũetiã naturaꝝ sicut sunt pma pdicata ɔdictoria. s. eẽ z nõ eẽ existere z nõ existere. ¶ Contra hanc distinctionẽ a Modernis Arguit. Inter oĩa ɔdictoria est eq̃lis distantia. g si aliqua ɔdictoria inferũt distinctionẽ realẽ p ɔsequens oĩa. Cõfirmat nulla distantia ẽ maior infinita distantia si inter con

tradictoria ē distantia infinita. ergo 7c. ¶ Arguit̄ scdo. Contraria nō pñt simul z semel verificari de eodē. ḡ nec duo contradictoria. tenet ɔ̄ña: q2 plus distant ɔ̄dictoria q̄ ɔ̄ria. ¶ Ad pmū q̄ añs est simplr falsum: q2 qñ extrema sunt immediata tanta pcise est eoꝝ distantia qntū est alterū extremū maius. Sed ɔ̄stat q̄ extrema ɔ̄dictionis sunt imediata: quia fm phm pmo posterioꝝ. Contradictio est oppositio cui⁹ fm se non est darc mediū. ḡ tanta ē distantia inter aliq̄ extrema ɔ̄dictionis: qntū est alterū extremorum maius sed nō oīa extrema ɔ̄dictionis sunt equalia. ḡ nō est eq̄lis distantia inter oīa ɔ̄dictoria. Nā deus z nō deus sunt extrema ɔ̄dictionis. Et inter ista ē distantia infinita: quia alterū extremuz maius. s. deus ē infinitū. Tanta ē em̄ distantia dei a creatura etiā supma possibili fore: q̄ntus ē deus et ideo si poneret̄ supma creatura possibilis. adhuc deus distaret ab illa in infinitū: q2 deus ē infinitus: creatura aut̄ finita. sic igit̄ inter deū z non deū etiā est distantia infinita: quia de⁹ ē infinit⁹. Aīa aūt z nō aīa etiā sunt extrema ɔ̄dictionis sed int̄ ista non est distantia infinita: quia aīa q̄ est extremum maius non est infinita igit̄ non est eq̄lis distantia int̄ oīa ɔ̄dictoria. Cum inter aliq̄ sit distantia infinita inter aliqua vero non. ¶ Ad cōfirmationē dr̄ q̄ minor est simplr falsa accipiendo infinitum p excedente simplr q̄ntūcunq̄ finitum z infinitū. Si aūt accipiat̄ finitum p indeterminato sic minor est vera quia nulla est distantia tā parua quin sufficiat ad ɔ̄dictionē q̄ntūcunq̄ etiā modicū recedat̄ ab vno ɔ̄dictorioꝝ stati ē sub altero. Nec est distantia aliqua tā magna etiā si possit esse in infinitū maior seu maxima quin ad illam se extendat ɔ̄dictio ¶ Ad scdm dicit̄ negando cōsequentiā: quia nō est simile de contrarijs z contradictorijs. Et ad pbationē qñ dicit̄ plus distant duo ɔ̄tradictoria q̄ duo contraria dicendū q̄ Aliqua magis distare potest intelligi dupl'r. ¶ Uno mō dicunt̄ aliqua magis distare qñ minus conueniunt in aliquo cōi vniuoco. z sic cōtradictoria magis distant q̄ ɔ̄traria: quia cōtraria ad minus cōueniūt in eodē genere sicut albū z nigrū in colore. Nō autem sic conueniūt ɔ̄dictoria. Etiā inter contradictoria est maxima distantia pmissiue quia nō est distantia aliqua tam magna etiā si possit esse in infinitū maior maxima quin ad illā z ei⁹ extrema se extendat contradictio. Est etiā minima distantia inter contradictoria pmissiue quia nō est distātia tā parua quin sufficiat ad cōtradictionē. Non sic autē duo contraria habent minimā distantiam et maximam nec positiue nec permissiue. ¶ Alio modo aliqua dicunt̄ distare magis: que plus repugnāt in aliquo sic contraria magis distant q̄ contradictoria quia minus cōpatiunt̄ se in eodē q̄ contradictoria.

¶ Habito de distinctione ex natura rei (quā formalisantes dicunt esse distinctā contra distinctionē formalē z reale) consequenter videnduz est q̄d sit distinctio formalis quā ipsi sic diffiniunt.

Distinctio formalis est illa que ē inter aliqua duo quoꝝ vnum non includit alterum in pmo mō dicendi p se. Pro cui⁹ diffinitonis declaratione etiā fm veritatem est notandū q̄ Quatuor sunt modi dicendi per se. ¶ Primus modus dicēdi per se: est quādo tota diffinitio vel pars diffinitionis pdicat̄ de suo diffinito. Exempluz primi. vt homo est animal rōnale. Exemplū secundi. vt homo est rationalis et debet hoc intelligi de diffinitione quidditatiua que sc3 datur per verū genus z verām differentiā Est autem differentia specifica illa vltima que sumitur ab vltima realitate forme specifice. Si vero sit vltima realitas forme indiuidualis. dicitur differentia indiuidualis.

¶ Omne superius dr̄ in pmo mō dicendi p se de suis inferiorib. ¶ Scd̄s mod⁹ dicendi per se est qñcūq; propria passio pdicat de subiecto suo vt hō est risibilis vbi sciendū q oīs ppositio q̄ est in scd̄o modo dicēdi per se est demonstrabilit' a priori et ppter qd̄ per aliā ppositionem que est in primo modo dicendi per se et hoc est verū dummō subiectū non dicat conceptū simpliciter simplicē vt est conceptus entis: illa em̄ videtur esse immediata z indemonstrabilis ens est vnum z tamen est in scd̄o modo dicendi per se. ¶ Omnis ppositio tam de pmo mō dicendi per se q̄ de secundo est necessaria. ¶ Tercius modus dicendi p se non est proprie modus dicēdi sed est mag; modus eēndi z est qñ aliqd in se z per se subsistit. i. quādo aliquid incōicabiliter existit: vñ lata est differētia inter existere z sbsistere vt patebit infra. ¶ Quart⁹ modus dicendi per se qui etiā non pprie dicitur modus dicendi sed magis modus causandi z est ille vbi proxima ratio inherentie pdicamēti ad subiectū includitur in ipo subiecto vt dicendo voluntas vult nō em̄ est alia ratio quare hic pdicamentum insit subiecto nisi quia est tale subiectum: puta nō est alia ratio quare voluntas vult nisi quia voluntas est voluntas. Similiter hic interfectum interyt. ¶ Ubi nota. Quādocūq; non est assignanda aliqua causa euidens p quam possit probari quare predicatum insit subiecto tunc talis ppositio est semp in quarto modo dicēdi per se. Siue talis ppositio sit cōtingēs siue necessaria Itē nō est inconueniēs eandē ppositionē diuersis respectib eē in diuersis modis pseitatis. ¶ Existere z subsistere differūt dupliciter. Primo mō sicut supius z inferius qz oē subsistere est existere sed nō ecōtra nā oē qd̄ subsistit incōicabilit existit: sed nō ecōtra oē qd̄ existit subsistit. Nā hō z asinus zc. existūt z tñ nō subsistunt quia non incōmunicabiliter sunt.

¶ Scd̄o mō qz illud dr̄ existere qd̄ hz eē reale verū z h extra suā causam. Subsistere pro illud qd̄ totaliter hz eē incōicabile z vt qd̄ z vt q̄. ¶ Aliqd est cōicabile duobus modis. Uno mō vt qd̄ z sic ē illud qd̄ cōicat plurib inferiorib p identitatē quoz qd̄libet est ipm sicvniuersale cōicatur suis singl'arib vt hō cōicat sorti z platoni z tā sortes q̄ plato ē ipm nam quilibet ipsoꝝ est hō. ¶ Aliud vt quo z est illud qd̄ cōicat alteri per informationē ita q illud cui cōicat sit ipius z nō ipm sicut albedo cōicat homini vel equo vt quo qz hō non est ipa albedo sed bene est albus albedine. ¶ Pro declaratione pdictoꝝ ponunt alique conclusiones. quarū prima est. Omne cōicabile vt qd̄ pdicat in recto de eo cui cōicat vt sortes est hō. ¶ Scd̄a est. Nullū cōicabile vt q̄ predicat de eo in recto cui cōicat sed bñ in obliquo: hec em̄ est falsa sortes est albedo: hec aūt vera sortes hz albedinē. ¶ Tercia est. Omis forma siue substātialis siue accñtal' cōicata alicui dat illi cui cōicat tale eē denoīatiue q̄le ipsa hz qdditatiue. ¶ Notandū circa primū modū pseitatis q concept⁹ est triplex. Quidā est cōceptus simplex z est illud qd̄ pōt apphendi vel cognosci p primaz opatione intellect⁹ siue sit cōpositū siue nō. vñ licet talis cōceptus possit resolui in plures ɔceptus seorsum ɔceptibiles vt est ɔceptus diffiniti vel spēi adhuc tñ dr̄ ɔceptus simplex cū possit apprehēdi p primā opatione intellectus. Alius est cōceptus summe simplex z est oē illud qd̄ nec est cōpositū nec cōponibile cū aliquo vt solus deus. Tercius est conceptus simpliciter simplex z est ille q̄ non est resolubilis in aliquē conceptum priorem quē includit qdditatiue sed tm̄ se ipsum includit qdditatiue. Et talis est duplex. ¶ Quidā est conceptus simpliciter simplex quidditatiuus entis. Alius est conceptus simpliciter simplex q̄lificatiuus vt est conceptus vltime diffe-

rentie. ¶ Tunc ponunt quedā proposi
tiones: quarū prima est. Quāuis deus
sit sūme simplex nō tñ ē simpl'r simplex.
Patet qz adhuc icludit ens q̄dditatiue
Hec em̄ ,ppō est in p̄mo mō dicendi p se
de⁹ ē ens. ¶ Scđa ē. Ens h̄z ɔceptū sim
plicit simplicē. qz ɔcept⁹ entis nō ē reso
lubilis in aliquē cōceptū priorē q̄n q̄d/
ditatiue includat. ¶ Tercia est. Omis
differentia vltima specifica habet cōce/
ptum simpliciter simplicem: quia nihil
includit quidditatiue. ¶ Quarta est.
Omnes differentie indiuiduales habēt
ɔceptus simpliciter simplices. ¶ Quin
ta est. Omnis propria passio siue entis
siue cuiuscunq̧ alteri⁹ habet conceptū
simpliciter simplicem. ¶ Sexta est. De
nullo conceptu simpliciter simplici dici
tur aliquid in primo modo dicendi per
se. ¶ Septima est. Conceptus quiddi/
tatiuus est ille qui est communicabilis
pluribus in quid. Et est duplex. s. Qui
dam est simpliciter z absolute q̄dditati
uus vt est conceptus entis z generaliter
omnis conceptus generum z specierū z
omnium superiorum respectu suorū in/
feriorum. Alius est conceptus qualifi/
catiuus vt sunt cōceptus differentiarū
essentialiū. Unde phs quinto metaphi/
sice. caplo de q̄litate dicit q̧ vnus mo/
dus qualitatis est differentia substātie
id est differentia substācialis.

Distinctio realis est illa que est in/
ter rem z rem. Illa vero sunt res et
res quorū vnū potest corrumpi alio re/
manente z ecōtra vt sortes z plato. Vel
quoz vnū potest per diuinā potentiā eē
sine alio vt paries z sua albedo et omne
accidens per accidēs respectu sui subie/
cti vel quoz vnum per se est causa effici/
ens vel finalis z aliud per se effectus vel
quorum vnum est generans z aliud ge/
nitum quia nihil idem generat seipsum
¶ Pro maiori declaratione horum po/
nende sunt aliqe ,ppositiones quarum
prima est. Omnis propositio in qua po
nitur hoc verbū differt vel distinguitur
sine aliqua modificatione tale verbum
importat distinctionem realem: vt dicē/
do sortes differt ab asino. Ratio qz ana
logum per se positum stabit pro signifi
cato suo famosiori. Sed differt z distin
guitur sunt analoga respectu distincti/
onis. ¶ Scđa est. Omnis ,ppositio in q̄
ponitur hoc verbū differt vel distingui
tur aut aliud eis sile: talis ,ppositio est
exponenda per positionem suorū extre/
morum et per negationē vni⁹ ab alte/
ro: vt sortes differt ab asino Sic expo/
nitur: sortes est z asinus est z sortes non
est asinus. Ex illo inferūtur correlaria
¶ Primū est. Hec ,ppositio est falsa: sor/
tes differt a chimera: patet quia vna su
arum exponentium est falsa igitur tota.
Añcedens probatur eam sic exponēdo:
sortes est et chimera est et sortes non est
chimera vbi scđa exponēs est manifeste
falsa. ¶ Scđm est. Res in esse cognito
non differunt ab inuicem realiter. Un/
de illa est falsa; antixp̄s differt ab adam:
quia hoc verbū differt per se positū im/
portat distinctionez realem. Sed expo/
nendo hāc antixp̄s differt ab adam ma
nifestū est q̧ ambe exponentes sunt fal/
se sic enim exponitur antixp̄us est z adā
est z antixp̄us non est adam: iam due ex
ponentes sunt false. Sola illa dicuntur
res et res que ponuntur in rerum natu/
ra siue in reali existentia esse distincta.
¶ Distinctio realis z essentialis conuer
tuntur in creaturis nō aūt in diuinis.

Distinctio essentialis sic diffinitur a
formalisantib⁹ et male. Distinctio
essentialis est illa que est inter aliq̄ duo
que per aliquam potentiaz possunt a se
inuicem separari: vt sortes et plato: pa/
ries z sua albedo z sic de aliis. Sz quia
ista descriptio est insufficiens ideo ponē
da est alia z melior. ¶ Distinctio essenti
alis est illa que est inter duas essentias
positiuas quarum vna vere negatur de
alia. ¶ Dicitur primo in hac descripti/

one (que est inter duas ecentias) ex qua particula aliqua correlaria inferuntur quorum primum est tale. ¶ Distinctio essentialis non habet locum in diuinis: patet quia ibi non sunt due essentie hoc enim dicere esset hereticum. ¶ Scdm e. Quicquid est in diuinis est idem essentialiter cum alio. Unde dicit btus Augustinus. Eo deus simplex est quia est quicquid habet (excepto hoc qd relatiue dicitur) habet enim deus intellectu et est ipsemet intellectus: habet voluntatem et est ipamet voluntas. ¶ Dicit notanter excepto hoc qz relatiue dicitur habet enim pater filium quia relatiue dicitur et tame pater non est filius: habet pater et filius spmsanctu et tame ipsi no sut spussanctus. Et sic quis persone diuie realiter ab inuicem distinguunt distinctione reali suppositoru non tamen distinguunt essentialiter siue distinctione reali essentiaru. ¶ Tercium est. In diuinis paternitas filiatio et spiratio passiua sunt eade ecentialiter. Patet quia no hnt diuersas essentias tn non distinguuntur ecentialiter. ¶ Contra istud tercium correlarium arguit. Quecunqz distinguntur spe distinguuntur ecentialiter sed paternitas: filiatio: spiratio passiua distinguuntur specie: ergo ecentialiter. Maior patet in omnibus specifice distinctis discurrendo: vt homo leo capra Respondeo qz minor est falsa simplicit: quia nulla distinguunt specie que repe riuntur in diuinis sicut enim nullum genus nec aliquid alicui generis dicitur formaliter de do ita nec passio alicuius generis dicitur formaliter de deo: et per pseques nec aliqua relatio de gne predicamentoz et sicut in diuinis non reperit aliqd genus nec species alicui generis sic nec aliqua differetia generica vel specifica et per pseques nec ibi reperiuntur aliqua specifice distincta. ¶ Cotra quecunqz sunt alterius et alterius rationis distinguuntur specie vt videtur sed paternitas et filiatio sunt alterius et alterius rationis cum sint relationes disquiparantie igitur distinguuntur specie. ¶ Dicendu qz maior est falsa: quia subiectum et ppria passio sunt alterius et alterius ronis formalis: et similiter diffinitum et diffinitio et tamen non distinguuntur ecentialiter et etiam specie quare maior falsa. ¶ Arguitur. Quecunqz distinguuntur quidditatiue distinguunt ecentialiter: sed paternitas et filiatio distinguuntur qdditatiue: igitur essentialit. ¶ Solutio minor est falsa na proprie loquedo paternitas filiatio et spiratio passiua non distinguunt quidditatiue. Illa enim solum distinguunt quidditatiue que sunt alterius et alterius quidditatis et per consequens alterius et alterius essentie huiusmodi autem relatones non sunt quidditates sed sunt entitates hypostatice. ¶ Pro enodatione hui9 coclusionis est sciendum qz duplex est entitas. Quedam vocat quidditatiua et est illa que est coicabilis plurib9 in quid vt est spes. Alia est entitas hypostatica et est que est omnib9 incoicabilis et vt qd et vt quo. ¶ Et pro declaratione horu ponuntur queda propositiones: quaz prima est. Nulla differetia indiuidualis e entitas quidditatiua patet: quia omnis talis est incoicabilis. ¶ Scda est. Nulla differentia indiuidualis est de quidditate alicuius. Huic dicto psonat coe dictu logycoz scz qz soli9 vlis est diffinitio. si em differetia indiuidualis esset entitas qdditatiua daret etia ee qdditatiuum et si sic daret etia ee diffinitiuu. Ex quo sequit correlariu. ¶ Nullu indiuiduu diffinitur proprie diffinitioe quidditatiua alia a diffinitione quidditatiua sue spei. ¶ Sequunt alia ppositiones de entitate hypostatica. ¶ Prima e. Quelibet dfia indiuidual de gne sube est entitas hypostatica. Dico notater de gne substantie qz dfe indiuiduales aliarum generu comunicabiles sunt vt quo

Scđa est. Paternitas filiatio et spira/
tio passiua in diuinis sunt entitates hy
postatice ꝛ nõ entitates quidditatiue qꝛ
sunt oĩno incõicabiles ꝛ vt quo ꝛ vt ꝙ
¶ Dicebatur secũdo in descriptione di
stinctionis essentialis ꝙ sit inter duas es
sentias positiuas. Ex quo inferunt ali/
qua correlaria. ¶ Primum est. Ubicũ/
ꝗ nõ sunt due entitates positiue ibi nõ
est distinctio essentialis. ¶ Scđm est.
Nullus habitus distinguitur essentia/
liter a sua priuatione vt visus a cecitate
auditus a surditate quia nõ sunt entia
positiua sed semper vnũ est priuatiuũ.
¶ Ubi sciendum ꝙ lata est differẽtia in
ter has locutiones dicendo sic. Ista non
sunt idem essentialiter ꝛ ista differũt es/
sentialiter: quia priuatio ꝛ habitus non
sunt idem essentialiter et tamen non di/
stinguunt essentialiter: ꝛ per consequẽs
non sequitur illa non sunt idem essenti/
aliter igitur distinguuntur essentialia/
liter licet econtra bene valeat illa distin
guuntur essentialiter ergo non sunt idẽ
essentialiter. Differunt ergo non eẽ idẽ
essentialiter ꝛ distingui essentialiter si/
cut superius ꝛ inferius. Cum a non esse
idem essentialiter non conuertatur sub/
sistendi ꝯsequẽtia. ¶ Terciũ est. Nullũ
ens distinguitur essentialiter a non en/
te patet qꝛ illa duo non sunt entia posi/
tiua. ¶ Quartuꝫ est. Ex quo infertur
aliud inter cõtradictoria non est distin/
ctio essentialis quia semper alterum ex/
tremorum est nihil. ¶ Contra ista cor/
relaria arguitur. ¶ Antixp̃us ꝛ rosa in
esse cognito distinguuntur essentialiter
ꝛ tñ nõ sunt entitatis positiue quia nul
lum istorũ habet existentiã realẽ. ¶ Rñ
deo antixp̃s ꝛ rosa in esse cognito cõ mõ
distinguunt quo sũt entia nã sunt entia
in esse cognito in tali esse etiã distinguũ
tur. Illa tamen distinctio non est rela/
tio realis ꝛ per ꝯsequẽs ꝓprie loquendo
non distinguunt realiter: ergo nec eẽnti/
aliter. Qđ autem inter ista nõ sit distin
ctio realis seu relatio realis: patet quia
relatio realis actualis semper requirit
duo extrema in actuali existentia reali/
ter distincta nullũ aũt illoꝝ extremorũ
existit realiter in actuali existentia. Itẽ
ꝙ hec sit falsa antixp̃us ꝛ rosa in esse co/
gnito distinguunt: patet eam exponẽdo
sic eñ debꝫ exponi hec ꝓpositio antixp̃s
differt a rosa. Antixp̃s est ꝛ rosa est ꝛ an
tixp̃s non est rosa sed prime due exponẽ
tes sunt false: igitur ꝛc. Si aũt queras
qualis est talis relatio si non est realis
immo videt ꝙ sit realis qꝛ si nullus in/
tellectus eẽt antixp̃s nõ est rosa: ꝛ sic dif
fert a rosa ergo talis relatio non est ra/
tionis cũ nõ causet ꝑ actũ intellectus si
ergo nõ sit relatio rõnis sequit ꝙ sit re/
latio realis ¶ Rñdeo ꝙ talis relatio nõ
est realis. põt igit dici relatio rõnis non
quidẽ positiue sic scꝫ ꝙ sit fabricata per
actũ intellectus vt deducit argumentũ
Sed est relatio rõnis priuatiue siue ne
gatiue. i. nõ est relatio realis. ¶ Pro cu/
ius declaratione sciendum est ꝙ relatio
rationis sumit dupliciter. Uno mõ po/
sitiue ꝛ est illa que est fabricata ꝑ actuꝫ
intellectus cõpatiuũ seu collatiuũ: ꝛ sic
oẽs intẽtiones scđe dicunt relationes rõ
nis positiue. Alio mõ priuatiue siue ne
gatiue ꝛ sic oĩs relatio ꝗ nõ est realis dĩ
rõnis vbi grã vt relatiões rerũ in eẽ co/
gnito: sitr relatio identitatis ꝗ aliq̃ res
est eadẽ sibiipsi. Nulla ei res distinguit
realit a se ipa cũ ipa res nõ sit duo extre
ma realiter distincta ꝗ tñ requirunt ad
relationẽ realẽ ꝛ ꝑ ꝯñs talis idẽtitas nõ
est relatio realis. Nec tamen est relatio
rõnis positiua qꝛ si nullus intellect⁹ eẽt
adhuc sortes eẽt idẽ sibiipsi ꝗ nec est fa/
bricata ꝑ actũ cõpatiuũ itellect⁹. cessan
te eñ omi ope intellect⁹ adhuc sortes est
idem sibiipi. est ꝗ talis relatio rõnis pri
uatiue seu negatiue hoc est non est rea/
lis. i. inter extrema realiter distincta et
realiter in rerum natura existentia.
¶ Ad relationem realẽ tria requirũtur

¶ Primū ꝙ habeat extrema realia ⁊ rea
liter existentia defectu cuius inter rosaȝ
in hyeme non existentē ⁊ antixp̄m in esse
cognito non est relatio realis siue distin
ctio realis cū non sit inter extrema realr
existentia. Non enī oportet ꝙ in esse co/
gnito res habeat actualem existentiā.
¶ Scd̄m est ꝙ illa extrema sint realr di
stincta defectu cuius inter habitū ⁊ pri
uationē silr inter extrema contradicto/
ria non est relatio realis q̄ illa non sunt
realiter distincta sicut res ⁊ res: similit
identitas eiusdem ad seip̄m non est rela
tio realis cū ibi non sint duo extrema re
aliter distincta. ¶ Terciū ꝙ ex natura
extremoꝝ.i.fundamenti ⁊ termini oria/
tur talis relatio absq; ope alterius po/
tentie cōpantis vnum extremū alteri ex
tremo defectu cuius inter deū ⁊ creatu/
ram non est relatio realis: ptȝ q̄ oīs ta
lis relatio est vel fit per actuȝ cōpatiuū
intellectus cōpantis vnū ad reliquū.
¶ Dicebatur tercio in descriptione di/
stinctionis essentialis quarū vna vere ne
gatur de alia. Ista particula ponit pro
pter aliquos dicētes essentiā ꝓprie pas/
sionis distingui essentialiter ab essentia
sui subiecti: hi aūt formalisantes falsuȝ
dicunt: Ideo ponende sunt aliq̄ regule.
¶ Prima. Oēs spēs spēalissime eiusdē
generis generalissimi siue generis subal
terni distinguunt essentialiter. Patȝ hec
ꝓpositio vel regula apud omnes: Nam
q̄dlibet genus diuiditur per suas diffe/
rentias formales quarū quelibet consti
tuit aliam ⁊ aliam speciē ideo tales spe
cies sic constitute distinguunt essentiali
ter verū tamen quidā negant hāc regu/
lam de speciebus diuersorū generū gene
ralissimoꝝ seu diuersorū p̄dicamentorū
vt patebit infra. ¶ Scd̄a regula. Oia
predicamenta distinguunt essentialiter
q̄ fm Themistium essentie predicamē
torum sunt impmixte hoc aūt sine glo/
sa intelligendum est ꝙ essentia vni⁹ pre/
dicamenti non sit essentia alterius pre/
dicamenti: igitur essentialiter ab inuicē
distinguuntur. ¶ Contra hoc arguitur
Scientia: vicium: virtus ⁊ huiusmodi
ponuntur in diuersis predicamentis: si
autem predicamenta sunt realiter ⁊ eēn/
tialiter distincta sequit ꝙ idem in diuer
sis predicamentis positum: distinguat
a seipso sed hoc est falsuȝ ergo ⁊ illud ex
quo sequitur. Respondeo. Scientia vi
cium virt⁹ intellectio visio ⁊ sic de alijs
sunt simpliciter entia per accn̄s ⁊ per cō
sequens: vt sic in nullo sunt p̄dicamēto.
Ipsa eni includunt vtrūq; scȝ respectū
⁊ qualitatē qui quideȝ respectus ⁊ qua/
litas denominata realiter ⁊ essentialiter
distinguunt ab inuicem vnde qualitas
illa denominata ponitur in predicamen
to qualitatis sed denominans qualita/
tem in genere relationis vel actionis: et
sic de alijs fm exigentiā. Et illa duo scȝ
qualitatem denominatā ⁊ relationē po
test deus ab inuicem separare immo vt
aliqui volūt possit deus illud absolutū
sine tali respectu in lapidē ponere. Un/
de si deus absolutū scientie ip̄ius vel vi
sionis poneret in aliquo sine tali respe/
ctu iam talis homo haberet verā entita
tem absolutā scientie.i. qualitatē deno/
minatā. Non tn̄ sequitur ex hoc ꝙ talis
aliquid sciret vel videret q̄ talis quan
titas careret respectu denominātē q̄ re/
spectus dicitur attingentia per eū enim
attingitur obiectū cognituȝ siue scibile
siue visibile. ¶ Ex predictis igitur ptȝ
ꝙ nullum vnum per se potest poni in di
uersis predicamētis. ¶ Cōtra hoc obij/
citur: phs in predicamentis dicit nihil
prohibet idem in pluribus generibus
nunciare vbi videtur velle ꝙ nō sit incō
ueniens idem poni in diuersis predica/
mentis. Respōdetur autoritas phi non
habet intelligi de aliquo per se vno sed
bene de aliquo vno per accidens: potest
enim illud poni in diuersis predicamē/
tis sicut declaratum est in solutione pre
cedentis argumenti.

¶ Tercia est. Omne illud qd dependet essentialiter ab alio distinguit essentiali ter ab illo sine quo etiã non põt esse sine ɔtradictione. Pro quo notandũ ꝙ non est inconueniens aliqua realiter ꝛ essen/tialiter distincta per nullã potẽtiã posse ab inuicẽ separari vt est totũ essentiale re/spectu suarũ partiũ quare conuicit se/parabilitatẽ non esse causam p̃cisam di/stinctionis essentialis male ergo vel in/sufficienter dicunt illi formalisantes: il/la distinguunt essentialiter que possunt ab inuicẽ separari. ¶ Quarta est. Om/ne creatũ essentialiter dependet a deo si/ne quo nulla creatura põt esse absq̃ cõ/tradictione. Probat quia essentialis de pendentia (fm docto. subti. in tractatu de p̃mo principio) Est illa qua depen/dens non põt esse absq̃ illo a quo depen det. Sed manifestũ est omnẽ creaturaꝫ essentialiter dependere a deo: ergo nul/la creatura põt esse sine essentiali depen dentia ad deũ: immo implicat contradi ctionẽ ꝛ tñ deus ꝛ creatura distinguunt essentialiter igit diffinitio illoꝝ formali santiũ data de distinctione essentiali est insufficiens. ¶ Quinta est. Omne ens creatũ continue dependet essentialiter a deo. Nõ solum in essendo verũetiam in conseruando. ¶ Sexta est. Omne totũ essentiale dependet essentialiter a mate/ria ꝛ forma: igit essentialiter distinguit ab eis ꝛ tñ totum essentiale non põt esse sine suis partibꝫ essentialibꝫ: immo deus non põt facere hoiem sine materia ꝛ for/ma. ¶ Septima est. Omne totum inte/grale dependet essentialiter a suis parti bus integralibꝰ principalibꝫ. Dico no/tanter a partibꝫ integralibꝫ p̃ncipalibꝰ quia totum integrale nõ dependet essen tialiter a partibꝫ integralibus minꝰ p̃n/cipalibus. Ex hac regula sequunt aliq̃ correlaria. Deus posset facere hominẽꝫ sine manibꝫ ꝛ pedibus quia homo nõ de pendet essentialiter ab illis cum nõ sint partes p̃ncipales sed minꝰ principales.

¶ Deus nõ potest facere de potẽtia sua absoluta ꝙ hõ viuat sine capite corde ꝛ cerebro posito quod ille sint partes inte grales principales aialis viuentis vita sensitiua ꝛ rõnali quia ab illis animal si ue homo essentialiter depẽdet. Ex quo sequitur falsitas aliquoꝝ predicatorũꝫ asserentiũ beatam katherinã de senis or dinis eorum vixisse sine corde ꝓprio: qꝛ ipsa dederat christo cor suum ꝛ ꝙ xp̃us cor suum proprium qd habuit in carne dederat beate katherine. Falsitas autẽ probat: quia cor est pars integralis p̃n/cipalis aialis: igitur animal non potest esse sine illo per quãcunq̃ etiã potentiã propter dependentiã essentialem.

¶ Cõtra correlaria arguitur. Aliquis potest viuere sine capite: ergo etiam sine corde quia vtrumq̃ est pars integralis principalis. Antecedẽs probatur. quia sanctus dionysius ꝛ sanctus Albanus post decollationẽ receperunt capita sua in manus suas et ambulabant per ma/gna terrarum spacia puto dionysius ꝑ duo miliaria donec locum sepulture at/tigit: igit sine capite illi viuebant. ergo antecedens verum. ¶ Respõdeo ꝙ añs est simpliciter falsuꝫ. Ad probationem autem de sanctis dionysio ꝛ Albano di co ꝙ non vixerunt post decollationẽ sed fuerunt mortui ꝛ qd dicitur ambulaue/runt per magna terrarum spacia dico ꝙ illa progressio non erat naturalis nec per ipsos viuentes fiebat: sed angelico ministerio: possunt enim angeli tam bo ni q̃ꝫ mali corpora mouere immo etiam assumere et in illis motum progressiuũ causare. ¶ Ex predictis possunt inferri plura correlaria contra descriptionem distinctionis essentialis ab illis forma/lisantibꝰ datam. Quoꝝ primũ est tale.

¶ Omnis causa in actu distinguit essen tialiter a suo effectu in actu ꝛ tamẽ vnũ ipsoꝝ non põt esse sine alio.

¶ Scdm est. Omnis relatio distinguit essentialiter a sua correlatione et tamen

non potest esse sine ea. Quod distinguantur essentialiter patet presertim in relationibus disquiparantie in creaturis quia tales semper differunt specie: igitur essentialiter sicut enim homo et asinus differunt specie ita paternitas et filiatio in genere relationis. ¶ Tercium est. Nulla relatio intrinsecus adueniens potest esse sine fundamento et termino: et tamen distinguitur essentialiter ab illis: ergo male dicunt illi formalisantes quod solum illa distinguuntur essentialiter que per aliquam potentiam possunt separari ab inuicem. ¶ Quartum est. Manifestum est quod relatio extrinsecus adueniens distinguitur realiter et essentialiter a fundamento et termino et tamen talis relatio non pot esse sine illis: igitur insufficienter definiunt illi formalisantes distinctionem formalem. Pro intellectu huius notandum est quod relatio est duplex quedam ¶ Quedam est intrinsecus adueniens et est illa que necessario sequitur positis fundamento et termino: vt sunt omnes relationes de predicamento ad aliquid: vt impossibile est esse duas albedines etiam si esset vna in celis: alia vero in inferno qui sine similes realiter. ¶ Alia est relatio extrinsecus adueniens et est illa que non necessario sequitur positis fundamento et termino vt est actio et passio et alia genera relationum preter ad aliquid. Nam non necessario sequitur actio positis agente et passo. sed adhuc preter illa requiritur aliquid intrinsecum scilicet debita approximatio. Nam ignis si poneretur in stuba et ligna in coquina non sequeretur immediate actio id est combustio sed si deberet fieri combustio oportet quod illa approximentur. ¶ Quintum est. Omne totum essentiale distinguitur essentialiter a suis partibus probatur: quia omnis effectus distinguitur realiter a suis causis patet ex diffinitione cause. Sed partes essentiales sunt cause sui totius igitur etc. ¶ Confirmatur in morte hominis ipsa humanitas veraciter destruitur et tamen corpus et anima manent sicut patet in morte christi et eius resurrectione. Nam in triduo fuit vere mortuus et tunc non fuit homo et tamen tam corpus quam anima veraciter manebant igitur humanitas christi distinguitur essentialiter a suis partibus essentialibus et tamen notum est quod totum essentiale non pot esse sine suis partibus essentialibus et per consequens diffinitio horum formalisantium est insufficiens quare etc.

Distinctio se totis subiectiue secundum formalisantes sic diffinitur et male. Est illa que est inter aliqua duo extrema quorum realitates sunt distincte et ab inuicem separate in actuali existentia loco et situ ita quod non conueniunt in aliqua realitate subiectiua seu in actu existendi vt sunt duo indiuidua eiusdem speciei. Ex qua diffinitione inferunt aliquas propositiones multas falsitates in se continentes: quarum prima est talis.

¶ Prima est. Nunquam distinguuntur aliqua se totis subiectiue nisi sint actualiter separata in actuali existentia loco et situ. Distinctio se totis subiectiue differt a distinctione reali et essentiali per hoc quia non oportet quod in distinctione essentiali aut reali extrema sint actualiter separata loco et situ vt patet de corpore et anima que sunt realiter distincta etiam cum non sint separata sed vnita: sed ad distinctionem se totis subiectiue requiritur quod extrema sint actualiter separata.

¶ Secunda est. Quamdiu corpus et anima sunt simul vnita: non sunt se totis subiectiue distincta: sed tunc solum quando sunt actualiter separata.

Tercia est. ¶ Quandoque aliqua sunt aliquo tempore se totis subiectiue distincta que tamen alio tempore non sunt se totis subiectiue distincta. Exemplum corpus et anima quando sunt actualiter vnita sunt idem se totis subiectiue sed quando sunt separata in actuali existentia tunc sunt se totis subiectiue distincta. sic etiam est de al-

bedine z substātia panis invenerabili sacramēto altaris. ¶ Jlla dicunt̄ cōuenire in aliqua realitate subiectiua q̄ cōueniunt in aliq̄ actu existendi. Uñ realitas subiectiua nō ē aliud nisi aliqs actus existendi sic igit̄ s̄m illos formalisantes et etiā Thomistas qñ accidēs z subiectū sunt actualit̄ vnita hñt eundē modū existendi. Uolūt em̄ q̄ accidēs nō habeat aliud esse ab esse subiecti sui: qñ accidēs z subiectū sunt vnita q2 accidēs est ideo ens q2 entis sc3 subiecti. Qñ aūt sunt separata sicut in sacro eukaristie tūc accidenti ɔuenit aliud esse supnaturalit̄ ab eē sui subiecti. Sed h̄ ē manifeste falsū q2 esse essentie z esse existentie sunt idem essentialr̄ z realr̄. cum g̃ accidēs habeat aliud esse a s̄ba sequtur q̄ habeat aliud eē existentie: z p ɔñs non hñt eundē actum existendi. ¶ Contra istam descriptionē3 Ostendo q̄ mod⁹ dicendi illoꝝ ē incōueniens z falsus. Pro q̄ sciendū q̄ refert dicere. s. lata ē dr̄ia aliq̄ distingui seipsis z se totis. Nā illa sunt distincta se totis q̄ i nullo cōceptu q̄dditatiuo ɔueniūt z dicunt̄ distingui se totis q2 s̄m qdlibet qd hñt distinguunt̄ z in nullo ɔueniunt Jlla autē dicunt̄ distingui seipsis q̄ distinguunt̄ p naturas suas ꝑprias vel p ꝑprios suos ɔcept⁹ vel p intrinseca realr̄ ipsis idēptificata. Exēplū p̄mi natura est ipsamet q̄ distinguit̄ seipsa a q̄cunq3 alia. Exēplū scdi vbi sc3 aliq̄ distinguūtur p aliq̄ intrinseca ipsis realr̄ idēptificata vt hō z asinus distinguunt̄ p suas differētias essentiales q̄ sunt realr̄ cum ipsis. ¶ Si queras distinguunt̄ne hō et asin⁹ seipsis. Rñdeo q̄ sic q2 distinguūt̄ p suas dr̄ias ꝑprias z essentiales q̄ differentie sunt illis realr̄ idēptificate z sunt realr̄ ipsemet hō z asin⁹. s. q̄ dr̄ia hoīs ē ipsemet hō: z dr̄ia asini ē ipēmet asin⁹ realiter z eēntialr̄. Ex q̄ g̃ distinguunt̄ p aliq̄ q̄ sunt ipsamet realr̄ sequtur q̄ seipsis distinguunt̄. Sed tñ hō z asin⁹ nō distinguunt̄ se totis q2 cōueniūt in aliquo ɔceptu q̄dditatiuo i ɔceptu puto aīalis quē ɔceptū includūt in p̄mo mō dicēdi p se. Pro hui⁹ distinctōis declaratōne z opiniōis improbatōe ponēde sunt aliq̄ ꝑpositōnes p ordinē. Quarū p̄ma ē tal̄. ¶ Quecūq3 distinguunt̄ se totis distinguunt̄ seipsis sed nō ecōtra. p3 q2 q̄cūq3 distinguunt̄ se totis distinguunt̄ p ꝑprias naturas igit̄ seipsis. Sed vltra h̄ nō ɔueniunt in aliq̄ ɔceptu q̄dditatiuo ɔtrahibili. ¶ Distinctio se ipsis in plus se h3 q̄3 distinctio se totis vt p3 ex p̄cedenti ꝑpositione. Ubi notandū q̄ moderni dicunt. Oia q̄cunq3 realr̄ z essentialr̄ distincta seipsis esse distincta. vt asinus distinguit̄ a leone. Si q̄rat̄ leo a boue per quid? dicūt seipso. hō distiguit̄ ab asino p quid? seipso. z sic de aliis. z si itelligūt ipsi moderni hoc dictū modo sup̄dicto optime z egregie loquuntur. Nec discordant a nobis in hac pte. Si aūt aliter intelligant z negāt aliq̄ distingui se ipsis sic. videlicet p dr̄ias essentiales realr̄ ipsis naturis idēptificatas z formalit̄ ab ipsis distinctas falsum dicūt. ¶ Omne simpl̄r simplex. s. q̄cunq3 distinguit̄ se totis distinguitur. Omne simpl̄r simplex aut totaliter scitur aut totaliter ignoratur. Patet quia omne tale non habet nisi ɔceptū simpl̄r simplicē z irrisibilē z nō h3 partē z partē igit̄ p ɔñs non pōt sciri p vna parte: et pro altera ignorari aut g̃ totalr̄ scit̄ aut totalr̄ ignorat̄ quia i possibile est eundē conceptū simpl̄r simplicem sciri et ignorari hoc em̄ esset opositū primi principii. Jlla dicūt̄ distingui se totis subiectiue que in nulla realitate potenciali cōtrahibili ad ipsa per aliqs realitates ɔueniunt vt deus z creatura q̄ in nullo ɔceptu potenciali. i. generico vel specifico contrabili ɔueniūt. ¶ Jlla dicunt̄ eadem se totis subiectiue que in aliqua realitate potētiali contrahibili ad ipa p aliqs alias realitates cōueniunt: vt homo z asinus cōueniunt in conceptu aīalis qui est cōtrahibilis ad

ipsa p aliqs realitates id est differētias specificas z formales. ¶ Pro maiori intellectu predictorū q̄tum ad propositū sufficit Sciendum est q realitas est duplex scz Potentialis seu ɔtrahibilis z il la est duplex scz Generica z Specifica. ¶ Generica est illa a qua sumitur cōceptus generis siue ḡnalissimi siue generis subalterni vt sunt oia in recta linea p̄dicametali p̄ter spēmspecialissimā z indiuidua. ¶ Sed realitas ɔtrahibilis specifica est illa que per differētias indiuiduales immediate cōtrahiť ad indiuidua sicut est q̄libet spēsspecialissima. ¶ Alia est realitas ɔtrahens z actualis sicut sunt dr̄e specifice z indiuiduales z talis etiā est duplex.s.specifica z idiuidualis ¶ Specifica est differentia specifica contrahēs naturā genericā constituēdo speciem et talis diciť differentia formalis. ¶ Sz realitas contrahēs indiuidualis est illa q̄ ɔtrahit spēmspecialissimam constituendo indiuiduū z talis differentia dr̄ materialis quia constituit rem in vltimo eē subijcibili. ¶ His p̄missis ponitur alia propositio seu regula q̄ in ordine est septima scz Quecūq dicunť species eiusdem generis semp conueniūt in realitate potentiali ɔtrahibili ad ipsas per aliquas alias realitates. ¶ Unde nota q realitas subiectiua nihil aliud ē q̄ʒ aliqua realitas potentialis ɔtrahibilis generica vel specifica. Prima scz generica est cōis specieb⁹. Scd̄a aūt scz specifica est cōis plurib⁹ indiuiduis. Et dicitur realitas subiectiua ideo qz ſm cōe dictū logicoꝝ genus habet se vt materia respectu differētie q̄ se habet vt forma z sic sicut materia est subiectum forme z potētialis ad formā sic etiā gen⁹ est potētiale et indifferens respectu differētie. Nā animal est indifferēs ad ɔtrahendū per rōnale vel irrōnale. Et ideo diciť realitas potētialis sed qz differētia constituit talem naturā siue realitatē in esse subijcibili: ergo illa realitas dicitur subiectiua. ¶ Sequitur correlarie q illa consequentia non valet homo z asinus sunt idem se totis subiectiue ergo sunt idem quia identitas subiectiua dicit identitatem ſm quid. Idem aūt per se positū .i. sine addito importat identitatē simplr igiť ibi cōmittiť fallacia ſm q̄d ad simpliciter arguēdo ab identitate ſm quid ad identitatē simpliciter. ¶ Oēs species eiusdē generis sunt eedē se totis subiectiue.patet quia cōueniunt in aliq̄ realitate potentiali cōtrahibili per alias realitates ad ip̄as. ¶ Omia indiuidua alicuius spēi sunt eadē se totis subiectiue,ppter eandē rōnem quia oia indiuidua eiusdē speciei cōueniūt in realitate potentiali contrahibili ad ip̄a. ¶ Omnis realitas seu entitas generica vel specifica z sola talis diciť realitas subiectiua:patet quia sola talis est ɔtrahibilis per differentiā formalē vel materialem ¶ Pro declaratione predictorum est notandū q differētia est duplex quia quedam dicitur Differentia specifica vl' formalis est illa que diuidit genus z cōstituit spēm vt rōnale z irrōnale diuidunt animal z constituūt spēs diuersas: rōnale enī constituit hoiē. irrōnale aūt brutum. ¶ Differētia indiuidualis seu materialis est illa q̄ diuidit spēmspecialissimā z ɔstituit indiuiduū illius speciei. Differunt aūt differentia specifica siue formalis et dr̄ia materialis siue indiuidualis. ¶ Differētia eīm specifica sp est de q̄dditate illius qđ constituit qz dicit partē formalē q̄dditatis spēi z est cōicabilis. ¶ Differētia aūt indiuidualis nō est de q̄dditate illius qđ cōstituit.s. ipi⁹ indiuidui nec dicit partē formalē q̄dditatis indiuidui:z est incōmunicabilis. ¶ Differētia vltima specifica sp ɔuertiť cū spē specialissima quā ɔstituit. ¶ De⁹ z creatura distinguunť se totis subiectiue qz in nulla realitate potētiali ɔtrahibili ad illa p alias realitates ɔueniūt et lz ɔueniāt in aliq̄ conceptu q̄dditatiuo

puta entis non tñ sequit͛ q̄ sint idē se to/tis subiectiue q2 cōceptus entis non est potētialis ꝯcept⁹ ꝯtrahibilis p aliq̄s drias specificas vl' indiuiduales sicut ꝯcept⁹ gñis vel spēi s3 est tm̄ ꝯtrahibilis p modos intrinsecos sc3 p īfinitatē z finitatē oīs aūt realitas subiectiua est realitas ge/nerica vel specifica ꝯtrahibilis p drias for/males vl' materiales cuiusmodi nō ē cō ceptus entis. ¶ Oia pdicamenta distin guunt͛ se totis subiectiue pat3 q2 in nul lo ꝯceptu potētiali ꝯtrahibili p alias reali tates ad ipa conueniūt. ¶ Sapia boni/tas scientia iusticia z q̄cunq̄ attributa in diuinis distinguunt͛ se totis subiecti/ue. pat3 q2 in nullo ꝯceptu generico vel specifico ꝯueniūt cū neq̄ de⁹ neq̄ aliqd aliud in deo sit reponibile in aliq̄ pdica mento. ¶ Pater fili⁹ z spūssctūs in diui/nis distinguunt͛ se totis sbiectiue pt3 q2 i ullo ꝯceptu potētiali ꝯtrahibili ꝯueniūt. ¶ Corpus z aīa nō plus distinguunt͛ qñ sunt separata q̄3 qñ sunt vnita sed sp disti guunt͛ se totis subiectiue q2 nō ꝯueniūt in aliq̄ realitate potētiali ꝯtrahibili ad illa non em̄ ꝯueniūt in realitate generica vl' specifica cū aīa nec sit gen⁹ nec in gñe ni si reductiue. Sic etiā corp⁹ qd est pars materialis z essentialis spi⁹ cōpositi nō est gen⁹ neq̄ in aliq̄ gñe directe s3 tm̄ re ductiue. Quāuis corp⁹ qd est q̄dā qd/ditas z realitas ꝯstituta p gen⁹ et dria3 formalē sit in gñe substātie de illo tñ in ꝓposito nō est sermo s3 solumō de corpe qd est altera ps cōpositi ipius. ¶ S3 ꝯ͛ arguit͛. Aīa est spēs g̃ est in gñe. Añs p bat͛: q2 oē illud est spēs qd pdicat͛ de plu ribꝰ differētibꝰ nūero i eo q̄ qd est: s3 aīa est huiusmōi: igit͛ aīa ē spēs: maior ē ma nifesta: minor p bat͛: q2 aīa pdicat͛ de ista aīa z de illa aīa dicēdo hec ania est aīa z illa aīa est aīa z ille pdicatōes sūt q̄ddi/tatiue g̃ zc. ¶ Rñdeo q̄ spēs est duplex q2 Quedā dr subiicibilis z est illa q̄ po/nit͛ sb assignato gñe. Et ista spēs ēentia/liter importat respectū ad gen⁹. p ipm̄ em̄ gen⁹ spēs diffinit͛ ideo talis spēs est ge nerica. ¶ Alia est spēs q̄ dr pdicabilis z est qd pdicat͛ d pluribꝰ nūero differētibꝰ in eo q̄ qd: tal' spēs nō dicit ēentialiter respectū ad gen⁹ s3 ad ipa indiuidua et illa spēs nō est generica. Et illo mō ꝯce/do q̄ aīa z corpus sunt spēs nō aūt pmo mō: iō nō sequit͛ sūt spēs g̃ sunt in gñe cū nō oportear illā spēm esse in gñe q̄ nō h3 essentialē habitudinē ad ipsum genus. ¶ Accidēs z suū subiectū nō mag3 diffe rūt qñ sunt separata q̄3 qñ sunt vnita q2 q̄ litcūq̄ se habeāt nō mag3 ꝯueniūt i aliq̄ realitate subiectiua vno mō q̄3 alio mo nūq̄3 em̄ etiā vnita ꝯueniūt in aliq̄ cōce/ptu generico vel specifico igit͛ nunq̄3 sūt idē se totis sbiectiue. ¶ Queciiq̄ entia realr et essentialr ab inuicē distincta sp hñt duas existētias q2 hñt duas ēentias et cū esse essentie z esse existentie sint idē realiter sequit͛ q̄ albedo z suba corp⁹ et aīa siue vnita siue separata cū habeant di/uersas essentias etiā habeāt diuersas ex istentias g̃ nō ꝯueniūt in aliq̄ actu exi/stēdi qñ sūt vnita magis q̄3 cū sīt separata. ¶ Quālibet entitatē mūdi sequit͛ suum ꝓpriū esse: s3 q2 eē essentie z esse existētie sunt idē realiter g̃ oīa illa q̄ hñt diuersa esse hñt diuersas existētias. ¶ Sicut in xp̄o sunt duo esse sc3 hoīs z dei ita sūt etī am ibi due existentie z p ꝯñs illa duo eē nunq̄3 ꝯueniūt in aliq̄ actu existēdi.

Distinctio se totis obiectiue est illa q̄ est inter aliqua duo extrema q̄ in nullo cōceptu q̄dditatiuo conueniunt. ¶ Pro cuius descriptionis declaratione est sciendū vlterius q̄ conceptus est du plex sc3 obiectiuus siue q̄dditatiuus q̄ est ipsa res vel quidditas concepta siue obiectiuū cōceptū. ¶ Qualificatiu⁹ est ipamet intellectio siue actus intelligen di q̄ actus est q̄litas de q̄litatis gñe z di citur q̄lificatiuus quia ipse est natura qualitatis z de pdicamento qualitatis. ¶ Pro maiori declaratione ponēde sūt alique regule seu propositiones quarū

prima est talis. ¶ Omnes differentie vltime distinguunt se totis obiectiue: pz qz in nullo 9ceptu quidditatiuo conueniunt cum habeant conceptus simplr simplices. ¶ Notandū q multū refert dicere ¶ Illa sunt differentia qz sm phm. x. metaphisice. illa sunt dña que in aliquo conueniūt z in aliquo differunt qz sunt diuersa alicui idem entia. i. in aliquo diuersa z in aliquo conueniētia: vt sortes z plato. ¶ Sed illa sunt diuersa que scz in nullo cōceptu quidditatiuo cōueniunt Exemplū pmi: vt sortes z plato differūt p suas dñas indiuiduales z 9ueniūt in hūanitate. Exemplū scdi vltime dñe tā formales q̄ materiales z specifice sūt inter se diuersa qz in nullo conceptu quidditatiuo conueniūt cū habeāt cōcept⁹ simpliciter simplices. Qd aūt due vltime dñe habeāt concept⁹ simplr simplices. Probat: qz nō cōueniūt in aliq̄ cōceptu quidditatiuo. Nō eni cōueniūt in ente qz si sic nō eēnt diuerse sz eēnt differētes qz tā in aliq̄ cōuenirēt z in aliq̄ differrent. ¶re zc. ¶ Vñ sequit q illa est cōcedēda sm aliq̄s logicos. Aliq̄ inc̄ptū dñt cōueniūt. Rō est qz natura differentiū ē q in aliq̄ cōueniūt igit inc̄ptū differūt conueniūt ¶ Est tñ aduertendū q ly inc̄ptū nō sumit propriissime z simplr reduplicatiue sz mag̃ gra 9comitātie: vñ si aliqua dñt necessario z ex cōseq̄nti etiā cōueniūt. ¶ Ex his inferunt duo correlaria. Primū est. Duo 9dictoria nō dñt: qz in nullo cōceptu quidditatiuo conueniunt. ¶ Scdm ē. Wernherus z chimera nō dñt ,pter eandē rōnē. ¶ Scda est. Oēs ,pprie passiones siue entis siue inferioris ad ens distinguunt se totis obiectiue qz i nullo cōceptu quidditatiuo z cōi conueniūt cū habeāt cōcept⁹ simplr simplices. ¶ Tercia ē. Nulla ,ppria passio cuiuscūq siue entis siue inferioris ad ens est in aliq̄ p̄dicamēto qz hz conceptū simplr simplicē. ¶ Quarta est Essentia diuina z oia attributa sua distinguunt se totis obiectiue qz in nullo 9ceptu cōi z quidditatiuo cōueniūt cū nullū attributū sit ens formalr z quidditatiue ¶ Quinta ē. Quecūq entia cōceptū simplr simplicē hñtia distinguunt se totis obiectiue ¶ Sexta ē. In quibuscūq gen⁹ z dña sumunt ab alia z alia forma: siue ab alia z alia re: illa dña non est vltia. Si aūt sumat ab alia z alia realitate illa dña q̄ sumit ab vltima realitate forme est vltia. Exēplū si in hoie tres aie sint realr distincte. s. aia sensitiua: aia vegetatiua et aia intellectiua: tūc cōcept⁹ gnis sumit ab aia sensitiua cū anial sit corp⁹ aiatū sensibile. Differētia aūt specifica. s. rōnalitas sumit a forma vltima scz aia intellectiua vel rōnali cū hō sit anial rōnale. Et vt sic talis dña scz rōnalis non erit vltima: qz sicut ens quidditatiue dī de illa parte essentiali a qua sumit dña talis specifica: sic etiā dī in qd de tali dña in abstracto. Sicut g̃ illa est quidditatiua aia intellectiua est ens sic etiā illa est quidditatiua rōnalitas est ens: sed nulla talis dña est vltima: qz in tali 9tinent plures realitates ex natura rei distīcte z formaliter. Et tūc talis natura pōt cōcipi sm aliquā realitatē z sm aliquā ignorari: ideo talis differentia nō habet conceptum simplr simplicē et irresolubilē in aliquos conceptus priores. Differentia aūt que sumit ab vltima realitate seu pfectione realitatis nature est simplr vltima z omnino simplr simplex qz talis realitas a qua sumit est vltima z simpliciter simplex que nō includit ens quidditatiue sed hz cōceptū simplr simplicē. vñ vocet talis realitas. A hec non est in qd a est ens sed est quasi per accidēs, siue a dicat illam realitatē seu differentiaz in abstracto sumptaz a tali realitate dñe. Qd autem dñe vltime habeant conceptus simpliciter simplices: patet quia si due differentie vltime includunt ens quidditatiue manifestum est q nō sunt omnino idem: ergo sunt diuersa alicui.

aliqd idē entia ꝛ talia ꝓpria dicunṫ dr̃ia sicut pꝫ ex p̃cedentibꝰ qꝛ in aliq̃ ꝯueniūt puta in ꝯceptu entis ꝛ sic aliq̃ differunt q̃ erūt differētes ꝛ p ꝯsequēs alijs differentijs differūt ¶ Tūc q̃ro de illis differētijs q̃bꝰ differunt sicut de priorībꝰ: an sint simpliciter diuerse siue an habeant cōceptus simpl'r simplices. Si sic habetur ꝓpositū ꝙ standū est ad aliq̃s differentias nihil q̃dditatiue includētes ꝛ cōceptus simpliciter simplices hn̄tes q̃ dicunṫ vltime dr̃ie. Si aūt nō sunt simpliciter simplices tūc de eis sicut de priorībꝰ ꝛ sic aut stabiṫ ad aliquas dr̃ias ꝯceptꝰ simpl'r simplices hn̄tes que erūt vltime aut erit ꝓcessus in infinitū ꝙ est incōueniens. ¶ Notandū ꝙ nō videṫ esse de intentione docto. subti. vel eius ꝓpria opinio ꝙ scꝫ in eodē aiali siue in eodeꝫ hoie sint plures aie realiter distīcte. Ockam tn̄ illam opinionē secutꝰ est ponēs in q̃libet hoie: aiam sensitiuā: vegetatiuam ꝛ intellectiuā esse realiter ab inuicē distinctas. Sed in hoc videṫ ꝙ faciat ꝯtra sua ꝓpria principia. In oibus eīm tam in logica q̃ȝ in theologia clamat ꝛ docet pluralitatē non esse ponendā sine necessitate sed reuera nulla est necessitas ponēdi pluralitatē aiarū realiter distinctarum igiṫ male ponit in hoie pluralitatē aiaꝝ contra sua p̃ncipia in omi sua doctrina cōia: immo talis pluralitas non pōt poni: non eīm pn̄t se ille forme in eodē cōpati qđ probaṫ ꝑ regulā vnā que talis est. ¶ Quecunq̧ due forme substātiales q̃rum vna includit virtualiter aliā sūt in eodē incōpossibiles. ¶ Continēre v̄tualiter in ꝓposito ē q̄n vna forma subalis pōt in omnem operationē ꝛ effectum in quā pn̄t aia sensitiua ꝛ aīa vegetatiua igitur sunt incōpossibiles. Nec propter hoc negamus oino pluralitates formarum substantialiū quia in quolibet aīmante ponēde sunt ad minus due forme substātiales. Exemplum in homine necessario est ponenda forma corporeitatis. quod corpus est altera pars cōpositi et etiam anima intellectiua. nec tn̄ talis forma corporeitatis est anima vegetatiua vel sensitiua sed tm̄ intellectiua: virtualiter continēs animā vegetatiuā et sensitiuā exercet oꝑationes ipsarum. Et tm̄ de prima parte.

Expedita prima huius opusculi parte: in q̃ est positus modus quorundam formalisantiū. Et declaratis distinctionibus et multis erroribus illorum formalisantium ostensis. ¶ Hic ꝯsequenter accedendum est ad scđam partem que est de mō redarguendi falsitates formalisantium Et primo ostenduṫ falsitates ꝛ periculositates illoꝝ q̄ ex distinctionibꝰ ꝛ correlarijs fm̄ modū ipsoꝝ positis inferunṫ. ¶ Pro q̃ sciendū ꝙ oīa correlaria istius opinionis sunt simpl'r falsa: excepto vltimo ꝛ sūt multū periculosa ꝛ ex eis pn̄t inferri multa heretica. Est ergo primū correlariū qđ ipsi inferunt tale. ¶ Vltima distinctio arguit oēs alias ꝛ penultima arguit oēs alias p̃ter vltimā: et sic descēdendo vsq̧ ad primā. Nō aūt ecōuerso: pma nō arguit scđam: nec scđa terciam. ꝛ sic de alijs ascēdendo vsq̧ ad vltimā. ¶ Pro quo sciendum ꝙ q̄n fit processus a maiori nūero ad minorē numerum tūc fit descēsus: q̄n autē fit ꝓcessus a minori numero ad maiorē: tūc fit ascēsus: ita etiā in ꝓposito q̄n fit processus a maiori distinctione vel identitate ad minorē fit descēsus: q̄n aūt fit ꝓcessus a minori distinctiōe vel idētitate ad maiorē tūc fit ascēsus. Et iđ dr̄ in pmo correlario: penultima distinctio arguit oēs alias p̃ter vltimā ꝛ sic descēdendo vsq̧ ad pmā. Est eīm fm̄ illos distinctio vltima illa se totis obiectiue maxia: ꝛ sic ꝯñter vsq̧ ad distinctionē rōnis q̄ est minima q̄n q̃ fit ꝓcessus a distinctiōe vltima ad alias q̄ sunt minores illa tūc fit descen-

sus ecōtra aūt fit ascensus. ¶ Notandū
etiā p maiori declaratione hui⁹ opinio-
nis. Qd̄ quāto distinctio est maior, tan
to minor ē idētitas sibi opposita cū igit̄
distinctio rōnis sit minima ſm illos seq̄/
tur q̄ idētitas rōnis sit maxima. Et qꝛ
ſm istos distinctio se totis obiectiue est
maxima nulla stabit cū ea idētitas. Sꝫ
cōtra illationē ⁊ correlaria illi⁹ opinio/
nis mlta falsa ⁊ periculosa ⁊ erronea di-
centis: ponā aliq̄s ppositiones p ordinē
⁊ p̄mo cōtra correlariū p̄mū talis ponit̄
propositio. ¶ Multa distinguunt̄ se to-
tis obiectiue q̄ tn̄ nō distinguunt̄ realit̄
⁊ essentialiter: igit̄ correlariū falsum hec
est ppositio ⁊ q̄si p̄ncipalis ⁊ fundamen
talis ꝯ illos formalisantes ¶ Ex qua in
fertur scd̄a ppositio ꝯ correlariū p̄mū ⁊
quintū ⁊ septimū sup̄ in textu positorū.
¶ Scd̄a est. Distinctio se totis obiecti-
ue nō infert distinctionē realē ⁊ eēntialē
igit̄ nō infert oēs alias distinctiōnes ⁊ p
ꝯñs illa correlaria falsa. ¶ Tercia est.
Ens ⁊ sue proprie passiōes licet distin-
guuant̄ se totis obiectiue tn̄ nō distiguū
tur realiter ⁊ essentialiter. Hec ppositō
pro scd̄a parte ab oībus conceditur: nō so-
lū a scotistis verūetiam a Thomistis ⁊
modernis scꝫ q̄ sint idē realiter ⁊ essenti
aliter: sed primā partē huius ppositiōis
scꝫ q̄ ens ⁊ sue pprie passiones se totꝫ ob
iectiue distinguant̄ sic pbo: q̄ in nllo cō
ceptu cōi ⁊ q̄dditatiuo cōueniūt distin-
guunt̄ se totꝫ obiectiue: sꝫ ens ⁊ ei⁹ pprie
passiones sūt huiusmodi igit̄ maior est
manifesta minor probat̄ qꝛ si enti ⁊ eius
passionib⁹ aliq̄d eēt vniuocū in q̄d seq̄re
tur q̄ aliq̄d cōius eēt ente qd̄ est ꝯ Aui
cennā p̄mo metaphisice dicentē. Ens et
res p̄ma impssione imprimunt̄ in aīam
nec pn̄t manifestari ex alijs. Si aūt ali/
q̄d aliud eēt cōius ente ens ⁊ res possent
manifestari p rōnē illi⁹ ⁊ sic ens nō esset
p̄mū obiectū adequatū intellectus nr̄i
etiā pro quocunq̄ statu qd̄ est falsum ⁊
etiā contra formalisantes. est etiā illud
manifeste cōtra Aristotelē tercio meta-
phisice nihil ē (in q̄d) qd̄ rōnē entꝫ subt̄
fugere possit. Qd̄ si dicas cōcedo q̄ ni/
hil cōius sit ente sed nihilomin⁹ ens p̄di
cat̄ in q̄d de suis pprijs passionib⁹ ⁊ ꝯ se
ipo ⁊ sic adhuc nō distinguit̄ se totis ob
iectiue. ¶ Cōtra nullū subiectū dr̄ q̄ddi
tatiue de suis pprijs passionib⁹ nec ecō/
uerso igit̄ nullū illoꝝ includit reliquum
q̄dditatiue. Añs pbat̄ qꝛ p̄dicare q̄ddi/
tatiue p̄dicare formal̄r ⁊ p̄dicare in pri/
mo mō dicēdi p se est idē. Sꝫ nullū sbie-
ctū includit suā ppriā passionē in p̄mo
mō dicēdi p se nec ppria passio includit
suū subiectū i p̄mo mō dicēdi p se igr̄ ⁊c̄
¶ Si aūt diceres q̄uis ens ⁊ sue passio
nes non includūt aliq̄d cōius ente in q̄d
nec passiones entis includūt ens necꝯ:
bñ tn̄ includunt aliq̄d inferius ad ens.
¶ Cōtra nullū supius includit suū infe
rius in p̄mo mō dicēdi p se qꝛ nullū infe
rius est de rōne q̄dditatiua superioris cū
nullū sup̄ius definiat̄ diffinitione q̄ddi-
tatiua p suū inferius bñ ecōuerso lꝫ non
oē inferius definiat̄ p suū supius tn̄ oē
inferius nō hn̄s cōceptū simpl̄r simplicē
includit suū supius in p̄mo mō dicēdi p
se ⁊ nō ecōuerso. ¶ Dico notāter (oē infe
rius non hn̄s conceptū simpl̄r simplicē)
qꝛ tale nō includit suū supius in primo
mō dicēdi p se ptꝫ qꝛ ppositiones p se in
p̄mo mō nō ꝯuertun̄. Sꝫ inferius hn̄s
cōceptū simpl̄r simplicē (vt ē ppria pas/
sio) sp̄ ꝯuertit̄ cum eo cui⁹ est ppria pas
sio: igit̄ ⁊c̄. ¶ Sequit̄ ḡ ex dictis q̄ ens ⁊
sue pprie passiones distinguunt̄ se totis
obiectiue quia nihil quidditatiue inclu
dunt vt probatū est: igitur prima pars
dicte ppositionis vera. ¶ Scd̄a autem
pars eiusdem tercie propositionis scꝫ q̄
ens ⁊ sue pprie passiones sint idē essenti/
aliter ⁊ realit̄ nō eget pbatione qꝛ ipi cō
cedūt h̄ et dicere oppositū est manifeste
ꝯtra scotū quē tn̄ vt ipsi dicūt sequunt̄.
nō intēdo aūt in h̄ tractatulo aliq̄d ostē
dere q̄ q̄ isti formalisātes doctrinā sco-

tí maculãt et falsum eí imponũt quã tñ vt ipi dicunt sequunť in suis formalisan tibus in q̃ manifeste falsuȝ dicũt ¶ Pro maiori declaratione notandũ passiones entis sunt duplices. Quedã sũt simplices ꝛ sunt simplr cũ ente cõuertibiles vt sũt vnũ bonũ verũ: nã bñ sequiť ens est g̃ bonũ est ꝛ ecõtra bonũ ẽ g̃ ens ẽ ꝛ sic de alijs passionibꝫ simplicibꝫ. ¶ Alia ẽ passio entis disiuncta ꝛ ẽ illa q̃ cõtinet duo opposita q̃ se ipsis disiũcta sunt sic ꝙ totum disiunctũ conuertiť cũ ente sȝ nulla ei⁹ ptiũ vt dependẽs vel independẽs: finitũ vel infinitũ: limitatũ vel illimitatũ possibile vel necessariũ. Nã bñ sequitur ens est g̃ dependẽs vel independẽs est ꝛ ecõuerso dependẽs vel independẽs est g̃ ens est: nulla tñ ei⁹ partiũ disiũctũ ꝯuertiť cũ ente: vñ licet bñ sequiť dependens est g̃ ens est nõ tñ ecõuerso sequiť ens est g̃ dependẽs est in casu ꝙ nulla creatura sit. Et ꝯ̃uis nõ oporteat probare cõtra sic formalisantes ens esse realiter ꝛ essentialiter distictũ a suis ꝓprijs passionib⁹ ¶ Contra tñ Tho. arguo q̃ licet concedant ens et suas passiones esse idẽ realiť ꝛ essentialr negant tñ hoc in alijs subiectis ꝛ passionibꝫ. ¶ Cõtra thomistas ad probandũ vlr oẽs passiones esse idẽ realiter suis subiectis ponã aliq̃s ꝓpositiones: quarũ ꝑma est talis. ¶ Oĩs ꝓpria passio identificať realr suo subiecto igiť nulla distinguiť a suo subiecto. Añs ꝓbatur qꝛ si ꝓpria passio eẽt realiter ꝛ essentialiter disticta a suo subiecto seq̃reť ꝙ ꝑ diuinã potentiaȝ posset passio a suo subiecto separi sed ꝯñs est falsum g̃ ꝛ añcedẽs. ſeq̃la probať: qꝛ oẽ ꝑus alio natura si sit absolutũ realiť ꝛ essentialr a posteriori distinctũ põt ꝑ diuinã potentiã ab eo separari sed propria passio est res absoluta. quia ſm ipõs ẽ de ꝑdicamẽto qualitatis ꝛ est posterior subiecto cum ſm phm substãtia sit prior añcedẽte: ergo illa põt separari a subiecto. Maior sic deducitur. posito casu ꝙ deus creet aliq̃d subiectum tunc quero an deus necessario creet ꝓpriam passionẽ an non si necessario: sequitur ꝙ de⁹ necessario creat aliquid ad extra et ꝙ a creatura necessiteť: dicere aũt deum necessario agere ad extra est hereticũ. Si autem nõ necessario creat passionem tũc sequitur ꝙ subiectũ potest creari sine sua passione ꝛ sic sine ea existere. Qđ si hoc ꝯcedas vel pro inconuenienti non habeas tunc sic. ¶ Arguitur. si propria passio potest separari a suo subiecto et subiectũ potest existere sine ea sequiť ꝙ ꝓpositio demonstratiua ꝛ necessaria erit contingens: immo potest esse falsa patet de illa homo ẽ risibilis q̃ est necessaria ꝛ demõstratiua si separeť iam ꝑ diuinã potentiã passio a subiecto ipa erit falsa ꝛ sic sciẽtia esset de contingentibꝫ ꝛ falsis qđ est ꝯ phum ꝑmo posterioꝝ dicentẽ. Scia est necessarioꝝ ꝑpetuoꝝ impossibiliter se aliť habentiũ: igiť. ¶ Propõ scđa. Licet ꝓprie passiones cuiuslibet subiecti distinguãtur a se inuicem ꝛ a suo subiecto se totis non tñ distinguunť realiter ꝛ eẽntialiter vñ oẽs ꝓprie passiones eiusdẽ subiecti sicut ẽ risibilitas ꝛ flebilitas hoĩs sũt idẽ realiter ꝛ essentialiter inter se distinguũtur tñ se totis obiectiue. ¶ Oĩs ꝓpria passio a quocũq; distinguiť se totis obiectiue distinguiť cum habeat conceptũ simplr simplicẽ non tñ distinguiť a quocunq; eẽntialiť qꝛ nõ distinguiť essentialiter a suo subiecto. ¶ Quecunq; differentie vltime eiusdẽ rei quarũ vna ẽ specifica ꝛ altera indiuidualis distinguuntur se totis obiectiue ꝛ tamen non distinguuntur realiter neq; eẽntialiter igitur correlarium falsum. ¶ Licet bonitas et diuina sapia distinguatur se totis obiectiue non tñ distinguunť eẽntialiter ſm eũ Scotũ qđlibet attributũ diuinum a quocũq; distinguiť se totis distinguiť et si se totis distinguitur igitur in nullo cõuenit. Hec ergo iam dicta manifeste ostendũt illa tria correlaria supius enu-

merata simpl'r esse falsa z erronea: quia in diuinis reperit distinctio se totis obiectiue sicut probatū est non aūt reperit ibi distinctio eēntialis: immo illā in diuinis ponere est hereticū z tñ ex correlarijs illorū formalisantiū infert illud qz fm eos q̄cunq̄ distinguunt se totis obiectiue distinguunt realiter et eēntialit qđ est falsum z hereticū. ¶ Notandū q̄ scđa pars primi correlarij illorū formalisantiū (scz q̄ distinctio penultima oēs alias inferat p̄ter vltimā z sic descēdendo) posset pbari eisdē medijs quib⁹ prima pars eius est improbata: tamen speciales ppositiones cōtra illā scđam partem adducam quarum prima est hec.

¶ Quāq̄ pater filius z spūssanctus in diuinis distinguant se totis subiectiue non tñ distinguunt eēntialiter: igitur distinctio se totis subiectiue nō infert oēs alias p̄ter vltimā. Qz aūt distinguunt se totis subiectiue probat: quia in nullo conceptu cōi potentiali p aliq̄s differentias contrahibili conueniūt. Nam sola talis realitas p aliquas differentias cōtrahibilis dicit realitas subiectiua. Dicere aūt q̄ aliqua realitas in diuinis cōtrahat p aliquā differentiā est hereticū. si igit pater filius z spūssctūs in nulla realitate subiectiua conueniūt sequitur q̄ distinguant se totis subiectiue: nō tñ essentialiter distinguunt vt pz ex fide: igitur correlariū tuū falsum. Et nota licz canonicus posset hoc argumentuz forte euadere dicēdo illa se totis obiectiue distingui q̄ non conueniūt in aliquo vno actu existendi: sed psone diuine hn̄t eundem actū existendi z p cōsequēs fm euz non distinguerent se totis subiectiue tamen alij formalisantes nequaq̄ pn̄t effugere: qui dicūt illa se totis subiectiue distingui q̄ non conueniūt in aliqua realitate subiectiua et sic est in pposito. igit correlariū falsum. ¶ Scđa est. Attributa diuina licet inter se z ab eēntia diuina distinguant se totis subiectiue nō tñ sūt essentialiter distincta: qz h̄ dicere eēt hereticum. ¶ In scđo correlario dicūt isti formalisantes q̄ identitas rōnis inferat oēs alias idētitates hoc aūt videt eē hereticū ideo ɔtra istud correlariū sic Arguo. ¶ Cōstat q̄ pr̄ fili⁹ z ss. sunt idē ratione cū identificent in vna relatione rationis quā dicūt ad creaturā non eīn dicūt respectū realem ad extra: sed dicere q̄ pr̄ fili⁹ z ss. sint idem realiter saltē realiter suppositaliter est hereticū: ḡ non oia q̄ sunt idem rōne sunt idē realiter. q̄ aūt relatio talis sit rōnis pz fm omnes Scotistas qui dicūt oēm relationē dei ad creaturā esse rōnis. Cum ḡ pr̄ filius z spūssctūs sint vnus dñs vnus creator sequit q̄ habeant vnā relationē dominij et vnā relationē creationis actiue: alias eēnt tres dñi z tres creatores: z cū talis sit relatio rōnis sequit q̄ sint idē ratiōe z tñ non sunt idem real'r z supposital'r. igit identitas rōnis non infert oēs alias identitates z sic ascendendo vsq̄ ad vltimam z p consequēs correlariū falsum ¶ Qz etiā talis relatio dei ad creaturā sit relatio rōnis z non realis probat sic. Dei ad creaturā non potest esse relatio realis: quia si sic tunc talis relatio esset deus. Nam quicq̄d est in deo ex natura rei est deus. igit talis relatio dei ad creaturam si sit realis erit deus. sed qz nulla relatio potest esse sine fundamento et termino sequitur q̄ deus necessario ad suū esse requirat creaturam: cum ipa creatura sit terminus illius relationis qđ est erroneū. ¶ Item probat aliter q̄ talis relatio nō sit realis pater filius z ss. sunt dñs creature et tamen ab eterno nō fuerunt domin⁹ creature quia domin⁹ est alicuius dominus. Creatura autem ab eterno nihil fuit igitur deus ab eterno non fuit creature dominus: sequitur ergo q̄ talis relatio non sit realis cum nō sit realiter deus alias semper ad suū esse requireret creaturam quod est absurdum cū ergo talis relatio dei ad cre

nturā sit relatio rōnis ꝛ nō nisi vna qꝛ si
plures relationes dominij in diuinis es-
sent ꝑ cōsequēs ibi essent plures dñi qđ
est cōtra fidē sequit̄ ergo ꝙ sit tn̄ vna rela-
tio rōnis ꝛ ꝑ cōsequēs ille tres ꝑsone sūt
idē rōne ꝛ tn̄ distinguunt̄ inter se realit̄
ergo idētitas rōnis nō infert oēs alias idē-
titates. ¶ Arguit̄ ex alio. Oia ꝑdicamē
ta sunt idē rōne ꝛ tn̄ distinguunt̄ realr̄ ꝛ
essentialiter ergo nō oia q̄ sunt idē rōne sūt
idē realr̄ ꝛ essentialr̄ ac formalr̄ ꝛc̄. ergo
correlariū falsum. Añs probat̄ qꝛ q̄cun
ꝗ conueniunt in vna rōne sunt idē rōne
oia ꝑdicamēta sūt huiusmodi igit̄ sunt
idē rōne. Maior est manifesta. minor ꝓ-
bat̄ qꝛ oia ꝑdicamēta conueniūt in hac
scđa intētione gen⁹ gn̄alissimū q̄ oibꝫ ap
plicat̄: ꝓbat̄ qꝛ suba est gen⁹ gn̄alissimū:
q̄litas est gen⁹ gn̄alissimū q̄ntitas est ge
nus gn̄alissimū ꝛ sic de alijs igit̄ ꝑdica-
mēta ꝯueniūt in hac intētione scđa que
dr̄ genus gn̄alissimū. si dicas cōcedo ꝙ
oia ꝑdicamēta vl̄ q̄dlibet ꝑdicamentū
sit gen⁹ gn̄alissimū tn̄ nō couenīūt i vna
intentione scđa nūero. Sꝫ est alia ꝛ alia
intentio scđa q̄ fundat̄ in suba alia que
fundat̄ in quātitate ꝛ sic de alijs. Sꝫ ad
hoc ꝙ aliq̄ sunt idē rōne requirit̄ ꝙ cōue
niāt in vna rōne numero sed sic nō est in
ꝓposito igit̄ ꝛc̄. ¶ Cōtra. si solū illa sūt
idē rōne q̄ hn̄t eandē intentionē scđam
nūero sequit̄ ꝙ nulla in creaturis erunt
idē rōne qđ est falsū immo sufficit ꝙ cō
ueniāt in vna intētione scđa spē ad hoc
ꝙ sint idem rōne. Si dicas ꝛ si sufficiat
ad hoc ꝙ aliq̄ sint idē rōne ꝙ ꝯueniāt in
vna rōne spē tn̄ ille intentiōes scđe fun-
date in diuersis ꝑdicamētis differūt spē
ꝛ ꝑ ꝯñs talis vnitas rōnis nō sufficit ad
identitatē rōnis. ¶ Rn̄deo falsum est ꝙ
tales intentiones differāt spē immo dif
ferūt tm̄ nūero sicut hec albedo et illa.
Intellectus eīm attribuit hāc intētionē
scđaꝫ gen⁹ gn̄alissimū sube ꝛ quantitate
illā intentionē gen⁹ gn̄alissimum ꝛ sic de
alijs q̄ intētiōes scđe solū nūero dn̄t. et
lꝫ fundamēta differāt gn̄e nō tn̄ ille intē-
tiones in illis fundate qꝛ non requirit̄ ꝙ
sit tāta distinctio in relatōibꝫ quāta est
in fundamētis. ¶ Si ꝯ hoc sic arguas.
Si ille intētiōes scđe dn̄t iā enumerate
ſm te nō dn̄t nisi nūero sequit̄ ꝙ genus
gn̄alissimū erit spēs spālissima ꝯñs ē fal
sum cū oppositū ꝑdicet̄ de opposito igi
tur ꝛ añs est falsum. probatio seq̄le qꝛ si
hec intentio scđa gen⁹ gn̄alissimū ꝑdica
tur de pluribꝫ solū nūero differentibꝫ in
eo ꝙ qđ vt dicendo hoc gen⁹ gn̄alissimū
est gen⁹ gn̄alissimum ꝛ hoc gen⁹ gn̄alissi-
mum est gen⁹ gn̄alissimū ꝛ sic de alijs. et
ille intētiones solū dn̄t nūero ſm te: se-
quit̄ ergo ꝑ gen⁹ gn̄alissimū erit spēs spālissi
ma. ¶ Rn̄deo illa est cōcedēda gen⁹ gn̄a
lissimū est spēs spālissima nec est inconue
niens in intētionibꝫ scđis ꝙ vna intētio
scđa opposita alteri ꝑdicet̄ de illa deno
minatiue: vn̄ illa est vera masculinū ge-
nus est neutri gn̄is plural' numerus est
singlar̄ nūeri. Grūs casus est nr̄i casus
sit̄r plurale est singulare. Sunt ergo omēs
iste ꝓpositiōes vere nō q̄dditatiue sꝫ de
noiatiue. ¶ Pro quo sciendū ꝙ q̄ncunꝗ
intellectus intelligit aliq̄d cōiter ꝛ regu
lariter est vnū sub quo intelligitur. Il-
lud aūt ꝙ intelligitur est quid: sed illud
sub quo intelligitur aliquid est modus
Exēpli grā. Si intelligo hoiem esse al-
bū intelligo hoiem ꝛ intelligo albedinē
sed hominē intelligo in quid ꝛ intelligo
ip̄m sub albedine tanꝗ sub modo quia
ip̄a est illud sub quo hominē intelligo.
Ita etiam est in proposito nā qn̄ intelli
go genus gn̄alissimū sub ea ratione qua
predicatur de pluribus differentibꝫ nu-
mero in eo ꝙ quid vt puta de illo gn̄ege
neralissimo et de illo gn̄egn̄alissimo ꝛc̄.
tūc intelligo gen⁹ gn̄alissimū in quid et
intelligo illud sub illa rōne que dicitur
spēs spālissima: ita ꝙ vera erit illa ꝑdica
tio gen⁹ generalissimū est spēs spālissima
ꝛ quando dicis ꝙ oppositū ꝑdicat̄ de op
posito. Rn̄deo per aliquas ꝓpositiōes.

¶ Prima est. Quãcunq͂ sunt due scđe intẽtões opposite ⁊ vtraq͂ earũ capit̃ vt qd nũq͂ p̃dicant̃ de se inuicẽ. ¶ Scđa ẽ Quãcunq͂ sunt due scđe intẽtiones opposite ⁊ vtraq͂ capit̃ vt mod⁹ nũq͂ p̃dicant̃ de se inuicẽ. ¶ Tercia ẽ. Quãcũq͂ sunt due scđe intẽtiones etiã opposite q̃rũ tamen vna capit̃ vt qd et altera vt mod⁹ tales intentiones scđe p̃dicant̃ de se inuicẽ denoīatiue. In p̲posito g̃ qñ illa scđa intẽtio gen⁹ g̃nalissimũ: ⁊ h̃ scđa intẽtio spẽs spãlissima ambe capiunt̃ aut vt qd. aut ambe vt modus sic sunt opposite ⁊ nũq͂ p̃dicant̃ de se inuicẽ. qñ aũt vna illarũ secundarũ intẽtionũ capit̃. vt qd ⁊ alia vt modus sic vna p̃dicatur de alia ⁊ hoc denoīatiue. Illa g̃ ɔceditur gen⁹ g̃nalissimũ est spẽs spãlissima put gen⁹ g̃nalissimum capit̃ vt quid est species spãlissima vt mod⁹ ⁊ illo mõ non sunt opposite ⁊ p̲ ɔñs oppositũ nõ p̃dicatur de opposito. ¶ Ex p̃dictis g̃ patet oīa correlaria esse falsa illorũ formalisantiũ p̃ter octauum qđ verũ est ⁊ est tale. ¶ Cum idẽptitate reale stat distinctio formal̃. Pro declaratione hui⁹ correlarij septẽ p̃ncipales p̲ ordinẽ p̲positões ponunt̃. Quarũ tal̃ ẽ.

¶ Prima p̲positio p̃ncipalis. Licet pfectiones essentiales in diuinis sunt vna ⁊ eadẽ res simplicissima cũ essentia tñ ab inuicẽ ⁊ ab essentia diuina distinguunt̃ formal̃r. ¶ Scđa p̲põ p̃ncipalis. Licet paternitas ⁊ eẽntia diuina in patre sint vna ⁊ eadẽ res simplicissima distinguũt̃ tñ ex natura rei ⁊ formal̃r. ⁊ sic de alijs. Tercia ẽ. Oĩa nocionalia in diuinis idẽptificant̃ real̃r cũ essentia diuina licz ab ea formalit̃ distinguant̃. ¶ Quarta est. Aliq̃ nocionalia distinguunt̃ solum formal̃r inter se. Aliq̃ autẽ real̃r. nulla tñ distinguunt̃ essential̃r. De q̃tuor p̲opositiones sunt p̃cise posite de illis q̃ reperiunt̃ in diuinis. Sequẽtes aũt ponũtur de illis que reperiunt̃ in creaturis. ¶ Quinta ẽ. Oẽs p̲pe passiones eiusdẽ subiecti idẽptificant̃ real̃r cũ suo subiecto ⁊ inter se licet formal̃r a se inuicẽ ⁊ a suo subiecto distinguantur. ¶ Sexta est Oẽs differẽtie indiuiduales idẽptificãtur real̃r cũ suis indiuiduis quorũ sunt dr̃ie ⁊ tñ ab illis distinguuntur formal̃r ¶ Septima p̲põ p̃ncipalis ẽ. Potentie aīe mere spũales idẽptificant̃ real̃r inter se ⁊ cũ essentia aīe licet sint distincte formaliter. Ex illis p̲positionib⁹ seq̃tur p̃dictũ correlariũ simpl̃r esse verum. licet oīa alia sint falsa. ¶ Notãdũ circa p̃mã p̲positionẽ ꝙ ipsa h̃z duas ptes quarũ p̃ma est talis. Perfectões essentiales in diuinis sunt vna res simplicissima. Secũda pars ꝙ ab inuicẽ formal̃r distinguãt̃ Quantũ ad p̃mã partẽ est sciendũ ꝙ aliter loq̃tur Aristotiles de hoc noīe essentiale ⁊ Theologus fm̃ eũ p̃hm. Essentiale ẽ illud qđ distinguit̃ ɔ̃ accidentale fm̃ vero theologos. Essentiale sumit̃ p̲ut distiguit̃ ɔ̃ nocionale. Essentiale fm̃ p̃hm est illud ꝙ p̲ se includit̃ in essentia alicui⁹ siue qđ p̃dicat̃ de aliquo in p̃mo mõ dicendi p̲ se. Exẽplũ in cõposito naturali. vt materia ⁊ forma dicunt̃ essentialia ipsi⁹ cõpositi ⁊ includunt̃ in illo in p̃mo mõ dicendi per se. Sed in cõposito rõnis siue diffinitõis genus ⁊ differẽtia sunt partes essentiales: ⁊ dicunt̃ essentialia diffiniti siue cõpositi rõnis. Pro quo sciendum ꝙ Compositũ est duplex. scz. ¶ Reale est illud qđ componit̃ ex re ⁊ re real̃r distinctis sicut illud qđ cõponitur ex materia ⁊ forma. ¶ Rõnis siue diffininitionis ẽ illud qđ cõponit̃ nõ ex re ⁊ re sed ex realitate ⁊ realitate sicut species ⁊ gen⁹ ⁊ dr̃ia. Sicut g̃ gen⁹ ⁊ spẽs sunt de q̃dditate ⁊ essentia compositi rõnis siue ipsius diffiniti. sic etiã materia ⁊ forma sunt de essentia cõpositi realis. Cõpositio autẽ realis nõ reperitur in oīb⁹ generibus: q2 nõ in angelis. nõ in demonib⁹. nõ in aīa rõnali. neq͂ in accidentib⁹ cũ sunt forme simplices. ea scz simplicitate que opponit̃ ɔ̃põni ex materia ⁊ forma. Cõpositio h̃o rõnis siue diffinitõis reperit̃ in

omnib⁹ generib⁹. Nā oīa genera dicunt
quādā realitatē potentialē ɔ̄hibilē per
drīas aliq̄s: spēs diuersas constituētes.
Oēs ḡ spēs: quorūcunq̧ generū sic sunt
ɔposite scʒ ex realitate generis ⁊ realita
te drīe ⁊ p ɔ̄ns in oī genere regit talis cō
positio rōnis: q̄ tn̄ nō est realis. ¶ Et q̄s-
uis in diuinis sint plures realitates di/
stincte formalr: sicut pʒ ex ꝓpositionib⁹
p̄cedentib⁹. tn̄ nulla realitas in diuinis
est potentialr ɔtrahibilr p aliquā differē/
tiam siue specificā siue indiuidualem vt
patet ex p̄cedentib⁹. Ex illis iā dictis se
quunt alique ꝓpōnes: ex q̄bus iā dicta
magis elucidant. quarū p̄ma est. ¶ Li/
cet angelus sit simplex simplicitate op/
posita cōpōni ex materia ⁊ forma siue cō
pōni rei ⁊ rei. componit tn̄ ex realitate ⁊
realitate. ¶ Scd̄a est. Licet accidēs sit
forma simplex cōponit tn̄ ex realitate et
realitate. ¶ Tercia ē. Licet de⁹ habeat
plures realitates. nullo tn̄ mō ē ɔposit⁹
imo ē summe simplex: q̄ꝛ nulla realitas
in diuinis ē potētialis. Sed q̄ntūcunq̧
sibi cōuenit sūme actualis. ¶ Quarta ē
Tam materia q̄s forma sunt essentialia
ipsi cōposito. ¶ Contra hāc quartā pro
positionē arguit. Nihil ē de essentia ali/
cui⁹ nisi ɔueniat sibi in p̄mo mō dicendi
p se. materia ⁊ forma nō ɔueniūt cōposi
to in p̄mo mō dicēdi p se. igit nō sunt de
essentia ei⁹ Maior est nota. minor ꝓbat
q̄ꝛ quicq̄d dr̄ de aliquo in p̄mo mō dicē/
di p se vere p̄dicat de illo in recto. mate/
ria ⁊ forma nō sunt hmōi. ḡ ⁊c̄. patet mi
nor. nā hec ē falsa. hō est corpus. hō ē aīa
igit. Rn̄deo minor est falsa ⁊ ad ꝓbatio/
nem eius dico ſm Linconiens. sup p̄mo
posteriorꝫ. Non oportet q̄ omē essentia/
le ɔueniēs alicui in p̄mo mō dicēdi p se
dicat de eo cui⁹ est essentiale in recto sed
sufficit dicat de eo cui⁹ est eētiale in ob
liquo. sic ē de materia ⁊ forma respectu
totius. ¶ Punct⁹ etiā includit q̄dditati
ue in linea ⁊ tn̄ nō p̄dicat de ea in recto.
nā ista ē falsa. linea ē punct⁹ vel puncta.

Sed illa cōceditur. Linea ē longitudō
sine latitudine duob⁹ punctis termiata
¶ Quinta ē. Omia gn̄a ⁊ oēs drīe for/
males sunt de essentia suarū specierū q̄ꝛ
dicunt de illis in primo mō dicendi p se
¶ Sexta est. Omē supius ē de essentia
sui inferioris eadē rōe. ¶ Ex p̄dictis cla
re patet. Quid sit essentiale ſm phos.
Omne eīn illud dr̄ essentiale ſm eos q̄d
distinguit ɔ̄ accidentale: put accidēs cō
tinet esse accidēs p accidēs siue accidēs
cōe ⁊ accidēs p se siue ꝓpriū. Vn̄. Acci/
dens est duplex. quia Quoddā est acci-
dens per accidēs siue accidens cōe vt al/
bedo nigredo. Aliud ē accidēs ꝓprium
vt sunt ꝓprie passiones. ¶ Septima est.
Nulla ꝓpria passio est de essentia sui ꝓ-
prij subiecti: quia nulla talis dr̄ in p̄mo
mō dicendi p se de suo subiecto. ¶ Octa
ua est. Nullū accidēs p accidēs est essen
tiale sui subiecti ꝓpter eandē rationem.
¶ Nona ꝓpō est. Omē illud dr̄ accidē-
tale ſm phos q̄d cōuenit alicui in p̄mo
mō dicēdi p se. Ex his ꝓpositionib⁹ pa/
tet q̄d sit eētiale ⁊ q̄d sit accidētale ſm
phos. Sed ſm Theologos nō sumitur
essentiale put distinguit contra accidē
tale sicut accipiunt phi sed sumitur ſm
eos put distinguit ɔ̄ nocionale. ¶ Pro
quo sciendū. Q̄d in diuinis est vna enti
tas p̄ma oīno ⁊ absolutissima q̄ quidem
entitas vocat essentia diuina ⁊ hec hʒ ta
lem modū p̄dicādi de psonis diuinis q̄
dr̄ de q̄libet psona singillatim in singu/
lari nūero ⁊ p̄dicat etiā de omib⁹ psonis
simul ⁊ semel. Exēplū p̄mi vbi illa enti
tas p̄dicat de q̄libet psona singillatim
vt dicēdo. pr̄ est essentia diuina. filius ē
essentia diuina. spūssanct⁹ ē essentia diui
na. Exēplū scd̄i vbi de oib⁹ trib⁹ psonis
simul ⁊ semel p̄dicat. vt pr̄ filī⁹ ⁊ spūssan
ctus sunt essentia diuina. Nā vna ⁊ eadē
essentia diuina nūero indiuisa: pluribꝫ
tn̄ cōicabilis est realr in q̄cunq̧ psona.
Nūc ḡ ad ꝓpositū sciendū q̄ Essentiale
ſm theologos est illud q̄d hʒ silr modū

p̄dicandi cū essentia diuina ⁊ cuꝫ hoc si-
milem cōmunitatē: vt sapiētia: bonitas
iusticia: ⁊ q̄dlibet aliud attributū: p̄di-
catur de q̄libet ꝑsona in diuinis singil-
latim: ⁊ de oībꝫ simul: ⁊ cū hoc est cōis il-
lis sicut essentia diuina. Nā hec ē vera
pr̄ est sapia diuina: filiꝰ est sapia diuina:
spūssanctꝰ est sapia diuina. Silr̄ ⁊ illa:
pr̄ filius ⁊ spūssanctꝰ sunt sapia vna. ḡ ⁊
eadē sapia indiuisa: pluribꝫ tm̄ cōicabil̄
est in oībꝫ tribꝫ ꝑsonis. ⁊ sic de aliȷ̄s attri-
butis. Ex illis seq̄tur regula generalis
⁊ theologicalis scꝫ. ¶ Oīa essentialia in
diuinis sunt cōia tribꝫ ꝑsonis q̄ꝛ habent
similē modū p̄dicandi ⁊ similē cōmuni-
tatē cū essentia. ¶ Nocionale autē est il-
lud qd̄ nō conuenit tribꝫ ꝑsonis i singu-
lari nūero nec hꝫ talē ꝯmunitatē quā hꝫ
essentia diuina. Et reperiunt̄ quinq̄ no-
cionalia in diuinis: Innascibilitas. Pa-
ternitas. Filiatio. Spiratio actiua. Et
spiratio passiua. Nulla em̄ illarū rela-
tionū seu realitatū cōuenit tribꝫ ꝑsonis
Nā innascibilitas ⁊ paternitas tm̄ con-
ueniunt patri ⁊ nō filio neq̄ spūisancto.
Filiatio ꝯuenit soli filio. Spiratio pas-
siua cōuenit soli spūisancto. Et licet spi-
ratio actiua sit cōis patri ⁊ filio nō tamē
hꝫ talem entitatē qualē hꝫ essentia quia
nō cōuenit tribꝫ ꝑsonis: quia spūssanctꝰ
nō est spiratio actiua nō em̄ spirat acti-
ue sed solū passiue spirat̄. ideo nō habet
spirationē actiuā. Ex p̄dictis patet cla-
re q̄ apd̄ theologos aliter sumitur hoc
nomen essentiale q̄ꝫ s̄m philosophos.
¶ Essentiale em̄ s̄m theologos nō sumi-
tur vt distinguitur contra accidentale:
quia nullū accidens est in diuinis. Sed
omne illud dicit̄ essentiale quod distin-
guitur contra nocionale. et dicitur no-
tionale a nosco. quia facit noscere perso-
nam. ¶ Arguitur Non sunt quinq̄ no-
cionalia Probatur quia innascibilitas
siue ingenitum non est nocionale. Pa-
tet quia nedum pater est ingenitus: sed
etiam spiritussanctus et essentia diui-
na. probatur quia illa non sunt genita.
ergo ingenita. nullum autem nocionale
conuenit essentie cum illa sit communis
tribus igitur ingenitū siue innascibili-
tas nō est nocionale et per cōsequens nō
erunt quinq̄ nocionalia. Respondetur
ad hoc. Ingenitum capitur dupliciter.
¶ Uno modo vt tantū valet sicut nō ꝓ-
ductum per generationē: ⁊ sic nō solum
pater est ingenitus: sed etiaꝫ spūssanctꝰ
⁊ essentia diuina: quia nullum illorū est
genitum. ¶ Alio modo sumitur ꝓut est
est proprietas patris. ⁊ illo modo sumi-
tur pro subsistente aliquo nō producto.
Et dicitur pro aliquo subsistente ꝓpter
essentiā diuinā que illo modo nō est in-
genita. vel ingenitū illo modo non cōue-
nit essentie. Et licet ipsa nō sit producta
nō tamen est subsistens: quia subsistere
est incōmunicabiliter existere. Essentia
autem diuina est cōmunicabilis immo
actu communicata tribꝰ personis. Di-
citur secundo nō producto propter hoc
spiritussanctus nō est ingenitꝰ illo mo-
do. Nam licet ipse sit subsistēs est tamē
cum hoc productus. ¶ Ad propositum
ergo accipiēdo ingenitum primo modo
⁊ sic non solum pater est ingenitus: sed
etiam essentia diuina et spūssanctus. ta-
men illo modo ingenitum non est nocio-
nale. Sed accipiendo ingenitum secun-
do modo sic solus pater est ingenitus et
est proprietas patris ⁊ nocionale. Et il-
lo modo non conuenit aliȷ̄s a patre.
¶ Pro maiori declaratione predictorū
ponuntur alique ꝓpositiones principa-
les Quarum prima talis est. ¶ Omne
nocionale est respectiuum ad intra.
¶ Secunda propositio principalis est.
Omne respectiuum ad intra est nocio-
nale. Et q̄uis nulluꝫ nocionale sit essen-
tiale: non tamen sequitur q̄ sit acciden-
tale cum in deum non cadat accidens.
Unde beatus Augustinus quinto li-
bro de trinitate sic ait. In rebus inquit
creatis ad quod mutabilius quod non

ſm substantiā dr̄ restat vt ſm accidens
dicat̄. In deo aūt nihil ſm accidēs dicit̄
nec tñ esse qd̄ dr̄ ſm ſbam dr̄. dicitur eīm
ad aliqd sicut pr̄ ad filiū ⁊ filius ad pa-
trem. hec ille. Nunc ad ꝓpositū. Prima
pars p̄me ꝓpositionis p̄ncipalis ꝓbans
octauū correlariū. s. ꝙ pfectiones essen-
tiales in diuinis sint vna res. Probat̄ ⁊
arguo sic ꝑ vnā regulā theologicalē que
talis est. ¶ Quicqd est in deo ex natura
rei est idē realr̄ cū essentia diuina ⁊ ipse
de⁹met. Et breuiter oppositū dicere est
hereticū: sed multe sunt pfectiones essen
tiales imo infinite ex natura rei in diui-
nis igit̄ sunt eedē realr̄ cū essentia diuia
⁊ ꝑ ꝯñs p̄ma ps ꝓpositionis vera. Scda
ps eiusdē ꝓpositōnis scʒ ꝙ hmōi pfectio
nes essentiales distinguuntur formalr̄.
Probat̄. Illa distinguūt̄ formalr̄ quoꝝ
neutrū includit alterū in sua diffinitōe
qdditatiua si habeat diffinitionē qddi-
tatiuā vel si nō sit in genere: sed oēs pfe-
ctiones essentiales int̄ se ⁊ cū essentia sūt
hmōi. igit̄ ⁊c. Maior ē manifesta apud
oēs Scotistas. Minor probat̄. Sapia
eīm in cōi non includit bonitatē in cōi in
p̄mo mō dōi ꝑ se: q: si vtraqꝫ diffiniret̄
neutra icluderet aliā i sua diffinitōe qd
ditatiua. g̃ nec sapia infinita icludit bo
nitatē infinitā in p̄mo mō dicēdi ꝑ se: q:
infinitas ē modus intrinsecus: q non va
riat rōnē formalē eius cui aduenit ſm
illos formalisantes. igit̄ nō facit bonita-
tem cui aduenit includere ipsam sapiaꝫ
in p̄mo mō dicendi ꝑ se: nec ecōuerso igit̄
distinguunt̄ formalr̄. ¶ Pro declaratio
ne scde ꝓpositionis p̄ncipalis ponuntur
alique ꝓpositiones ꝑ ordinē. ¶ Prima
ꝓpositio. Licet pr̄ filius et spūssanctus
sint idē essentialr̄ distinguunt̄ tñ forma-
liter. ¶ Scda ꝓpō. In eadē psona diui
na nō pñt esse plures res realr̄ distincte.
Nā oppositū dicere est simplr̄ erroneū.
¶ Tercia ꝓpō. In eadem psona diuina
pñt esse plures realitates distincte. Ex
aliis ꝓpositionib⁹ ꝯcludit̄ veritas secun-
de ꝓpositionis p̄ncipalis ⁊ maxime pro
prima parte. s. ꝙ paternitas ⁊ essentia di
uina in patre sint vna ⁊ eadē res simpli-
cissima. ꝑ scdam ꝓpositionē q: in eadem
psona nō pñt esse plures res realr̄ distin
cte. Scda ps eiusdē ꝓpositionis p̄ncipa
lis ꝓbat̄. s. ꝙ pr̄nitas ⁊ essentia diuina in
patre formalr̄ distinguūt̄. q: paternitas
est formalr̄ incōicabilis. Essentia aūt di
uina formalr̄ cōicabilis. mō cōicabile ⁊
incōicabile sunt p̄dicata ꝯtradictoria q̄
nō pñt verificari ꝑ eadē realitate simul
⁊ semel et ſm idē g̃ paternitas et essentia
sunt alia ⁊ alia realitas ⁊ per ꝯñs alia ⁊
alia foꝛalitas. Ubicūqꝫ aūt ē alia ⁊ alia
formalitas ibi ē distinctio formalis igit̄
paternitas ⁊ essentia diuina distinguūt̄
formalr̄. ¶ Tercia ꝓpositio p̄ncipal̄ hꝫ
duas ptes. Prima ē Omia nocionalia
idēptificant̄ realr̄ cum essentia diuina.
¶ Scda est ꝙ ab essentia formalr̄ distin
guant̄. Prima ps ꝓbatur. Quicqd ē in
deo ex natura rei: est idē realr̄ deo. sʒ no
cionalia sunt in deo ex natura rei igitur
sunt idē realr̄ cū deo siue cuꝫ essentia di
uina. ¶ Notādū pro maiori declaratōe
ꝙ q̄tuor repiunt̄ signa in diuinis ꝑ ordi
nem. Non quidē ꝑ ordinē tpis vel dura
tionis: cū ibi nō sit prius neqꝫ posterius
tpe vel durationis. Sed oīa sunt ibi ab
eterno pñt tñ ibi poni ſm modū intelli-
gendi signa nature. Sunt g̃ ista signa
q̄tuor nature in qbus reperio q̄tuor per
ordinē. ¶ In p̄mo signo reperio essentiā
diuinā q̄ est p̄ma entitas vnica ⁊ absolu
tissima realis in existentia actuali tanq̄
fundamētū: radix: ⁊ origo cuiuslibet en-
titatis. ¶ In scdo signo sunt ibi essentia
lia siue attributa diuina. eētiā diuinā
circūstantia ⁊ decorantia tanq̄ ornamē
ta pulcherrima vt flores ibi pullulātia
¶ In tercio signo sunt ibi nocionalia.
¶ In quarto signo sunt ibi relatōnes cō
munes. vtputa similitudo equalitas et
idēptitates. Est g̃ in primo signo natu-
re essentia diuina q̄ est formalr̄ infinita

ꝑ se a se ꝛ in se. ¶Pro quo sciendũ ꝙ si/
cut aliq̄ res reperiunt̄ in multiplici dif/
ferentia ita ꝛ aliq̄ue formalitates ꝛ rea/
litates siue ꝑfectiones sunt in multipli/
ci differẽtia. ¶Res aũt in triplici diffe/
rentia sunt Quedã res est infinita a se ꝛ
in se sicut prima persona in diuinis: vt
puta quia a nulla alia persona habet in
finitatem sed est infinita in se ¶Alia est
res infinita in se sed nõ a se sicut filius ꝛ
spũssanctus qui licet sint infiniti non tñ
a se sed a patre. ¶Aliqua aũt res nec est
infinita a se neq̧ in se. sed ex se ꝛ in se sim
pliciter finita vt creatura. Sic ꝛetiã sũt
aliq̄ue formalitates distincte ita ꝙ aliq̄
est que est formaliter infinita a se in se ꝛ
ꝑ se. sicut essentia diuina que est radix ꝛ
fundamentũ oĩs ꝑfectionis ꝛ hꝫ a nullo
alio infinitatẽ. sed oĩno a se habet illã.
Aliqua aũt realitas siue formalitas est
infinita in se ꝛ ꝑ se: sed nõ oĩno a se tanq̧
ꝑma radix ꝛ fundamentũ oĩs ꝑfectiõis
ꝛ infinitatis sicut sunt attributa diuina
que ſm Damascenũ dicunt aliquid cir
ca essentiam diuinã et illa sunt formali/
ter infinita ꝛ in se et ꝑ se siue radicaliter
in essentia diuina sicut in fundamẽto cui
sunt eadem. Tercio sunt aliq̄ue realita
tes que nec in se nec per se sunt formali/
ter infinite: nec sunt idem formaliter ali
cui infinito sicut personales proprie/
tates licet sint realiter idem alicui infi/
nito sicut essentie diuine. ¶Pro declara
tione scõe partis tercie ꝓpositionis prin
cipalis ponuntur aliq̄ue propositiones
quarum prima est talis. ¶Nulla rela/
tio rationis est deus etiã si ab eterno fu
erit in deo. ¶Scõa est. Nulla eadẽ enti
tas est respectiua ꝛ absoluta formaliter.
¶Tercia ẽ. Nulla entitas absoluta in/
cludit formaliter entitatem respectiuã.
¶Quarta est. Nulla entitas respecti/
ua includit formaliter entitatem abso/
lutam. Ex illis igitur ꝓpositionibꝫ iam
dictis sequitur ꝙ essentia diuina ꝛ noci/
onalia in diuinis sunt formaliter distin/
cta quia essentia diuina est absolutissi/
ma: nocionalia sunt respectiua quorum
nullum illorum includit alterum in pri
mo modo dicendi per se. ¶Quinta est.
Omnis dependentia creature ad deũ
ẽ realiter eadẽ creature et tñ distinguit̄
ab ea formaliter. ¶Sexta est. Omis re
latio creature ad deum identificat̄ reali
ter cum creatura distinguitur tamẽ for
maliter ab ea: ratio huius est quia nul/
lum respectiuũ includitur quidditati/
ue in absoluto nec econuerso. ¶Quar/
ta ꝓpositio principalis habet tres par/
tes. Prima est. Aliqua nocionalia disti
guuntur solum formaliter. Scõa pars
est. Aliqua aũt distinguuntur realiter
Tercia. Nulla tamen distinguunt̄ essẽn/
tialiter. ¶Prima pars probat̄ quia in/
nascibilitas ꝛ spiratio actiua ꝛ paterni/
tas in patre: similiter filiatio ꝛ spiratio
actiua in filio in eadem persona distin/
guuntur solũ formaliter quia in eadem
persona nõ possunt eẽ plura realiter di/
stincta. Qꝺ aũt formaliter distinguant̄
probo in patre de innascibilitate ꝛ pat/
nitate: nam innascibilitas cõstituit per/
sonam: paternitas aũt vel spiratio acti/
ua non constituit personã. Constituere
aũt ꝛ non constituere sunt predicata re/
alia cõtradictoria. De quibuscunq̧ au
tem possunt verificari ꝯtradictoria illa
distinguunt̄ ex natura rei ꝛ quecũq̧ di/
stinguunt̄ ex natura rei distinguunt̄ for
maliter sicut ex sequentibꝰ patebit. Qꝺ
aũt innascibilitas constituat personã et
paternitas non. probo ꝑ btm̃ Augusti/
num sic dicentẽ. Si pater non genuisset
nihil prohiberet eũ ingenitũ esse igit ꝛc.
¶Scõa pars probat̄ scꝫ ꝙ aliqua noci/
onalia distinguunt̄ realiter quia tm̃ di/
stinguuntur paternitas filiatio ꝛ spira/
tio passiua quantũ distinguũtur pater
filius ꝛ spũssanctus. Sed ille ꝑsone di/
stinguuntur realiter igitur etiã ille pre
dicte relationes distinguuntur realiter
¶Tercia pars illius ꝓpositionis ꝓbat̄

sc3 q nulla nocionalia in diuinis distinguantur essentialiter quia in diuinis nō est distinctio eēntialis: immo hoc dicere esset hereticum ergo licet aliqua nocionalia distinguantur realiter non tñ eēntialiter. ¶ Notandū est diligenter q in diuinis quattuor genera pdicationum reperiuntur. Primū genus est pdicationum qdditatiuarū z sunt ille pdicationes in quibus predicata dicunf de subiecto in primo modo dicendi per se. Et huiusmodi predicata qdditatiua sunt quattuor. ¶ Primum predicatū est conceptus entis vt dicendo deus est ens illa est quidditatiua quia superius pdicatur de inferiori suo quidditatiue ens autē est superius z deus suū inferius igitur zc. ¶ Scdm predicatum de deo qdditatiue dictū est spūs: illa eñ pdicatio est quidditatiua in qua spūs pdicaf de deo vt dicendo: deus est spūs. vñ fm beatum August. Si inquit dicā eternus immortalis iustus bonus beatus spūs horum autē omniū nouissimū qd posui videtur subam fcare cetera vero substātie huiusmodi qlitates. Uult ergo beatus August. q hoc nomē spūs fcet dei essentiā z per ɔ̄ns formaliter eēntialiter z qdditatiue de eo dicif. ¶ Tercium pdicatum de deo qdditatiue dictū est vita intellectualis hec eñ deus est vita intellectualis est pdicatio quidditatiua vbi nota intellectuale sumitur dupliciter.

¶ Uno mō a potentia intellectiua et sic illud dr habere vitā intellectualē qd habet potentiā intellectiuā hoc mō aīa z angeli etiā habēt vitam intellectiuā qr sunt nature intellectuales: isto mō nō sumitur vita intellectualis quādo est predicatum quidditatiuū de deo dictum. ¶ Alio modo sumif vita intellectualis vt sumitur a natura intellectuali tanq̄ ab actu primo: id est a rei essentia vt essentia distinguif contra potentiā z contra omē attributū ita q si p impossibile essentia diuina nullā potentiā vel nullū attributū haberet adhuc eēt vita intellectualis qr illo mō dicit actū pmū. i. rei eēntiā z est idē eēntialiter eēntie diuine sic intelligēdo q nō est tm idē realif ipi essentie diuine z hoc simplici idētitate sicut forte qdcunq attributū ponif idem ipsi eēntie sed hoc mō ē idē sibi q si ipsa eēntia diuia diffiniref vita intellectiua seu intellectualitas nō esset extra ei⁹ rationē qdditatiuā sicut sapia vel bonitas. Confirmaf per btm August. Ubi inqt est prima z summa vita ibi nō ē aliud viuere z aliud eē sed idē viuere z idē esse z quale sit illud viuere qr sc3 intellectuale subdit prim⁹ ac summ⁹ intellect⁹ cui nō est aliud viuere z aliud intelligere: hec ille. Itē q̄cūq suba est intellectualis intellectualitas est inter rōnem ei⁹ essentialē: sicut exēplarif hoc patz in homine in cuius rōne quidditatiua ponif rōnale z per ɔ̄sequens intellectualitas que per se intelligitur per rōnale in eadem eēntialiter ipsi homini vt actualissimū z perfectissimū in essentia eius Ex predictis pt3 q hec est quidditatiua deus est vita intellectualis. ¶ Quartum predicatū qd in quid dicif de deo est existentia actualis: vnde hec ppositio deus est qdditatiua et in primo modo dicēdi per se fm scotū libro pmo. q. ij. distin. ij. vbi dicit q hec ppositio est per se nota q̄ coniungit illa extrema esse et eēntiam diuinā vt est hec quia hec propositio ex terminis suis habet euidentē veritatē intantū q hec ppositio nō est per se scdo modo quasi pdicatū sit extra rationē subiecti sed p se primo mō z immediata ex terminis euidens quia est immediatissima ad quā resoluunf oēs propositiones aliquid de deo qualitercunq cōceptum enunciantes. Est ergo hec de⁹ est: vel essentia diuina est in primo modo dicendi per se z propter tale esse natura diuina dicitur essentia. Uñ fm btm Augustinū. vij. de tri. capi. iiij. qd est sapientie sapere z quod est potētie posse z eter/

nitati eternũ esse: z iusto iustum esse hoc est essentie ipm esse z in eodem libro Ab eo qđ est esse appellatur eẽntia propter qđ deus cui ꝓprijssime z verissime cõuenit esse dr̃ eẽntia: et ideo dicit etiã beat⁹ Aug⁹. eodẽ lib. Manifestum est deum abusiue vocari substantiã vt noĩe vsitatiori intelligatur essentia qđ vere z proprie dicitur ita ꝙ forte solũ dicere oporteat essentiã: est eñ vere solus quia incõmunicabilis illudq̃ nomẽ suum famulo suo annũciauit moysi cuȝ dixit. Ego sum qui sum tamen siue eẽntia dicatur qđ proprie dicit̃ siue substãtia qđ abusiue dicitur vtrũq̃ ad se dicitur non relatiue ad aliquid hec ille. ¶ Sed diceres quare illa diporẽtia est in primo modo dicendi per se deus est et nõ illa rosa est vel ista homo est z sil'e s. Respõdeo nõ simile ibi z alibi quia prima est immediatissima z cũ hoc necessaria ideo esse dicit̃ in pmo modo dicẽdi per se de illa. Alie aũt pdicationes scȝ rosa est hõ est vel similes sunt simpliciter cõtingentes ideo esse non cõuenit illis in primo modi dicendi per se. Ista igitur quattuor predicata q̃dditatiua scȝ ens spũs vita intellectualis z eẽ reperiuntur in diuinis sicut clare patet ex iã dictis. ¶ Scđm genus pdicationum in diuinis est predicatio denominatiuaruȝ et sunt ille in quibus perfectiones attributales predicãtur de deo in concreto vt deus est volẽs deus est intelligens deus est sapiens: illa enim attributa nõ predicantur in q̃d de deo quia non dicuntur de deo in primo modo dicendi per se. ¶ Notandum tamen ꝙ fm docto. subti. predicationes denominatiue quandoq̃ dicuntur formales. vnde breuiter doctor Subtilis quandoq̃ sumit formaliter pro eo ꝙ est quidditatiue: quandoq̃ pro eo ꝙ est denominatiue. Et illo secũdo modo Omne nomen adiectiuum. Omne verbum et omne participium predicatur formaliter de eo de quo predicatur.

¶ Tercium genus pdicationum quod reperitur in diuinis. est predicatio identica et talis predicatio proprie loquendo solum reperit̃ in diuinis. Predicatio autẽ identica dicitur illa vbi abstractum pdicat̃ de abstracta vltimata abstractione abstracto vt essentia diuina ẽ bonitas: bonitas est sapientia: sapientia est veritas et sic de alijs. Ratio autẽ veritatis harum predicationum est: quia vtrũq̃ extremorum est formaliter infinitum. vnde notandum pro regula.

¶ Prima est. Quotienscũq̃ aliqua predicata verificãtur in abstracto de aliq̃ subiecto propter infinitatẽ vtriusq̃ extremi vel propter infinitatem vnius extremi: talis predicatio dicitur identica Exemplum primi vt sapientia est bonitas dicitur identica: ipsa enim nõ est formalis cum nullum illorum extremoruȝ includat aliud in primo modo dicendi per se. Nec est denomiatiua cum sit contra rationẽ abstracti denominatiue sed habet modum per se stãtis: est ergo predicta predicatio idẽptica propter infinitatem vtriusq̃ extremi. Exemplum secundi paternitas est essentia: illa predicatio est idẽptica non propter infinitatem vtriusq̃ extremi cum paternitas nõ sit formaliter infinita. Sed est vera et identica propter infinitatem formalem vnius extremi scȝ essentie diuine: hec autem pdicatio paternitas est filiatio nullo modo conceditur: quia nullum extremorum est formaliter infinitũ. Et ideo in creaturis non reperit̃ predicatio identica sine predicatione formali quia ibi neutrum extremorum est formaliter infinitum.

¶ Secunda est. Omne infinitum proprie loquendo est talis nature ꝙ idẽtificat sibi quodcũq̃ cõpossibile. Cũ ḡ sapientia essentia diuina bonitas z alia attributa sint formaliter infinita: ideo

identificanf inter se ⁊ cū quocūq sibi cō
possibili q2 si nō identificaret sibi qdcūq
cōpossibile seqref q aliqd eēt accñs es/
sentie diuine quia bonitas ⁊ sapientia ⁊c
Item sequeref q essentia diuina nō esset
entitas perfectissima probaf quia si ipa
nō identificat qdcūq cōpossibile sibi ta
le cōpossibile nō identificatū erit pars
eius. Et sic totū illud resultās ex essen/
tia diuina et tali parte erit pfectius q
essentia diuina cū omē totū sit perfecti⁹
sua parte. ¶ Quartū genus pdicationū
qd pro statu isto in diuinis reperio. Est
genus pdicationū essentialiū: predicati
ones aūt eēntiales sunt ille in quib⁹ ex/
presse exprimitur identitas eēntialis p/
dicati cū subiecto vt dicendo pater ē il/
lud qd est filius: fili⁹ est illud qd est spi
ritussanctus. Ille pdicationes non sunt
pprie identice sed eēntiales. ¶ Pro ma/
iori intelligentia predictoꝝ nota has re
gulas sequentes. Prima est. Quādocū/
q pmisse sunt eēntiales nunq pōt infer
ri formalis ɔclusio: vñ non sequif pater
illud est qd est filius: igif pater est fili⁹.
Similiter non sequif filius est illud qd
est pater: igitur filius est pater quia pre
misse sunt eēntiales cōclusio ꝟo formal.
¶ Scda est. Nunq ex pmissis idēticis
pōt inferri cōclusio formalis vnde nō se
quitur pater ē essentia diuina ⁊ fili⁹ est
eēntia diuina: igitur pater est filius q2
pmisse sunt identice cōclusio aūt forma
lis iō argumentū nō valet. ¶ Tercia ē.
Ex pmissis formalibus pōt inferri con/
clusio identica. ¶ Quarta est. Ex pre/
missis idēticis pōt inferri conclusio eēn/
tialis. ¶ Quinta ppositio principalis
habet duas partes. Prima est q omnes
pprie passiones identificanf inter se rea
liter ⁊ cum suis pprijs subiectis ⁊ hoc lo
quendo de proprijs passionibus eiusdē
subiecti. Scda pars est q a se inuicem ⁊
a suo subiecto formaliter distinguūtur.
Prima pars est sufficienter probata in
precedentibus: potest tamen adhuc con
firmari ratione illa. Si propria passio
distingueref a suo subiecto realiter seq/
retur q posset esse sine illo: sequela pba/
tur. Omne subiectū se hñs pure in potē
tia passiua receptiua ⁊ ɔtradictiōis ad
illud qd recipit potest per diuinā poten
tiam separi ab eo ⁊ esse sine illo ad quod
habet talem potentiā; sicut paries pōt
esse sine albedine vel nigredine ad quā
est in potētia cōtradictionis q2 pōt sta/
re sub albedine vel nigredine diuisim.
Nā potentia cōtradictionis est indeter
minata ad ɔtradictoria diuisim nō au/
tem cōiunctim. Ex quo sequif q de⁹ nō
potest esse in potentia cōtradictoria ad
aliquid attributū seu ad quācunq rea/
litatē ad intra quia necessaria sunt sibi
omnia intrinseca licet sint in potētia cō/
tradictionis ad aliquid ad extra q2 po/
test illud velle ⁊ nō velle: ideo esse sine q
cunq ad extra. Nunc ad ppositum sm
Thomistas subiectū est receptiuū sue
pprie passionis cum ipsa sit vera quali
tas de genere qualitatis. Si ergo subie
ctum est receptiuū sue proprie passiōis
ergo est in potentia passiua respectu illi
us ⁊ per ɔsequēs est in potentia cōtradi
ctionis ad illā: vltima ɔsequētia proba
tur quia sm phm potētia passiua est po/
tentia cōtradictionis. ergo subiectū ha/
bet esse sine sua ppria passione qd est fal
sum. Si aūt hoc cōcedūt inferanf illa in
cōuenientia ɔtra eos q in precedentib⁹
sunt illata scʒ q propositio necessaria ⁊
demonstratiua erit ɔtingens immo eti/
am erit falsa quod est absurdum sequif
ergo q propria passio identificatur rea
liter cuʒ suo subiecto. ¶ Scda pars hu/
ius propositionis probatur. Omnia il
la distinguuntur formaliter quorū vnū
non includit reliquū in primo modo di/
cendi per se proprie passiones inter se et
respectu suorum subiectorum sunt hu/
iusmodi. igitur ⁊c. ¶ Sexta propositio
principalis habet duas partes. Prima
pars est. Omnes differentie indiuidua

les identificantur realiter cum suis in/
diuiduis tamen formaliter distinguun
tur ab illis. probatio pme partis. Sicut
se habet differentia specifica ad suā spēz
quā cōstituit sic se habet differētia indi
uidualis ad indiuiduū quod cōstituit.
sed differētia specifica identificatur cū
specie quā cōstituit igit differētia indi/
uidualis realiter identificat cū suo indi
uiduo. ¶ Differentia indiuidualis aūt
est illa que constituit rem in vltimo esse
substāciali: vt socrateitas: platoneitas:
stephaneitas: Wernhereitas z si de alijs
Scda pars probatur quia nulla diffe/
rentia indiuidualis est de qdditate ipi⁹
indiuidui: nam quicqd est de qdditate
alicuius necessario est cōicabile: sed dif/
ferentia indiuidualis nō est cōicabilis.
igit non est entitas qdditatiua sed enti/
tas hypostatica: igit differentia indiui/
dualis z suū indiuiduū distinguunt for
maliter. ¶ Septima ppositio principa
lis habet duas partes. Prima pars est.
Potentie aie mere spūales identificant
realiter inter se z cum eēntia aie. Scda
pars est q sint distincte formaliter. Pro
declaratione prime partis est sciendū q
potentie aie sunt duplices. ¶ Quedam
sunt mere spūales z nō organice. Et sūt
ille q in suis opationib⁹ non idigent ali
quo organo: nam aia non minus intelli
git in vna parte corporis q in alia. Ha
rum autē potentiarū mere spūaliū sunt
due quarū vna est cognitiua z est intel/
lectus: alia aūt appetitiua vt voluntas
vnde fm btm Aug⁹. Intellectus habet
se vt iudex. Volūtas vero vt dña z im/
peratrix: ipsa enim potest impare oibus
potentijs etiā intellectui non solū cōtra
iudiciū falsum sed etiā cōtra rectū iudi/
cium rōnis. Et hoc nota cōtra Thomi
stas dicētes q stante recto iudicio rōnis
vel intellectus volūtas non pōt in oppo/
sitū: sed hoc est falsum z ɔtra volūtatis
libertatē et etiā parisius cōdemnatum.

¶ Alie potentie dicunt organice vt po/
tentia visiua auditiua zc. Et ideo dicū
tur organice quia ad exercendum illos
actus aia necessario requirit organa.
Nam aia sine organo non potest videre
cū non habeat oculos: nec potest audire
cum nō habeat aures zc. Et illo modo
oēs potētie sensitiue dicuntur organice
potētie. Est aūt potentia organica aliq
entitas tercia resultans ex aliq formali
tenente se ex parte aie z ex aliquo mate/
riali tenente se ex parte corporis sic vtz q
potētia visiua nō ē pcise oculus nec pcise
aia nec totū corporeū nec totū spūale sz
aliquid terciū compositum ex illis duo
bus. Nam organum visus qd est ocu/
lus ad quem venit neruus opticus pro
tensus a cerebro ad pupillam tale non
est potentia visiua sed potentia visiua
est aliqd tercium compositum ex orga/
no visus tanq ex materiali et ex aliquo
formali se tenente ex parte anime. Vlte/
rius sciendum q in hac propositione se/
ptima dicitur notanter potentie mere
spirituales quia potentie organice non
sunt eedem realiter cum ipsa anima sed
realiter distinguuntur ab ea alias enim
anima a corpore separata audiret vide/
ret et sentiret qd est contra phm.iij. de
anima sed propositio intelligitur de po
tentijs mere spūalibus que potentie sūt
eedem realiter cū essentia anime. distin/
guuntur tamē formaliter ab ea z a se in/
uicem. Quod autem distinguantur for
maliter probatur. Illa distinguuntur
formaliter quorum vnum est oppositū
alteri sed ille potentie sunt huiusmodi
ergo zc. minor patet. Illa sunt opposi/
ta quorum vnum est liberum et alterū
naturale seu non liberum voluntas au/
tem est libera: intellectus vero non igi/
tur distinguuntur formaliter qre zc.

Secunda huius opusculi parte expedita: in qua est positus et recitatus modus dicendi quorundã formalisantium: et declaratis distinctionibus et correlarijs multisq̃ erroribꝰ inde sequentibus quorundam formalisantiũ. positis quoq̃ multis viam identitatum et distinctionũ clare aperientibus. Hic consequenter accedendum est ad terciam partem principalem que est de mõ redarguendi in qua parte declarantur quedam argumenta opinionum aduersariorum (doctrinã scoticam deturpantium) improbantia. Et ponunt in textu tanq̃ decem decalogi precepta quibus preceptis omnia vicia destruuntur sic ꝛ illis argumentis omnia principia et fundamenta aduersariorum ꝛ formalisantium predictorũ totaliter euelluntur ꝛ eradicantur. ¶ Unde primum argumentum positum in textu est contra hoc qđ dicunt illi formalisantes scʒ ꝙ distinctio ex natura rei sit minor distinctione formali hoc autem est falsum ꝛ efficaciter improbatur ꝛ ostenditur ꝙ quecunq̃ sũt distincta ex natura rei sũt etiam distincta formaliter. ¶ Sciendũ pro declaratione illius argumenti per qđ probatur antecedẽs pro prima sua parte ꝙ tale argumentum est bonũ non solum ſm materiam sed etiam ſm formam cum sit in debito mõ ꝛ in debita figura. Est eñ in primo prime. Si dicas argumentũ non esse in prima figura: qꝛ mediũ non subijcitur in maiori ꝛ predicatur in minori sed econtra igitur est in quarta figura. ¶ Respondeo argumentum est in prima figura immo nec quarta figura est ponenda. ¶ Pro quo ponũtur due propositiones quarum prima est hec. Sola trãpositio premissarũ non variat debitam figuram. ¶ Scđa ꝓpositio. Quotienscũq̃ arguitur debite sic ꝙ medium predicatur in ꝑma ꝛ subijcitur in scđa: syllogismus est bonus et de prima figura patet quia si fiat transpositio premissaruʒ medium subijcitur in maiori ꝛ predicatur in minori. Sequitur ergo ad propositum ꝙ in argumento in textu posito transpositis premissis habetur argumentũ in babara vbi medium in maiori subijcit' et in minori predicatur. Sequit' etiã contra Auicennã et sequaces suos ꝙ male ponunt quartã figuram esse distinctam contra primam quod etiã est contra Aristotelẽ qui non ponit in libris prioꝝ nisi tres figuras.

¶ Nota consequenter ꝙ ſm aduersarios ꝛ etiã ſm veritatem. Formalis distinctio quattuor vijs inuestigatur scʒ Diffinitiue Descriptiue Diuisiue ꝛ Reduplicatiue. ¶ Primo inuestigatur diffinitiue ꝛ hoc sic. Quecunq̃ sic se habent ꝙ vnum non est diffinitio nec pars diffinitionis alterius nec vnũ includitur in alio q̇dditatiue seu in primo modo dicendi per se ꝛ econtra omnia illa distinguuntur formaliter. ¶ Scđo notandũ ꝙ distinctio formalis cognoscit' seu inuestigatur per descriptionem. ¶ Pro quo sciẽdum ꝙ descriptio est duplex quedã est descriptio proprie dicta: et quedã est descriptio large sumpta. Descriptio ꝓprie dicta est illa que datur per vnũ genus alicuiꝰ describi ꝛ ꝑ propriã passionem ipsius vt homo est animal risibile. Descriptio large sumpta est illa que datur per accidentia cõia et non propria. Per descriptionem aũt sic inuestigatur distinctio formalis. Quicq̇d ponitur in descriptione alicuius descripti vt passio siue ꝓpria siue cõis distinguit' formaliter a descripto. ¶ Diffinitio causalis est illa que datur per oẽs suas causas tam extrinsecas q̃ intrinsecas vt hõ est quid compositũ ex carnibꝫ ꝛ ossibus ꝛ aĩa intellectiua a deo ꝓpter eternã beatitudinẽ. ¶ Diffinitio nõis est illa q̃ notificat q̇d per nomen confuse importatur. Et illa tam entis q̃ nõ entis potest esse. Et illo

mō chymera ꝛ hyrcoceruus ꝛ entia pro/
hibita diffiniunt. ¶ Tercio inuestigat distinctio formalis diuisiue sic. Quãcunqꝫ sunt aliqua duo membra diuisionis ex opposito distincta illa distinguuntur formaliter absolutū ꝛ respectiuū ꝛ gñaliter oia opposita vt repugnãtia sunt huiusmodi ex rōnibus suis formalibus. ergo formaliter distinguunt. ¶ Quarto inuestigat distinctio formalis reduplicatiue. Pro q̃ notãda sunt duo documēta. Primū. Omnis dictio reduplicatiua ppꝛie capta addita alicui semp reduplicat aliquā rōnem formalem. Scđm documentū. Quociensc̄uqꝫ aliqđ predicatū dicit de aliquo subiecto sumpto cum aliqua rōne reduplicata qđ predicatum nō dicitur de eo sub alia rōne reduplicata: ille due rōnes distinguūtur formaliter. ¶ His premissis notandū ꝙ argumentū primū probat oia illa eē distincta formaliter q̃ distinguunt ex natura rei sicut patet discurrendo per omnia que illi formalisantes dicunt distingui ex natura rei ꝛ non formaliter. Ponuntur aūt quattuor genera entium distingui solū ex natura rei ꝛ non formaliter. Primū genus taliū entiū est superius ꝛ inferius. Scđm est totum et pars. Terciū est de mō intrinseco ꝛ re cuius est modus. Quartū est diffinitio ꝛ diffinitum: patet sm eos ꝙ superius nō includit inferius in primo mō dicendi per se: nec partes totū nec diffinitio diffinitum nec res modū suum intrinsecū. Et licet illud ex textu sufficienter reprobet: formabo tamen vnā rōnem specialē contra sic opinantes qua fundamentū illorum formalisantium eijciatur ꝛ efficaciter reprobatur. ¶ Et arguo sic. Nulla eadē ratio formalis est inter seipam ꝛ extra se ipsam: sed inferius est extra rōnem formalem superioris: immo est accidēs superioris: accipiendo accidens sicut sumit phus in libris elencoꝝ in fallacia accidentis scꝫ pro omni illo qđ est extra rationē qdditatiuā alicuius. inferius aūt est extra rationem qdditatiuā superioris cū non conueniat sibi in primo mō dicēdi per se ergo superius ꝛ inferius habēt aliā ꝛ aliā rōnem formalem: quia ratio superioris includitur in rōne qdditatiua inferioris sed ratio formalis inferioris non includitur in rōne formali superioris: igitur est alia ꝛ alia ratio formalis inferioris ꝛ superioris ꝛ per ꝯsequēs distinguunt formaliter. Sicut eñ illa distinguuntur realiter vbi est alia ꝛ alia res ita etiam illa que habēt aliā et aliā rōnem formalem distinguunt formaliter: igitur ꝛc. Ex his sequitur vna regula generalis q̃ talis est. ¶ De quibuscūqꝫ verificantur predicata ꝯtradictoria quorum vnū est reale illa nō distinguūtur solum ex natura rei sed etiaꝫ formaliter. ¶ Sciendū est diligenter Cū multa dicantur hic de rōne formali siue formalitate. Et multi multa dixerūt quid formalitas seu ratio formalis sit ꝛ inter illos vix vel nunqꝫ duo concordant sed quasi quot illorū capita tot etiā sint descriptiones formalitatis siue rōnis formalis assignate. Et multa falsa ab eis sunt tradita ideo ad cognoscendum manifeste veritatē ponende sunt opiniones quorundā formalisantium et modi ponendi illorum cum improbationibus eorundem opinionū. ¶ Prima opinio est quorundā dicentium ꝙ ratio formalis siue formalitas sumitur proprie et adequate ab ipsa forma. Et sic sm eos tot sunt formalitates in homine quot sunt in eo forme ꝛ nō plures. Si ergo aliquis sit non nisi vna forma non est in eodē nisi vna formalitas: immo scđm eos implicat contradictionem esse plures formalitates in eodem qꝫ sint forme. Qđ probāt rōne nā sicut se hꝫ materiale ad materiā ita se hꝫ formalitas ad formā: sꝫ in eodē nō pñt eē plura materialia nisi ibi sint plures materie g a sili in eodē ñ pñt esse plures formalitates nisi ibi sint:

plures forme et per cõsequens vbi est tm̃ vnica forma ibi tm̃ vnica erit formalitas. ¶ Contra hanc opinionem Arguitur. Essentialia dicuntur ab essentia et personale dicitur a persona sed cũ vnitate essentie in diuinis stant multa essentialia vt bonitas: sapientia: iustitia &c. Et plura personalia in vna persona: sicut in patre in diuinis qui est vna persona in qua est innascibilitas et paternitas ergo etiam a simili cũ vnica forma possunt stare plures formalitates.

¶ Secunda opinio est quorundã dicentium quod ratio formalis siue formalitates sint alique realitates existentes in eadẽ re simplici ex natura rei. ¶ Contra hoc arguitur. Isti insufficiẽter dicũt nã formalitas non solum reperitur in rebus simplicibus sed etiam in rebus compositis ex materia et forma. ¶ Arguit̃ scḋo quod non solum in rebus realibus realiter existentibus in aliquo ex natura rei sũt formalitates immo etiam formalitates reperiuntur in entibus rationis.

¶ Tercia opinio est quorundã dicentium quod formalitas nihil aliud sit quam quedam modalitates et modi intrinseci hoc autem est falsum et contrariũ doctrine scoti quia vbicũque ipse loquitur de modo intrinseco et realitate distinguit modum contra realitatem.

¶ Quarta opinio est illorum qui dicũt formalitatem nihil aliud esse nisi quandam rõnem quidditatiuã et definitiuam et sic omnia superiora diffinientia inferiora sunt formalitates diffiniti. ¶ Contra hoc Arguitur. Essentia diuina et attributa diuina s̃m scotum sunt formalitates et tamen nullum illorum diffinit̃. Similiter entitas est vna formalitas et tamen non diffinitur. Similiter omnia predicamẽta distinguuntur formaliter s̃m eos ideo dicũt aliam et aliam formalitatẽ. Et constat quod non habent rationẽ diffinitiuã cũ solius spẽi sit diffinitio.

¶ Sciendum est vltimo quod formalitas venit a forma et propter multiplicẽ huius nominis forma acceptionem multi formalisantes defecerunt et diuersimode dixerunt. ¶ Pro cuius ampliori declaratione sciendum quod forma nouẽ modis dicit̃ vnde forma est duplex scz substantialis et accidentalis. Forma accidẽtalis sumitur dupliciter scz stricte et large. ¶ Stricte vt scz est exterior dispositio rei aĩate: vel decens lineatio mẽbrorum et sic parui homines dicuntur formosi quia sunt decenter lineati: homines aũt magni sunt pulchri et proprie loqñdo non sunt formosi tamen large loquẽdo vnum quandoque sumitur pro reliq̃: vt ibi speciosus forma pre filijs hominũ hic loquitur ꝓpheta de xp̃o qui tamẽ fuit vir magnus et forma speciosus fuit ergo formosus hoc est pulcher.

¶ Large pro omni accidente qḋ põt inherere subiecto alicui illud informãdo vel perficiendo illud in esse scḋo. Et illo modo capitur forma transcendenter quia conuenit omnibus predicamentis a substantia. Et isto modo etiam diffinitur forma ab autore sex principiorũ sic Forma est cõpositioni contingẽs id est cõponibilis cũ aliquo subiecto simplici et inuariabili essentia consistens id est nõ cõposita ex materia et forma. ¶ Pro vlteriori intellectu formalitatũ ponende sunt alique propositiones Quarum prima est hec. ¶ Formalitas nõ dicitur a forma altera istorum modorum capta patet quia formalitas etiam reperit̃ in substantijs que tamen substãtie nõ sunt accidẽtia. ¶ Forma substãtialis est duplex quedam est enĩ cõpleta et per se existens que non est nata informare materiam. Et hec forma sumitur dupliciter.

¶ Uno mõ ꝓ forma toti⁹ et est tercia entitas siue q̇dditas cõstituta ex materia et forma vt humanitas. Et talis forma etiã dicit̃ forma essendi quia per eam hõ habet eẽ simpliciter scz esse humanũ. Et dr̃ forma totius ꝑ hoc ei differt a forma

partis. Forma enim partis non componitur ex materia et forma. Similiter forma partis nata est informari materiam non sic forma totius. De forma autem substantiali cõpleta simplici fiet mentio habito primo quid sit forma partis. ¶ Alio modo pro forma substantiali nata informare materiam: ut aia. Et talis forma dicitur forma partis cuius sit altera pars ipsius cõpositi. ¶ Forma substãtialis et accidẽtalis differũt tripliciter ¶ Uno modo quia forma substãtialis dat esse simpliciter. i. esse substãtiale. Forma autem accidentalis solũmodo dat esse secundum quid. i. esse accidẽtale. ¶ Secundo differũt quia ablata forma substantiali necessario corrũpitur compositũ: ut ablata aĩa necessario corrũpitur homo. Ablata autẽ forma accidentali nõ corrũpitur subiectũ. Unde ablata albedine nõ corrũpitur paries. ¶ Tercio modo differũt quia oĩs forma substãtialis adueniẽs materie cõstituit cũ illa terciã entitatẽ que vocatur cõpositum. Forma autem accidentalis nullã entitatẽ terciã et absolutã cõstituit cũ suo subiecto cui aduenit. ¶ Secunda propositio Formalitas nõ dicitur a forma substantiali neque ab illa que dicitur forma partis neque ab ista que est forma totius: quia etiã in angelis repiuntur formalitates qui tamen nõ habent formã partis cũ nõ sint cõpositi ex materia et forma neque habẽt formã totius cũ talis sit etiã cõposita ex materia et forma. Itẽ in diuinis multe repiuntur formalitates et tamen ibi simpliciter nulla est cõpositio. ¶ Forma substantialis cõpleta simplex est duplex scilicet. Creata ut angelus demon que nõ sunt forme partis. Et licet tã angeli quam demones possint uniri corporibus et possint in illis causare motũ progressiuũ tamen uniuntur illis tamen sicut motor mobili: et nõ uniuntur illis per informatiõnẽ. Ideo nõ sunt forme partis. ¶ Increata ut deus. Et dicitur deus forma substãtialis nõ ut forma de genere substãtie: sed ut forma substantialis sumitur trãscendenter sicut etiã substantia quandoque sumitur trãscendẽter. Et tunc omne illud dicitur substãtia quod nõ est natum inherere alicui subiecto. et sic nec deus est substãtia. Ne autẽ videatur mirũ deũ vocari formã substantialẽ. Nam et Boetius primo de trinitate vocat deum formã dicens. Forma simplex esse subiectum nõ potest scilicet alicuius accidẽtis. Loquitur autẽ Boetius de deo. Nã licet angelus sit forma simplex põt tamen eẽ subiectũ accidentis imo habet actu multa accidentia. ¶ Tercia propositio est. Formalitas proprie loquẽdo nõ venit a forma substantiali cõpleta simplici: quia formalitates etiã repiuntur in accidentibus que tamẽ nõ sunt forme substãtiales. ¶ Septimo sumitur forma pro aliquo exẽplari secundum quod aliquid est formabile ad extra antequam formetur et talis forma exẽplaris dicitur ydea. ¶ Quarto propositio est. Formalitas nõ sumitur illo modo a forma. Nã essentia diuina est vera formalitas. similiter oĩa attributa: et oĩa psonalia in diuinis sũt vere formalitates. que tamen nõ habent in diuinis ydeã siue formam exemplarẽ. Unde est regula theologicalis. ¶ Nihil habet ydeã in diuinis nisi sit producibile ad extra. Nã sic diffinitur. ydea est ratio in mente diuina secundum quã aliquid est formabile ad extra ¶ Octauo sequitur forma pro forma in cognoscendo quidditatiue aliud et sic superius respectu sui inferioris et que ducũt nos in cognitionẽ essentialẽ alicuius dicuntur forma primo modo. ¶ Quinta propositio. Formalitas siue ratio formalis nõ sumitur a forma illo modo sumpta proprie loquẽdo: quia proprie passiones dicuntur formalitates secundum illos formalisantes que distinguuntur formaliter a suis subiectis. et tamen non sunt rationes cognoscẽdi sua subiecta essentialiter et quidditatiue. ¶ Nono et ultimo Forma sumitur pro rõne quidditatiua et formali alicuius. ¶ Sexta propositio est. Formalitas siue ratio formalis sumitur a forma ultimo modo sumpta scilicet a rõne quidditatiua. Pro maiori declaratione huius propositionis ponende sunt aliquae propositiones

tiones ꝑ ordinē. ¶ Prima ꝓpositio est. Ratio q̇dditatiua. rō formal'. q̇dditas. formalitas. Illa q̄tuor sunt penitus synonima. Probat'. Illa sūt synonima penitus q̄ importāt oīno eandē rem: siue q̄ hñt idē ſcatū: sed ista q̄tuor sunt hmōi. igit' ꝛc̄. Maior ē manifesta. Minor patebit ex ꝓpositionibꝫ sequentibꝫ. ¶ Secunda ꝓpositio ē. Ratio q̇dditatiua sumitur dupl'r. Uno mō ꝓpꝛijssime. Alio mō large. ¶ Tercia ꝓpō est. Rō q̇dditatiua formal' siue formalitas nō ē diffinibilis diffinitōe q̇dditatiuaꝛ ꝓpꝛie dicta qꝛ ipsa est trāscendens cōueniens deo et creature: sed trāscendētia nō hñt aliqua genera qꝛ trāscendūt ipsa cū igit' nō habeant genꝰ seq̇tur ꝙ nec diffinitionē q̇dditatiuā siue ꝓpꝛie dictā cū talis constituat' ex genere ꝛ dr̄ia. ¶ Quarta ꝓpō est Rō q̇dditatiua ꝓpꝛijssime sumpta est illa qua res hꝫ suū pꝛimariū esse siue qua res est in suo ꝑmario siue totał'r siue ꝑ parcialiter. Nā oēs ꝯcedunt rē habere suū esse ꝑ rōnē q̇dditatiuā. Sed qꝛ dr̄ in descriptione esse ꝑmariū: ideo ponēda est q̇nta ꝓpositio. ¶ Quinta ꝓpō est. Esse alicuiꝰ rei est duplex scꝫ. Primariū esse rei cuiuslibet est suū ꝓpꝛiū esse essentiale Secundariū vero esse est esse accidētale alicuiꝰ rei. Et tale ē duplex. s. Passionale ꝛ Cōmune. Exēplū ꝑmi ꝓpꝛia passio cuiuslibet rei. Exēplū scđi. vt accidens ꝑ accidens. Ex illis dictis sequunt' aliq̄ ꝓpōnes ꝑ modū correlarioꝝ. ¶ Prima ꝓpositio est. Nulla ꝓpꝛia passio dr̄ formalitas siue rō q̇dditatiua ꝓpꝛie loquēdo respectu sui ꝓpꝛij subiecti: quia ꝑ ꝓpꝛiā passionē nulla res hꝫ suū esse ꝑmariū sꝫ hꝫ illud ꝑ ꝓpꝛiā dr̄iam ꝛ ꝑ ꝓpꝛiū genus si sit ens ꝑdicamētale. ¶ Scđa ꝓpō est. Nullū accidēs cōe dr̄ ꝓpꝛie rō q̇dditatiua respectu sui subiecti: vt color non est rō q̇dditatiua respectu parietis qꝛ paries nō hꝫ suū esse ꝑmariū a colore. pt em̄ paries esse ablata albedine siue q̄cunq̄ colore. ¶ Tercia ꝓpō est. Licet accidēs nō sit rō q̇dditatiua sui subiecti stricte loquendo. est tñ rō q̇dditatiua sumēdo rationē q̇dditatiuā respectu suoꝝ inferiorum: cū inferiora habeant suū esse ꝑmarium a suo sup̄iori. ¶ Quarta ꝓpō est. Nulla ꝑfectio attributalis in diuinis ē rō q̇dditatiua ꝓpꝛie loquēdo: quia per attributa siue ꝑ rōnes attributales eēntia diuina nō hꝫ suū ꝓpꝛiū esse ꝑmariū Un̄ ista deus ē sapiēs nō est in ꝑmo mō dicendi ꝑ se. igitur. ¶ Quinta ꝓpō est. Nullū nocionale in diuinis est proprie rō quidditatiua: qꝛ nullū nocionale dat esse ꝑmariū. vt paternitas filiatio ꝛ spiratio passiua. ¶ Pro maiori declaratōe illius ꝓpōnis notandū ꝙ licet pr̄ constituatur in eē ꝑsonali ꝓpꝛietate siue ꝑ nocionale: non tñ seq̇tur ꝙ ꝓpꝛietas est rō q̇dditatiua: vel nocionale est rō q̇dditatiua ꝓpꝛie loquēdo ipsius cōpositi constituti. quia ꝑ illā nō ꝯstituit' in esse deitatis: qđ esse est esse pꝛimariū ipsius ꝑsone. Un̄ ſm Augꝰ. Eodē est deꝰ pr̄ ꝛ est: sed nō eodem est pr̄ quo deus. ipsa nāq̄ deitate est deꝰ: ꝛ deitate est. i. suū esse pꝛimariū hꝫ a deitate: licet sit alio pater q̄ȝ deꝰ: quia ipse est pr̄ paternitate. tale aūt esse paternitatis non est esse pꝛimariū. i. non est rō essendi ipsi patri: sed bene dat esse secundariū. Nam si nunq̄ȝ genuisset nihil ꝓhiberet ipm ingenitū esse. ꝙ nō hꝫ esse suū ꝑmariū a paternitate. ¶ Sexta ꝓpō est. Idē est dicere esse pꝛimariū. esse essentiale ꝛ esse in ꝑmo mō dicendi per se ¶ Septima ꝓpositio est. Ens est ratio quidditatiua stricte loquendo enti creato ꝛ enti increato quia de illis dicitur in quid. i. in ꝑmo modo dicēdi ꝑ se. Sed quicq̇d dicit' de aliquo in pꝛimo modo dicendi per se est de rōne formali ꝛ q̇dditatiua illius de quo dicit' in quid igitur ens est ratio quidditatiua enti creato et enti increato. ¶ Octaua propositio est. Omnia ꝑdicamenta dicunt rōnē q̇dditatiuā stricte loquendo: quia omnia predicamenta sunt a quibus sua inferiora

habent suū esse primariū quia inferiora includunt illa in primo modo dicendi p se. ¶ Nona ppositio est. Omnia genera subalterna dicunt rationem quidditatinā respectu suarū specierū z inferiorū pptet ratione dictam. ¶ Decima ppositio est. Omnes spēsspecialissime sunt rationes quidditatiue pprie loquendo respectu suoz indiuiduoz quia dicūt esse quidditatiuū ipsoz: z includunt in illis in primo modo dicendi p se. ¶ Pro maiori declaratione illius ppositionis notandū q licet in qlibet indiuiduo sunt duo esse. scz esse indiuiduū z esse speciei: Esse tn̄ speciei magis est de quidditate ipsius indiuidui z magis formale q̄ eē indiuidui: quia tale esse indiuidui ē q̄si esse materiale respectu eē speciei. ¶ Notandum vlterius q licet generagnalissima sint genera subalterna et spēsspecialissime dicant rōnē quidditatiuā suorū indiuiduoz. hoc tamen est diuersimode quia genera nō dant tale esse primariuz sed tm̄ partiale. Nā aīal nō dicit totam rōnē quidditatiuā sortis sed solū partē. Speciesspecialissima dicit totam rōnez quidditatiuā ipsius indiuidui cū indiuiduū non habeat aliā rōnē quidditatiuam siue diffinitionez a diffinitione sue speciei. ¶ Differentie indiuiduales nullo mō sunt rōnes qdditatiue loquendo stricte: quia differētijs indiuidualibꝫ indiuidua non habent suū esse pprīū z primariū. Nam licet per differentiā indiuidualem indiuiduum habeat esse indiuiduale: tamē tale esse nō est esse quidditatiuum z formale: sed tm̄ esse materiale. ¶ Formalitas vt h̄ sumit z rō qdditatiua stricte sumēdo nō sunt idē ꝯuertibiliter p3 q2 multe sunt formalitates vt oēs pprie passiones q̄ tn̄ nō sunt rōnes qdditatiue stricte loquēdo: vt p3 ex p̄cedentibus. Cū g in p̄cedentibꝫ dictū sit q formalitas z rō qdditatiua sunt synonima penitꝰ nō est h̄ dictū de rōne formali siue rōne qdditatiua stricte loquēdo sed large accipiendo. ¶ Rō qdditatiua large sumpta. Est illa q̄ aliqd est primo extra nihil vl̄ primo repugnat nihilo z q̄ p̄mo est talis entitas. ¶ Una queq3 entitas p suam pprīā rōnē formalē z intrinsecā est p̄mo extra nihil vel tal' entitas. ¶ Nota hic duo p̄ncipia metaphisicalia. z ē tale p̄mū. ¶ Quecūq3 sunt incōpossibilia sibijnuicē ex suis pprijs rōnibꝫ formalibꝫ intrinsecis sunt incōpossibila. ¶ Scdm p̄ncipiū. Quecūq3 sunt sibijnuicē repugnantia ex suis pprijs rōnibꝫ z intrinsecis sunt repugnātia. ¶ Entitas realitas qdditas: formalitas. rō qdditatiua z rō formalis. Illa sex sunt penitꝰ (large loquendo) synonima z etiā cōuertunt. p3 quia quicqd est entitas est etiā realitas formalitas. rō qdditatiua zc. Et qcqd est formalitas est etiam realitas quidditas zc. Et quicqd est quidditas etiā est realitas formalitas z ratio quidditatiua. et sic de alijs sex. ¶ Ex his sequitur Correlariū. Omnes differentie indiuiduales sunt formalitates: quia omnes differētie indiuiduales sunt realitates z omnis realitas large loquendo est formalitas. ergo zc. Male igitur dicūt illi formalisantes q differentie indiuiduales sunt modi īntrinseci cū modus intrinsecus nō sit realitas sed dicat tm̄ modū realitat̄z. Ex alio etiā probatur q differentie indiuiduales sint formalitates: quia vbicūq3 est distinctio formalis ibi est alia z alia formalitas: sicut vbicunq3 est distinctio realis ibi est alia z alia res sed sorteitas platoneitas et iohāneitas z sic de alijs distinguunt formal'r etiam s̄m aduersarios cum nulla illarū includat aliā in p̄mo modo dicendi p se. igit differētie idiuiduales sūt formalitates. ¶ Nouē sunt gn̄a formalitatū. Primū genus est formalitatū trāscendentiū: vt entitas: bonitas: vnitas: z generaliter omnes passiones conuertibiles cū ente sunt formalitates: quia formaliter ab inuicem et ab ente distinguuntur.

¶ Scd͡m genus: sunt genera gn̄alissima puta substãtia q̄litas quãtitas. z sic de alijs oib⁹ gn̄ibus gn̄alissimis. ¶ Terciū est generū subalternoꝝ vt sunt oia genera subalterna. ¶ Quartū gen⁹ formalitatū est spēꝝ specialissimarū. vt sunt oēs spēs specialissime. ¶ Quintū est differentiarū vt est rōnale z irrōnale z oēs differentie specifice. ¶ Sextū est indiuidualium vt sunt oēs d̄ṙie indiuiduales vtpꝫ Johannitas. z sic de alijs. ¶ Septimū gen⁹ est attributaliū sicut sunt oia essentialia z attributa in diuinis. ¶ Octauū gen⁹ est notionaliū vt est paternitas. filiatio. spiratio actiua z spiratio passiua ¶ Nonū gen⁹ ē formalitatū passionaliū vt sunt omnes ꝓprie passiones. Et licet passiones entis sint etiā passiones tñ cū hoc sunt trãscendentes ideo non enumerantur hic sed inter formalitates trãscēdentes. ¶ Nota q̄ aliqua est formalitas oīno infinita que nō est de aliquo istoꝝ nouē modoꝝ: q2 ipsa nō est trãscendens cū nō sit cōis deo z creature: nec est generica cū nō sit genus nec in aliquo genere nec indiuiduū. z sic descendēdo p̄ oia genera z p̄ oēs modos. hec aūt formalitas est essentia diuina q̄ nō est trãscēdēs vt in ꝓposito capit̄ trãscēdēs vt pꝫ. vt est solū illud qđ est cōe deo z creature. essentia aūt diuina nō est hmōi neq3 genus in aliquo genere. igit̄ zc. ¶ Contra p̄dicta Arguit̄ z precipue q̄ illa sex supius enumerata. s. entitas. realitas. q̄dditas zc. sint penitus synonima. videtur em̄ q̄ nō sint penitus synonima. Nā doctor subtilis distinguit entitatē duplicē. s. entitatem ypostaticā z entitatem q̄dditatiuā etiā distinguit entitatē q̄dditatiuā ɔtra ypostaticā. cū ḡ p̄ṫnitas. filiatio z spiratio passiua in diuinis z oēs d̄ṙie indiuiduales sint entitates ypostatice. seqtur qđ nō sint q̄dditates: et quia dictū est q̄ tales entitates sint formalitates ɔcludit̄ q̄ formalitas z q̄dditas nō ɔuertāt̄ ¶ Dico q̄ rō formalis seu q̄dditatiua capit̄ duob⁹ modis vt patet ex p̄dictis. large sc3 z stricte. vel ḡ stricte capiendo. z sic concedo q̄ paternitas z filiatio de q̄bus arguitur nō sunt rōnes q̄dditatiue ꝓprie loquendo q2 oīs talis rō q̄dditatiua est cōicabilis plurib⁹. z sic intelligit doctor subtil̄. Cū doctū stat q̄ oia illa sint rōnes q̄dditatiue large capiendo. et sic rō q̄dditatiua cōuertitur cū formalitate z cū alijs q̄tuor enumeratis. ¶ Ex p̄dictis pꝫ manifeste ɔ̄ p̄dictos formalisantes q̄ p̄mū entiū sc3 supius z inferi⁹ q̄ ipsi ponunt solū distinctiue ex natura rei z nō formal̄r. Non solū distinguitur ex natura rei sed etiā formal̄r sicut efficacissime est ꝓbatū p̄ p̄cedentia z etiam sufficientissime ꝓbatur in textu. ¶ Secundo restat cōtra eosdē formalisantes q̄ etiā totū z partes nō solū distinguantur ex natura rei imo etiam formal̄r cū9 uis ipsi ponāt inter illa tm̄ distinctionē ex natura rei q̄ aūt distinguant̄ formaliter hoc in textu efficaciter ꝓbatur tñ faciā ɔ̄ eos vnā rōnē specialē. Et arguo sic. impossibile est q̄ tota ratio formalis sit tota rō siue essentia toti⁹ alicui⁹: z nō tota essentia eiusdē. Sed rō formal̄ ipi⁹ cōpositi puta hoīs est tota essentia ipsi⁹ cōstituti. rō aūt formalis partis cōstituentis nō est tota rō siue essentia ipsi⁹ constituti vt patet de rōnalitate z aialitate quoꝝ nullū est de rōne totali siue eēntia totalis ipsi⁹ hoīs. ḡ totū z partes habēt aliā z aliā rōnē formalē. et p̄ ɔ̄ns humanitas nō est eiusde3 rōnis formalis cum partib⁹ ipsam constituentib⁹: sed distinguuntur formal̄r: Maior est manifesta Minor ꝓbatur p̄ scđa p̄te. Nā si pars esset tota rō siue essentia ipsi⁹ constituti Puta si aialitas esset tota rō hoīs: seque retur q̄ sufficeret ponere solū aial i diffinitōne q̄dditatiua ipsi⁹ hoīs. quia sufficienter cōprimeret tota3 essentiā ipsius. ḡ dicendo hō est aial: hō sufficienter eēt diffinitus qđ est simpl̄r falsum. z eodem modo dicet̄ de differētia. ¶ Ad declara

tionem illius particule est notādum q totū capitur dupliciter. ¶ Uno modo. Sinkathegoreumatice z sic valet tm̄ si cut quelibet pars integralis: est enim si gnum distributiuum partiū integrali um vt totus sortes. i. quelibet ei⁹ pars. ¶ Alio mō. kathegoreumatice z sic va let tm̄ sicut cns hn̄s partes z ꝑm hanc di stinctionē toti⁹ possunt formari sophis mata de quibus patebit. Pro declarati one illius distinctionis ponēda sunt ali qua Sophismata quorū tale est pmū. ¶ Totus sortes est sanus ad veritatem illius sophismatis requiritsi totū acci pitur sinkathegoreumatice q q̄libet ps ipsius sortis sit sana. Si autē totū acci pit kathegoreumatice sufficit ad verita tem sophismatis q partes pncipales in tegrales sint sane. nam ꝑm phm tot⁹ hō sanatꝫ qñ thoraꝫ sanat. i. qñ pect⁹ vel cor sanat. z valet tm̄ ꝓpō phi totus hō sana tur. i. hō hn̄s ptes integrales sanat. Est aūt sensus sophismatis Totus sortes ē sanus. i. sortes hn̄s ptes integrales ē sa nus z dato etiā q sortes dolet in digito adhuc tm̄ esset san⁹ q2 sufficit q ei⁹ ptes pncipales integrales sint sane. ¶ Scd̄m est. Totus sortes est minor sorte. ¶ To tus sortes ē minor seipō accipiēdo ꝙ to tū sinkathegoreumatice sophismata sūt vera: pmū valet tm̄ q̄libet ps sortꝫ in mi nor q̄ ipemet sortes. Si aūt totū capit kathegoreumatice sophismata sūt falsa sensus est primi sophismatis. i. sortes ha bēs ptes integrales ē minor se ipō. So phisma quartū. ¶ Totū qd̄ est in mun do est in oculo meo posito q habeaꝫ mi nimā rem vel stipulā q̄ est in mundo in oculo meo: nam tale ens in casu posito ē in mūdo z est totū z est in oculo meo: er go totū qd̄ est in mūdo est in oculo meo Sophisma est verū in illo casu capiēdo totuꝫ kathegoreumatice quia valet tm̄ ens habēs partes integrales existens in mundo est in oculo meo. Si aūt totum accipitur sinkathegoreumatice sophis ma est falsum quia denotat q quelibet pars integralis etiā cuiuslibet entis sit in oculo meo. Notanduꝫ q de toto syn kathegoreumatice sumpto nihil loquit textus in proposito nostro. Totū kathe goreumatice sumptū licet sumat trede cim modis tamen de octo mōis nihil ad propositū ideo obmittunt. Alie aūt ip̄i us totius acceptiones ponunt. ¶ Totū qd̄dā ē totū vniuersale: quoddā est totū integrale aliud est potestatiuum aliud est essentiale aliud vero totum per acci dēs. ¶ Totū vniuersale sic describit est superius respectu suoꝝ inferioꝝ. Pro q̄ dicto ponit regula talis. ¶ Om̄e superi us respespectu sui inferioris dr̄ totū vni uersale: z dr̄ vniuersale q̄si vnū versum in multa z de isto toto nō loquit textus. ¶ Totū integrale est illud qd̄ constitui tur ex partib3 quātitatē habentib3 sicut domus est totū integrale respectu parie tum z tecti ex quib3 constituit. ¶ Scd̄a regula est. Om̄e totū integrale dicit ali quā entitatē realem realiter distinctā a suis partib⁹ simul z separatim sumptis probat. impossibile est eandē rem mane re z nō manere existere z nō existere. Sꝫ partes integrales pn̄t manere toto non manente possunt existere toto non existē te in actuali existentia. Nā ꝑm phm. vij metaphisice. Illa syllaba ba potest de strui remanentib3 b z a q2 b z a possunt mutuo existere nō existente syllaba illa ba. Et eodem mō dicendū est de aliis to tis integralibus: de illo toto etiā non lo quitur textus. ¶ Totū potestatiuū si ue virtutis est illud qd̄ est in se et in sua essentia simplex nulla habens quantita tem virtualiter tn̄ plura continens vt es sentia anime: illa em̄ est simplex cum nō sit cōposita ex materia z forma: cōtinet tamen multas virtutes quibus pōt ex ercere operationes diuersas quia conti net intellectū z voluntatē mediantibus quibus potest intelligere z velle: de isto toto etiam non loquitur textus.

¶ Tercia est. Omne totū potestatiuū distinguitur formaliter a suis partib⁹ nam in p̄cedentibus sufficienter declaratū est essentiā anime formaliter esse distinctā a voluntate et intellectu: eodem modo dicendum est de essentia angeli et eius potentijs. Q₂ aūt textus nō loquatur de isto toto probatur quia loquitur de toto constituto p̄ partes anima aūt ⁊ angelus non constituunt̄ ex intellectu ⁊ voluntate igitur ⁊c̄. ¶ Totum essentiale est quoddā cōpositū vnde notandū q̄ Compositū est duplex Per se ⁊ est illud quod compositū est ex partibus eiusdē generis vt homo cōponitur ex anima et corpore que sunt eiusdem generis: sunt em̄ in genere substantie et si non directe men reductiue: etiā non sunt accn̄tia ḡ substātie. ¶ Totum per accidens est illud qđ componitur ex partibus diuersorum generū vt homo albus homo est de genere substantie ⁊ albedo de genere q̄litatis. ¶ Totum per se est duplex. q₂ Quoddaʒ est compositum cōpositione phica ⁊ est illud qđ est compositū ex materia ⁊ forma et illud compsitū proprie loquendo dicitur totū essentiale. Et de isto ponitur talis regl'a. ¶ Quarta est. Omne totum essentiale dicit entitatem realem realiter ⁊ essentialiter distinctā a suis partib⁹ simul ⁊ disiunctim sumptis ⁊ hoc probat̄ primo sic. Oēs cause intrinsece alicuius cōpositi causant aliquid ⁊ non causant seipsas igit̄ causant aliquā aliā entitatē p̄ se cū terminus generationis sit quoddā p̄ se vnū scʒ cōpositum. Nota regulā licet de⁹ possit supplere causalitatē causarū extrinsecaruʒ nunq̄ tn̄ supplere pōt causalitatē causarū intrinsecarū pōt em̄ supplere causalitatē ipius aīe: ita q̄ pōt facere hoīeʒ sine aīa supplēdo causalitatē aīe. ¶ Rn̄deo impossibile est deū facere hoīeʒ sine aīa ⁊ corpe nec deus pōt supplere vicem aīe q₂ supplere causalitatē aīe est informare materiā. Sʒ de⁹ nō pōt informare materiā igit̄ nec supplere causalitatē aīe. Alia rōne prbat̄ regl'a q̄rta ⁊ p̄ncipalis nā totū cōpositū est termin⁹ gn̄ationis sʒ ptes nō sunt termin⁹ gn̄atōis saltē generatiōis cōpletiue igit̄ totū distinguit̄ realiter a suis ptib₉. Tercia rō ad idem termin⁹ a q̄ corruptionis dʒ esse substātia q₂ corruptio incipit ab eē et termiat̄ ad nō esse. Sed corrupto hoīe corrūpit̄ suba ꝓpterea ptes cōpositi siue substantie nō corrūpunt̄ vt ptʒ de xp̄o quo mortuo nō fuit tunc hō ergo humanitas ei⁹ erat corrupta sʒ nec ptes q₂ nec aīa cum sit immortalis immo in puncto descendit in infernū nec corpus fuit corruptū qđ manifestū est ergo illa tercia entitas puta humanitas resultās ex aīa ⁊ corpore erat corrupta igit̄ est realiter ⁊ eēntialiter a suis partibus distincta cū vna ⁊ eadē res non possit simul esse corrupta ⁊ nō corrupta. ¶ Quarto ꝓbat̄ hoc idē. Xp̄s suscitando mortuos clarū est q̄ fecit aliq̄d nouū quia fecit miraculū: miraculū aūt est aliqđ nouū ⁊ arduū ⁊ insolitū supra speciē et facultatē consistēs admirantis ergo si non fecit aliq̄d nouū non fecit miraculū. Sed manifestuʒ est maxime in lazaro q̄ non fecit aīam cuʒ ipsa sit immortalis nec fecit corpus ei⁹ licet fuerit quadriduanū ⁊ fetidum tamen erat incorruptū ergo fecit aliquid aliud a partibus realiter distinctū quia idem non pōt esse ⁊ non esse existere ⁊ nō existere: illud aūt aliud non fuit nisi humanitas igitur talis realiter distinguitur a partib⁹. ergo regula quarta vera. ¶ Aliud est totum per se cōpositum cōpositione metaphisica et est illud qđ cōpositum est ex q̄dditate et q̄dditate vel ex realitate ⁊ realitate. Et sic om̄e diffinitum compōit̄ ex genere ⁊ differentia et de isto toto loquitur textus in proposito: vnde notanda est talis regula ⁊ est quinta. ¶ Omne constitutum ex quidditate et quidditate siue ex realitate et realitate semper dicit aliam ⁊ aliam ra-

tionem sicut in precedentibus probatū
est ⁊ etiam in textu efficaciter probatur
Ubi est autē alia et alia ratio formalis
ibi distinctio formalis est. sequit̃ ergo ꝙ
totū illo mō sumptū non solū distinguit̃
ex natura rei a suis partibꝫ sed etiā for/
maliter. Si dicas textus non loquit̃ de
illo toto in hac parte quia postea fit spe
cialis mentio ⁊ ꝓbatio de diffinito ⁊ dif/
finitione. Rn̄deo in textu nō distinguit̃
totum illo mō sumptū ꝯtra diffinitum.
Et licet specialis mentio fiat de diffini/
tione ⁊ diffinito hoc tamē est ꝓpter ma/
iorem expressionē. ¶ Sexta est. Totum
per accidēs non dicit entitatē terciā rea
liter distinctā ab ipsis partibꝫ pꝫ q2 vel
ipsa entitas talis tercia esset sb̃a vel ac/
cidēs cū om̄e ens limitatū necessario sit
substātia vel accidēs. non primū q2 im/
possibile ē subam cōponi intrinsece ex ac
cidēte nec sc̃d'r scd̄m q2 accn̄s n̄ includit
subam tanꝗ partē intrinsece ⁊ essentia/
liter ipm̄ cōponente. ¶ Tercio dicūt illi
formalisantes modum intrinsecū distin
gui ex natura rei ⁊ non formaliter. Pro
quo sciendū ꝙ licet in rōne ꝓma posita
in textu dixerim sic licet modus intrin/
secus sit ille qui additus alteri non vari
at rōnem eius formalē hoc tamē non di/
xi fm propriā opinionē meā immo talis
diffinitio modi intrinseci licet ab omni/
bus formalisantibꝰ approbet̃ ipsa tamē
est falsissima sicut postea probabit̃: acce
pi enim eam contra illos formalisantes
non tanꝗ verū cū sit falsissimū: sed tan/
ꝗ illud qđ ab eis manifestū ⁊ tanꝗ ve/
rum concedit̃. Non eīn oportet arguere
semꝑ ꝯtra aduersarios tanꝗ ex veris im
mo q̄nq3 ex falsissimis tanꝗ vera et ma
nifesta cōcessis ab aduersarijs. sicut eti/
am doctor Subti. pluries facit sumen/
do ꝯtra opiniones falsa argumenta ab
aduersarijs tn̄ tanꝗ vera ⁊ manifesta cō/
cessa. Un̄ phus etiā ꝯtra Parmenidē ⁊
Melissum qui posuerūt oīa esse vnum
singulariter vt phus eis imponit sic ar/
guit. Si omnia sunt vnum ergo omnia
sunt hoc vnū vel omnia sunt illud vnū
et tamen manifestum est qđ cōsequentia
nihil tenet: immo est ibi fallacia figure
dictionis arguendo a suppositione con
fusa tm̄ ad determinatā nihilominꝰ q2
dixerunt omnia esse vnū singulare ideo
tale argumentū fuit satis efficax contra
eos. ¶ Sciendum ꝙ fm formalisantes
(vel potius fatuisantes) Modꝰ intrin
secus sic diffinitur. Est ille qui additꝰ
alteri non variat rōnem eius formalem
hec diffinitio q̄si ab oībus scotistis ap/
probatur tamen probabo ꝙ penitus ni/
hil valeat. ¶ Pro cuius declarationis ⁊
illius opinionis improbatione ponunt̃
alique ꝓpositiones. Et sit hec Prima.
¶ Modus intrinsecus non est conueni/
ens in primo mō dicendi per se rei cuiꝰ
est modus. hec ꝓpositio est de mente ad/
uersariorum. Et probatur sic nulla res
potest perfecte intelligi sine illo qđ con/
uenit sibi in primo mō dicendi per se q2
nulla res potest sine sua propria quiddi
tate intelligi perfecte sed aliqua res pōt
perfecte intelligi sine suo modo intrinse
co igitur ⁊c̄. Maior ē manifesta. minor
probat̃ de albedine intensa et remissa q̄
vtriꝗ non differūt specie. Sed vltra dif
ferentiā materialē non differt magis al
bedo intēsa albedine remissa nisi penes
modum intrinsecū: nam albedo intensa
habet plures gradus ꝗ albedo remissa
ideo solum fm hoc differt albedo intē/
sa ab albedine remissa ꝗ albedo remis/
sa ab albedine remissa. Sed albedo re/
missa ita perfecte potest intelligi quātū
ad suam rationem formalem sicut albe/
do intensiua: igitur modus intrinsecus
non conuenit rei in primo modo dicen/
di per se. ¶ Ex illa propositione Argui
tur contra aduersarios. Modus intrin
secus non conuenit rei cuius est modus
in primo modo dicēdi per se scd̄m te igi
tur modus et res cuius est modus di/
stinguuntur formaliter: quorumcunq3

vnū non includit alterum in primo mo/ do dicendi per se ⁊ ecōtra. sed modus in trinsecus ⁊ res cui⁹ est modus sunt hu/ iusmodi igitur distinguunt formaliter. ¶ Notandū fm illos formalisantes mo dus intrinsecus non cōuenit rei cui⁹ est modus intrinsecus in pmo mō dicēdi ꝑ se: nec etiam in scdo qꝛ intimior est rei ꝙ̄ in scdo mō vel ꝙ̄ aliqua propria passio. Dicitur tn̄ cōuenire rei in primo mō di/ cendi ꝑ se ad illū sensum qꝛ nō exit pmū modū dicendi ꝑ se: Sed hoc est falsum. Nā hoc ponere est quasi ponere modū dicendi mediū inter primū ⁊ scdm qd ē falsum ⁊ fatuitas. ¶ Scda est. Proprie loquēdo nō est distinctio formalis inter modū intrinsecū ⁊ rem cuius est modus quia distinctio formalis ꝓprie loquēdo ꝑ est inter duas formalitates siue qddi tates sicut distinctio realis inter duas res: sed modus intrinsecus ⁊ res cui⁹ est modus nō dicūt duas formalitates vel qdditates ablatas quia modus intri/ secus nunꝙ̄ addit aliā realitatē siue for malitatē rei cui aduenit. Nam oīs ratio formalis stricte loquendo addita alteri rōne formali: variat eius rōnem forma/ lem qꝛ oīs ratio formalis siue quidditas loquēdo stricte si addat alicui addit se ipam: ⁊ quia addit seipam addit aliqd aliud ⁊ per ꝯsequēs variat rōnem for/ malē illius cui addit vt rōnalitas ad/ dita aīali variat rōnem eius formalē qꝛ de specie subalterna scꝫ aīali facit spēm spāliſſimā scꝫ hoiem. ¶ Tercia ē. Om/ nis ratio formalis ⁊ qdditatiua proprie loquendo addita alteri variat rōnē ei⁹ formalē simpliciter vel fm quid. Pro q̄ sciendum ꝙ variare rōnem alicui⁹ sim/ pliciter formalē. Est facere de vna spe/ cie ꝯria aliā spēꝫ ꝯriā siue incōpoſſibilē alteri speciem ꝯstituere. ¶ Quarta est. Nūcūꝙ vna forma subalis qdditatiua addita alteri variat rōnē ei⁹ formalem simplr sicut qn̄ aq̄ addit igni tunc for/ ma subalis ⁊ qdditatiua ipi⁹ aq̄ variat rōnē formalē ipſius ignis qꝛ facit ex igne spēm aliā igni incōpoſſibilē. s. aquā ⁊ sic de alijs elemētis. variare āt rōnē forma/ lē alicui⁹ fm qd est facere de spē subalt̄ na spēm spāliſſimā vt rōnale additū aīa li variat rōnē ei⁹ formalē nō simplr sed fm qd ⁊ facit de aīali qd est spēs subalt̄ na spēm spāliſſimā puta hominē ⁊ sic de alijs multis. ¶ Quinta est. Oēs differē tie diuerse ex opposito diuidētes genus aliqd variāt simplr rōnē formalē cōsti/ tuti sub tali gn̄e ⁊ nō variāt rōnē forma lē ipius generis simplr: vt rōnale ⁊ irrō nale nō variāt rōnem formalē ipius aīa lis qd diuidūt duas spēs cōstituētes ex opposito sed variāt rōnem formalē illo rum spērū ꝯstitutarū: non sic oportet ꝙ rationale faciat de vna specie aliam: sed constituit aliam speciē impoſſibilē spe/ ciei que constituit per irrōnale: rationa le eñ constituit hoiem: irrōnale aūt bru tum. Sequit ex predictis fm illos for/ malisantes ꝙ differentie indiuiduales sunt modi intrinseci quia differentia in/ diuidualis addita alteri non variat ra tionem eius formalem nec constituit di uersas species qꝛ sortes et plato non dif ferunt specie hec igitur dicta sunt posita pro opinione aduersariorūꝫ. ¶ Opinio propria et famoſiſſima fm quā modus intrinsecus sic describitur. Modus in/ trinsecus est ille qui est de ꝑ se conceptu alicuius rei non addens aliam realita/ tem qualitercunꝙ distinctam a realita te eius cuius est modus. Sciendum ꝙ in hac diffinitione siue descriptione duo notantur. Primum ꝙ modus intrinse/ cus est de per se conceptu illius cuius ē modus. Scdm ꝙ ponitur est ꝙ modus intrinsecus non addit aliam realitatem distinctam a realitate cuius est modus ¶ Pro declaratione prime particule po nunt alique propositiones ꝑ ordinem. ¶ Nulla propria passio est modus in/ trinsecus sui subiecti quia propria paſ/ sio non est de ꝑ se conceptu sui subiecti.

Illud autē dicit̄ de per se conceptu alicuius rei quod sibi conuenit in primo modo dicendi per se. Sed ppria passio nō est hmōi. igitur ipsa nō est modus intrinsecus subiecti. ¶ Scda ppositio est. Nulla attributa sunt modi intrinseci essentie diuine qꝛ nullū illoꝝ ē de ꝑ se cōceptu essentie diuine. Nā si ipsa diffiniretur nullum attributū poneret̄ in eius diffinitione ¶ Tercia ppositio est. Nulla nocionalia sunt modi intrinseci essentie diuine quia nō dicunt̄ de illa in pmo mō dicēdi per se. ¶ Quarta ppositio ē. Nullum accidens cōe est modus intrinsecus sui subiecti: quia nullū tale est de ꝑ se conceptu sui subiecti. igit̄ nec mod⁹ eius intrinsecus. ¶ Quinta ppositio est Modus intrinsecus nō est ppria passio nec quasi pprietas cōis. Sed dicit modum intrinsecū illius entis cui⁹ est: ꝛ sic intrinsecū circūscribendo qḋlibet qḋ est propria passio vel quasi pprietas alicuius adhuc intelligit̄ modus intrinsecus illius. Nā circūscribendo essentiā diuinā ab omni attributo ab omni passione vel quasi passione adhuc ipsa intelligit̄ esse infinita. ¶ Sexta ppositio est. De⁹ est infinitus est vera ꝛ in pmo mō dicendi ꝑ se. probat̄ quia essentia diuina pcisissime sumpta secludendo esse illud qḋ conuenit sibi in scdo mō dicendi ꝑ se vel quasi in scdo mō dicendi ꝑ se adhuc intelligitur infinita igit̄ infinitas cōuenit sibi in pmo mō dicendi ꝑ se. Añs pꝫ per doctorē subtilē in quarta qōne qḋlibeti. ¶ Pro declaratione scde pticule posite in descriptōne scꝫ ꝙ modus intrinsecus nō addit aliquā realitatē distinctā a realitate cui⁹ est mod⁹. Notandū ꝙ alique ppōnes ex illo articulo sequunt̄. ¶ Prima ppositio est. Nulla indiuidualis differentia est modus intrinsecus speciei: qꝛ addit aliquā realitatē distinctā contra realitatē speciei. ¶ Scda ppō ē. Nulle differentie formales specifice sunt modi intrinseci. Et licet quelibet talis sit de per se conceptu speciei addit tamē vltra hoc aliam realitatem distinctam contra realitatē potentialē. ¶ Propositio tcia. Nulle partes essentiales sunt modi intrinseci: quia quelibet addit aliā realitatem distinctā contra realitatē alteri⁹ partis. ¶ Quarta propositio est. Ens non potest esse modus intrinsecus respectu suorum inferiorum quia licet sit de per se conceptu illorum tamen semꝑ addit aliam formalitatem distinctam contra realitatē inferiorum. ¶ Nullum superius est modus intrinsecus respectu suorum inferiorum pter eandē rationem. ¶ Contra diffinitionē aduersariorum arguitur specialiter. Si diffinitio esset bona sequeretur ꝙ multi essent modi intrinseci igitur diffinitio non est bona. Sequela probatur. quia cuicūqꝫ cōuenit diffinitio ꝛ diffinitū: sed mltis cōuenit diffinitio quibus nō conuenit diffinitum. igitur ipsa nō est bona. Maior est manifesta. Minor probatur quia accidentia addita suis subiectis non variant rationē eius formalem: ꝛ tamen non sunt modi intrinseci etiā ꝯm aduersarios. ¶ Preterea Ens esset modus intrinsecus ꝙ ipsi negant probatur: quia ipm additum alteri non variat rationē eius formalem. Sed ꝙ constituit rationē formalem alicuius nō variat neqꝫ destruit illam. ¶ Ex alio arguitur. Infinitas ꝯm eos est modus intrinsecus ꝛ tamē addita infinitate ꝯm qḋ infinitas alicui variat rationē eius formalem qꝛ ipsa addita creature variat rationē eius formalē quia facit de creatura deuꝫ. Responsio Francisci maronis. Si īfinitas per impossibile adderetur creature nihilominus nō variat rationem eius formalem. īmo maneret creatura. Sed hec responsio est erronea īmo heretica loquēdo de infinitate cui nihil deest: quia si homini per impossibile adderetur ipse esset de⁹ probatur: quia esset ens infinitū independens necessarium summū bonuꝫ ꝛc.

igitur deus et per consequens infinitas variaret ratione formale hois in rationem formalem deitatis igitur diffinitio modi intrinseci ab illis data non valet. Item dicit idem franciscus. Si necessitas adderet creature no variaret rationem eius formale hoc forte posset habere euidetia tenedo opinione philosophi Qd quicqd deus producit imediate necessario producit. z sic intelligedo regulam res immediate a deo producta esset necessaria z tame fm phm ipsa no est deus imo creatura: sed pma sua responsio est erronea. ¶ Quarto probat in littera contra istos formalisantes q diffinitio z diffinitu distinguunt formalr z no solu ex natura rei z hoc duab ronib que ponuntur in littera ibi vt s patet quarto de diffinitione et diffinito probo tamen hoc specialr sic Arguendo. Quecunq dicut aliu z aliu conceptu: dicut aliam z aliam ratione formale. diffinitio z diffinitum sunt hmoi. igitur zc. ɔseqntia bona in tercio modo pme s3 in darij. Sed quia nulla ppositio est euides dato etia q sit primu principiu que non indigeat expositione suoz terminoz. Nam principia cognoscimus inquantum terminos cognoscim⁹ igitur etia pro maiori littere declaratione oportet scire quid sit et qt modis accipiat coceptus. Ubi nota. Conceptus sumit quinq modis. ¶ Primo sumit pro potentia coceptiua et illo mo intellectus dr conceptus. Unde ponuntur alique ppones. Quaru hec est prima. ¶ Conceptus illo mo sumptus solu repitur in natura intellectuali: qa nihil aliud e potentia ɔceptiua q intellectus. ¶ Scda ppositio e. Solu triplex est natura intellectualis. s3 supma. infima. z media. Supma siue infinita vt deus. Infima vt ho siue natura humana. Media vt natura angelica medians inter natura diuina z humana. Correlarium. Concept⁹ illo mo sumptus solu reperitur in illis trib naturis. ¶ Secundo sumit pro rone concipiendi z illo mo species intellectualis cuiuscuq rei dr conceptus: qz est ro ɔcipiendi: quia ois nra cognitio regularit est p spes intelligibiles: qz lapis no est in aia mea sed spes lapidis fm phm. Et illis duob modis n sumit ɔcept⁹ in textu: ¶ Tercia ppo est. Tercio mo sumit p actu ɔcipiendi de q ponit tal regula seu ppo. Act⁹ intelligedi act⁹ cocipiendi z intellectio sunt oino ide. sed differut solu rone. Et illo modo actus q aliqd ɔcipit dr ɔceptus. qz illo ppriissime vocatur coceptus p qd aliqd ppriissime cocipit: sed p actu ɔcipiendi siue intelligendi seu p intellectione z. intellectus ppriissime ɔcipit. igit zc. Sic nunc capit in pposito. ¶ Quarto sumit pro re ɔcepta vel re ɔceptibili z illo mo ome ens qd pt terminare actu intellect⁹ dr coceptus vt qn intelligo aial: aial dr ɔceptus inquatu terminat actu intelligendi. Et illo mo coiter doctor subtilis accipit coceptu ɔ noiales qn dicit. Ali⁹ est ɔcept⁹ diffinitois. z ali⁹ diffiniti. ali⁹ est ɔceptus entis: z ali⁹ cocept⁹ dei. ali⁹ creature zc. et no loqtur de termino vel qlitate q est in aia subiectiue sed sumit p obiecto ɔceptibili. Et illo mo ɔcept⁹ sumit in pposito. ¶ Quinto ɔceptus sumitur p aliquo formato vel elaborato seu fabricato p actu coparatiuu intellectus vt sunt intetiones scde q intetiones sic p actu coparatiuu intellect⁹ ɔparate vocant coceptus. ¶ Unde sciendu q intentio e duplex. s3 pma z scda. ¶ Prima intentio vocat ens potens existere in re ex natura rei vt est cognitu vel cognoscibile. Pro hui⁹ diffinitionis vlteriori declaratione ponunt alique regule. ¶ Prima e. Res ex natura rei inquatu existit actu in reru natura est intentio prima z debet intelligi q actu existat vel q possit existere. Unde si sola res inquantum existit esset pma intentio sequeret q eadez res quqs esset pma intentio z quqs scda: vt rosa qu existeret esset prima intentio:

qñ vero nõ tũc esset scda intentio: ¶ Secunda regula. Nulla entia phibita sunt intẽtiones pme vt Chymera hircoceruꝰ quia illa entia nõ existũt neqꝫ pñt existere. ¶ Tercia regula. Oẽs pme intentiones sunt ab eterno. Nã res ideo dr̃ pma intentio qꝛ cognita sed oĩs res mũdi ab eterno est cognita ab intellectu diuino. ¶ Scda intentio ẽ vna relatio rationis causata ab actu ꝯpatiuo intellectꝰ ꝛ derelicta in obiecto cognito ꝛ ꝯparato ad aliud in quo ẽ subiectiue ꝛ terminatiue in illo ad qḋ illud obiectũ cõparatur. Ad ppositũ. Conceptꝰ sumit̃ quarto mõ in textu qñ dr̃ aliꝰ est ꝯceptꝰ diffinitiõis ꝛc. Qḋ aũt ꝯceptꝰ diffiniti formal'r distinguitur a ꝯceptu diffinitiõis ꝛ ꝙ sit alius ꝛ aliꝰ ex natura rei ꝯceptus pbat̃ spālit̃. Impossibile est eundẽ ꝯceptũ esse notũ ꝛ nõ notũ. cognitũ ꝛ nõ cognitũ eidẽ intellectui simul ꝛ semel: sed ꝯceptꝰ diffiniti est notꝰ ꝛ cognitꝰ alicui intellectui: cui tñ intellectui ꝯceptꝰ diffinitiõis nõ est notus nec cognitꝰ. igit̃ est aliꝰ ꝛ aliꝰ ꝯceptꝰ. Maior ẽ manifesta. Minor pbatur per phm pmo phisicoꝝ. Nomia sustinẽt ad diffinitionẽ hoc qḋ termini ad ptes hoc est sicut se hꝫ totũ ad ptes hoc sustinent nõia ad diffinitõnẽ. Sꝫ totũ pus cognoscitur cognitõe ꝯfusa ꝙ partes. igit̃ etiã diffinitũ ẽ pus notũ ꝙ diffinitio. sequitur ꝙ in illo pori ꝗ diffinitũ ẽ notũ cognitio ne cõfusa: diffinitio nõ erit nota ꝛ ꝑ ꝯñs ꝯceptus diffiniti distinguit̃ formal'r ex natura rei a ꝯceptu diffinitiõis ¶ Scdo probat̃ sic. Si diffinitio ꝛ diffinitũ dicerent cõceptũ eundẽ pcise seq̃ret̃ ꝙ in demonstratione ppter qḋ ꝛ potissima esset petitio pncipij. ꝯñs ẽ falsum. igit̃ ꝛ añs. Sequela pbat̃. Nã in demõstratõe ppter qḋ ꝛ potissima vna pmissa nõ differt a cõclusione nisi sicut diffinitio a diffinito. igit̃ si ꝯceptus diffiniti ꝛ cõceptus diffinitionis nõ distinguerent̃ ex natura rei et formal'r. seq̃ret̃ petitio pncipij. ¶ Demonstratio ppter qḋ ꝛ potissima. Est illa in qua ppria passio demonstrat̃ de suo subiecto ꝑ propriã rõnem ꝛ diffinitionẽ quidditatiuã ipsiꝰ subiecti. vt oẽ aial rõnale est risibile. oĩs hõ est aial rõnale. igit̃ oĩs hõ est risibilis. ¶ Tertio pbat̃. Si cõceptus diffiniti ꝛ diffinitõis eẽnt pcise vnus cõceptꝰ ꝛ nõ alius ꝛ alius seq̃retur ꝙ in demonstratõe potissima non essent nisi duo termini scꝫ ppria passio ꝛ diffinitũ cũ diffinitõe esset aliꝰ terminꝰ. Qḋ aũt supius in eadẽ demonstratõne esset petitio principij pꝫ quia vbicunqꝫ aliqḋ ignotũ pbat̃ per ignotũ eque ẽ petitio pncipij sed si ꝯceptus diffiniti esset oĩb modis idẽ cũ cõceptu diffinintõnis seq̃ret̃ ꝙ sicut ppria passio esset ignota de diffinito codẽ mõ erit ignota de diffinitõne qꝛ sunt oĩno idẽ igit̃ eque ignotũ demonstrat̃ ꝛ pbat̃ ꝑ eq̃ ignotũ. ¶ Confirmat̃ ipossibile ẽ aliquã ppriã passionem ꝑ se esse notam de aliquo conceptu de quo non est per se nota. Sed ppria passio ẽ ꝑ se nota de diffinitõe et nõ est ꝑ se nota de diffinito igit̃ est aliꝰ ꝛ aliꝰ conceptꝰ diffiniti ꝛ diffinitõis vbi nota ppositiones. ¶ Prima ppõ. Nũꝙ aliq̃ ppria passio pt̃ demõstrari de sua diffinitõne. ¶ Scda ppõ. Oĩs ppria passio ẽ demõstrabil' de suo sbiecto si ñ habeat ꝯceptũ simpl'r simplicẽ. Seq̃t̃ ğ ex illis ppõnib ꝙ aliꝰ ẽ ꝯceptꝰ diffinitõis ꝛ aliꝰ diffiniti. ¶ Pro declaratõe l'r vbi dr̃ in pma rõne pncipali. Si dicat̃ ꝙ ꝯcretũ ꝛ abstractũ distinguunt̃ ex natura rei ꝛ tñ nõ habẽt aliã ꝛ aliã q̃dditatẽ. Sciendũ p regula generali. ¶ Nullũ abstractũ distinguit̃ ex natura rei a suo ꝯcreto nec ecõuerso sed distinguit̃ solũ penes aliũ ꝛ aliũ modũ ꝯcipiẽdi idẽ obiectũ. ¶ Aduertendũ igit̃ ꝙ qḋlibet ꝯcretũ accidẽtale pt̃ sumi tripl'r. ¶ Primo pro per se significato. ꝛ sic significat ipsam formã absolutã cum suo abstracto vt albũ p ꝑ se significato significat ipsaꝫ albedinẽ vt dicit phs in pdicamẽtis. Albũ solũ qualitatẽ scat. ¶ Secundo pro denominato: et sic si-

gnificat subiectū ab eo denominatum. ¶ Tercio sumitur aggregatū ex vtroq3.i. ex forma et re denoīata et sic album signi ficat rem albam. ¶ Pro clariori diuisio nis hui⁹ declaratione ponunt alique pro positiões et primo de concreto pro per se significato. ¶ Prima propositio est. Concretū siue de genere substantie siue accidentis significat idē qd̄ suū abstractū pro per se significato accipiendo cōcretū. vnde hō significat humanitatē albū albedinem. iustū iusticiā. bonū bonitatē. scientificū scientiā. virtuosus virtutē. nunq3 tamē sortes dicit albedo licet bene sit albus. ¶ Scda propositio est. Quādocunq3 dicim⁹ q2 concretū et abstractū non distinguunt ex natura rei intelligi debet de concreto pro per se significato sumpto. ¶ Tercia propositio est. Quāuis concretū et abstractum idē significent tñ hoc est sub alio et alio modo cōcipiendi. ¶ Quarta propositio est. Quelibet forma accidentalis pt̄ cōsiderari dupl'r. Uno modo in se et absolute vt quid. Alio modo vt inheret alteri vt albū potest cōsiderari in se vt est quid. et sic cōcedit illa propositio. Sortes est alb⁹ et est in materia cōtingenti. Illa tamē sortes est albedo est in materia remota licet eī albedo nō repugnet sorti sub modo concipiendi concreti: repugnat tamē sibi sub alio modo cōcipiendi puta in abstracto. De cōcreto pro denoīato sumpto ponunt alique propositiones. Quarū prima est. ¶ Quodlibet cōcretū de genere accidentis qñ sumit pro re denominata supponit pro re alteri⁹ generis a suo proprio genere vt albū currit ibi album non supponit pro aliquo de genere qualitatis sed supponit pro denominato de genere substantie et sic de aliis. Per hanc propositionem possunt solui ista sophismata et cōsimilia. Albū erit quādo nullam albedinē habebit. Sanum erit quādo nullam sanitatē habebit. Sapiens erit quādo nullam sapientiam habebit. Sciens erit quando nō sciet. Esuriens erit quando non esuriet. ¶ Tercio modo loquendo de concreto sic sumitur pro aggregato ex forma et re denominata. Et cum sm philosophū non est in genere quia est per accidens. Pro maiori declaratione predictorū ponēde sunt alique regule. Quarū prima est. ¶ In intellectu est duplex distinctio. vna maior alia minor. ¶ Secunda regula est. Minor distinctio in intellectu consistit in diuersitate modorū concipiendi idem obiectum formale siue illi modi cōcipiendi sint grāmaticales siue logicales. Nam aliquādo idem obiectum formale solū distinguitur penes diuersum modū concipiendi grammaticalem sicut rectus et obliquus. nam homo et hominis sunt penitus idem obiectum formale. Et nō distinguuntur apud grammaticū nisi penes diuersos modos concipiendi. quia penes diuersa articularia que illis preponuntur. Sicut etiam hoc aduerbiū o est articulare appropriatū ipsi vocatiuo. ¶ Concretum vero et abstractū non differunt nisi penes diuersos modos cōcipiendi logicales. ¶ Tercia regula est Sola diuersitas modorū concipiendi idem obiectum formale sufficit q2 intellectus attribuat quascunq3 intentiones secundas qualitercunq3 diuersas eidem obiecto formali: vt species et accidēs sūt intentiones disparate et tamen attribuuntur eidem obiecto formali sm diuersos modos concipiendi. Nam albedo si comparetur ad substantiā dicitur accidens et quādo comparatur ad sua indiuidua dicit species. ¶ Quarta regula ē. Sola diuersitas modorū concipiendi facit terminos idē significatū importātes pro alio et alio supponere. Exemplū album et albedo habent idem significatū et tamē in propositione supponunt pro diuersis. Ideo illa. Album habet caput conceditur et valet tm̄ res alba habet caput. Similiter et in illis album currit et albedo currit. ¶ Quinta regula est.

¶ Quinta regula. Sola diuersitas mo doꝝ ꝯcipiendi variat veritatē ꝛ falsitatem ꝓpōnis. Nā hō ꝛ hoīs ſm oēs nō nisi rōne distinguuntur ꝛ tñ illa (in casu ꝙ sortes currit) scʒ hō currit ꝯcedit̄. Jllaʒ aūt hoīs currit null⁹ loyc⁹ concedit. Si arguat̄ ꝯ. Qñcūqꝫ aliq̄ sunt penit⁹ eadem ex natura rei: q̄cq̄d dr̄ de vno etiaʒ dr̄ de reliq̄. ¶ Rñdeo añs nō ē verū imo est simplr̄ falsum. si nō adit̄ nisi ipediat diuersitas modoꝝ ꝯcipiendi. ¶ Arguit̄ ex alio. hec ꝓpō hoīs currit: neqꝫ ē vera neqꝫ falsa neqꝫ ꝓpō. Rñsio tñ hui⁹ nō est quia nō est nti casus hoīs. sed ideo quia hec est incōgrua verū aūt ꝛ falsum ꝑsupponūt cōgruū. Vñ pro maiori declaratione sequitur Sexta regula ¶ Nulla oīo incongrua est ꝓpō. ¶ Septima regula. Oīo nō est vera vel falsa nisi ipsa sit cōgrua: q2 veritas ꝛ falsitas ꝑsupponūt cōgruū ¶ Nota licet circulus pendēs ante tabernā significet verū vel falsum: nō tñ sequitur ꝙ sit ꝓpō quia oīs ꝓpō est oīo circulus nō est oīo. igit̄. ¶ Octaua regula Distinctio maior intellectu est illa q̄ intellectus duob⁹ actib⁹ intelligendi cōcipit duo obiecta formalia vt cum intellectus intelligit hoīem ꝛ asinum. ꝑ eundē tñ actū intelligēdi nō pt̄ intellect⁹ intelligere distincte ꝛ ꝑfecte duo obiecta formalia ꝛ dispata. ¶ Nona ꝓpō. Licet distinctioni minori itellectu nō correspondeat aliq̄ distinctio ex natura rei tñ distinctioni maiori semꝑ corrñdet aliqua distinctio ex natura rei. Prima ps hui⁹ regule ꝓbatur. Nā que sola rōne distinguunt̄ nō distinguunt̄ ex natura rei: sed illa q̄ corrñdent distinctōni minori sunt hmōi igit̄ solū distinguunt̄. rōne. minor ꝓbatur: quia illa nō distinguunt̄ nisi pe nes aliū ꝛ aliū modū ꝯcipiendi. igit̄ ꝛc. Scd̄a ps probat̄ ꝑ regulā sequentē que in ordine ē decima. ¶ Aliqñ distinctioni maiori intellectu corrñdet in re distictio realis. aliqñ nō realis sed solū formalis. Exēplū ꝑmi cū intellect⁹ intelligit hoīeʒ ꝛ asinū. Exemplū scd̄i. qñ intellectus intelligit subiectū ꝛ suam ꝓpriā passionē. hoīem ꝛ sortē. hō ꝛ sortes ꝙ sint diuersa obiecta formalia probat̄. Nā intelligēs hominē ꝛ sortē vel q̄ intelligit illa solum vt vnū ꝛ idē obiectū vel sub alio modo ꝯcipiendi ꝛ alio. ꝛ sic nō est maior distinctio inter hoīem ꝛ sortē: ꝙ int̄ hominē et humanitatē. Sequitur etiā ex hoc si hō ē cōicabilis ꝙ etiā sortes sit cōicabilis vł si sortes sit incōicabilis sequitur ꝙ species erit incōicabilis ꝙ est falsum: q2 solū diuersitas modoꝝ ꝯcipiendi nō facit rem esse cōicabilē ꝛ non cōicabilē. Si autem ꝯcipit illa vt duo obiecta formalia hec erunt formalr̄ distincta. ꝓbat̄ ꝯña. Jlla duo obiecta nō sunt duo obiecta formalia. Sed vbicūqꝫ est alia ꝛ alia rō formalis ibi est distinctio formalis. ¶ Undecima ꝓpō. Ubicūqꝫ ē alia ꝛ alia rō formalis siue alia ꝛ alia formalitas ibi ē distinctio formalis. ¶ Duodecima ꝓpō. Ubicunqꝫ ē alia ꝛ alia formalitas ibi ē alia ꝛ alia q̄dditas: q2 formalitas et q̄dditas sunt synonima large capiendo q̄dditatē ¶ Tredecima ꝓpō. Ubicunqꝫ est alia ꝛ alia rō formal' ibi est alia ꝛ alia formalitas. ¶ Quartadecima ꝓpō. Quecunqꝫ distinguunt̄ q̄dditatiue distinguunt̄ formalit̄ q2 distinctio formalis semꝑ est inter duas formalitates sicē distinctio real' inter duas res. Si diceres ille rōes formales nō sunt ꝓprie formalitates quia oportet ꝙ illud qd̄ est formalitas repiatur in re ex natura rei extra suā causam. Sed rōnes formales sunt ꝑ intellectum igit̄ ꝛc. ¶ Rñdeo ꝛ dico ꝙ hoc est falsum q̄ ꝛc. ¶ Notandū ꝙ ſm aduersarios sic describit̄. Formalitas est ratio obiectalis repibilis in re ex natura rei cōphensa ab intellectu quā non oportet sꝑ mouere intellectū dūmō possit actū eius terminare. Hec descriptio hʒ tres partes. Jn ꝑma parte dicūt illi formalisantes ꝙ rō formalis repta est in re extra naturam rei. Jn scd̄a ꝙ sit cōprehensa ab intel-

lectu. In tercia q nō oportet zc. ¶ Sci
endū q hec descriptio ē oino falsa z insuffi
ciens. Ideo ꝯ eā sic arguit. primo impro/
bando pmā eius partē sic. Non ois for/
malitas est repibilis in re ex natura rei.
igit diffinitio mala. Añs pbat. In enti/
bus rōnis sunt formalitates: tñ nō sunt
repte in re ex natura rei: qz illud dr esse
in re ex natura rei qd hz actualē existen/
tiam in rerū natura vel qd ē extra suam
cām. g non oportet qd formalitas sit rō
obiectalis in re ex natura rei. ꝯña pbat:
qz in intentionib scdis siue entib rōnis
repitur distinctio formal. sed vbicūq ē
distinctio formalis ibi est alia z alia for
malitas: sed q in intentionib scdis repe
riatur distinctio formalis probat: qz ibi
repitur distinctio essential igit z formal
qz fm aduersarios distinctio eēntial in/
fert distinctionē formalē. q aūt ibi repe/
riatur distinctio essential probat: quia
q̄cunq diuerse spēs specialissime sub eo/
dem gñe primo ꝯstitute distinguuntur
essentialr sed in entib rōnis sunt multe
spēs specialissime sub eodē genere primo
ꝯtente igit zc. Minor probat quia fm
eos vīe est gen⁹ ad q̄nq. igit multe spēs
specialissime ꝯtinent sub eodē gñe igit
distinguunt essentialr. ¶ Scdo arguit.
Quecunq sunt diffinibilia diffinitiōne
q̄dditatiua hñt formalitates qz rōnes
diffinibiles sūt formalitates: sed scde in/
tentiones sunt diffinibiles. Nā in logi/
ca diffiniunt scde intētiones cuz ipsa fm
Auicennā sit de scdis intentionib adiun
ctis pmis sīlr de scdis intentionib est ve
ra scientia: sed vera scia est de aliq diffi/
nibile cū ipsa diffinitio sit mediū ad de/
monstrandū ppriā passionē de suo sub/
iecto in demonstratiōe potissima. ¶ Ter
cio Arguit ꝯ primā pticulā. Res in po
tētia obiectiua hñt formalitates z tñ ille
formalitates nō repiunt in re ex natura
rei. igit zc. sed pro maiori declaratiōe hu
ius articuli est sciendū q Potentia ob/
iectiua est illa fm quā aliqd est pducibi
le ad extra anteq̄ est productū. Vñ due
conditiones reqrunt ad hoc q aliqd sit
in potentia obiectiua. Prima ꝯditio est
q tale sit producibile ad extra. Scda q
nondū sit productū. Ex quo sequuntur
alique ppones. Quarum hec est prima.
¶ Nullū ens prohibitū est in potentia
obiectiua qz illud nō est in potentia ob/
iectiua qd nō est producibile: ens prohi/
bitum est hmōi. igit zc. Scda ppō est.
¶ Nullū ens actu exñs i actuali existen/
tia est in potentia obiectiua: qz tale est
actu pductū. ¶ Tercia ppō est. Licet fi
lius dei z spūssāct⁹ i diuinis sint vere pdu
cibiles: tñ nō sunt in potentia obiectiua
quia nō sunt producibiles ad extra nec
causabiles. igitur zc. ¶ Quarta ppō est
A potentia ad actuz in diuinis bñ valet
ꝯña: vt pr pōt gñare igit gñat. pr pt esse
sapiens igit est sapiens: qz actus z poten
tia ibidē nō distinguūt. ¶ Quinta ppō
est. A ppōne de possibili ad ppōnē de in
esse i diuinis benevalet ꝯña: vt pater po
test generare: igit generat. pr pōt esse sa/
piens: igit est sapiēs ¶ A ppōne de possi
bili ad ppositionē de inesse in creaturis
nō valet ꝯña. Vñ non sequitur. walther⁹
pōt esse sapiēs. ergo ē sapiens. ¶ Arguit
quarto ꝯ primā particulā sic. Res i po
tentia obiectiua hñt formalitates et tñ
ille formalr non repiunt in re ex natura
rei qz rosa iā nō existens z antixp̄s sunt
in potentia obiectiua z distinguunt for
malr. pbatur quia fm aduersarios di/
stinguunt essentialr: sed q̄cunq (vt ipsi
dicunt) distinguuntur essentialr etiā di
stinguūt formalr. igit hñt diuersas for/
malitates. ¶ Sed ꝯ h Arguit. Si anti
xp̄s z rosa no exñs distinguūt essentialr
igit etiā realr: quia distinctio eēntialis
nō repitur sine distinctōne reali ꝯña au
tem est falsuz. probat. Nā distinctio rea
lis nō pōt esse sine relatione reali sed an/
tixp̄us z rosa in potentia obiectiua non
fundāt relatione realē cū nō sint due res
realr existētes igit nec realr differētes.

Rñdeo licet antixp̃s ꝛ rosa in esse cognito nõ sint encia realia: sunt tamẽ aliquo mõ realia: quia nõ sunt ꝑ actum intellectus fabricata ꝛ illo mõ quo sunt res habent distinctionẽ realẽ cũ nõ sint vna et eadem res. imo sunt diuerse res ꝛ hñt diuersas differẽtias essentiales. igiꝭ aliam ꝛ aliã essentiã igiꝭ distinguunꝭ essentialꝛ ꝛ per ꝯñs realꝛ non tñ distinctione reali positiua. Sed est inter ea distinctio realis ꝓuatiua hoc est nõ causata ꝑ actũ intellectus. Itẽ oĩs ꝓpria passio distinguitur formalꝛ a suo subiecto siue subiectũ existat siue nõ existat. igiꝭ est ibi alia et alia formalitas etiã si nõ existat nec tũc reperiunꝭ in re ex natura rei. ¶ Septima ꝓpositio est. Oĩs propria passio dꝛ de suo subiecto siue subiectũ existat siue non. Nam si nullus hõ sit adhuc illa est vera hõ est risibilis. ¶ Octaua propositio est. Oĩs ꝓpões primi ꝛ scđi modi dicendi per se semꝑ sunt vere siue res existat siue nõ. ¶ Contra scđaꝫ particulã in descriptione formalitatis positã in q̃ dicꝭ comprehensa ab intellectu ponẽda sunt aliqua dicta. Sed vt meliꝰ intelligatur. ¶ Sciendum est ꝙ dĩa est inter Apphendere ꝛ Compbendere. Nam intellectus dꝛ apphendere aliquã rem qñ aliqd cognoscit siue distincte siue ꝯfuse Sed ꝯprehendere est simul totũ apprehendere. ¶ Notandũ anteq̃ intellectus dicaꝭ cõprehendere aliquã rem due requirunꝭ conditiones. Prima ẽ ꝙ intellectꝰ intelligat illã rẽ quã intelligit ꝭm omnẽ rõnẽ ꝭm quã est intelligibilis. Scđa est ꝙ intellectus q intelligit sit tante intellectiuitatis ꝛ actiuitatis quante ẽ illud qđ intelligiꝭ. Pro declaratione horum. sequunꝭ ꝓpositiones Quarũ prima est. ¶ Nullus intellectus creatus põt comphendere deũ vel essentiã diuinã proprie loquendo. Unde sciendum ꝙ duplex est intellectꝰ creatus. scꝫ Angelicus ꝛ humanus: sed nullus illoꝝ põt cõprehendere diuinã essentiã: quia nullus illoꝝ tante est intellectiuitatis quante intelligibilitatis est essentia diuina cũ omnis intellectus creatus sit finite intellectiuitatis essentia autẽ diuina siue deꝰ est infinite intelligibilitatis. ¶ Secunda ꝓpõ est. Nullus intellectus alius ab intellectu aĩe xp̃i cognoscit essentiã diuinã quãtũ intelligibilis est. ¶ Tercia ꝓpositio est Licet intellectus aĩe xp̃i intelligat essentiam diuinam quantũ intelligibilis est nõ tamẽ compbendit eã. Prima ps illiꝰ ꝓpositionis probaꝭ: quia nihil ẽ in essentia diuina vel etiam in creatura quin de facto cognoscat illa clare etiã contingentia. Et hoc propter vnionẽ perfectaꝫ ad diuinũ suppositũ. Secunda pars probatur: quia ad hoc ꝙ aliquis intellectꝰ aliqđ ens comprehendat requiriꝭ ꝙ ipse sit tante intellectiuitatis quante ipsum qđ intelligit est actiuitatis: sed deus siue essentia diuina infinite est actiuitatꝭ Intellectus autẽ aĩe christi finite intellectiuitatis cum sit intellectus creatus. ¶ Quarta propositio est. Nullus intellectus creatus est comprehensiuus essentie diuine eadẽ ratione. ¶ Quinta propositio est. Solus intellectus diuinꝰ est compbensiuus essentie diuine. hec ꝓpositio probaꝭ ꝑ propositionẽ sequentem. ¶ Sexta ꝓpõ est. Solus intellectꝰ diuinus ẽ tante intellectiuitatis q̃nte essentia diuina ẽ intelligibilitatꝭ siue actiuitatis: qꝛ vtrũq̃ est infinitũ. Nã intellectus ẽ infinite intellectiuitatis ꝛ essentia infinite intelligibilitatis. ¶ Contra dicta Arguitur. Theologi dicunt ꝙ illi qui sunt in paradiso dicuntur comprehensores sed non dicuntur comprehensores nisi comprehendant igitur aliquis intellectus comprehendit essentiam diuinam. ¶ Respondeo dicẽtuꝫ illud theologorum non est intelligendum ꝙ bene dicantur comprehensores ideo quia cõprehendant essentiam diuinam. ¶ Pro cuius ampliori declaratõe est sciendũ ꝙ Comprehensor potest sumi dupliciter.

¶ Uno mō large ꝛ est ille qui hꝫ noticiā intuitiuā de deo. ¶ Alio mō stricte. ꝛ sic est ille qui intelligit essentiā diuinā ꝭm oēm rōnē ꝭm quā ē intelligibilis. Et il/lo mō nullus intellect⁹ creatus pt cōp̄hendere essentiā diuinā. debet ergo cōe dictū theologoꝝ intelligi de ꝯp̄hensore large sumpto. ¶ Ad ꝓpositū qn̄ dicit in diffinitione formalitatis. ꝯp̄hensa ab in tellectu. Si intelligāt ꝙ formalitas sit ꝯp̄hensa ꝓprie loquēdo de ꝯp̄hendere se quitur ꝙ pro statu isto nulla sit formali tas cū nulla formalitas sit cōp̄hensa: qꝛ nulla res mūdi simplr̄ simplex pt cognosci pro statu isto ꝭm se ꝛ q̄ntū cognoscibilis est. Nā ꝭm Boetiū. Differētie re/rum sunt nobis ignote. Ex hoc tunc sic Arguit. Impossibile est cognoscere aliquā rem q̄tū est cognoscibil̄ nisi cognoscatur eius ꝓpria drīa. sed drīe ꝓprie re/rū sunt nobis ignote. igit ꝛč. Itē si deus faceret duo entia eiusdē magnitudinis: eiusdē figure ꝛ eiusdē coloris. Silr̄ ꝛ in eodē loco: neq͂ sensus neq͂ intellect⁹ iudicaret esse duo encia sed vnū. Eodem modo si deus faceret vnū accidēs nume ro in duob⁹ subiectis nūero distinctis in tellectus non iudicaret illa esse duo sed vnū. ꝑ̄ illa q̄ cognoscim⁹ sunt minima respectu eoꝝ que ignoram⁹ quare a nobis nō poterūt cōp̄rehendi ꝓprie loquendo de cōp̄rehēsione ¶ Si diceres. Nō oportet ad hoc ꝙ aliquid sit formalitas ꝙ sit ꝯp̄hensum ꝓprie loquēdo: sed sufficit ꝙ sit ꝯp̄hensum large accipiendo cōp̄hensionē. ¶ Contra. Ex hoc seq̄ret ꝙ in potestate mea esset facere formalitates ꝛ nō formalitates: qꝛ possum ꝯp̄hendere illo modo rem vel non ꝯp̄hendere. imo seq̄retur qn̄ dormirem ꝙ formalitas non esset formalitas quia tūc non esset cōp̄hensa. ¶ Contra terciā particulā vbi dr̄ quam non oportet semꝑ mouere intellectū dūmodo possit actū eius terminare. Unde sciendū ꝙ alique sunt formalitates que pn̄t mouere intellectū sicut encia realia. Alie sunt formalitates q̄ non pn̄t mouere intellectū sꝫ solū tales termināt eius actum sicut sūt encia rōnis. ¶ Mouere autē intellectū nihil aliud ē nisi causare aliq̄d in intellectu sicut mouēs in mobili. sicut ignis mouet ꝓducendo aliquid in aqua puta calorē. Sic etiā obiectum dr̄ mouere intellectū qꝛ causat aliq̄d in intellectu puta intellectionē nō quidem vt causa totalis sed vt causa partialis. Intellect⁹ em̄ cū obiecto ē vna causa to/talis ipsi⁹ intellectionis. Ex his sequuntur alique ꝓpōnes. Quarū p̄ma ē. ¶ Intellectus nr̄ mouet seip̄m. ¶ Scd̄a ꝓpō est. Qūlibet ens exn̄s actu in actuali ex/istentia pt mouere intellectū nr̄m. Et si non pro statu nr̄o tn̄ ex natura potentie. Illud aūt dr̄ termiare actū intellectus nr̄i qd̄ intelligit. Un̄ sciendū ꝙ causa ē duplex scꝫ Libera ꝛ naturalis. ¶ Causa libera ē que positis oib⁹ necessario re/quisitis ad actionē adhuc pt non agere ꝛ alio noie vocat agens voluntariū vel agens ꝭm ꝓpositū. ¶ Causa naturalis ē q̄ positis oib⁹ necessario ad acq̄sitōnē re/quisitis nō pt nō agere de hac causa na/turali intelligit dictū Scoti. In cuiuscunq͂ agētis ptāte nō est actio neq͂ modus agendi vt ignis calefacit naturalr̄. ¶ Propositio tercia ē. Quālibet entitatem inquantū entitas ꝯseq̄tur illud qd̄ pt mouere actum intellect⁹. ¶ Nota nō est maior drīa inter naturalr̄ p̄ncipiare vel causare ꝛ libere p̄ncipiare q̄ȝ necessario p̄ncipiare ꝛ contingenter p̄ncipiare. ¶ Pro declaratione tercie rōnis p̄ncipalis sequunt alique ꝓpōnes. Quarū prima est. In reb⁹ duplex est distinctio vna maior ꝛ manifesta. Alia minor ꝛ nō ita manifesta. Distinctio maior in reb⁹ vocatur distinctio real' stricte loquendo. ¶ Scd̄a ꝓpō est. Distinctio vero minor et nō ita manifesta vocat distinctio formalis. ¶ Tercia ꝓpō est. Distinctio realis stricte loquendo capta ē inter aliq̄s res quarū vna nō est alia: vt inter sortē

et platonem. ¶ Quarta est. Distinctio formalis est illa q̄ est inter duas formalitates quarū vna non includit aliam in primo modo dicendi per se. ¶ Quinta ē In gñe et gñali sunt tm̄ tres distinctões scʒ rõnis formalis et realis stricte sumpta. Sexta est. Distinctio realis stricte sumpta est duplex quedā suppositorū tm̄ z quedā naturarū. Distinctio realis suppositoꝝ tm̄ solum reperit in diuinis personis. ¶ Septima est. Quecūqꝫ distinguunt in creaturis stricte loquendo realiter distinguunt etiā naturaliter vł essentialiter. Octaua est. Distinctio naturarū nullū locū habet in diuinis nec pōt habere q̄ꝛ quecunqꝫ sunt in diuinis sunt vna z eadem natura siue vna z eadem essentia. Nona est. Implicat cōtra dictionē vnā z eandem naturā repiri in duabus creaturis realiter distinctis.

¶ Nota illa distinctio dicitur p̄cedere actum intellectus que est ex natura rei. ¶ Arguitur. Quecunqꝫ forma specifica que vocat spēcīalissima habens latitudinē graduū saluat in quolibet graduū patet de albedine que habet latitudinem graduū z saluat in quolibet gradu. ¶ Arguitur quilibet gradus forme est ipsa forma patet de albedine q̄ꝛ quilibet gradus albedinis est albedo: ergo quilibet gradus distinctionis formalis erit distinctio formalis. ¶ Nota. Cum p̄cepto aliquo dei nullo modo stat trāsgressio alterius. ¶ Arguitur. Quecūqꝫ continent vnitiue in aliquibus sunt formalit distincta ab eis: sed omnia inferiora continent vnitiue in suis superioribus ergo distinguunt ab eis formaliter maior est primū dictum doctoris sub. scđm dictū est minor eiusdem. ¶ Sciendum q̄ continentia est quadruplex.

¶ Prima est essentialis z est illa qua aliquid continet aliud in primo mō dicendi per se. Unde. Omne inferius hoc modo continet suū superius quia in primo modo dicendi per se includit illud. Scđa est. Omē diffinitū cōtinet suam diffinitionē hoc modo in se essentialiter. Tercia est. Nullū subiectū cōtinet hoc modo suaʒ propriā passionē. Quarta ē Eēntia diuina nō ꝯtinet sua attributa hoc mō. i. cōtinētia essentiali. ¶ Alia est cōtinentia vnitiua vel identica z est illa qua aliquid continens ꝯtinet aliqd idē tificatū sibi realiter distinctū tamen formaliter ab eo. Et ad illam requirit primo q̄ continens z cōtentū sint eadē res. vnde sequunt alique regłe. ¶ Prima est Nulla substantia continet suū accñs ꝑ accñs absolutū vnitiue. ¶ Scđa est. Deus nullā creaturā cōtinet hoc mō q̄ꝛ nō est eadē res cum deo. ¶ Cōtra hoc Arguitur filius in diuinis cōtinet naturā humanaʒ vnitiue quia ibi est verissima vnitas. Respondeo licet natura humana z diuina vniant vnione hypostatica non tamē vniunt vnitiue. ¶ Tercia est. Omne subiectū ꝯtinet suas ꝓprias passiones vnitiue. ¶ Quarta est. Essentia diuina continet vnitiue sua attributa. ¶ Quinta est Essentia diuina continet vnitiue relationes reales q̄ sunt in ea. ¶ Sexta est. Oīa superiora cōtinent cōtinentia vnitiua in suis inferioribus ¶ Tercia est continenta virtualis et est illa qua aliquis potest producere aliqd in esse. Et est duplex quedā est in esse vero et est illa qua aliqd continet aliqd qđ pōt producere in esse verū. Unde regła ¶ Quecūqꝫ causa potens ꝓducere effectum aliquē dr̄ virtualiter ꝯtinere ipm Alia est in esse cognito z est illa qua aliqua res continet aliam sic q̄ potest producere cognitionem eius. Alia regula. ¶ Quecūqꝫ q̄ddıtas cognita ex cui⁹ cognitione pōt elici noticia alterius contínet ipam z producit in esse cognitam. ¶ Quarta est ꝯtinentia potētialis z est illa q̄ superi⁹ cōtinet sua inferiora directe vel indirecte in q̄dā cōitate vł ābitu ¶ Pro elucidatione q̄rte rõnis p̄ncipalis q̄ fundamēta aduersarioꝝ euertunt

Sciendū ꝙ ipsi dicūt superiora esse formaliter idē suis inferioribus: totū suis partibꝫ ⁊c. Et dicunt ꝙ illa solū distinguunł ex natura rei ⁊ nō formalił. Sciēdum ꝙ ex dictis aduersariorū superius ⁊ inferius non solū distinguunł ex natura rei immo etiā formaliter distiuguuntur. Vñ notāde sunt diligēter aliq̄ regule logicales multū vtiles tam in logica phisica metaphisica ꝙ̄ theologia quarum prima est. ¶ Nullū inferius est de diffinitione q̄dditatiua sui supioris pꝫ q2 nihil est diffinitione q̄dditatiua alicꝰ sine q̄ ipm pfecte pōt intelligi ⁊ cōcipi sꝫ omne superius pōt pfecte intelligi ⁊ cōcipi sine suo inferiori igił superius nō includit suum inferius in sua diffinitione q̄dditatiua: maior est manifesta. minor probał per phm dicentē subam aiatam sensibilē posse intelligi non intelligendo rōnale vel irrōnale q2 inferius nō est de diffinitione q̄dditatiua sui superioris. ¶ Scda ē. Nullū supius includit suū inferiꝰ i pmo mō dicēdi p se. pbał. q̄cq̄d includit aliq̄d in pmo mō dicēdi per se ipm est de diffinitione q̄dditatiua illiꝰ si babeat diffinitionē q̄dditatiuā sꝫ nullum superiꝰ includit suū inferius in sua rōne q̄dditatiua ex pma regula ꝑ nullū superius includit suum inferius in primo mō dicēdi p se. Primus modus dicendi p se est qñ diffinitio vel pars diffinitionis pdicał de diffinito siue superiꝰ de suo inferiori. Inferius aūt nō est huiusmodi respectu sui supioris igitur ⁊c̄ Cum igitur fm aduersarios illa distinguantur formaliter quoꝝ vnū nō includit aliud in pmo mō dicēdi p se. Sequitur sufficiēter eē probatū ex duabꝫ illis regulis superiꝰ ⁊ inferius nō solū distingui ex natura rei sed etiā formalr: dicił aūt in maiori si babeat diffinitionē: nā non oē q̄d ꝯuenit alicui in pmo mō dicendi p se est de eiꝰ diffinitione q̄dditatiua. Oia em̄ pdicamēta includūt ens q̄dditatiue ⁊ tñ nō est de diffinitiōe q̄dditatiua pdicamētoꝝ cū generagenera lissima non habeāt diffinitiones q̄dditatiuas solius em̄ spēi est diffinitio. Et sic ꝯceptus q̄dditatiuꝰ est cōior ꝙ̄ diffinitio q̄dditatiua q2 oīs diffinitio q̄dditatiua est cōceptus q̄dditatiuus sꝫ nō ecōtra. ¶ Tercia est. Omne inferius est extra ronem p se sui supioris patet q2 nullū inferius est de diffinitione sui supioris ex pma regula nec includił in diffinitione eius q̄dditatiua igił est extra rōnē sui supioris. ¶ Quarta est. Omne inferius est accñs sui supioris ⁊ sic hō est accidens aialis: sed ne hoc absurdū videatur. Est sciendum ꝙ accidēs sumitur dupliciter. ¶ Vno modo ꝓprie pro aliq̄ entitate ꝯtingēter inherēte alicui ⁊ perficiente illud post esse suū completū ⁊ illo mō sumendo accidēs facit vnū pdicabile distinctū ꝯtra alia q̄ttuor pdicabilia. ¶ Alio mō sumił pro aliquo extraneo q̄d est extra rōnem alicuꝰ alterius ⁊ sic nō facit q̄ntum pdicabile. Et sumił illo mō in ꝓposito nr̄o. Nā inferius illo mō est accidēs supioris q2 est extra rōnē eius q̄dditatiuā nō aūt est accñs primo modo. Ex illis sequił manifeste ꝙ superius et inferius non solū distinguanł ex natura rei sed etiā formalr. ¶ Sequunł aliq̄ regule ꝯ hoc ꝙ ille formalisantes dicūt diffinitionē ⁊ diffinitū solū distiguiē ex natura rei ⁊ nō formalr solū. Et seq̄ł vna regła q̄ est in ordine q̄nta. ¶ Nulla diffinitio includit suū diffinitū in pmo mō dicēdi p se. pbatio regule q2 q̄dlibet diffinitū includit suā diffinitionē in primo mō dicēdi p se igił ecōtra diffinitio ñ icludit diffinitū i pmo mō dicēdi p se. Añs ē manifestū etiā apd̄ aduersarios. Nā ipsi h̄ cōcedūt q2 pmꝰ modꝰ dicendi p se est qñ diffinitio vł ps diffinitōis ⁊c̄. Et ꝓ maiori declaratōe seq̄ł sexta regła q̄ est ꝯfirmatiua ꝯseq̄ntia imediate pcedētis ⁊ est talis. ¶ Inclusio eēntialis siue pmi mōi dicēdi p se nūq̄ȝ est mutua. nā licet hō includat aial rōnale eēntialr siue in pmo mō nō tñ ecōuerso. Illa em̄ non est formalis siue in pmo mō dicendi

p se aial rõnale est hõ cũ aial rõnale pos/ sit pfecte intelligi absq̃ hoie nõ aũt ecõ/ tra immo implicat ɔtradictionẽ idẽ ol/ bus idẽ respectu eiusdẽ eẽ includẽs z in clusum iõ si aial rõnale eẽntialr̃ in p̃mo mõ dicẽdi p se in hoie seq̃ret ꝙ hõ nõ in/ cluda̾t ecõuerso in p̃mo mõ dicendi p se qd tñ fieret si eẽt mutua inclusio. Jtẽ in p̃dicationibꝫ essentialibꝫ nõ est circulus p p̃hum p̃mo posterioꝝ. Sꝫ si diffinitio includeret diffinitũ in p̃mo mõ dicẽdi p se z ecõuerso eẽt circulus in p̃dicationi/ bus eẽntialibꝫ. ¶ Sequit̃ septia reg̃la z est p̃batiua regule p̃cedentis z est talis. Predicatões p se nõ ɔuertunt̃ p p̃hm p̃/ mo posterioꝝ. ¶ Pro declaratõe illi⁹ re gule est sciendũ ꝙ est dr̃ia inter conuersi onẽ: cõuertibilitatẽ z cõuertentiã. Nam Cõuersio est ꝓp̃ia passio ꝓpõnũ cathe/ goricaꝝ z ɔuenit solis ꝓpositionibꝫ z nõ termĩs neq̃ rebus neq̃ ꝓpositionibꝫ hy potheticis q2 ille ꝓpões nõ cõuertunt̃. Et licet vna res ɔuerta̾t in aliã sicut in ɔsecratõe hostie hoc tamen nõ est ꝓp̃ie. ¶ Cõuertibilitas est ꝓp̃ia passio termi noꝝ verificabiliũ de se inuicẽ vl̃r affir/ matiue ɔuertibiliter vt risibile ẽ hõ: vñ illi duo termini verificant̃ de se inuicem vt dicẽdo oĩs hõ est risibilis z ecõtra oẽ risibile est hõ. ¶ Cõuertẽtia aũt est pro/ pria passio terminoꝝ relatiuoꝝ q2 hmõi dicuntur ad conuertentiã. Nam posito vno ponitur z reliquũ z econuerso. Nõ tamẽ sunt conuertibilia. i. vniuersaliter z affirmatiue z cõuertibiliter de se inui/ cem verificabilia. nam pater in diuinis non est filius: neq̃ filius est pater sic et adam fuit pater non tamẽ filius. ¶ Cõ/ tra istam regulam sic arguitur. Queli/ bet propositio cathegorica potest con/ uerti in vnam aliam de terminis trãspo sitis sed ꝓpositiones per se sunt vere ꝓ/ positiones. igitur possunt conuerti et p consequens regula falsa. minor est ma/ nifesta: maior patet ex iam dictis q2 con uersio est propria passio propositionuꝫ cathegoricarũ. ¶ Respondeo p̃positi/ tio cathegorica est conuertibilis in aliã de terminis trãspositis z per consequẽs etiam propositiones per se sed proposi/ tiones per se non sunt conuertibiles sic scꝫ ꝙ si in conuersa est predicatio per se q̄ etiam in conuertente sit p̃dicatio p se. Nã ista hõ est aial rõnale ẽ p se et i p̃mo mõ non aũt ista aial rõnale ẽ hõ q2 alias esset circulus in predicationibꝫ essentia/ libus. Ex illis regulis sequit̃ manifeste ꝙ diffinitio non includit diffinitum in primo modo dicendi p se. ¶ Octaua est Nulla propositio in qua idem omnib⁹ modis idem predicatur de seipso in pri/ mo modo dicendi per se. Hec proposi/ tio est contra franciscum maronis z con tra plures alios dicentes illam ꝓpositi/ onem vbi idem predicatur de seipso esse in primo modo dicendi per se in primo gradu. ¶ Probatio regule quia predi/ catio per se nõ cõuertitur p septimã re/ gulã: ꝓpositiones aũt in quibus idẽ pre dicatur de seipso cõuertunt̃: vt dicendo homo est homo sic cõuertitur homo est homo. Eadem ergo ratio qua in prima ꝓpositione est p se z in scd̃a z sic esset cir culus in p̃dicationibus essentialibꝫ. Jtẽ p̃mus mod⁹ dicẽdi p se ẽm linconiẽsem sup p̃mo posterioꝝ est qñ q̃dditas subie cti egredit̃ de q̃dditate p̃dicati. Sꝫ scd̃s modus est ecõtra qñ scꝫ q̃dditas p̃dica/ ti egredit̃ de q̃dditate subiecti. Exẽplũ primi hõ est aial rõnale: hõ ẽm eẽntialit̃ ɔstituit̃ in esse q̃dditatiuo p gen⁹ z dr̃aꝫ Exẽplũ scd̃i hõ est risibil̃. ꝓp̃ia passio ẽm hꝫ suã q̃dditatem ab illo a q̃ egredit̃ sed egredit̃ a subiecto. igit̃ zc̃. ¶ Ex his arguitur ɔtra franciscũ maronis p di/ ctum linconiẽsem q̃ egregie cõmentat⁹ est libros posterioꝝ z formatur ratio sic Jmpossibile est idem omnibus modis idem egredi a seipso sed in primo modo dicendi per se subiectum egreditur a se ipso p̃dicato igitur idẽ non põt p̃dicari de seipo in p̃mo mõ dicẽdi p se cũ idẽ nõ

Vñ si q̃ro q̃re hõ est idẽ formal'r aniali rñdet q2 includit illud in p̃mo mõ dicẽdi p se: pt3 h̃ ex descriptõe idẽtitatis formal'. Sequit̃ ꝙ ꝙ negatio erit cã negationis ⁊ p ɔ̃ns nõ includere aliud in p̃mo mõ dicendi p se est vna negatio ⁊ erit cã negationis illi⁹ sc3 nõ esse idẽ formal'r sicut inclusio in primo modo dicendi p se ⁊ cã affirmatiõis.s. idẽptitatis formalis sic nõ inclusio ĩ p̃mo mõ dicẽdi p se. ẽ cã negationis.s. non idẽptitatis formalis. ¶ Notandum tñ ꝙ hec ꝓpõ sc3 Si affirmatio est cã affirmationis ⁊ negatio erit cã negationis: h3 exponi dupl'r.s. de reb9 ⁊ de terminis. exponẽdo cã de reb9 d3 addi in causis p̃cisis: si affirmatio ⁊c̃. q2 in causis p̃cialib9 non tenet. Nõ em̃ sequit̃ si domificator est ꝙ dom⁹ est: q2 domificator nõ est p̃cisa causa s3 ad esse domus req̃runt̃ etiã lapides ⁊ ligna. In termis aũt nõ tenet vl'r: s3 ipa debet intelligi de terminis cõuertibilib9: vt sicut se hõ h3 ad risibile sic nõ hõ ad nõ risibile, s3 hõ ẽ risibilis: ꝙ non hõ nõ est risibil'. In causis aũt subordinatis nõ tenet: non em̃ tenet ɔ̃sequẽtia sic arguẽdo sicut se h3 hõ ad aial ita nõ hõ ad nõ aial: s3 ois hõ est aial ꝙ ois non hõ est non aial. Nã asin⁹ est non hõ non tñ est nõ aial immo ipe vere est aial. sic etiã nõ sequit̃. Sicut se h3 existẽs ad possibile sic se h3 non exñs ad nõ possibile: sed om̃e exñs est possibile ꝙ oẽ nõ exñs est nõ possibile: immo multa sunt non existentia ⁊ tñ sunt possibilia.

¶ Pro declaratione quinte rõnis principalis qua improbat̃ modus probandi ponendi distinctionem se totis subiectiue ponuntur plura dicta pulcherrima phisicalia theologicalia ⁊ metaphisicalia queadmodũ in precedẽti lectione posita sũt pulcherrima dicta logicalia. Et quia illi formalisantes dicũt illa distingui se totis subiectiue quarum realitates sunt a se inuicem actualiter loco ⁊ situ separata. Ideo est sciendum ꝙ aliquid esse in loco potest intelligi quadrupliciter. primo aliquid est in loco circũscriptiue. scdo diffinitiue. tercio sacramentaliter. quarto immensiue. ¶ Notãdum ꝙ idem est dicere aliquid esse in loco circũscriptiue occupatiue dimensiue ⁊ repletiue. Ista em̃ q̃ttuor sũt penitus idem. ¶ Esse in loco circũscriptiue siue dimensiue ⁊c̃. Est qñ totũ locatum correspondẽt toti loco siue est in toto loco ⁊ pars locati correspõdet parte loci. Exemplum homo est in loco circũscriptiue totus homo correspõdet toti loco ⁊ partes hominis partib9 loci. Nã brachiũ3 dextrum est in alia parte loci ꝙ̃ sinistrũ vel ꝙ̃ pedes vel caput. ergo illis partibus correspondet alia ⁊ alia pars loci. Pro maiori declaratione illius dicti ponende sunt alique ꝓpositiones per ordinem quarũ est hec prima. ¶ Nullus pũctus potest esse in loco circumscriptiue quia cum punctus sit indiuisibilis non habet partes illud autẽ qd̃ sic est in loco debet habere partes quibus partib⁹ correspõdeant partes loci sicut patet ex p̃dictis. ¶ Scda est. Nullus angelus potest esse in loco circũscriptiue quia nullus angelus habet partes. Vnde sequit̃ Correlarium. Nullum indiuisibile potest esse in loco circumscriptiue propter eandem rationem. ¶ Tercia est. Deus ſm naturã diuinã non potest esse in loco circũscriptiue propter eandem rõnem. ¶ Quarta est. Solum corpus quantũ est in loco circũscriptiue quia solum tale habet partes quibus correspondeant partes loci. Et de illo quarto modo esse in loco intelligitur textus. ⁊ sic videtur ꝙ anima et corpus nunꝙ̃ etiam separata ab inuicem distinguunt̃ se totis subiectiue quod est simpliciter falsum; falsitas patet quia anima et corpus habent diuersos actus existẽdi ⁊ essentias. Similiter et essentias diuersas. igitur ⁊c̃. Or aũt nunꝙ̃ sic distinguant̃ ponendo motiuũ illorũ formalisantiũ: patet quia nunꝙ̃ differunt loco et situ cum anima

ipsa non sit in loco circumscriptiue. Si autē alio mō velint hoc intelligere tunc manifestū est ꝙ corpus est in loco circūscriptiue ꝛ aīa diffinitiue ergo habēt diuersos modos existendi ꝛ per ꝯñs etiaꝫ vnita distinguuntur se totis subiectiue qđ ipsi negāt. ¶ Aliquid esse in loco diffinitiue est illud qđ est in loco per realē existentiam et per realē pñtiam sic tñ ꝙ qñ est in illo loco non pōt ex sua natura esse in alio loco. Et sic angeli sunt in loco. ꝛ dicunť esse in loco diffinitiue. i. determinate vel limitate. Pro cuiꝰ declaratione ponende sunt alique ꝓpositiões quarum prima est. ¶ Angelus non pōt esse in loco quātūcūqꝫ magno. ¶ Scđa est. Angelus non pōt esse in loco quātūcunqꝫ paruo loquendo de loco cōtinuo. Probatio harū regularū: quia si angelus posset esse in loco quantumcūqꝫ magno ꝛ in loco quantūcunqꝫ paruo sequeretur ꝙ posset esse in oībus locis in vniuerso ꝛ in loco attingēs vsqꝫ ad celū empyreum ꝛ posset esse vbiqꝫ qđ est hereticum qꝛ soli deo hoc ꝯuenit. ¶ Tercia ē. Angelus pōt esse in loco pūctuali. si dicas est ꝯtra scđam ꝓpositionē. Angl'us em̄ non pōt esse in loco quantūcūqꝫ paruo: locus aūt punctualis est minimꝰ locus. igiť ꝛc. Respondeo licet locus punctualis sit minimus locus non tñ est locus continuus cū non habeat partes de quo intelligitur scđa ꝓpositio. ¶ Quarta est. Plures angeli pñt esse simul et semel in eodē loco diffinitiue. patꝫ in euāgelio de demoniaco in quo erat legio demoniorum. ¶ Quinta est. Anima non potest esse in loco circūscriptiue licet bene possit esse diffinitiue. ¶ Prima pars probatur. quia nihil est in loco circumscriptiue nisi qđ habet partes anima cū sit indiuisibilis nō habet partes. igitur non potest eē in loco circūscriptiue. Et per hoc etiam probaretur ꝙ nullum indiuisibile possit eē circūscriptiue. ¶ Secunda pars ꝓbatur. quia anima est mu-

bi presens per realem presentiā ꝛ existētiam sic ꝙ non est presens alio loco. igiť ꝛc. Est etiam eadē ratio de anima sicut de angelo. ¶ Nota licet angelus nō possit esse in loco quantūcunqꝫ magno non tamen nego quin possit esse in loco magno: vnde et angeli custodientes ciuitates: videtur ꝙ habeāt quilibet eorūꝫ totam ciuitatē quā custodit pro loco. sic ꝛ angelus deputatus pro regno videtur habere totum regnum pro loco suo non tamen potest habere locum quantūcunqꝫ magnū. Nam ꝛ angelus gabriel missus ad virginem gloriosam: tunc temporis non erat in celis sed in ciuitate galylee cui nomen nazareth. ¶ Aliquid esse in loco sacramentaliter est illud quod ē in loco per realem presentiam ꝛ per realem existentiam ꝛ cum hoc est ibi sub signo sensibili: dicitur qđ est ibi per realē presentiam et existentiam ponitur loco generis. scđo dicitur sub signo sensibili ꝓ hoc differt ab alijs que alio mō sūt in loco ꝙ̄ sacramentaliter. Nā verbis prolatis a sacerdote credimus firmiter sub tali signo scꝫ speciebus panis ꝛ vini corpus christi contineri per realem presentiam ꝛ existentiam qđ quidem corpus ē ibi precise tanꝙ̄ sub signo sensibili: ita ꝙ vbicunqꝫ reponantur huiusmodi species ibi erit corpꝰ christi presens ꝙ̄diu species remanerēt etiam si in os feridissimum ꝛ in stomachum immundissimum siue etiam in sterquiliniū reponerentur et hoc ex determinatione diuine voluntatis. ¶ Pro maiori declaratione sequitur vna regula. Simul et semel vnū corpus est in diuersis locis sacramētaliter. ¶ Aliquid est quarto in loco Immensiue et est illud qđ est ex sua natura ꝛ essentia in quolibet loco per realem pñsentiam et per realem existentiam vt deus. ¶ Pro maiori declaratione illius dicti ponende sunt aliqe propositiones quarum Prima est. ¶ Solus deus est in loco immensiue: quia propter immensitatē

tem suam necessario presens est vbiqꝫ et nõ põt nõ esse in quolibet loco alias nõ esset immensus. Ex illo sequitur ꝙ de⁹ fm suam essentiam ꝛ fm propriam natu ram nõ est verius in celo empyreo ꝙ̃ hic vel in inferno sicut alique vetule imagi/ nantur immo eque vere fm suam essen/ tiam et presentiam est hic sicut in celis.
¶ Unde sciendũ ꝙ Deus est in loco im/ mẽsiue tripl ici modo scꝫ per realem pre sentiam potentiam ꝛ per essentiam.
¶ Primo deus est vbiqꝫ per realem pre sentiam quia ei omnia clarent. vnde ad Hebreos.iiij. omnia nuda ꝛ aperta sũt oculis eius. ergo summopere quilibet debet cauere non solum in loco manife/ sto verũetiam in loco occulto: ne morta/ liter peccãdo offendat oclos diuine ma/ iestatis. ¶ Secundo est vbiqꝫ per potẽ/ tiam. Nam omnia manu tenet: quia in manu eius sunt omnes fines terre. vnde vidimus si nauta modicum deficiat na uem regendo tota nauis cum omnibus perit si mare fuerit turbidum: ita si de/ us gloriosus modicum suã oĩpotentiaꝫ subtraheret totus mundus periret.
¶ Tercio deus est vbiqꝫ per suam essen tiam et per suam propriam naturam.
¶ Contra hoc arguunt quidaꝫ heretici sic. Si deus eẽt vbiqꝫ sequeretur ꝙ ma cularetur in locis immundis ꝛ in sterco ribus. ¶ Respondeo nõ sequitur ꝙ ma cularetur nam videmus ꝙ lux ista sen/ sibilis ipsius solis: trãsiens super sterco ra et cadauera et tamen non maculatur quãtomagis lux ista insensibilis immẽ/ sa ꝛ immutabilis nõ maculatur per hu/ iusmodi loca.
¶ Secunda est. Anima rationalis ẽ to/ ta in toto corpore ꝛ tota in qualibet par te fm phm scdo de anima.
¶ Tercia est. Inter formas informan/ tes materiã nulla alia forma est tota in toto et in qualibet parte tota: nisi sola anima intellectiua et hoc propter suam perfectionem. probatur: quia si esset ali qua alia forma huiusmodi maxime esset forma sensitiua sed hoc non est quia ta/ lis forma extenditur ad extensionem cor poris sicut manifeste patet in animalib annulosis sicut sunt serpentes. Nam il/ lis diuisis diuiditur anima sensitiua: qꝛ si partes pungerentur vtraqꝫ stringeren/ tur ꝙ non fieret nisi partes sentirent: er/ go habet etiã aĩam sensitiuam sic diui/ sam fm diuisionem corporis partiũ. Et licet anima intellectiua sit in qualibet parte tota et tota in toto non tamen ha/ bet entitatem diuisam ꝛ partes loco ꝛ si tu separatas et hoc propter suam perfe/ ctionem. Aliis autem formis hoc nõ cõ/ uenit ꝛ hoc propter imperfectionẽ ipsorũ.
¶ Quarta est. Anima intellectiua crea tur ꝛ creando infunditur et infundẽdo creatur. Non est ergo imaginandum ꝙ ipsa creatur in corpore nondum perfe/ cto: sed postꝙ̃ corpus est perfectuꝫ ꝛ ad anime inductionẽ dispositum anima in corpore creatur ꝛ creando infunditur et creatur. Ex quo corrigitur error plato/ nis ꝛ quorundã dicentiũ animas omẽs simul fuisse creatas ꝛ maxime error ho/ rum qui platonem volebant sequi: vene runt ad talem fatuitatem ꝙ dicebãt da/ torem formarũ siue creatorem animarũ esse magnum virum cuius caput ptin/ geret vsqꝫ ad celum ꝛ pedem vnũ habe/ ret super terram: alium in mari. Insup et magnas haberet manicas et in dextre/ ra haberet angelos omnes: et in sinistra haberet aĩas oẽs et tunc qñ corpa essent sufficienter disposita: acciperet ex mani/ ca sinistra animas ꝛ effunderet eas in di uersa corpora. ¶ Quinta est. Nullũ ac cidens existens in aliquo subiecto habet realitatem distinctã a realitate subiecti loco ꝛ situ cui⁹ est accñs. pbaꝛ: qꝛ q̃cũqꝫ hñt eundẽ locũ ꝛ situm non distinguunt loco ꝛ situ. Sꝫ accidẽs ꝛ suũ subiectum sunt hmõi. igiꝛ ꝛc. minor probaꝛ qꝛ quo/

rūcunq; vnuꝫ mouet̄ ab vno loco moto alio ⁊ in eodē loco alio exñte in loco non distinguunt̄ loco ⁊ situ: subiectū ⁊ accñs existēs in eo sunt hmōi. igitur ⁊c̄. minor ꝓbat̄. q: moto nobis mouent̄ oīa q̄ in nobis sunt. ¶ Sexta est. Quecūq; due essentie realiter et essentialiter distincte habēt aliū ⁊ aliū actū existendi sed aīa ⁊ corpus: aīa ⁊ sciētia: albedo ⁊ suū subiectum hñt essentias realiter ⁊ essentialr̄ distinctas. igit̄ etiā aliuꝫ ⁊ aliū modū viue actū existendi q: q̄libet essentia hꝫ suam propriā existentiā ⁊ ꝑ ꝯsequēs ꝓpriū actū existendi. ¶ Septima est. Esse essentie nullo mō distinguitur ex natura rei ab essentia. nam esse eēntie est abstractum: sed essentia est cōcretū mō abstractum ⁊ concretū nō distinguunt̄ ex natura rei sed tm̄ penes diuersum modū concipiendi. ¶ Octaua est. Esse essentie et esse existētie differunt formaliter. ¶ Nona est. Quot q̄t sunt essentie aliquarum rerū realiter distinctarū tot sunt esse existentie illarū rerum. ꝓbat̄. q: qñcunq; aliqua sunt idem realiter multiplicato vno multiplicat̄ ⁊ reliquū. sicut patꝫ de hoīe ⁊ risibile q: q̄t sunt hoīes tot sūt risibilia q: risibilitas diuidit̄ cum humanitate. sed esse essentie ⁊ esse existentie sūt idē realiter. ergo multiplicato vno multiplicat̄ ⁊ reliquuꝫ. ¶ Decima est. Esse essentie nō distinguit̄ realiter ab esse existentie. ꝓbatur: quia quādocunq; sūt aliqua duo entia absoluta essentialiter ⁊ realiter distincta ⁊ vnū est prius natura alio: vnū pōt esse sine alio. ergo si esse essentie ⁊ esse existentie sunt realiter distincta ⁊ absoluta: pōt esse essentie esse sine esse existentie ⁊ esse existentie potest esse sine esse essentie quod est absurdū. Dicitur autem in maiori duo entia absoluta quia entia respectiua etiā realiter distincta non possunt sic existere vnum sine alio: vnde pater non potest esse sine filio: Dicitur scđo realiter ⁊ essentialiter distincta: quia si eēnt idem realiter vnū non posset esse sine alio. ¶ Undecima est Esse existentie alicuius rei est oīno inseparabile ab esse essentie illius. probatur Quecunq; sunt idem realiter vnuꝫ non potest separari ab alio. Esse essentie ⁊ esse existentie sunt huiusmodi igitur sunt inseparabilia. ¶ Duodecima est. Esse essentie rerum creatarū non fuerunt ab ab eterno. probatur: quia esse existentie rerum creatarum non fuerunt ab eterno. ergo nec esse essentie. probatur: quia cum sint idem realiter vnum non potest esse sine alio. igitur ⁊c̄. ¶ Tredecima est Ponere plura etna ē oppositū fidei ⁊ ē articul⁹ parisius condēnatus q: sicut ē vnus verus deus: sic vnus solus etern⁹. sed ponere essentias rerum eternas cum illarum sint multe puta essentia lapidis hominis ⁊c̄. est ponere plura eterna igit̄ illa ponere est oppositum fidei hoc contra Albertū. ¶ Decimaquarta est. Esse q̄dditatiuū alicui⁹ rei ⁊ esse eēntie sūt idē realr̄ sꝫ esse eēntie non fuit ab eterno igit̄ nec q̄dditatiuū alicui⁹ creature hec ꝓpositio est ꝯ̄ Frācīscū maronis q̄ videt̄ idē dicere cū Albertistis sub alijs tm̄ terminis seu ꝟbis q: illi dicūt esse eēntie fuisse ab etno. Ille aūt dicit eē q̄dditatm̄ fuisse ab eterno. ¶ Si aūt arguat̄ ꝯ̄ tale eē q̄dditatiuū si est eternū vel ḡ est de⁹ vel creatura aut est in intellectu vel extra intellectū. Rñdit nullū illoꝝ est sed abstrahit ab oībus illis: hec aūt opinio est falsa ⁊ ꝑ ꝓpositionē p̄cedentē sufficiēter improbata. ¶ Decimaq̄nta est. Esse q̄dditatiuū est verū esse q: ꝯuenit alicui in p̄mo mō dicendi ꝑ se. Si ḡ hō fuisset ab etno ſm eē q̄dditatiuū fuisset ab etno ſm verū esse ⁊ sic oēs res mundi fuissent ab eterno ſm suū verū eē qđ est erroneū ⁊ falsum q: in p̄ncipio creauit de⁹ celum ⁊ terrā. ¶ Decimasexta est. Esse essentie ⁊ esse existentie non distinguunt̄ realiter quia sunt idē realiter. Hec ꝓpositio ē ꝯ̄ scm̄ Thomā ponēs distinctoꝫ realē inter illa. ¶ Illis ꝓpositionibꝫ sic habitis

pōt facilr videri ꝯ formalisantes ꝙ quecunqꝫ q̄ sūt distincta se totis subiectiue qn̄ sepanť etiā sic distinguunť qn̄ vniunť vn̄ pro intellectu illiꝰ poniť. ¶ Decimaseptima regula. Aia et corpꝰ qn̄ sunt sil' vnita hn̄t aliū et aliū actū exn̄di qꝛ hn̄t aliā ꝛ aliā essentiā. igiť aliā ꝛ aliā existētiam. ¶ Decimaoctaua regula. Subiectum ꝛ accidēs etiā qn̄ sunt vnita habēt aliū ꝛ aliū actū existēdi qꝛ hn̄t aliā ꝛ aliā essentiā ¶ Decimanona regula. In xp̄o sunt plura esse existentie qꝛ ibi sunt due eēntie scilicꝫ essentia diuina ꝛ humana. ¶ Uicesima ē. Quotq̄t sunt accidentia in aliq̄ subiecto realr ꝛ essentialr distincta tot sunt esse eēntie realr ꝛ essentialr distincte. ¶ Uicesimap̄ma ē. Esse subiecti nullo mō est de rōe intrinseca siue intrinsecū esse ipsiꝰ accidētis: qꝛ accidētia hn̄t suū ꝑpriū esse eēntie ꝛ existētie vnde falsum dicūt Thomiste ꝙ accidēs nō habeat aliud eē ab eē subiecti ꝛ ꝙ recipiat nouū eē formale post hostie ꝯsecrationē Seq̄tur vna ꝯclusio gn̄alis ꝛ ꝑpō in ordine. Uicesimasecūda ē. ¶ Qn̄cunqꝫ aliqua duo accidentia vel eēcia vnibilia ꝛ actu sunt vnita. Illa non hn̄t minorē distinctionē qn̄ actu vniunť q̄ꝫ qn̄ actu separanť. ꝓbatur. qꝛ vnio non variat neqꝫ minuit entitatē vnibilium. ḡ si p̄us qn̄ fuerūt sepata fuerūt distincta se totꝫ subiectiue erunt sic distincta actualr vnita ¶ Uicesimatercia ꝑpō. Tātā distinctionem hn̄t aliq̄ qn̄ sunt actu vnita sicut qn̄ sunt sepata. ꝓbať ex sequenti. ¶ Uicesimaq̄rta ꝑpō ē. Propter aliqd accidens ꝑ accidens nō variať eē p̄mariū subiecti: qꝛ ꝑpter actū scd̄m nō variať actꝰ p̄mus. Seq̄tur ḡ ex quo vnio ē accidens ꝑ accidens nō variat eē p̄mariū et esse essentie ꝛ eē exn̄tie alicuiꝰ rei. igiť q̄ntā distictionem hn̄t aliq̄ sepata tantā hn̄t vnita q̄a eandem essentiam.

¶ Circa rōnē sextā In textu positā p̄ncipalem ꝑ quā ꝓbatur ꝙ distinctio se totis obiectiue nō inferet oēs alias nec sit maior illis. Supponēdū ꝙ ex p̄cedentibus vt argumentū meliꝰ intelligatur ꝙ dr̄ia est inter simplex simplr simplex et sūme simplex his visis ponunť aliq̄ ꝑpositiones. Quarū p̄ma ē. ¶ Ois propria passio cuiuscūqꝫ entis dicit cōceptū simpliciter simplicē ¶ Scd̄a est. Oēe illd qd̄ pt̄ app̄hendi vel qd̄ app̄henditur per p̄mā ōpationē intellectꝰ est simplex siue sit cōpositū siue nō. ꝛ sic ꝑpō dr̄ simplex ¶ Tercia est. Nulla ꝑpō s̄m qd̄ distinguitur ꝯ terminū ē simplex. ¶ Quarta est. Solus deus ē summe simplex quia solus deus nō est cōpositꝰ nec cōponibil' cū alio. Prima ps ꝑpōnis probať per sequentē ꝑpōnē. ¶ Quinta ē. Ois cōpositio dicit impfectionē. seq̄tur ḡ cū deꝰ sit summe simplex pfectꝰ nō ē cōpositꝰ. probatio ꝑpōnis declarabitur ꝑ sequentēꝫ. ¶ Sexta ē. Ois ps de sui rōne dicit impfectionē. Sed oēe qd̄ cōponiť: cōponiť ex ꝑtibꝫ. ḡ ois cōpositio dicit impfectionem. Qd̄ aūt ois ps impfectionē importet probať. Nā manifestū ē ꝙ ois pars ē impfectior toto ꝑ illud p̄mū p̄ncipium. Omne totū ē maius sua parte licet cū animā ꝯpando ad corpus. aia sit multū nobilior corpore: tn̄ totus hō multo nobilior est ipsa aia. cū ergo ibi desit nulla impfectio nulla erit ibi pars ꝛ ꝑ ꝯseq̄ns nulla cōpositio. Ideo nullus doctor posuit vel ausus fuit ponere in diuinis partes. Scd̄a pars patet scꝫ ꝙ deus non sit cōponibilis cū aliquo quia deus nō pōt esse pars cū ps de sua rōne importet imperfectionē. igiť deus cū nullo facit compositionē. ¶ Septima ē. Nulla creatura quantūcunqꝫ pfecta pōt esse summe simplex quia si eēt aliqua creatura summe simplex maxime eēt angelus sed hoc nō quia in angelo est cōpositio ad minꝰ ex accidente ꝛ intellectu: quia sue intellectiones sunt accidētia que cōpositio in diuinis nō potest esse. Est etiā in angelo cōpositio: cōpositione intrinsece qꝛ ipse est in genere substātie. Ois aūt species

cōstituitur ex genere: ⁊ dña ex realitate
potentiali ⁊ actuali. ¶ Octaua ppō est.
Licet vltimū accidēs in ordine vniuer/
se nō sit compositū ex re ⁊ re vel ex subie
cto ⁊ accidente. Est tñ cū subiecto cōpo
sitū. Qd aūt nō sit cōpositū ex re ⁊ re pz
qr accidens ē forma simplex simplicita/
te opposita cōpositioni ex materia ⁊ for/
ma. Nec cōponit ex subiecto ⁊ accidēte:
qr alias tale accidēs nō esset vltimū sed
illud ex quo cōponit. ¶ Nona ppositio.
Sicut in ordine pfectionis est deuenire
ad pfectissimū ens ita etiā in ordine per/
fectionis est status ad aliqd impfectissi
mū ens. Sed tale impfectissimū ens nō
pōt esse sba cū talis pfectior sit accidēte.
igitur est aliqd accidens. Tale aūt acci
dens forte est pdicamētū qn et pter tale
nō pōt reperiri aliud accidēs quia ipm
est vltimū alias qr si reperiretur aliud nō
esset vltimū. Est tamen cū aliquo cōpo
nibile qr recipit aliqd subiectū. ¶ Deci/
ma ppō est. Omē accidens facit cōposi
tionem cum subiecto suo. hec aūt com/
positio vocatur compositio ex subiecto
⁊ accidēte. Ex quibus manifeste conclu
ditur q nulla creatura ē summe simplex
¶ Undecima ppō est. Licet deꝰ sit sum/
me simplex ⁊ oīno simplex tñ nō est sim/
pliciter simplex qr conceptꝰ deitatis di/
cit cōceptū resolubilē in aliquē cōceptū
priorē quē qdditatiue includit puta cō/
ceptū entis. ¶ Duodecima ppō. Nullū
simplr simplex pōt includere aliud qd/
ditatiue pbat: quia qcqd includit aliud
qdditatiue diuidit in includens ⁊ inclu
sum sed nullū simplr simplex pōt diui/
di in aliqs partiales conceptꝰ qr manife
stum est q non esset simplr simplex. Ex
hoc sequitur q nulla propria passio inclu
dit aliqd qdditatiue qr oīs talis est sim
pliciter simplex. g sicut passiones nō in/
cludūt aliquid qdditatiue sequitur q nō
conueniūt in aliquo qdditatiue ⁊ p oñs
distinguunt se totis subiectiue. ¶ Tre/
decima ppō. Ens res aliqd illa tria sūt
penitꝰ synonima ⁊ ideo vnū nō est ppria
passio alteriꝰ. ¶ Decimaqrta ppositio.
Tres sunt pprie passiones entis: cōuer/
tibiles pcise ⁊ adequate. ipso cū ente scz
veritas vnitas ⁊ bonitas. ¶ Decimaqn/
ta ppō. Unū verū bonū nō dnt aliquod
superius quia sunt eiusdē cōitatis ⁊ ambi
tus cū ente cōuertunt ⁊ etem cū eo. ¶ De
cimasexta ppō. In qlibet re creata repe/
riunt ista tria scz vnitas veritas ⁊ boni/
tas. In qbus pterea reperitur vestigium
trinitatis qr non est aliq res ita inutilis
impfecta ⁊ ita vilis: quin sit vna: bona ⁊
vera. Illa em tria cōuertunt cū ente: be/
ne em sequitur ens est: g vnū est. vnū est: g
ens est. aliqd est g verū est ⁊c. Cū ergo
oīs res habeat illa tria sequitur q oīs res
repsentat vestigiū trinitatis. vnitas em
repsentat vnitatē pmi principij. Et ali/
quod pmū qd est origo ⁊ fons totiꝰ trini
tatis vt scz pr in diuinis. Ueritas vero
repsentat filiū quia sibi appropriatur.
Un ⁊ in euangelio veritas de seipsa loq
tur. Ego sum inquit via veritas ⁊ vita.
Bonitas em appropriatur spūisancto.
¶ Correlariū. Numerus ternariꝰ est no
bilissimꝰ numerus. Nā nullus phorum
quantūcunq sapiens quātūcunq illu/
minatus potuit inuenire plures passio/
nes cū ente cōuertibiles q illas tres su/
perius enumeratas. Aliqd em et res nō
sunt passiones sed sunt noia penitus sy/
nonima. ¶ Decimaseptima ppositio est
¶ Licet in quolibet creatura reperiatur
vestigiū trinitatis. In sola tñ natura in
tellectuali reperitur imago trininitatis
Imago aute consistit in memoria in in/
telligentia ⁊ amore vel aliter in parente
prole ⁊ amore. Parens est intellectus cū
suo obiecto ⁊ vocatur memoria que pa/
rit noticiā. Proles aute est noticia geni/
ta ideo etiā filius in diuinis dicit noti/
cia siue verbuz patris. Amor pducitur
per voluntatē. Illa autem tria in nulla
creatura alia reperiuntur nisi in intelle
ctuali. ¶ Decimaoctaua propositio est.

Ens nō p̄dicatur quidditatiue de suis ꝓprijs passionib⁹. Unde breuiter ponun tur due regule generales. Quaꝝ p̄ma ē Decimanona ꝓpositio. ¶ Nulla propia passio p̄dicatur q̄dditatiue de suo sub iecto. ¶ Uicesima ꝓpositio. Nullū sub iectum p̄dicatur quidditatiue de suis ꝓprijs passionib⁹. Probatio illarū dua rum propositionū siue regularū. Quia omnis ꝓpria passio p̄dicatur solum de suo subiecto in secūdo modo dicendi p se. Sed nihil p̄dicatur de aliquo quid ditatiue nisi predicetur in p̄mo modo dicendi per se. Idem enī est dicere predi care in p̄mo modo dicendi per se: ꝛ q̄d ditatiue p̄dicare. Nec aliqđ subiectum p̄dicatur de suis ꝓprijs passionib⁹ in p̄i mo modo dicēdi per se. igitur nec quid ditatiue. ¶ Uicesimaprima ꝓpositio ē. Omnes ꝓprie passiones eiusdē subiecti idēptificantur realiter inter se. hec pro positio ꝓbabitur ex sequenti. ¶ Uicesi masecunda ꝓpositio. Omnis propria passio idēptificatur realiter cū suo sub iecto: hoc probatū est efficacissime in p̄ cedentib⁹: ideo probatio eius hic breui tatis gratia obmittitur. Cum ergo oīs propria passio realiter cuꝫ suo subiecto idēptificetur. seq̄tur ꝙ plures passiones entis cū suo subiecto idēptificent̄: ex quo ergo sunt vna res cū subiecto erūt ergo vna res inter se. ¶ Uicesimatercia ꝓpō. Deus nō pōt facere etiā de potentia sua absoluta rem suā absq̄ sua ꝓpria passio ne: q2 sūt vna res. ¶ Uicesima q̄rta ꝓpō. Implicāt ꝯdictionē ꝙ deus faceret ali quā rem q̄ non esset bono vera ꝛ vna: q2 īpossibile ē ꝙ deus faciat aliquā rē sine eo cū quo est idē real̄r sed sic ē cum illis passionib⁹. igit̄ ꝛc. Ex his igit̄ manifeste pꝫ ꝙ argumētū sextū ꝯ aduersarios est efficacissimū. Nā ꝓprie passiones cuius cunq̄ subiecti distinguunt̄ se totis obie ctiue ꝛ tn̄ passiones eiusdē subiecti sunt eedē real̄r. ꝓ distinctio se totꝫ obiectiue nō infert oēs alias. Ex illis iā dictꝫ ma nifeste claret ꝯfirmatio p̄ma sexte rōnis scꝫ de passionibus entis. ¶ Pro declara tione scđe cōfirmatōis ponēde sunt aliq̄ distinctiōes. Prima ē. ¶ Differentie q̄dā sunt essentiales: quedā vero accidētales ¶ Differētie accidētales sunt ille q̄bus sua extrema differūt accidētaliter vt al bum ꝛ nigrū. Nā sortes alb⁹ ꝛ sortes ni ger nō differūt nisi accidental̄r. Simil̄r sortes senex ꝛ sortes puer. ¶ Differentie essentiales sunt ille q̄ faciūt dr̄iam essen tialem int̄ sua extrema vt rōnale ꝛ irra tionale. ¶ Scđa distinctio. Differentie essentiales sunt duplices: quia Quedā sunt specifice et sunt ille q̄ sunt diuisiue gn̄is ꝛ cōstitutiue spēi vt rōnale ꝛ dicūt̄ ille dr̄e magis specifice a cōstitutōe spēi ꝙ̄ generice a diuisione gn̄is. ¶ Alie sūt Indiuiduales: ꝛ sunt ille q̄ sunt diuisiue spēi ꝛ ꝯstitutiue indiuiduoꝝ sub spē vt sorteitas iohāneitas ¶ Tercia distictio Differētie eēntiales specifice sunt dupli ces: quia Quedā sunt q̄ sumunt̄ ab alia ꝛ alia re sine alia ꝛ alia forma ꝙ̄ a q̄ su mitur gen⁹ p̄sertim ponēdo pluralitatē formarū in eodē concepto substantiali. ¶ Alie sunt q̄ sumunt̄ ab alia ꝛ alia rea litate ꝙ̄ generica realitate: sicut in albe dine ꝛ in q̄cunq̄ forma simplici nō cōpo sita ex re ꝛ re. Nā in albedine gen⁹ sumi tur ab alia realitate ꝙ̄ dr̄ia scꝫ disgrega tiuitate. Sed si ponat̄ opinio de p̄ralita te formarū tūc rōnale in homie ab aīa in tellectiua sumit̄. et aīalitas siue gen⁹ ab aīa sensitiua q̄ forme sunt distincte rea liter. Si autē nō ponatur hm̄ōi plurali tas cū nulla sit necessitas differētia ꝛ ge nus sumunt̄ ab alia ꝛ alia realitate. Pro quoꝝ intellectu seq̄ntes nota ꝓpōnes. ¶ Prima ꝓpō. Nulla dr̄ia specifica que sumit̄ ab alia ꝛ alia forma ꝙ̄ sit forma a qua sumit̄ gen⁹ est dr̄ia vltima pꝫ q2 oīs talis differentia includit ens quiddita tiue sicut ꝛ ipsa forma. Sicut enim ani ma includit ens q̄dditatiue sic etiam ra tionale si sumatur ab illa includit ens

q̄dditatiue ꝛ ꝑ ꝯñs nō erit vltima dr̄ia: qꝛ resolubil' ꝛc. ¶ Scd̄a ꝓpositō. Nulla dr̄ia vltima includit ens q̄dditatiue al's nō esset vltima. Differētia vltima nō debet includere duos ꝯceptus q̄ꜝ vn⁹ sit q̄dditatiu⁹. alius q̄litatiu⁹: quia tūc nō esset vere vltima dr̄ia: esset em̄ resolubil' in plures cōceptus ꝓores q̄ꝝ vnus esset q̄dditatiuus ꝛ alter q̄litatiu⁹. ꝛ sic cōpositus q̄litatiu⁹ esset dr̄ia vltima. ¶ Notandum ſm sctm̄ Thomā ꝛ suos seq̄ces in hoīe nō est ponenda nisi vnica forma sb̄stātialis scꝫ aīa intellectiua. ſm vero Ockam in hoīe ponēde sunt ad minus tres forme real'r distincte scꝫ aīa vegetatiua. sensitiua et intellectiua. ¶ Doctor vero subtil'r ꝛ ꝟtuosus ꝟtuose ꝓcedit declinādo extrema et eligendo mediū. Nā ꝛ ipse mediat inᷓ illas duas opiniones: qꝛ ipse nō ponit formas real'r distinctas sicut Ockam. Nec ponit vnicā tm̄ sicut sctūs Thomas. Sed ponit animā vegetatiuā. sensitiuā. ꝛ intellectiuā vnicā esse in hoīe. ꝯ ockam ꝛ ponit formā corporeitatis ꝯ sctm̄ thomā ita ꝙ ad min⁹ duas formas oportet ponere in q̄libet aīali. ¶ Corpus etiā sumiᷓ dupl'r nō loquendo de corpore ꝓut est in gn̄e q̄ntitatis. ¶ Uno mō sumiᷓ pro aliq̄ quātitate generica q̄ poniᷓ in recta linea p̄dicamentali. ¶ Alio mō sumiᷓ pro forma corporis qd̄ est altera ps cōpositi. A corpore primo modo sumpto sumitur realitas. ¶ Quarta ꝓpositio. Oīs differētia specifica siue sit de genere substātie siue accidentis que sumiᷓ ab alia realitate ꝙ̄ sit illa realitas a qua sumiᷓ genus diciᷓ vltima: quia talis differētia nō includit aliquē conceptum in quid sed tm̄ includit conceptū qualitatiuū. ¶ Quinta ꝓpositio. Oīs dr̄ia essential' siue specifica siue indiuidualis de genere accidentiū est vltima quia sumiᷓ ab alia realitate rei cū ibi nō sit cōpositio materie ꝛ forme. ¶ Sexta ꝓpositio. Oēs differētie indiuiduales siue sint de genere substātie siue accidentiū dicunᷓ dr̄ie vltime: quia oēs tales sumunᷓ ab alia realitate ꝙ̄ ab illa a qua sumiᷓ species. ¶ Nulle differentie accidentales p̄nt dici dr̄ie vltime respectu hoꝝ quoꝝ dicunᷓ accidētales qꝛ differētie vltime semꝑ sunt essentiales qꝛ semꝑ faciunt differre essential'r. Accidentales aūt differētie solū faciūt differre accidentaliter. ¶ Octaua ꝓpositio ē. Differētia vltima ē illa q̄ sumiᷓ ab alia realitate ꝙ̄ sit realitas sui ꝯtrahibilis et q̄ dicit conceptū simpl'r simplicē. Diciᷓ q̄ sumiᷓ ab alia realitate ꝓpter differentiā q̄ sumiᷓ ab alia forma ꝙ̄ a qua sumitur suū ꝯtrahibile. Diciᷓ ꝯtrahibilis ꝑ hoc innuitur ꝙ nō solū gen⁹ ꝛ spēs verūetiā sit contrahibilis. ¶ Nona ꝓpō. Oīe gen⁹ contrahitur ꝑ dr̄ias formales ꝛ essentiales. Sed spēs ꝯhitur ꝑ dr̄ias essentiales materiales ꝛ indiuiduales et nō formales. ¶ Decima ꝓpō. Oīs dr̄ia specifica cuiuscūꝙ̄ speciei est eadē cū indiuiduo illius speciei cui⁹ est indiuiduū. ¶ Undecima ꝓpō. Differētie essentiales ꝛ formales sunt dr̄ie q̄ p̄dicanᷓ in quid de eo qd̄ cōstituunt. Sed dr̄ie materiales ꝛ indiuiduales sunt dr̄ie essentiales q̄ nō in q̄d p̄dicāᷓ de eo qd̄ cōstituūt. Ex his pꝫ declaratio sexte rationis principalis.

¶ Circa septimā ꝓpositionē principalē. In q̄ probaᷓ ꝙ non oīa que distinguunᷓ essential'r distinguunᷓ formal'r. Ponēde sunt alique ꝓpones. Quarū prima est. ¶ Homo est idem formal'r ꝛ quidditatiue anime sue ꝛ corpori suo ꝛ tamē homo distinguiᷓ realiter ꝛ essential'r ab eis igitur distinctio essentialis ꝛ realis nō inferunt formalē distinctionē. ¶ Secūda ꝓpositio que probat primā ꝓpositionem ꝛ est ista Omnis res naturalis includit in ꝑmo mō dicendi ꝑ se materiā ꝛ formā ex q̄bus cōponiᷓ intrinsece. Pro maiori declaratione hui⁹ ꝓpositionis ē. Sciendum ꝙ Res sunt triplices ſm cōmentatorem sexto metaphisice. quia Quedā sunt q̄ sunt ꝯiuncte materie tam ſm esse

q̃ ſm diffinitionē. ¶ Alie ſunt res que ſunt ſeparate a materia tam ſm eſſe q̃ ſm diffinitionē. ¶ Tercie autē ſunt res q̃ coniungunt materie ſm eſſe nō autem ſm diffinitionē. Exemplū primi omnis res naturalis includit materiā z formā. Nā implicat ɔtradictionē deum facere aliquā rē materialem ſine materia Implicat etiā ɔtradictionē deū facere aliquā rem materialem ſine forma q2 Ens naturale eſt illud qđ eſt compoſitum ex natura z forma. ¶ Tercia eſt. Oĩs res naturalis z om̄e totū eſſentiale eſt idem formaliter z q̃dditatiue cum materia z forma. Iſte ꝓpoſitiones ſūt de mēte doctoris ſubtilis in tercio ſententiarū diſ. xxij. vbi vult ꝙ tā materia q̃ forma ſine d quidditate rei naturalis z allegat ibi opiniones quorūdā q̃s recitat phs. vij. metaphiſice. ca. iij. z ꝑmo de aīa quorū aliqui diffiniebant res naturales ꝑ materiam tm̄. Alij per actū tm̄. Aliqui autem per vtrūq3. i. tā per materiā q̃ ꝑ formam. Et iſti vltimi ſm phm̄ recte diffiniunt rem naturalem. Unde cōmendat Architā qui tam materiā q̃ formam cōplexus eſt in diffinitione. Sequitur ergo ꝙ tam materia q̃ forma includūtur in primo modo dicendi per ſe z per conſequens impoſſibile eſt z implicat ɔtradictionem rem naturalem eſſe ſine materia z forma. Exemplum ſcđi ſc3 de reb9 que ſunt ſeparate a materia tam ſm eſſe q̃ ſm diffinitionē: vt angeli: demones. Et illa de quibus eſt metaphiſica. Exēplum tercij vt accidentia illa eīm ſunt cōiuncta materie ſm eſſe non aūt ſm diffinitionem quia nullum accidens diffinit diffinitione quidditatiua per ſuū ſubiectum tanq̃ per aliqđ ſibi intrinſecum. Ex his ergo concluditur cum res naturalis ſit idē quidditatiue materie z forme ex quibus componitur a quibus tamen cum hoc ſit realiter z eēntialiter diſtincta ꝙ diſtinctio realis et eſſentialis non inferant diſtinctionem formalem.

Q2 autem res naturalis realiter z eſſentialiter diſtinguatur a materia z forma patet quia omne cōpoſitū diſtinguit realiter z eſſentialiter a ſuis partibus ipm̄ realiter conſtituentib3 ſicut patet ex ꝓcedentibus. Ex his ſeptime rōnis declaratio patet. ¶ Pro elucidatione octaue rōne z decime rationū ſciendū idētitas rationis non infert omnes alias identitates patet quia pater filius et ſpūſſanct9 ſunt idem rōne vel habent identitatē rationis z tamen diſtinguunt realiter ſuppoſitaliter ſiue perſonaliter ergo identitas rōnis nō infert omēs alias identitates ſed ſtat cum diſtinctione reali. Añs probatur pro ſcđa parte quia alia ē perſona patris alia filij alia ſpūſſancti. ergo diſtinguuntur perſonaliter. Unde diſtinctio realis eſt duplex: ſicut patet ex precedentibus. Nam queda3 eſt realis eſſentiarū: alia realis perſonaꝝ ſiue ſuppoſitoꝝ: prima nullo mō ponenda eſt in diuinis ſ3 ſcđa. ꝑma ps añtis pbat. Nā d q̃buſcūq3 dr vn9 z idē reſpect9 rōis vna z eadē relatio rōnis nūero ſunt idē rōne pr̄ fili9 z. ſſ. ſunt hmōi igit ſūt idē rōne. maior ꝓbat: q2 ſicut illa ſunt diuerſa ratione de quib3 dicunt diuerſe relatiōes rōnis vt ſortes a parte ſubiecti et a parte ꝑdicati differt a ſeipo rōne: q2 in ipſo fundant diuerſe ſcđe intentiones ſc3 intentio ſubiecti z intētio ꝑdicati. Ita illa dicunt eadē rōne de quib9 dr vna relatio rōnis ſiue vnus reſpectus rōnis. minor probatur. quia pr̄ filius z. ſſ. ſūt vn9 dñs z vnus creator q2 hñt vnā relationē rōnis dominij z vnā relationē creatiōis ideo ſunt vn9 creator z vn9 dñs ſicut ſūt vnus deus ꝓpter vnitatē eſſentie. Nā ſi in prē filio z. ſſ. eſſent diuerſe relationes dominij in diuinis eēnt plures dñi qđ ē erroneum. Nam rex francie z rex vngarie ſunt diuerſi dñi quia habent diuerſa dominia. Sic etiam eſſet in diuinis ſi eſſent diuerſe relationes dominij. Eſſent etiam in diuinis plures creatores ſi ibi

essent diuerse relatiões creationis. Q₇ aũt relatio dominij ꝛ creationis in diuinis sint relationes rõnis ꝓbaꝛ ꝑ ꝓpositiones sequentes. ¶ Prima est. Impossibile est deũ referri ad creaturã relatiõe reali. ¶ Scđa est. Quicq̃d est in deo ex natura rei siue sit relatio siue absolutuꝫ est realiter deus: patet ꝑ Aug⁹. ẜm eũ. Deus est quicq̃d hꝫ excepto ꝙ relatiue dr̃. ¶ Tercia est. Omis relatio realis siue etiã rõnis quecũqꝫ sit illa necessario coexigit suũ correlatiuũ ꝛ sic ẽ impossibile vnũ respectũ esse sine alio etiaꝫ loquẽdo de relationibꝫ rõnis. ¶ Quarta est. De⁹ nullo mõ põt exigere vl' ꝑexigere creaturã ad sui eẽ q₂ ab eterno fuit ita ꝑfectus qñ nulla erat creatura sicͭ mõ ptꝫ scđo q₂ res summe necessaria nõ necessario coexigit ens contingens. Ex his probaꝛ faciliter ꝓpositũ scꝫ ꝙ deus non põt referri ad creaturã relatiõe reali q₂ si sic tũc deus necessario ad sui esse coexigeret creaturã. ¶ Quinta est. Ois respectus dei ad creaturã est respect⁹ rationis ¶ Sexta est. Ois respect⁹ dei ad creaturã ꝯcernẽs causalitatẽ vel creationẽ est cõis oibus tribus ꝑsonis q₂ creationes ꝛ factiones ad extra sunt cões tribus ꝑsonis. Cũ igiꝛ tales respect⁹ sint relationes rõnis sequiꝛ ꝙ ꝑsone in diuinis q̃bus illi respectus sunt cões sicut eedẽ rõne: nihilominus tñ licet ꝑsone in diuinis sint eedem rõne distinguunꝛ tamen real'r ꝛ ꝑ ꝯñs idẽtitas rõis nõ infert idẽtitatẽ realẽ ꝛ essentialẽ. ¶ Notãdũ tñ q₂ dictũ est in vltima p̃cedẽti ꝓpõe ꝙ relatio causalitatꝭ ꝛ creatiõis sũt cões trib⁹ ꝑsonis. Relatio tñ sustẽtatiõis siue terminatõis nõ est cõis tribꝫ ꝑsonis: immo ip̃e tm̃ fili⁹ hũanã naturã sustẽtat ab eo assumptã ꝛ ip̃e solus terminat relationẽ depẽdentie nature hũane ad diuinam.

¶ Septima est. Predicamenta sunt idẽ rone ꝛ tñ distinguunꝛ eẽntialiter igitur idẽtitas rõnis nõ infert idẽtitatẽ eẽntialẽ. Q₇ aũt p̃dicamẽta sint idẽ rõne. ꝓbatur. Illa sunt idẽ rõne q̃ ꝯueniunt in vna relatiõe rõnis. p̃dicamẽta sunt huiusmodi. igr̃ ꝛc̃. minor ꝓbaꝛ: q₂ oĩa p̃dicamẽta ꝯueniunt in intẽtione scđa q̃ dr̃ gen⁹ gñalissimũ. Nã suba est gen⁹ gñalissimũ: q̃ntitas est gen⁹ gñalissimũ: q̃litas est gen⁹ gñalissimũ ꝛ sic de alijs. Itẽ hõ ꝛ lapis distinguunꝛ real'r ꝛ eẽntial'r ꝛ tñ sunt idẽ rõne. Q₇ aũt sunt idẽ rõe pꝫ q₂ ꝯueniũt in vna relatiõe rõnis. nã dicẽdo hõ est ꝛ lapis est ibi tã lapis q̃ꝫ hõ est subiectũ ꝓpositionis. igr̃ in illa intentione scđa q̃ est subiectũ ꝯueniũt. Itẽ probaꝛ ex alio sic. Aq̃ pura ꝛ illa ṽba Ego baptiso te in noĩe p̃ris ꝛ filij ꝛ. ss. idẽtificanꝛ ꝑ vnã intẽtionẽ scđaꝫ ꝛ tñ distiguũꝛ real'r ꝛ eẽntial'r. igr̃ distictio rõis nõ infert oms alias. Añs ꝓbaꝛ ꝓ p̃ma ꝑte q₂ aq̃ pura ꝛ ṽba p̃noiata distiguunꝛ real'r ꝛ eẽntial'r q₂ illa distinguunꝛ real'r ꝛ eẽntialiꝛ q̊ꝝ vnũ põt existere sine alio: sꝫ sic est de istis ṽbis ꝛ aq̃ pura. Nã q̃dlibꝫ illorũ p̃t esse sine alio Sil'r eadẽ res nõ p̃t esse ꝑmanẽs ꝛ successiua sꝫ aq̃ est res permanẽs: ṽba aũt sũt res successiua igr̃ distinguunꝛ real'r. Scđa ps ꝓbaꝛ. s. ꝙ aq̃ ꝛ ṽba p̃dicta sint idẽ rõne: q₂ de q̃buscũqꝫ dr̃ vn⁹ ꝛ idẽ respect⁹ rõis nũero sunt idẽ rõe sꝫ aq̃ ꝛ ṽba p̃dicta sũt hmõi. igr̃. minor ꝓbaꝛ. Nã ṽba p̃dicta ꝛ aq̃ faciũt vnũ sacr̃m. vñ Aug⁹. Accedit verbũ ad elementũ ꝛ fit sacr̃m. Et sic ãbo illa taꝫ aq̃ q̃ꝫ ṽba faciunt sacr̃m et non vnũ sine alio. Sꝫ ꝯstat ꝙ sacr̃m nõ est nisi signuꝫ grẽ: cũ sacr̃m sit signũ visibile inuisibil' forme. Si dicas ista relatio est real' non rõnis q₂ est instituta ad placitũ volũtatis diuine: sꝫ oĩs relatio causata ꝑ actũ volũtatꝭ est relatio rõis. igr̃ ꝛc̃. ¶ Octaua ẽ. Entia q̃ntumcũqꝫ diuersa in rerũ natura p̃nt ꝑ intellectũ in aliq̃ intẽtõe scđa identificari. ¶ Nona est. Intellect⁹ cõiter ꝛ regl'ariter nõ põt attribuere entibus creatis quantũcũqꝫ diuersis vnã ꝛ eandem intentionẽ numero licet possit eis attribuere vnã ꝛ eandẽ intentionem

specie. Et dicitur entibus ꝑpter personas diuinas quia illis vna ꝛ eadem relatio rationis numero attribuitur vt puta relatio dominij et relatio creationis. Dicitur cōmuniter ꝛ regulariter ꝑpter sacramentum baptismi quia in illis verbis et aqua realiter distinctis fundatur vna ꝛ eadē relatio rationis numero hoc tamen non est cōiter et regulariter. Si contra hoc arguas. Relatio non potest esse vna nisi habeat vnum fundamentū sed in illo sacramēto puta baptismi sūt multa fundamēta realiter distincta puta aqua ꝛ verba igit̄ talis relatio nō est vna relatio numero. Rn̄deo ꝙ si forte maior vera sit in relationibus realibus de quibus est dubium; quia in multis forte trahentium vnam nauē est vna relatio trahentium ad vnum tractum tn̄ in relationibꝫ rōnis propositio est manifeste falsa quia quātūcunqꝫ diuersa possunt cōcurrere in fundamento vnius relationis rationis. Non enim oportet ꝙ multa ibi concipiantur quasi vnū in ordine ad aliq̄d signatū hoc patꝫ quia huius relationis vinus que est ꝑcare mixtum bonum bene potest esse fundamentum istud totum scꝫ circulus coopert⁹ folijs hedere in cruce positis ergo etiam multe orationes cōtexte vel vna oratio ex multis syllabis que nihil vnum per se faciunt sunt fundamentum vnius relationis huius q̄ est ꝑcare deo in esse aliq̄ que sibi intrinsece insunt cum tamen illud signatū sit vnum ꝛ idem simplicissimum. ¶ Ex his patet manifeste ꝙ identitas rationis non infert identitatem essentialem ꝛ realem ꝛ per consequens nō infert omēs alias identitates. Et tm̄ de tercia principali parte.

Circa hui⁹ opusculi quartā ꝛ vltimā partem q̄ dr̄ resolutoria ꝛ recollectiua oīm p̄cedētiū dictorū: in q̄ ipsa veritas ſm mentē ꝑpriā aperitur Notāda sunt aliq̄ dicta logicalia Et si sunt cōia sunt multum subtilia et vtilia. ¶ Pro declaratione hui⁹ partis ponunt̄ aliq̄ propositiones. Distinctiones p̄noiate nō habēt se ad inuicē ꝑ modū inferioris ꝛ superioris. Distinctiōes p̄noiate nō hn̄t necessariā habitudinem ad inuicē ꝑ modū inferētis ꝛ illati: Pro declaratione p̄me ꝑpositionis aduertēda sunt aliq̄ dicta quibꝫ notatis p̄t ipsa faciliter intelligi. Quoꝝ est tale primū. ¶ Multum differt dicere aliqua duo se habere ad inuicē vt verū inferius ꝛ superius ꝛ aliqua se habere ad inuicē ꝑ modum inferioris ꝛ supioris. ¶ Scd̄m est. Illa dicunt̄ se habere ad inuicē vt verū inferius ꝛ superius q̄ sic se hn̄t ꝙ vnū dr̄ de altero vniuersal̄r sumpto vere ꝛ affirmatiue in aliq̄ mō dicendi ꝑ se: vn̄ ad h̄ ꝙ aliq̄d sit superi⁹ ad alterū req̄runtur due ꝯditiōes. Prima est ꝙ superi⁹ dicat̄ vl̄r vere et affirmatiue de suo inferiori: defectu cuius hō ꝛ album non hn̄t se ad inuicem vt superius ꝛ inferius qꝛ nullū illoꝝ dr̄ de altero vniuersaliter. Nā hec ꝑpositio est falsa oīs hō est albꝫ. Sil̄r ꝛ illa omē albū est hō. Scd̄a cōditio est ꝙ superius dicat̄ de suo inferiori in primo mō dicendi ꝑ se: defectu cuius bonū ꝛ lignū non hn̄t se ad inuicē sicut inferius ꝛ superius. Nā licet bonū dicatur vere et affirmatiue de ligno vt dicendo sic omē lignū est bonū tamen bonum non dicit̄ de ligno in primo modo dicēdi per se cū bonū sit ipsius entis ꝑpria passio: ideo de nullo inferiori ad ens dicitur in p̄mo modo dicendi per se. Terciū dictū probat scd̄am ꝯditionem iam dictam ꝛ ei⁹ probationem.

¶Terciū est. Nulla ꝑpria passio dr̄ in
ꝑmo mō dicēdi ꝑ se de suo subiecto neqꝫ
de aliq̄ ꝑ se ꝯtēto sub illo: sed ꝯ̄ scðm di-
ctū Arguit̄ ꝑbando ꝙ bonū sit superi⁹
ad lignū. ⁊ est argumentū Thomistarū
⁊ ꝑmo sic. Bonū in plus se hꝫ q̄ꝫ lignū ⁊
est cōe ad ip̄m. igit̄ est superi⁹ ad illud.
scðo sic. Bonū est transcendēs ⁊ tāte cōi
tatis sicut est ens igit̄ sicut ens est superi
us ad lignū ⁊ hoiēꝫ lapidē ⁊ ad alia ita
⁊ bonū. Ad ꝑmū dr̄ ꝙ licet bonū in plus
se habeat q̄ꝫ lignū ⁊ sit cōe ad ip̄m lignū
hoiēꝫ ⁊ ad cetera nō tñ sequit̄ ꝙ ḡ sit su-
perius. Vñ ꝑ solutione illi⁹ argumenti
ponit̄. ¶Quartū Licet omne superius
sit cōe respectu suoꝝ inferiorū non tñ oē
cōe est superi⁹ ad illa respectu quorū dr̄
cōe. Nā color est qðdaꝫ cōe ad hoiem li-
gnū lapidē ⁊ ad alia colorata q̄ꝛ oīs ho-
mo est coloratus non tñ oē coloratū est
hō ita etiā om̄e lignū est coloratū nō tñ
oē coloratū est lignū non tñ coloratū est
superius ad ip̄a ꝙ probat̄ ꝑ dictū seq̄ns
¶Quintū est. Nullū accidēs de gn̄e ac
cidentis pōt esse superi⁹ ad aliquā sub-
stantiā vel ad aliqð de genere substātie
hoc probat̄ per sequēs dictū scꝫ Sextū.
¶Oīa illa q̄ ordinant̄ ſm sub ⁊ sup̄ sūt
subalternatim posita sed diuersa predi
camenta non sunt subalternatim posita
ergo nullū accidens potest esse superius
ad hoiem ⁊ per ꝯsequēs thomistarū con
sequentia nihil tenet qñ arguunt hoc est
cōe ad illud. ergo superi⁹. Itē nigredo
est cōis color ethiopi ⁊ carboni ⁊ tñ non
est superi⁹ ad illa q̄ꝛ illa sunt de gn̄e sub
stantie nigredo vero de genere accñtis.
igitur non est superius. ꝯsequētia ꝑba-
tur ꝑ septimū dictū scꝫ ¶Nulla sp̄s spe-
cialissima pōt esse supi⁹ ad aliq̄ distincta
p̄ē q̄ꝛ ſm pħm in añp̄dicamētis diuer-
sorū generū ⁊ non subalternatim posito
diuerse sunt sp̄ēs. ¶Octauū dictū et
probat septimū. Om̄e superius creatū
de aliquibꝫ est diuisibile in ip̄a per hoc
ad formā argumēti. ¶Ad formā ḡ ꝑri-
mi argumēti ꝯcedit̄ añs: ⁊ negat̄ ꝯsequē
tia q̄ꝛ nō sufficit ad hoc ꝙ aliqd sit supe-
rius ad aliq̄ ꝙ etiā sit cōe ad ip̄a sed req-
runtur etiā ad hoc ꝙ predicet̄ de illis in
primo modo dicendi per se. Similiter
est fallacia cōsequentis arguendo ab in
sufficiente enumeratione inferioꝝ: Non
enim sunt vera eius inferiora. Vbi nota
¶Quotienscunqꝫ fit argumentū ab in-
sufficienti diuisione siue enumeratōe in-
feriorum siue singulariū procedēdo ad
vniuersalē sp̄ committit̄ fallacia ꝯñtis.
¶Nonū est. Nulla ꝑpria passio p̄dicat̄
de suo subiecto in primo modo dicendi
per se vel de aliq̄ per se inferiori illi⁹ sub
iecti cum igit̄ bonum sit ꝑpria passio en-
tis ⁊ homo lignū ⁊c̄. sint inferiora entis
sequit̄ ꝙ non predicetur de illis in ꝑmo
modo dicendi per se. igitur nō est supi⁹
¶Ad scðm argumentū concedo añs: ne
gando ꝯsequentiā quia vltra illam cōi-
tatē requiritur ꝙ p̄dicet̄ in primo mo-
do dicendi per se de illis. ¶Decimū est.
Omne superi⁹ vniuersaliter ⁊ affirma-
tiue predicat̄ de suo inferiori licet non
econtra. ¶Vndecimū est. Omne supe
rius per se loquendo de supiori predica
tur de inferiori suo in primo modo dicē
di per se. ¶Duodecimū est. Illa dicunt̄
se habere ꝑ modū inferioris et supioris
que sic se habēt ꝙ vnū dicit̄ vniuersali-
ter ⁊ affirmatiue de alio licet denomina
tiue vel q̄si denominatiue vel quoꝝ vnū
infert reliquū per ꝯsequentiā subsisten-
di licet non ecōtra: hoc dictū duas p̄tes
habet. prima pars est illa: illa dicuntur
se habere ꝑ modū inferioris et supioris
q̄ sic se habent ꝙ vnū dicit̄ vniuersaliter
⁊ affirmatiue de reliquo licet denomina
tiue vel q̄si denoiatiue: vt bonū verū di-
cuntur de hoie ligno ⁊ lapide nō tñ q̄d-
ditatiue sed denominatiue. ¶Tredeci-
mū est. Predicari denoiatiue in ꝑposito
valet tm̄ sicut p̄dicari non q̄dditatiue.
¶Decimūquartum est. Om̄e illud qð
nō p̄dicat̄ de alio in ꝑmo mō dicēdi ꝑ se

dr̃ p̄dicari de illo denoĩatiue large accipiēdo p̄dicari denoĩatiue Scd̃a ps.xij. dicti est vel quoꝝ vnũ infert reliquũ per consequentiã subsistēdi licet nõ ecõtra. Pro cui⁹ declaratiõe ponit̃.xv. dictũ.s. ¶ Cõsequētia subsistēdi est illa in q̃ arguit̃ ab añte de est scd̃o adiacēte ad ↄ̃ñs de est scd̃o adiacēte vt hõ ē igr̃ risibile ē. Et est declaratiuũ p̄cedētis dicti imediate. ¶ Decimũsextũ est. Illa ꝓpositõ dr̃ esse de est scd̃o adiacēte in q̃ p̄ter subiectũ ⁊ copulã nõ ponit̃ aliqđ p̄dicatũ materiale vt hõ est. ¶ Decimũseptimũ est. Propositio de est tercio adiacēte est illa in qua p̄ter subiectũ ⁊ copulã ponit̃ aliqđ terciũ s. p̄dicatũ materiale vt hõ ē aial. ¶ Ad ꝓpositũ g̃ illa dicunt̃ se hr̃e p modũ inferioris ⁊ supioris q̃ꝝ vnũ infert reliquũ in ↄ̃sequētis subsistēdi ⁊ nõ ecõtra. vñ sequit̃ hõ est g̃ bonũ est sed nõ econtra. Sil'r sequit̃ duo sunt g̃ vnũ est tria sunt g̃ duo sunt sed nõ ecõtra. maior numerus s. se hꝫ vt supius respectu numeri minoris. Et p maiori declaratione dicta aliq̃ sequunt̃. ¶ Dictũ.xviij. Posito inferiori necessario suũ supi⁹ ponit̃. ¶ Dictũ.xix. Posito supiori non necessario ponit̃ suũ inferius. ¶ Dictũ.xx. ⁊ est regula gñalis. Numerus minor respectu maioris se habēt ad inuicē p modũ inferioris ⁊ supioris. vñ bñ sequitur duo sunt g̃ vnũ est sed non ecõtra: dñcꝫ sunt igit̃ tria sunt nõ etiã ecõtra ⁊c̃. Illa g̃ nõ habēt se ad inuicē sicut supi⁹ et inferius Nã posito minori nũero nõ ponit̃ maior sed econtra hñt se ad inuicē p modũ inferioris et superioris. Ex his g̃ manifeste ptꝫ p̄me principalis ꝓpositionis declaratio. ¶ Pro scd̃e principalis ꝓpositionis declaratione in q̃ dr̃ ꝙ distinctiones p̄noiate nõ hñt necessariã habitudinē ad inuicē p modũ inferētis ⁊ illati. Nota ꝙ inferēs est añs: illatũ aũt est ↄ̃ñs. Et vt meli⁹ illa intelligant̃ sequũt̃ aliqua dicta. ¶ Primũ dictũ. In omĩ cõsequētia necessaria q̃ttuor inueniunt̃ s. añs ↄ̃ñs ↄ̃sequentia ⁊ nota illationis. ¶ Dictũ.ij. Añcedēs est ꝓpõ kathegorica vel hypothetica ad quaꝫ sequit̃ alia. Exēplũ p̄mi vt hõ currit g̃ aial currit. Exm̃ scd̃i oẽ aial est suba ⁊ oĩs hõ ē aial igit̃ oĩs hõ est suba. Dictũ.iij. In syllogismo due premisse dicunt̃ añs ita ꝙ nec maior est añs nec minor s. maior et minor sil' sumpte sunt añs. ¶ Dictum.iiij. Quotiēscunqꝫ in añte alicui⁹ ↄ̃ñtie ponunt̃ plures ꝓpões totũ aggregatũ ex illis dr̃ añs. ¶ Dictũ.v. Quotiēscunqꝫ in añte alicui⁹ ↄ̃ñtie ponunt̃ plures ꝓpositiones q̃ruꝫ vna est vera ⁊ reliq̃ falsa: nuncq̃ añs est negandũ s. maior vel minor. ¶ Dictũ.vi. Consequēs est ↄclusio q̃ sequit̃ ex añte. ¶ Dictũ.vij. Quotiēscũqꝫ añs est verũ ⁊ ↄ̃ñs falsum, nũq̃ negandũ est ↄ̃ñs sed s. ↄ̃ñtia est neganda. ¶ Dictũ.viij. Nota ↄ̃ñtie ē aliq̃ ↄiũctõ ronalis vel est illa ↄiũctio q̃ mediat int̃ añs ⁊ ↄ̃ñs. ¶ Dictũ.ix. Consequētia est habitudo añtis ad ↄ̃ñs rõne cuius añs infert ↄ̃ñs. vt hõ currit igit̃ aial currit. ↄ̃ñtia non est hec ꝓpõ hõ currit q2 ē añs necꝫ hec ↄiũctio igit̃ q2 est nota ↄ̃ñtie s. ↄ̃ñtia est habitudo añtis ad ↄ̃ñs et nisi añs habeat aptitudinē ad ↄ̃ñs nũq̃ valet ↄ̃ñtia vt dicēdo aq̃ currit igr̃ hõ currit. ¶ Dictũ.x. Oĩs ↄ̃ñtia necessaria vl' est simpl'r ↄcedēda vel simpl'r negãda ⁊ nulla est distinguenda q2 oĩs ↄ̃sequētia vel est bona vel mala. Si bona est concedenda: si mala est refutãda. ¶ Dictũ vndecimũ. Quotiensc unqꝫ añs non habet habitudinē ad ↄ̃sequēs etiã si añcedens sit verũ similiter ⁊ cõsequens: consequentia non est bona sed est neganda. Nam posito ꝙ baculus stet in angulo ⁊ vacca bibet in rheno non tñ sequit̃ baculus stat in angulo igitur vaccca bibit in rheno: immo neganda est cõsequētia: q2 ↄ̃sequens non sequitur ex añcedēte: cuꝫ añcedens non habeat habitudinē in ratione inferentis ad consequens. ¶ Dictũ.xij. Quotiēscũqꝫ añs põt esse

verū sine ꝯsequēte nūꝗ̄ talis ꝯsequētia est bona. ¶ Dictū .xiij. Stat ꝙ ꝯseq̄uētia sit necessaria ⁊ ꝯcedēda ⁊ tn̄ ꝙ tā an̄cedēs ꝗ̄ ꝯsequēs sint simpl'r impossibilia ⁊ falsa; vt p3 in hac ꝯsequētia hō ē asinus: igr̄ hō est rudibilis consequētia igif est bona ⁊ ꝯcedenda et tn̄ tā an̄s ꝗ̄ ꝯsequēs est impossibile: hoc dictū ꝓbaf ex sequēti. ¶ Dictū .xiiij. Quotienscūqȝ an̄s alicui⁹ ꝯsequētie nō pōt esse verū sine ꝯseq̄nte talis ꝯsequētia est bona ⁊ ꝯcedenda ⁊ etiā si an̄cedēs ⁊ ꝯsequens sint impossibilia. ꝓbaf hoc ꝑ ꝯseq̄uēs dictum. ¶ Dictū .xv. Quotiēcunqȝ nō potest aliter esse in re sicut ꝑ an̄s signaf q̄n ita sit sicut ꝑ ꝯseq̄ns s̄caf talis ꝯseq̄ntia est bona. S3 sic est vbi an̄s nō pōt eē verū sine ꝯsequēte. igr̄ ⁊c. Nā non pōt aliter esse si hō est asinus quin etiā sit rudibilis: igr̄ hō est asinus: ḡ est rudibilis ē bona ꝯsequentia. ¶ Dictū .xvi. ⁊ est declaratiuū p̄cedentiū. Duplici de causa pōt esse ꝙ an̄s non pōt esse verū sine consequēte Primo causa habitudinis necessarie an̄tis ad ꝯsequēs. Scd̄o mō ꝑp̄t impossibilitatem an̄tis in se ⁊ absolute. Prima regula est vera sc3 ꝙ illa ꝯseq̄ntia est bona in q̄ an̄s non pōt esse verū sine ꝯseq̄nte ꝑpter necessariā habitudinē an̄tis ad ꝯsequēs. Scd̄a regula p̄dicta non est vera. Ex quo sequif ꝙ falsa est illa regl'a ḡnalis noīaliū saltē vl'r sc3 Ad impossibile sequif q̄dlibet nō eīm sequif hō est asin⁹: igif baculus stat in angulo q2 an̄s nō h3 habitudinē ad ꝯsequens. ¶ Ubi sciendū ꝙ licet nō sequaf q̄dlib3 vl'r ad oīne impossibile ad aliq̄d tn̄ impossibile sequif q̄dlibet. Un̄ vna ḡnalis regula ponif. ¶ Ad ꝑpositionē copulatiuā ꝯpositā ex partib⁹ ꝯ̄dicentib⁹ sibi inuicē sequif q̄dlibet an̄s: vn̄ bene sequitur sortes currit ⁊ sortes non currit: igif hō est asin⁹. ¶ Dictū .xvij. Ꝯseq̄ntia ē duplex .s. materialꝰ ⁊ formalꝰ. ¶ Dictum .xviij. Formalis est illa q̄ tenet in oīb⁹ terminis ꝯsimili forma retēta vt oīs hō currit. igif quidē hō currit hec ꝯsequētia est formalis q2 sil'i forma arguēdi retenta nūꝗ̄ daf instantia quotienscunqȝ eīn arguif ab vl'i ad suā ꝑticularē sp̄ est bona ꝯsequētia. ¶ Dictū .xix. Ex parte forme vl'itas et ꝑticularitas affirmatio ⁊ negatio se tenēt. ¶ Dictū .xx. Materialis ꝯseq̄ntia est illa q̄ solū tenet rōe aliquoꝝ terminoꝝ in ꝯseq̄nti positoꝝ ita ꝙ nō tenet in oīb⁹ terminis ꝯsil'i forma arguēdi retenta vt quidē hō est risibilis q̄dē hō est aīal: ḡ oīs hō est aīal a sil'i eīn non sequif q̄dē hō est albus ergo oīs hō est albus q2 nō sp̄ valet ꝯseq̄ntia a ꝑticulari ad suā vl'em licet ecōtra. Ex his iā dictis manifeste patet declaratio p̄dictarū duarū ꝑpositionū. S3 ad probandū p̄dictas duas ꝑpōnes ponif talꝰ ꝑpositio ḡnalis. ¶ Sicut cū identitate reali ⁊ eēntiali stat distinctio formalꝰ ita ꝙ cū idētitate formali stat distinctio realis ⁊ eēntialis ḡ non hn̄t se ad inuicē ꝑ modū inferioris ⁊ supioris nec necessitatē hn̄t habitudinē inferētis ⁊ illati. prima ps hui⁹ ꝑpositionis ꝓbaf sc3 ꝙ cum idētitate reali ⁊ eēntiali stat distīctō formalꝰ. Nā hō ⁊ risibile sūt idē real'r ⁊ eēntial'r ⁊ tn̄ distinguunf formal'r igr̄ distinctio formalꝰ stat cū idētitate reali ⁊ eēntiali. An̄s p̄ma ꝑ pte ꝓbaf ꝑ regl'a3 ḡnalē in p̄cedētib⁹ sufficiēter ꝑp̄latā q2 oīs ꝑpria passio aptitudinalis est idē real'r cū suo subiecto. Pro q̄ est aduertēdū ꝙ ꝑpria passio est duplex sc3 ¶ Aptitudinalis est illa q̄ dicit aptitudinē siue inclinationē ad aliquē actū: vt risibile dicit aptitudinē ad actū ridēdi iō est passio. S3 ꝙ dicat aptitudinē p3 ꝑm cōem regulā grāmaticoꝝ. Noīa v̄balia in bilis vl' in tiu⁹ termiata dicūt aptitudinē ¶ Actualis est illa q̄ importat actum ⁊ non aptitudinē. Et isto mō hēc tres angulos eq̄les duob⁹ rectis est ꝑpria passio actualis trianguli. Non eīn pōt esse triangulus nisi actu habeat tres angulos equales duobus. Pro maiori decla-

ratione ponuntur alique propositiones Quarū est hec Prima. ¶ Omis ppria passio aptitudinalis est idē realiter cū suo subiecto. Et licet hec ppositio in pcedentibus sufficienter declarata sit z pbata. Probo tū eā sub alijs sic. Quicquid cōuenit alicui subiecto in scdo mō dicēdi p se non pōt q̄cūq potētia ab illo separi subiecto cui sic cōuenit vl' inest immo necessario dr̄ de illo s3 ppria passio aptitudinalis est hmōi igr̄ nō pōt separari a suo subiecto sed necessario cōuenit ipi g̃ ppria passio nō est aliq̄ alia res a suo subiecto. Probatio vltime cōseq̄ntie quia si esset aliq̄ alia res posterior z absoluta a suo subiecto de⁹ posset eā separari a sbiecto qd est falsum. Scda ps aūtis pbat̄ p gnālē regulā3 illā. ¶ Ois ppria passio distinguit̄ formaliter a suo subiecto. probat̄ quia illa distinguunt̄ formaliter quo3 vnū non includit̄ in altero in pmo mō dicēdi per se. Subiectū z ppria passio sunt hmōi igit̄ distinguūtur formaliter. ¶ Secunda est. Oēs ppie passiones eiusdē subiecti sunt eedē realiter z essentialiter et tū distinguunt̄ inter se formaliter igit̄ distinctio formalis non arguit distinctionē realē z essentialem. Prima pars ppositionis pbat̄: q2 ois ppria passio est realiter z essentialiter eedē cū suo subiecto: g̃ si idē subiectum plures habeat passiones ille realiter erūt eedē suo subiecto cum ergo sint eedē realiter alicui tercio z essentialiter sequit̄ q inter se sint realiter z essentialiter eedē igit̄ zc̄. ¶ Sequunt̄ nūc alique ppositiones de diuinis declarātes ppositū nr̄m. ¶ Tercia est. Cū idētitate reali z essentiali essentie diuine cū pfectionibus attributalibus stat distinctio formal' Prima ps ppositionis pbat̄ (sc3 q perfectiones attributales sint real'r z essentialiter eedē cū essentia diuina) p Aug⁹. Quicq̄d est in deo ex natura rei est realiter ipse de⁹ s3 pfectiones attributales sunt in deo ex natura rei igit̄ zc̄. Scda pars ppositionis probat̄ per Damascenum. Si dicis deū iustū esse bonu3 esse sapientē esse zc̄. Non naturā dicis sed illa q̄ circūstant naturā ergo illa nō dicūt naturā sed circūstant natura3. sequit̄ q ab essentia diuina siue a natura diuina distinguant̄ ex natura rei z p cōsequēs formal'r. ¶ Quarta est. Cū simplicitate z identitate vnius persone in diuinis stat distinctio formalis ipius essentie diuine z pprietatibus psonalibus. probat̄: q2 pprietates sunt in essentia diuina ex natura rei igit̄ sunt ide3 real'r cū ea. Scda ps q2 vnū nō includit aliud in pmo mō dicēdi p se igr̄ distinguunt̄ formaliter. ¶ Quinta est. Cū idētitate vni⁹ psone stat distictio formal' pprietatū psonaliū suarū p3 in pr̄e in q̄ est innascibilitas pr̄nitas q̄ sūt eedē real'r z eēntial'r sicut p3 ex pcedētibus. S3 q distinguant̄ formal'r pt3 p btm̄ Aug⁹. dicentē. De⁹ nō est eodē pr̄ q̄ est ingenitus. Si eñ pr̄ non genuisset nihil phiberet eū esse ingenitum Sequit̄ ergo q alia est proprietas innascibilitas z pr̄nitas q2 si pater non genuisset adhuc esset ingenitus. Sicut etia3 infideles concipiūt vnū suppositū ingenitum non tamē credunt illud esse patrē sequit̄ ergo q distinguant̄ formalit̄. ¶ Contra. Si in diuinis sit distinctio formalis videt̄ q deus non sit simplicissimus qd est falsum. Respōdeo p sequētem propositionē gnālem q̄ est talis. ¶ Distinctio formalis nullo mō variat nullo modo violat nullo modo obuiat nullo modo impedit simplicitatē diuinam. probat̄: q2 distinctio realis ē multo maior q̄ sit formal': igit̄ si distinctio realis pōt stare cū simplicitate diuina a fortiori hoc pōt distictio formalis. Itē si distictio minor ipediret simplicitatē diuinā distictio real' maior ipediret mag3 simplicitatē diuinā tenet ōntia p maximā. Si illd qd mag3 vr̄ inesse nō inest ergo nec qd minus. Ex his sequunt̄ correlaria. ¶ Correlariū pmū. Distinctio

formalis nō arguit distinctionē realem probat quia illud non arguit siue nō infert aliud qđ potest stare cū opposito illius. Sed distinctio formalis potest stare cū identitate reali igitur non arguit eā ꝙ autē cū ipsa possit stare ex p̄dictis patet. Scđa pars ꝓpositionis gn̄alis et principalis sc3 ꝙ cu3 identitate formali possit stare distinctio realis. probat sic: homo est formaliter idem z q̄dditatiue anime sue intellectiue et corpori suo et tamen distinguit ab illis realiter z essentialiter. igitur ꝓpositio vera. Antecedēs ꝑ prima parte probatur: quia illud ē idē formaliter z q̄dditatiue alicui qđ includit illud in primo mō dicendi per se sed anima includit aiam z corpus suum in primo modo dicēdi per se. igr̄ zc̄. maior est manifesta. minor probat ꝑ sequente3 regulā gn̄alē q̄ sc3 talis est. ¶ Omne totū essentiale includit suas partes essentiales in primo mō dicendi per se. Probatio regule quia quelibet res pħica necessario includit in p̄mo modo dicēdi ꝑ se materiā z formā sed oīe totū essentiale est res pħica. igitur zc̄. Minor est nota. maior probatur q2 illud includit in aliquo in primo modo dicendi per se qđ ponit in diffinitione q̄dditatiua alicuiꝰ sed materia z forma ponunt in diffinitione q̄dditatiua rei naturalis igr̄ zc̄. minor probat per cōmentatorē. vi. metha. vbi vult ꝙ res pħica nec pōt esse nec diffiniri sine materia z forma. vnde et pħs viij. metha. z. iij. de anīa. hoc vult exp̄sse vbi recitat opiniones quorūdā diffinientiū res phisicales ꝙ diffiniebāt res ꝑ materiā tm̄: alij ꝑ actū tm̄: alij ꝟo ꝑ vtrūq3 id est tā ꝑ materiā q̄3 per actū. i. forma3. Et isti vltimi ꝑfecte diffiniūt: ideo etiā recōmendat pħus Architā q̄ vtrūq3 cōplexus est diffinitione. ¶ Est aūt res naturalis illa q̄ est cōposita ex materia et forma. Sequit ḡ ex his ꝙ hō formalit̄ z q̄dditatiue z in p̄mo mō dicēdi ꝑ se includit corpꝰ z aīa3 intellectiuā ḡ est idē illi formalr̄. Qz aūt distinguat ab illis realiter z eēntialiter pz3 ꝑ regulā illā gn̄alē ꝓus sufficiēter ꝓbatā ꝙ oīe totū eēntiale distinguit realit̄ z essentialiter a suis partib9 essentialib9 etiā simul sumptꝭ. ¶ Correlariū scđm. Distinctio essentialis z realis nō inferūt formalē. ꝓbat: q2 illud nō infert aliud qđ pōt stare cū opposito illiꝰ sed distinctio realis z essentialis pōt stare cū identitate formali igit nō infert distinctionē formalē. ¶ Pro declaratione maiori principaliū ꝓpositionū ponēda ē scđa regula gn̄alis. Sicut distinctio realis z eēntialis nō infert distinctionē se totis obiectiue: ita etiā distinctio se totis obiectiue nō infert distinctionē realē z eēntialē ḡ nō hn̄t se ad inuicē ꝑ modū inferētis z illati. ꝓbatio regule ꝓ p̄ma pte q2 hō z asinꝰ distinguūt realr̄ z essentialr̄ z tn̄ nō distinguunt se totis obiectiue igr̄ zc̄. maior ꝓbat q2 hō z asinꝰ hn̄t diuersas eēntias. igr̄ essentialiter distinguunt et tn̄ nō distinguunt se totis obiectiue q2 ꝯueniūt in aliq̄ conceptu cōi z q̄dditatiuo vt puta in ꝯceptu aīalis. igr̄ zc̄. ¶ Scđa ps regule ꝓbat. s. ꝙ distinctio se totis obiectiue nō inferat distinctionē realē z eēntialē. ꝓbat q2 vnitas z bonitas distinguunt se totis obiectiue z tn̄ nō distinguunt realr̄ z eēntialiter. Qz aūt distinguant se totis obiectiue. ꝓbat. Illa distinguunt se totis obiectiue q̄ in nullo ꝯceptu cōi z q̄dditatiuo ꝯueniunt: sed bonitas z vnitas sunt hmōi. igr̄ zc̄. maior est manifesta etiam apud aduersarios. minor ꝓbat: bonitati z vnitati nihil est cōe igr̄ in nullo conceptu cōi q̄dditatiuo conueniunt. antecedēs ꝓbat: q2 cōmunissimo nihil ē cōius sed bono z vno nihil est cōius pz3 q2 sunt eiusdē cōitatis cum ente. Nā omne ens est vnum et oīe vnū est ens. Similiter omne ens est bonū z omne bonū est ens: cum igitur nihil cōius sit illis sequitur ꝙ non cōueniunt in aliquo conceptu cōmuni q̄dditatiuo et ꝑ ꝯn̄s distinguunt

se totis obiectiue vt probatum est et tamen sunt eedem realiter. ergo etc. Quod sint eedem realiter patet per regulam generalem. Omnis propriapassio est eadem realiter et essentialiter suo subiecto sed vnitas et bonitas sunt passiones entis. igitur sunt eedem realiter illi et per consequens etiam inter se. Item vnum et bonum non includunt ens quidditatiue: quia illud non includit aliud quidditatiue quod non dicitur de eo in primo modo dicendi per se. sed ens non dicitur de vnitate et bonitate in primo modo dicendi per se. igitur non includunt illa ens quidditatiue. Item quod vnum et bonum sint idem realiter cum ente probatur. Quicquid distinguitur realiter et essentialiter ab ente est non ens. ergo si bonum et vnum distinguuntur realiter ab ente sunt non ens. consequens est falsum. igitur et antecedens: quia omne bonum est ens igitur sunt idem realiter.

¶ Tercium correlarium. Distinctio se totis obiectiue non arguit distinctionem realem et essentialem probatur. Illud non arguit siue non infert aliud quod potest stare cum eius opposito sed distinctio se totis obiectiue potest stare cum ideptitate reali et essentiali que est opposita distinctioni reali et essentiali. igitur etc. Minor probatur quia vnitas et bonitas distinguuntur se totis obiectiue: et tamen non sunt idem realiter et essentialiter. Similiter risibilitas et flebilitas distinguuntur se totis obiectiue et tamen sunt eedem realiter suo subiecto et inter se. Quod autem distinguantur se totis obiectiue probatur per propositionem sequentem. ¶ Prima propositio est. Nulla propriapassio includit ens quidditatiue. ¶ Secunda propositio est. Quelibet propriapassio habet conceptum simpliciter simplicem. Prima propositio probatur que est contra thomistas qui ponunt proprias passiones in predicamento qualitatis: et sic includunt ens quidditatiue sed contra eos arguitur sic. Quicquid includit ens quidditatiue et est ens creatum limitatum finitum incomplexum et reale potest poni in predicamento. ergo si propriepassiones includunt ens quidditatiue et quelibet talis est ens creatum limitatum finitum incomplexum et reale potest poni in predicamento. consequens est falsum. igitur et opinio thomistarum. Quod autem nulla propriapassio ponatur in aliquo genere saltem directe scilicet in linea predicamentali patet quia si ponatur in aliquo predicamento vel hoc erit vt genus vel vt species aut vt indiuiduum simpliciter. ergo risibilitas illa non potest poni in aliquo predicamento vt genus patet vel ergo poneretur in illo vt genusgeneralissimum sed hoc est falsum quia tantum decem sunt generageneralissima nec vt genus subalternum quia non predicatur de pluribus differentibus specie in eo quod quid nec ponitur in aliquo predicamento vt indiuiduum quia indiuiduum de vno solo predicatur. Risibilitas autem non predicatur de vno solo nec potest poni in aliquo genere vt speciesspecialissima. probatur. Omnis speciesspecialissima habet aliquam propriam passionem demonstrabilem de ipsa patet quia de qualibet specie potest esse scientia igitur de propriapassione potest esse scientia quod est falsum falsitas consequentis probatur. Omnis scientia habetur per demonstrationem in cuius conclusione propriapassio demonstratur de suo subiecto si ergo de propriapassione habetur scientia. ergo de ea est demonstrabilis alia propriapassio. prima dicatur a. secunda b que est demonstrata tuncquero de b vtrum includat ens quidditatiue vel an ponatur in aliquo predicamento vt prius argutum est de a vel an habeat conceptum simpliciter simplicem. Si habet conceptum simpliciter simplicem et non est reponibilis in aliquo genere pari causa standum est in a: sic scilicet quod a habeat conceptum simpliciter simplicem et non sit possibile in aliquo genere predicamentali directe saltem. Si dicas quod b sit ponibile in aliquo predicamento. Arguitur vt prius. Et sic aut stabitur quod prima habeat conceptum simpliciter simplicem vel quod in demonstratione potissima et in propriis passionibus erit processus in infinitum.

¶ Tercia propositio generalis est. Omnis propriapassio ponitur reductiue in illo genere in quo ponitur suum subiectum. ¶ Contra si propriapassio ponitur in aliquo genere sequitur quod non babeat conceptum sim

pliciter simplicem probatur quia omne illud quod ponitur in pdicamēto inclu dit ens quidditatiue. ergo zc. ¶ Rñdeo Negando sequelā ad probatōnē dico q verū est. Omne qd directe ponit in ali q̄ pdicamento z in recta linea pdicamē tali icludit ens qdditatiue etiā. ppria passio autē cuiuscunq; subiecti nō poni tur in aliquo genere nisi indirecte. Itē differētia specifica z indiuidualis in eo dem indiuiduo dicunt se totis obiectiue z tñ sunt eedē realiter z essentiali. ergo vna illaz distinctionū nō infert reliquā Prima pars antecedentis probat: quia differentie specifice vltime z differentie indiuiduales habent conceptus simplr simplices. igitur in nullo conceptu com muni z quidditatiuo cōueniūt z per cō sequens distinguunt se totis obiectiue. Scda pars ppōnis probat p sequentem ppositionē. ¶ Quarta ppositio. Omis differētia specifica alicui speciei idēpti ficatur realiter cū indiuiduo illius spe ciei z cū differētia indiuiduali illi. Ex emplum sicut hō realiter idēptificatur cū indiuiduo speciei humane vtputa cū sorte ioħāne platone zc. Itē etiā rōnabi litas idemptificatur realiter cū differen tijs indiuidualib illoz indiuiduorum. ¶ Differentia vltima autē est illa q̄ su mitur ab vltima realitate sui constitutī siue illud constitutū sit species subalter na siue sit indiuiduū. Et non dicit ideo vltima differentia quia est indiuidual: sed ideo dicitur vltima quia sumitur ab vltima realitate: vnde albedo differt a nigredine per differentiā suam vltimā q̄ sumitur ab vltima realitate que dicitur disgregatiuitas et illa sumit ab vltima realitate ipsius albedinis. Qd autē vl time differentie distinguant se totis ob iectiue. patet quia in nullo conceptu cō muni z quidditatiuo cōueniunt probat q si conuenirēt in aliquo conceptu qd ditatiuo maxime in conceptu entis: sed hoc est falsum probatur. Si differentie vltime includūt ens quidditatiue ergo in aliquo cōueniunt z per ꝯsequens sunt diuersa aliquid idē entia sed talia sunt ppꝛie differentia igitur vltime differen tie erunt differentes z per cōsequens ab alijs differentijs differunt. Tunc querit de illis alijs differentijs vtrū includunt ens quidditatiue vel non. Si nō habet ppositum q vt patet ille differentie sint vltime habentes conceptus simplr sim plices. Si autē includunt ens qdditati ue Arguit de illis sicut de prioribus z ita pcessus in infinitū in differentijs vel sta bitur ad aliqs oīno nō includētes qddi tatiue qd est ppositū. ¶ Ex his ergo ha betur q differētie distinguunt se totꝫ ob iectiue et tñ in eodē hoīe sunt eedē realr z essentialr igit distinctio se totis obie ctiue nō infert distinctionē realē z essen tialem. ¶ Pro declaratione textus vbi dicit. Ulterius pt dici q pter distinctio nem rōnis que fit p actū collatiuū intel lectus zc. ponēde sunt ppōnes. Quarū pma est. ¶ Preter distinctōnem rōnis q̄ fit p actū collatiuū intellect vel volun tatis quā etiā suppono cum pdictis for malisantib nō sunt necessario ponende nisi due distinctōes pcedentes oēm actū intellectus. ¶ Scda ppositio. Harum duarū distinctionū pcedentiū oēm actū intellect prima vocat formalis z est mi nor distinctio z imanifesta. Scda vocat realis z est maior z manifesta. ¶ Tercia ppositio. Ad has duas distinctiones re ducunt oēs alie distinctiones ex natura rei nec ppꝛie distinguunt ꝯ illas. ¶ Sci endū q p declaratōne illarū ppositionū declarande sunt aliq termini quid scꝫ sit distinctio rōnis. qd actus collatiu siue cōparatiuus intellect. qd distinctio for malis. realis. Sed q in pcedentibus le ctionib sufficient declaratū est qd sit di stinctio rōnis z actus cōpatiuus intelle ctus. Ideo ad declaratonē distinctōis formal accedā. Et licet in pcedentibus mlta dixerim de ipsa. Pro maiori tñ de

claratione aliqua sub aliis tñ verbis sumam. Et aliq̃ que ṗus nõ fuerunt dicta adducam. Ideo sequunt̃ ꝓpõnes ad hoc
¶ Quarta ꝓpositio. Distinctio formal' opponit̃ idẽptitati formali quia idem ꝛ diuersũ opponunt̃. Sꝫ q꜄ opposita iuxta se posita magis elucescũt ideo volens ꝑfecte cognoscere distinctionẽ formalē oportet ꝙ sciat q̃d sit idẽptitas formal'.
¶ Quinta ꝓpõ. Idẽptitas et vnũ idem sunt. Ad cognoscendũ ꝙ ꝑfecte idẽptitatem formalē oportet scire gradus idẽptitatis siue vnitatis. ¶ Sexta propositio Sex gradus possum⁹ inuenire in vnitate. Prim⁹ dr̃ aggregatõis. Scd̃s ordis Terci⁹ vnitas ꝑ accidens. Quart⁹ vnitas cõpositi. Quint⁹ idẽptitas simplicitatis. Sextus gradus ē idẽptitas siue vnitas formal'. ¶ Notandũ ꝙ g̃dus vnitatis siue idẽptitatis dicunt̃ gradus per siſitudinẽ graduũ materialiũ q꜄ in materialibꝫ gradibꝫ ṗm⁹ gradus aliq̃d altitudinis hꝫ ꝛ altius q̃ cõis terra. scd̃s hꝫ aliq̃d altitudinis suꝑ ṗmũ. terci⁹ super scd̃m. quartus suꝑ terciũ ꝛc̃. Ita etiã in gradibꝫ vnitatis. ¶ Primus gradus est Unitas aggregationis. Et ē illa vnitas qua aliqua dicunt̃ vnum aggregatione vt aceruus lapidũ vnde plures lapides aggregati licet real'r ꝛ essential'r distinguant̃ tñ dicunt̃ vnũ aggregatione. Pro latiori declaratione hui⁹ grad⁹ vnitatis ponẽda sunt aliqua dicta. Quoꝝ ē tale primũ. ¶ Cũ vnitate aggregatõnis stat simpl'r diuersitas aggregatoꝝ. Nã cum lapidũ aceruo stat aggregatõis vnitas ꝛ tñ lapides inter se nõ idẽptificant̃ realiter diuersi manẽt. ¶ Secundũ dictũ. Unitas aggregationis est simpl'r minima vnitas quia illa est simpl'r minima vnitas in qua illa que sic sunt vnum remanent simpl'r diuersa sed sic ē in aggregationis vnitate. igitur ꝛc̃. ¶ Tercium dictũ. Nulla ē vnitas aggregationis in diuinis. imo ponere talē est erroneũ hoc declarabit̃ per sequẽs. Quartũ dictum.
¶ In diuinis nulla res p̃t aggregari alteri rei vt aliqua perfectio alteri ꝑfectioni probatur: quia aggregata sunt simpl'r diuersa. Nam idẽ non põt sibipsi aggregari: sed oĩa que sunt in diuinis sũt summe eadẽ. igitur ꝛc̃. Itẽ quicq̃d est diuersum ab alio distinguit̃ essential'r ab eo. sed in diuinis nulla ē diuersitas. probat̃ vbi est summa idẽptitas siue vnitas ibi nulla est diuersitas. in diuinis ē summa vnitas. igitur nulla ē ibi diuersitas ꝛ ꝑ ꝯsequẽs nulla ē ibi aggregatio quia aggregata simpl'r sunt diuersa. Itẽ aggregata nunq̃ faciũt ꝑ se vnum: sed q̃cunq̃ sunt in diuinis sunt summe vnũ ꝛ idem entitate ꝛ numero. igitur ibi nõ est vnitas aggregationis.
¶ Secũdus gradus idemptitatis siue vnitatis est vnitas ordinis. Et illa addit super aggregationis vnitatem: ordinem partiũ ad inuicem vt exercitus ordinatur ad regem vnde in omni exercitu est aggregatio pluriũ hominũ. vltra hoc autē est ordo quia in acie peditum vadunt bene armati potentes inimicos penetrare: sequuntur alii cum balistis. Alii autem cũ cuspidibus. ꝛ sic de aliis. sic etiam in processione vbi vtraq̃ ē aggregatio plurium hominũ sed vltra aggregationẽ est ibi ordo partiũ siue personarum seu hominũ aggregatoꝝ quia iuniores p̄cedunt: seniores vero sequuntur sic etiã in quacunq̃ religione saltem vera et reformata est ordo fratrum. Et omnibꝫ in istis duplex ordo reperitur. Unde in exercitu reperitur seu est ordo vnus partium inter se: ꝛ alius ordo propter commune bonum ad bonum ciuitatis aut ad aliud bonum alias non aggregarẽtur. Sic ꝛ in religione est ordo fratrũ inter se ꝛ alius ordo ē ad dei honorem et ad eternam beatitudinẽ. Sed in lapidum aceruo non est talis ordo: immo magn⁹ quandoq̃ iacet super paruum: et paruus super magnum: ꝛ magis grauis super leuem.

¶ Propositio pma. Quecunq̧ sunt vnũ vnitate ordinis necessario debent habere duplicẽ ordinẽ scʒ ordinẽ partiũ inter se: ⁊ ordinẽ partiũ ad aliquod vnum bonum. Sequũtur correlaria. ¶ Uniuersum non ẽ aliqua entitas realiter distincta a partibus simul sumptis. ¶ Propositio secunda. Deus nõ est pars vniuersi probatur quia p se non ẽ pars nec ptinet ad vniuersum tanq̃ pars. licet ipse sit ens etiaʒ perfectissimũ. Qđ autẽ de⁹ nõ sit pars probať quia nullum ens formaliter infinitũ põt esse pars: de⁹ ẽ huiusmodi. igitur ⁊c. Maior pbať: quia nullum ens formalr infinitũ põt esse ab alio. ergo nullũ põt esse pars. probatur: quia si posset esse ab alio posset eẽ pars vniuersi ꝯsequens ẽ falsum. igitur ⁊ antecedens. falsitas ꝯsequẽtis pbatur. Nã quelibet pars imperfectior est suo toto igitur deus ẽ imꝑfectior vniuerso. antecedens pbatur p illud principiũ. Omne totũ ẽ maius sua parte. ¶ Scđm correlarium. Omnes creature simul sumpte cũ deo nõ sunt tante pfectionis quãte deus intensiue licet bene extensiue.

¶ Tercius gradus ẽ vnitas p accidens. Et ẽ illa vnitas q̃ aliqua sic sunt vnũ ꝙ vnuʒ informat aliud. Et illa sup alias duas vnitates addit informationem vt vt homo albus est vnũ per accidens ⁊ ẽ ibi aggregatio pluriũ. vt homo ⁊ albedo. Et vltra illam aggregationis vnitatem est ibi ordo quia substantia ẽ prior accidente quod nõ reperitur in primis duab⁹ vnitatibus. Sequuuntur ppositiones pro declaratione. ¶ Prima ppositio. Si aliquod accidens esset intimũ ⁊ pñs alicui subiecto per intimeitatẽ aliquã vel pñtialitatẽ intimã sic ꝙ tale accidens nõ informaret ipsum subiectum non fieret vnuʒ per accidens quia ibi nõ esset informatio que ad hoc requiritur. ¶ Secunda ppositio. Quotienscunq̧ subiectũ ⁊ accidens faciunt simĺ vnũ per accidens preter subiectũ ⁊ accidens est vnus respectus realis qui dicit informatio vnius ab altero qui respect⁹ non est realiter subiectũ neq̧ ipsum accidens neq̧ vtrũq̧ simul quia separato accidente a subiecto per diuinam potentiam ambob⁹ remanentib⁹ non remaneret informatio. igitur talis respectus realiter distinguitur a subiecto ⁊ acciden dente. ¶ Tercia ppositio. Totum per accidens pter illas partes ⁊ pter informationem nõ addit aliquã terciã entitatem realiter distinctã ab illis partibus simul sumptis probatur quia si aliqua alia entitas realiter distīcta ab illis partibus etiã simul sumptis resultaret vel ergo talis entitas esset substantia vel accidens non primũ. probatur quia ex nõ substantia nõ fit substantia sed homo albus nõ est substantia sed vnum per accidens neq̧ secundũ quia ex nõ accidente nõ fit accidens.

¶ Quartus gradus vnitatis siue idẽptitatis. Est vnitas compositi ⁊ ẽ illa qua aliqua res est sic vna qua ipsa composita ex parte actu ⁊ per se potentia. ¶ Notandum per se actus vocatur in pposito forma: per se potentia vocatur ipsa materia. vnde homo est quid compositũ per se vnũ ⁊ componitur ex per se actu. i. anima rationali ⁊ per se potẽtia. i. materia siue corpore. ¶ Sciendũ ꝙ ille idemptitatis gradus addit super alios gradus pcedentes ꝙ ex materia ⁊ forma resultat vna tercia entitas realiter ab ipsis partibus simul sumptꝫ distincta. Unde ibi est aggregatio quia materia ⁊ forma: et ibi est ordo quia materia prior ẽ forma. Similiter materia ⁊ forma sũt priores composito. Et est ibi informatio quia a forma materia iformatur. Et vltra hoc resultat aliqua tercia entitas composita realiter ⁊ essentialiter ab illis distincta partib⁹ essentialib⁹. Et potest hic dari tale dictũ. ¶ Primũ dictũ. Licet anima esset intime pñs corpori ita tamen ꝙ nõ informaret corpus nõ faceret per se

vnum cum corpore sicut nec diabolus facit vnum per se cum corpore assumpto. ¶ Scdm est. Ex quacunq materia z forma substantiali resultat vna tercia entitas abiecta realiter z essentialiter a materia z forma etiã simul sumptis distincta. Et p hoc ille quart⁹ gradus idẽtitatis differt a tercio qui nõ sic facit vnum. ¶ Quintus vnitatis gradus est vnitas siue identitas simplicitatis. Et est illa q aliquid propter infinitatem formalis est perfecte idem alteri. Pro maiori declaratione illius gradus vnitatis subnectende sunt alique propositiones. Quarum est hec Prima. ¶ Nulla entitas formaliter infinita est componibilis cum alia hec propositio probatur p tres seqntes. ¶ Secunda est Quicquid est componibile cum aliquo põt esse pars alicuius. probatur per sequentem. ¶ Tercia est. Quicquid est cõponibile cum aliquo est pars componẽs cũ illo. Sed quicqd est pars cõponens cũ alio z cõpositi. igr zc. ¶ Quarta est. Quicqd est pars alicui⁹ põt excedi in perfectione ab alio quia a toto illo cuius est pars cum omne totũ sit maius sua parte. ¶ Quinta est. Infinito repugnat excedi ab alio in pfectione qz vnũ infinitum non est plus alio. ¶ Sexta est. Omis formaliter entitas infinita idẽtificat sibi quodcũq sibi cõpossibile. ¶ Septima est Illa dicuntur cõpossibilia que simul esse possunt. ¶ Octaua est. Illa dicunt incõpossibilia que non possunt simul esse sicut albũ z nigrũ non põt simul z semel esse in eodem subiecto. ¶ Nona est. Ois entitas cõpossibilis cum alia quãdo est cum illa vel facit compositionẽ per accidens sicut substantia z accidẽs vel facit cõpositionem per se vt forma cũ materia: vel perfecte identificantur inter se vt intellectus diuin⁹ z essentia diuina aut sicut bonitas z sapientia. ¶ Decima est. Omnis entitas intẽsiue infinita est perfectio simpliciter quia omnis talis non potest esse perfectior igitur est pfectio simplr. ¶ Undecima est. Omnis perfectio simpliciter est formaliter infinita. probat. per sequentem propositionem. ¶ Duodecima est. Ens perfecte intensiue z ens formaliter infinitũ quertunt. ¶ Tredecima est. Perfectio simpliciter intensiue est illa q hz ex materia sua formalem infinitatẽ. Et illo mõ pfectio nõ reperit in creatura. ¶ Decimaquarta ẽ. Perfectio simplr pmissiue sicut sunt sapiẽtia sciẽtia etiã reperitur in creatura. ¶ Decimaquinta est. Quelibet perfectio simpliciter fm suam rõnem formalem et transcendentẽ reperitur in deo et creaturis vnitate. Et dico transcendentem ad excludendũ pfectiones simpliciter attributales quia tales non conueniunt creature cũ sint simpliciter z formaliter infinite. ¶ Decimasexta est. Perfectio simpliciter pmissiue est illa que de se formaliter nõ est infinita põt tamẽ esse idem alicui formaliter infinito. ¶ Decimaseptima est. Perfectio simpliciter est illa que in quolibet est melius ipm q̃ non ipm. Et hec descriptio est beati Anselmi in monologio. ¶ Sciendũ q hec descriptio pfectionis simplicit est multum subtilis z q̃si oẽs doctores simpliciter z eam sine declaratione transeũt Doctor tamẽ subtilis subtiliter z pfunde eam declarat plus q̃ aliqs alior doctorũ. Et vt melius intelligat declarabo eam fm mentẽ doctoris subtilis: ido sciendũ q in hac descriptione dicuntur duo pter q ipa est multũ difficil. pmo dr in quolibet. scdo meli⁹ est ipm q̃ non ipm. ¶ Circa scdm notandũ q illa diffinitio debet sic intelligi. Perfectio simpliciter ẽ illa q in qlibet hñte ipm melius est hr̃e ipm q̃ non habere ipm. Pro declaratione huius clariori ponẽde sũt aliqne per ordinem ppositiones. Quarum prima est. ¶ Per non ipsum nõ debet intelligi oppositum contradictoriũ illius quia tunc sanct⁹ Anselmus nihil

nonl posuisset in hac diffinitione: manifestum est enim ꝙ affirmatio melioꝛ est negatione: q̄ðlibet enim ens melius est ꝙ̄ nō ens. Nā melius est esse murē ꝙ̄ non murem: melius est esse asinū ꝙ̄ nō asinū ꝛc̄. ¶ Scđa est. Per nō ip̄m non debet intelligi oppositū p̄uationis quia manifestū est ꝙ habitus semp melioꝛ est ꝙ̄ p̄uatio Nā auditus melioꝛ est ꝙ̄ surditas: visus melioꝛ est ꝙ̄ cecitas ꝛ tamē illa non sunt perfectiones simplicit̄. Debet ergo sic intelligi. Melius est habere ip̄m ꝙ̄ nō ip̄m. i. ꝙ̄ quālibet rem incōpossibilē sibi et sic melius est habere sapientiā ꝙ̄ stulticiā: melius est habere humilitatē ꝙ̄ superbiā: castitatē ꝙ̄ luxuriam ꝛ melius est habere scientiam ꝙ̄ ignoꝛantiā. Ubi sciendū est ꝙ ignoꝛantia sumit̄ tripliciter. ¶ Pꝛimo sumit̄ negatiue ꝛ illo mō valet tm̄ sicut non scientia: ꝛ ignoꝛare sicut nō intelligere. Et illo mō lapis est ignoꝛans. i. non intelligens. ¶ Scđo ignoꝛantia sumitur pꝛiuatiue ꝛ illo mō non solū ponit negationē sed cū hoc ponit aliqđ positiuū aptitudinē ad sciam Et illo mō puer ignoꝛat quia non habꝫ scientiā ꝫ sed est aptus natus hr̄e sciam. ¶ Tercio ignoꝛantia sumit̄ cōtrarie qñ scꝫ quis habet actualē noticiā erroꝛis. et talis est ignoꝛātia p̄ue dispositionis. ¶ Pꝛo declaratione p̄me particule posite in descriptione p̄fectionis simpliciter vbi dicitur p̄fectio simpliciter est in q̄libet ꝛc̄. ponende sunt alique ꝓpositiones Quarum pꝛima est. ¶ Per lꝫ quolibet positum in diffinitione non intelligitur id est in q̄libet natura. Nam clarū est ꝙ sapientia est p̄fectio simpliciter ꝛ tamen non in qualibet natura est melius ip̄am habere ꝙ̄ non habere quia sapiētia non est melioꝛ cani ꝙ̄ non ip̄a qꝛ ip̄a est cani incōpossibilis immo sapientia destrueret canis naturā. Nam si haberet sapientiam ipse non esset canis. ¶ Scđa ē. In quolibet intelligit̄ in q̄libet supposito. ¶ Tercia est. Suppositum cuiuslibet nature potest sumi dupliciter. Uno modo modo fm̄ se absolute et indeterminate. Alio modo potest sumi determinate. i. determinando cuiꝰ nature suppositū sit. ¶ Quarta est. Descriptio perfectionis simpliciter beati Anselmi intelligitur ꝙ in quolibet id ē in quolibet supposito identitate fm̄ se ꝛ absolute cōsiderato. ¶ Quinta est. Perfectio simpliciter est illa que in quolibet. i. in quolibet supposito fm̄ se absolute ꝛ indeterminate considerato non determinādo cuius nature sit melius est ip̄am habere ꝙ̄ non habere ip̄am. i. ꝙ̄ habere quālibet rem incōpossibilē sibi. Nota licet simpliciter loquēdo melius sit esse angelum ꝙ̄ hominem: quia includit sibi annihilationem: quod sibi non est bonū. Nā si deus vellet me facere angelum clamarē vtrꝙ dicendo. Non dn̄e non volo vt me facias angelū quia licet melius sit esse angelū ꝙ̄ hoīꝫ tamē mihi non est melius quia repugnat nature mee: opoꝛteret ei ꝙ deus me annihilaret. ¶ Sexta est. Omis perfectio simpliciter est cōicabilis. pꝛobatur: quia in quolibet est melius ip̄m esse ꝙ̄ non esse. Si igitur bonuꝫ est ip̄m esse in quolibet sequit̄ ꝙ sit cōicabil' pluribus. ¶ Septima est. Nulla pꝛopꝛietas p̄sonalis in diuinis est perfectio simpliciter qꝛ est incōicabilis. ¶ Octaua ē Suppositū inquantū suppositū non includit naturā quidditatiuē Si diceres perfectio simpliciter est illa que in quolibet melius est ip̄m ꝙ̄ non ip̄m. Cum igitur sapientia sit p̄fectio simpliciter sequitur ꝙ melius est ip̄am esse in cane ꝙ̄ non esse cū canis sit suppositū. ¶ Respondeo sumēdo suppositū fm̄ se absolute et indeterminate inquantū scꝫ suppositū sic non repugnat sapientia cani: quia si repugnaret supposito inquantū suppositum tunc repugnaret cuilibet supposito. Alio modo sumitur suppositū determinate et sic sumendo suppositū determinate vt patet pꝛo supposito ip̄ius

canis inquantum scʒ illius nature sic re pugnat cani non autem primo modo. ¶ Sextus gradus vnitatis est vnitas siue idẽtitas formalis. Pro maiori decla/ratione huius gradus ponenda sunt ali qua dicta. Quorum est tale primũ.

¶ Identitas formalis est illa qua illud quod est alicui formaliter idez includit illud cui sic est idẽ in primo mõ dicendi p se. probaṭ exẽplariter hõ ẽ idẽ formalr aiali ʒ breuiṭ oẽ inferi⁹ suo supiori qꝛ hõ icludit aial i pmo mõ dicẽdi p se. Silr oẽ inferi⁹ includit suũ supius i pmo mõ dicẽdi p se ¶ Corrolariũ. Identitas formal idẽtitas pmi modi dicendi p se ʒ inclusio formal silr inclusio essential sunt penitus synonima. ¶ Scdm dictũ. Idẽtitas formalis est maxima identitas repibilis ex natura rei. Dico ex natura rei ad differentiã identitatis rõnis. Qꝛ autẽ identitas formalis sit maxima idẽtitas ex natura rei repibilis. probatur. Nam sm doctorem subtilem solũ sunt sex gradus identitatis in quibus semp sequens addit aliquid super alium precedentem: cum igitur ipa identitas formalis sit sextus ʒ vltimus gradus identitatis sequiṭ qꝙ ipa sit perfectissima: ꝯmo ipsa est maior identitate simplicitatis qꝛ cum identitate simplicitatis stat distinctio formalis. ¶ Tercium dictũ. Distinctio formalis est minima distinctio repibilis ex natura rei. probatur p dicta aliorum formalisantiuʒ: nam sm eos maxime distinctio opponitur minime identitati ʒ identitas minima opponitur maxime distinctioni sed maxima identitas repibilis ex natura rei est idẽtitas formalis: quia minima distinctio repibilis ex natura rei est distinctio formalis que opponitur identitate formali. maior est ipsorũ aduersariorũ. minor patet ex primo dicto. et etiam per doctorem subtilem in primo qui ponit eaʒ in sexto gradu vt visum est.

¶ Quartũ est. Quicquid includit aliud in pmo modi dicendi per se est idem formaliter cũ eo. ¶ Quintũ est. Quicquid nõ includit aliud in primo modo dicendi per se non est idem sibi formaliter quia nihil est idem alicui nisi includat illud in primo modo dicẽdi per se. ¶ Sextum est. Quecunqꝫ entitas que sic se habet ad aliam qꝙ non includat aliam entitatem in primo modo dicendi p se distinguitur formaliter ab ea quia distinctio formalis est illa que est inter aliquas entitates formales quarum vna non includit aliam in primo modo dicendi per se. ¶ Septimũ est. Identitas formalis aliquoruʒ extremoꝝ siue inter duo extrema nõ est mutua patet qꝛ inferius est idẽ formaliter suo supiori nõ tñ ecõuerso. ¶ Octauũ est. Distinctio formalis inter duo extrema nõ est mutua. probaṭ: qꝛ idẽtitas formalis ʒ identitas pmi modi sũt penit⁹ idẽ sʒ idẽtitas pmi mõi nõ est mutua igiṭ nec identitas formalis: vñ dicẽdo: hõ est aial hõ est idem formalr aiali sʒ nõ ecõuerso qꝛ sm pħm pmo posterioꝝ pdicatiões p se nõ ꝯuertunṭ igiṭ ʒc̃. Et p idẽ pbaṭ qꝙ distinctio formal nõ est mutua: qꝛ oẽ illud qđ non includit aliud in pmo mõ dicẽdi p se distinguiṭ ab eo formalr sʒ nullũ supi⁹ includit suũ inferius in pmo mõ dicẽdi p se igr distinguiṭ formalr a suo inferiori nõ tñ ecõtra qꝛ oñe inferi⁹ includit suũ supius in pmo mõ dicẽdi p se. ¶ Ex his dictis aliq ppositiones sequunṭ. Quarum pma est hec. ¶ Omne inferius est idem formaliter suo superiori.

¶ Scđa est. Omne diffinitum est idem formaliter cũ sua diffinitiõe ¶ Tercia ẽ Omne totum essentiale est idem formaliter cũ suis partib⁹ eẽntialib⁹. he tres ppositiões vnica pbatiõe pbanṭ. Et ẽ tal. Omẽ illud est idẽ alicui qđ includit illud in pmo mõ dicẽdi p se sʒ oẽ inferius includit suũ supius in pmo mõ dicẽdi p se: silr oẽ diffinitũ suã diffinitõʒ ʒ oẽ totũ eẽntiale suas ptes essentiales. igiṭ ʒc̃.

¶ Quarta est. Nulla diffinitio est idez formaliter suo diffinito. ¶ Quinta est. Nullū superius est idē formaliter suo inferiori. ¶ Sexta est. Nulle partes essentiales sunt idē formaliter suo toti essentiali. probatio vnica illarū triū ppositionū est talis. Quia ois entitas sic se habēs ad aliā ꝙ non includit eam in primo mō dicendi per se nō est eadē illi formaliter. Sꝫ nullū superius includit suum inferius in pmo modo dicendi p se. Silr nulla diffinitio suum diffinitū nec partes essentiales suū totum essentiale igitur ⁊c̄. Contra pdicta vt veritas magis elucescat ¶ Arguitur pmo sic. Omne inferius est idem formaliter suo superiori similiter omne totū essentiale suis partibus essentialibus ⁊ omne diffinitū sue diffinitioni igitur ecōuerso omne superius est idem suo inferiori ⁊ ois diffinitio ⁊c̄. Probatio ꝯsequētie quia tanta est identitas superioris ad inferius q̄nta est inferioris ad superius ⁊c̄. ¶ Secundo sic arguitur identitas est relatio equiparantie que denominat vtrūqꝫ extremorū vnde si aliquid est simile alicui illud aliud est etiam simile eidē: sicut est albedo que est similis alie albedini illa alia albedo etiam est similis econuerso priori. Sic ergo inferi⁹ est idem suo superiori ⁊ ꝯtra superius erit idem formaliter suo inferiori. ¶ Tercio arguit̄ idētitas formalis et distinctio formalis sūt de primo modo relatiuorum ⁊ tales fm phm sunt mutue. Nam relatiua dicunt̄ ad conuertentiā ⁊ habēt maximā mutuitatem igitur ipa identitas formalis et distinctio formalis est mutua. ¶ Pro solutione argumentoꝝ. Ad primū respondeo cōcedo ꝙ omne inferius est idē formaliter suo superiori. Et quādo infert̄ igit̄ ecōuerso omne superius ⁊c̄. nego cōsequentiā. ¶ Ad probatiōnē dico ꝙ falsa est illa propositio ꝙ tanta sit idētitas superioris ad inferius quanta est identitas inferioris ad superius. Nam quando aliquid includit alterum in pmo modo dicendi per se. Non oportet ꝙ tale inclusum includat includēs ecōtra in primo modo dicendi per se quia propositiones per se fm phm non conuertunt̄. igitur sicut inclusio in primo modo dicendi per se non est mutua sic nec identitas formalis est mutua cum sint penit⁹ idē. Nā non oportet ꝙ si homo includit animal rationale in primo modo dicendi p se ꝙ econtra animal rōnale includat hominem in pmo modo dicendi per se. Et ideo nō oportet ꝙ tanta sit idētitas animalis ad hominē quāta est hominis ad animal. probatur per sequentē propositionem generalem que est talis.

¶ Non oportet tantā identitatē esse inclusi ad includens quāta est includētis ad inclusum quia hō est includens ⁊ animal rōnale est inclusum quia in homine includitur sed nō oportet esse tantā idētitatē animalis ad hoiem quāta est ecōtra. Nam homo nunq̄ pōt esse sine animali sed tamē bene ecōtra sequit̄ igitur propositū ꝙ non oportet si homo est idē formaliter animali ꝙ ecōtra animal sit idem formaliter homini. ¶ Ad scdm argumentum nega antecedēs scꝫ ꝙ identitas formalis sit relatio equiparātie. vnde notandū relatio est duplex scꝫ disquiparātie ⁊ equiparātie. ¶ Disquiparantie est illa que semp est alterius ⁊ alteri⁹ speciei in fundamento ⁊ termino vt paternitas ⁊ filiatio ille em̄ due relationes sunt relationes disquiparātie ⁊ differūt specie. probat̄ qꝛ magis differūt paternitas ⁊ filiatio q̄ pnitas ⁊ paternitas: sed paternitas ⁊ pnitas differūt nūero igitur pnitas ⁊ filiatio differūt specie. Ad argumentū ergo dicendū ꝙ identitas formalis non est relatio equiparantie sed est disquiparātie. ¶ Equiparantie est illa relatio que est eiusdē rationis in vtroqꝫ extremorū vt similitudo et sic de alijs. Si dicas ois identitas est eiusdem rōnis in fundamēto ⁊ termino igit̄

est relatio equiparantie. ¶ Rñdeo falsum est q̄ idēptitas p̄mi modi dicēdi ꝑ se est verissima idēptitas ⁊ tñ non est equiparantie nā idēptitas formalis non est mutua quare falsa. ¶ Ad terciū argumētū q̄n arguit q̄ omnis relatio de primo modo relatiuo᷑ sit mutua sed distinctio et relatio sunt de p̄mo modo relatiuo᷑ igitur ⁊c̄. ¶ Pro declaratōne est sciendum q̄ ph̄s q̄nto metaphisice ponit tres modos relatiuo᷑ distinguēs penes diuersa fundamēta dicēs q̄ Quedā sunt relationes fundate super vnu᷒ ⁊ ille faciunt primū modū relatiuo᷑. Alie sunt relationes fundate sup̄ potentiā actiuam et passiuā ⁊ faciunt scd̄m modū relatiuo᷑. Quedā autē sunt q̄ fundanť sup mensurabile ⁊ mensurā ⁊ sunt relationes tercij modi relatiuo᷑. ¶ Relationes p̄mi modi fundate sup vnū. quedā fundanť sup vnū in numero sicut sunt ꝓportōnes materiales vt duplū ⁊ dimidiū. Alie sunt relationes que fundanť solūmodo super vnū in potentia et tales relationes faciunt idemptitatē. ¶ Relationes secundi modi sunt ille que fundanť super potentiam actiuā ⁊ passiuā vt paternitas fundatur super potentiā actiuā generandi ⁊ filiatio sup potentiā passiuā. Vñ ph̄s ibidē dicit pater dicit eo q̄ genuit ⁊ fili⁹ eo q̄ genit⁹ est. Ex hoc sequitur correlariū cōtra Furlion qui Rhome disputauit ⁊ tenuit q̄ xp̄s in cruce pēdens potuit facere q̄ iohānes esset filius naturalis beate ꝟginis ꝑ illa verba. Mulier ecce filius tuus quia fuerunt talis efficacie sicut illa hoc est corpus meū. ¶ Correlarium. Christus in cruce pendens per illa verba ad matrē suā. Ecce fili⁹ tuus nō potest efficere q̄ iohānes esset verus ⁊ naturalis filius virginis marie: neq̄ per illa Ecce mater tua: potuit facere q̄ gloriosissima maria virgo esset mater vera iohannis. ¶ Arguitur contra correlariū. Primo tante efficacie ⁊ potestatis fuere illa verba christi in cruce pēdētis. Mulier ecce filius tuus ⁊c̄. sicut illa in cena dicta hoc est corpus meu᷒ ergo sicut potuit substantiā panis mutare in corpus suum per illa verba hoc est corpus meū etiā potuit facere per illa verba. Ecce filius tuus q̄ iohānes esset verus ⁊ naturalis filius beate virginis marie.

¶ Arguitur secundo sic. Quandocūq̄ aliq̄ue due res sic se habent q̄ vna distinguitur formaliter ab alia ⁊ vna est posterior alia. deus potest illa ab inuicem separare sed subiectum et suum accidens sunt huiusmodi. ergo deus potest illa separare: vnū conseruare ⁊ alterū annihilare. Et per consequens xp̄us de potentia sua ablata potuit a seipso separare sua᷒ filiationem que est accidens ⁊ realiter a christo distincta ⁊ dare illam iohanni et per consequens verus virginis marie filius fuisset. ¶ Ad primum argumentum. Implicat manifeste contradictionem q̄ iohānes esset effectus naturalis filius virginis marie nisi eū genuisset: deus tamē bene potuisset fecisse q̄ iohānes fuisset verus filius virginis gloriose et hoc si eum genuisset. Nam si adam nō cecidisset: sed in innocentie statu permansisset tūc fuissent illi soli geniti qui nunc sunt electi: ⁊ tales electi nō fuissent geniti a parentibus damnatis sed ab alijs. Unde fm̄ Scotum libro secūdo. Idem hō numero potuit esse filius ade aut filius abrahe: ex quocunq̄ istorum duorum fuisset: idem in numero fuisset Ita etiam potuisset deus fecisse q̄ fuiss᷒ genitus iohannes de virgine gloriosa et per consequens q̄ verus ⁊ naturalis filius eius fuisset sed quia cū non genuerit: ideo christus in cruce non potuit facere q̄ iohannes esset verus ⁊ naturalis fili⁹ virginis marie. Nam filiatio presupponit genitū esse sicut p̄nitas genuisse ⁊c̄. ¶ Nota ista quatuor habent se per ordinem. Generans. Generatiuū. Potēs generare. ⁊ pater. Unde potens generare est generatiuū sed nō ecōtra: quia pueri

parui similiter z virgines sunt generati/ui z tamen nõ possunt generare. Simil'r omne generãs est potẽs generare sed nõ ecõtra. omnis eñ pr̃ est generãs sed non ecõtra. patet. Nam si aliquis vir diffundat semen cũ muliere z postea statim moriatur tũc vtero mulieris generaf fetus z erit proles. Sed in casu posito vir iste est mortuus anteq̃ filius ẽ genitus: sed nullum mortuũ est pater imo ille nunq̃ fuit pater quia nunq̃ habuit filiũ: nam ante formationẽ fily ipse fuit mortuus: sed tñ fuit generãs. igitur zc̃. ¶ Corre'arium. Multi genuerũt et tñ nunq̃ erũt patres vsq̃ ad diẽ iudicij. Ad argumentum ergo qñ dicif tante potentie et efficacie fuere verba illa zc̃. ¶ Respondeo. falsum est. Si dicas potuerũt esse tante efficacie. Respõdeo. nulla verba christi possunt esse incõpossibiliũ quia potẽtia dei ad extra nõ extendunt se ad illud qd̃ non est effectibile sic autẽ est in ꝓposito: supposito q̃ beata virgo nõ genuerit iohannẽ nõ potuit christus efficere q̃ iohãnes esset verus gloriose ꝟginis filius et naturalis. ¶ Ad secundum argumentũ dicif q̃ maior est simpl'r falsa in respectiuis z si apparentiã habeant in absolutꝫ ¶ Relatõnes tercij modi fundate super mensurã z mensurabile: vt scientia z scibile. intellectio z intelligibile. Nam scientia mensuraf a scibili et intellectio ab intelligibili. actus eñ intelligendi apt' natus est mensurari z dependere in entitate z cognoscibilitate ab obiecto percipiendo ipsum sicut similitudo cui' est. Pro maiori declaratione hui' tercij modi relationis. ¶ Sciendũ q̃ mensura est duplex scꝫ quidditatiua z quantitatiua. Quantitatiua z illa iterum est duplex. vna per replicationẽ z est illa quãdo mẽsura est nobis notior mensurato. Alia ꝑ applicationẽ z est quando sunt equalia. ¶ Alia est mẽsura quidditatiua vel entitatiua z hac mensura omne illud dicif mensurari ab alio qd̃ est causatuꝫ ab eo quidditatiue z sic totus mundus dr̃ est mensurat' a sua causa. Sequuntur alique propositiones. Quarum hec est prima propositio. Omne illud dicif mensurari quidditatiue siue entitatiue ab alio quod est causatum ab eo quidditatiue. Omnis mundi effectus dicitur hoc modo mensuratũ a sua per se causa. Cum ergo sciẽtia nostra causef a scibili z intellectio nostra ab obiecto intelligibili: z essentiał'r dependeat ab ipso sequitur q̃ sciẽtia a scibili z intellectio ab intelligibili mensuraf. Si dicas ex illo sequitur q̃ tam scientia q̃ intellecto mensuratur ab intellectu quia essentiał'r ab ipso dependet z causaf. ¶ Rñdeo dicendo q̃ omnis scientia et etiã intellectio mensuretur ab intellectu cũ ab eo essentiał'r dependeat. Sed quia ideꝫ est intellect' omniũ scientiarũ a deo ideo obiectũ dr̃ magꝭ mẽsurare scientiã siue intellectionem quia intellectiones magis pticipãt similitudinẽ obiecti q̃ ipsius intellect' ¶ Scd̃a ꝓpositio. Licet sit mutuitas relatõnũ primi z secundi modi tamẽ nũq̃ est mutuitas tercij modi. Exemplũ p̃mi modi. Si dimidiũ est duplũ est z ecõtra si duplũ est dimidiũ est. Exemplũ secundi. Si pater est filius ẽ z ecõuerso si filius est pr̃ est. Exemplũ tercij. Sciẽtia ẽ nõ tñ sequitur ergo scibile est. Stat eñ q̃ scientia sit de aliquo scibili: scibili non existente. Et ideo nõ est mutuitas relationũ tercij modi. Vñ in p̃mis duobus modis vnũ relatiuoꝝ dependet ab alio z vnũ põt existere altero nõ existẽte. Sꝫ scibile nõ dependet essent:ał'r a scientia z ideo non reqritur mutuitas. ¶ Tercia propositio. Idẽptitas formalis z distinctio formalis nõ sunt de p̃mo vel secũdo mõ relatiuoꝝ sed de tercio mõ ideo non repitur ibi mutuitas. Si dicas relatiões tercij modi sunt relationes fundate sup mensurã z mensurabili mõ in distinctione formali vel etiã idẽptitate formali nõ videtur esse talis habitudo scꝫ men

surabilis ad mensuram igitur zc. Rñdeo
¶ Quarta ꝓpositio. Omnis res eo mō
quo dependet a suis ṗncipiis intrinsecꝫ
illo mō mensuratur ab illis vñ hō mensura-
tur a suis ṗncipiis intrinsecis scꝫ ab aïa
z corpore qꝛ essentialr ab illis dependet
¶ Quinta ꝓpositio. Mensurare aliqd
nō est nisi vnā quātitatē ꝑ aliā siue vnā
entitatē per aliā entitatē notificare z ꝑ-
fecte cognoscere ¶ Sexta ꝓpositio. Res
creabiles mensurāt intellectionē nostrā
quia ab illis essentialr dependet econtra
aūt intellectio diuina mensurat res in-
telligibiles z creabiles. ¶ Septima ꝓpō
Licet intellectio nostra mensuretur ab ob
iecto creato nō tamē ab intellectu dei:
sed ipsa dei intellectio ē mensura rerum
¶ Octaua ꝓpō. Res create vel creabi-
les idō dicunt intelligibiles: quia intel-
ligunt ab intellectu diuino. Et nō ideo
intelligunt ab intellectu diuino qꝛ sunt
in se intelligibiles. ¶ Nona ꝓpō. Res cre
ate vel creabiles illo mō sunt intelligibi
les quo intelligunt ab intellectu diuino
et ecōtra eo mō est de intellectu nostro:
quia illo mō res itelligunt ab intellectu
nostro quo sunt intelligiles. ¶ Decima
ꝓpositio. Intellectio diuina ē mensura
rerum. ¶ Undecima ꝓpō. Voluntas di
uina nō ideo amat res creabiles quia in
se sunt bone z amabiles sꝫ quia vult eas
z amat eas ideo etiam sunt amabiles.
¶ Correlariū. Deus nō amat beatā vir
ginem ideo quia in se bona vel virtuosa
optima vel perfectissima: sed quia amat
eā ideo amāda z quia deus eā dignificat
ideo dignificāda est. Et sicut voluit eā
esse sanctissimā ideo sctissima ē. Et sicut
deus diligit eā post xp̄m sup oēs creatu
ras ideo etiā sup oēs creaturas diligēda
est. ¶ Arguitur contra hoc corelarium
ex dictis beate virginis. Nam in cantico
eius Luce primo dicit quia respexit hu
militatem ancille sue: ecce eñ ex hoc zc.
Uidetur igitur ꝙ ideo dilexerit eam de
us quia virtuosa z humilis erat. ¶ Re-
spondeo hoc argumentū virgo gloriosa
met soluit in cantico eodē dicens. Quia
fecit mihi magna qui potens est z sanctū
nomē eius. Ideo eñ fuit humilis quia
deus ei dedit humilitatē z per ꝯsequens
ideo erat diligenda quia deus voluit eā
esse amabilem. ¶ Duodecima ꝓpositio.
Omnis res dependēs ab alia mensura-
tur vel pōt dici mensurari ab ea. ¶ De-
cimatercia ꝓpositio. Licꝫ distinctio spe
cifica sit in primo mō relatiuoꝝ nō tamē
distinctio formalis. Ex his clare patet
quid sit dicendū ad terciū principale ar
gumentum. ¶ Pro textus declaratione
vbi dicit. Tercio patet ꝙ distinctio for-
malis zc. ponende sunt alique ꝓpositio
nes. Quarū prima est. Distinctio for-
malis est distinctio ex natura rei pcedēs
omnē actū intellectus. ¶ Secunda ꝓpo
sitio. Tantū triplex est distinctio in ge-
nere scilicet minima. maxima: et media.
¶ Tercia ꝓpositio. Distinctio minima
est distinctio rōnis maxima realis sꝫ me
dia formalis. Nam distinctio formalis
est maior reali rationi z distinctio rōnis
ē maior reali. ¶ Quarta ꝓpō. Distictio
media est ex natura rei z pcedēs actū in
trinsecus. Illud vero dicitur ex natura rei
ꝙ est in re absqꝫ aliqua opatione intelle
ctus. ¶ Quita ꝓpositio. Distinctio rea-
lis est duplex. Quedā est que est inter
duas res positiuas quarū vna vere ne-
gatur ab alia. ¶ Sexta ꝓpositio. Alia ē
distinctio realis ideo quia nō est precise
fabricata siue causata ꝑ actū intellectꝰ:
z illa vocatur ex natura rei seu formalis
¶ Sexta ꝓpositio est. Distinctio realis
ex natura rei est distinctio que est circū-
scripta operatione intellectus.
¶ Arguitur contra secundā propositio
nem z alias sequētes sic. Omne ens aut
est reale aut rationis. ergo omnis distin
ctio aut est realis aut rationis. Unde
sciendū ꝙ Ens reale est illud quod po-
test esse vel habet fieri circūscripta omni
operatione intellectus. Ens rōnis vero

est illud quod habet esse vel fieri per actum comparatiuū vel collatiuū intellectus vel voluntatis. consequentia probatur: quia omne ens est distinctū a quolibet et idem sibipsi. Cum autē distinctio sit propria passio entis sequitur quod si vnū multiplicatur etiā reliquum: quia multiplicato subiecto multiplicatur etiā propria passio. Sed vt prius dictū est omne ens aut est reale aut rationis et per consequēs nulla debet poni media. ergo propositiones false. ¶ Ad argumentū Rndeo sic. Omne ens est reale aut rationis ita etiā omnis distinctio aut est realis aut rationis. i. omnis distinctio ē causata per opus intellectus. Prima est rōnis. Secunda realis cōmuniter accipiendo distinctionem realem et talis diuiditur in distinctionem realem proprie dictā: et large sumptam probatur pma propositio per sequentem propositionem. ¶ Septima propositio Illa distinctio est ex natura rei et precedens omnem operationē intellectus que est inter duas quidditates actualiter existentes et nō fit per opus intellectus sed distinctio formalis ē huiusmodi. igitur et cetera. Maior est manifesta. Minor probatur Nā illud dicitur esse ex natura rei quod est in re absque operatione intellectus sed distinctio formalis est huiusmodi. igitur et cetera. ¶ Confirmatur. Ille entitates formaliter differentes et actualiter existentes in rerum natura nō sunt entia rōnis neque sunt secunde intentiones. ergo distinctio illorum nō erit rōnis sed ex natura rei ¶ Octaua propositio. Nulla secūda intentio nullum ens rōnis potest esse in rerū natura que propositio probatur per sequentē. ¶ Nona propositio. Omne illud dicitur esse in rerum natura siue extra causam suā siue extra intellectū quod habet verā existentiā realem et nō per intellectū sed intentōes secunde nō habēt verā existentiā realē sed habēt suā existentiā per intellectū. igitur nulla intentio secūda pōt esse in rerū natura et per consequens quidditates actualiter in rerū natura existentes et formaliter non sunt secūde intentiones. ¶ Decima propositio. Quūcunque aliquod oppositū dicitur de aliquo in primo mō dicēdi per se. oppositum illius nō pōt dici de illo neque per se neque per accidens. Ens autē rōnis includit in primo modo dicendi per se quod sit diminutū igitur nō pōt esse simpliciter neque esse in rerū natura siue existere pter operationē intellectus. ¶ Pro efficaciori declaratione pme propositionis scilicet quod distinctio formalis sit distinctio ex natura rei precedens omnē actū intellectus ponūtur propositiones. ¶ Propositio pma. Essentia diuina et paternitas in diuinis habēt aliquā distinctionē precedentē omnē actū intellectus. ¶ Scda propositio. Essentia diuina: voluntas: intellectus: bonitas et sapientia diuina et cetere pfectiones attributales habēt aliquā distinctionē ex natura rei precedentē omnē actū intellectus ¶ Probatio pme propositionis. Essentia diuina est realiter ex natura rei pluribus cōmunicabilis. imo actu tribus personis cōmunicata paternitas autē et filiatio ē realiter et ex natura rei incōmunicabilis sed eadē realitas nō pōt esse realiter et ex natura rei cōmunicabilis et incōmunicabilis. igitur essentia diuina est alia realitas a paternitate et filiatione ex natura rei et distincta formaliter. Maior patet pro pma parte quia essentia diuina est actu cōmunicata patri filio et spirituisancto. ¶ Secunda pars probatur. Nam paternitas est incōmunicabilis patet quia implicat contradictionē in diuinis esse plures patres. ergo implicat cōtradictionē in diuinis plures esse paternitates. igitur paternitas est incōmunicabilis. Nam si filio cōmunicaretur paternitas. filius esset realiter et formaliter pater quod patet: quia sicut filius est deus ideo quia sibi cōmunicatur deitas: ita etiam esset pater formaliter quia sibi cōmunicaretur paternitas. Minor probatur quia impossibile ē vnā et eandē entitatē penitus

indistinctā esse cōmunicabilē z incōmunicabilem probo quia de vna z eadē realitate penit⁹ indistincta nō pñt verificari duo pdicamēta ɔdictoria sed cōmunicabile z nō cōmunicabile sunt pdicamēta ɔdictoria. igitur zc. ¶ Notandum q ppter istud argumētū Ockam cogebat̄ cōcedere z ponere in diuinis distinctōnē ex natura rei. ¶ Si dicas pñitas z essentia sunt penit⁹ vna realitas oīno eiusdē rōnis. ¶ Contra seqtur q sicut pr̄ communicat filio essentiā diuinā ita etiā cōmunicat sibi pñitatē ḡ sic est deus ita etiā erit pr̄ ɔñs est falsum. ḡ z antecedēs ¶ Ultima ppositio probatur sic. sicut in diuinis est essentia diuina ex natura rei. Ita ibi est sapientia diuina ex natura rei zc. et vna nō includit aliā in pmo modo dicendi p se. igitur vna nō est idē alteri formal'r. Qd autē sapiētia sit ibi ex natura rei patet quia deus est sapiēs cessante omni opere intellectus probat̄. nō solū de sapientia sed de intellectu voluntate z alijs pfectionib⁹ attributalib⁹ qz sapientia voluntas intellect⁹ z quodlibet attributū est pfecto simpl'r sed ois perfectio simpliciter est ex natura rei in essentia diuina pter omne opus intellectus. probatur naz si quelibet perfectio simpliciter nō esset in deo ex natura rei. deus nō esset simpl'r pfectus. probatur: quia nō esset quo melius excogitari non posset. aliquis eñ posset excogitari maius qz posset aliqd excogitare qd haberet omnē pfectionē simpl'r ex natura rei illud autē esset meli⁹ q nō hñs oēm pfectionē simpl'r ex natura rei. Scd̄o probatur z redit quasi in idē. Essentia diuina nō includit sapientiā in primo modo dicendi per se. igitur differunt formalit̄ Antecedēs probatur quia sicut essentia definiretur p sapientiā probatur quia essentia infinita includeret sapientiā infinitā in pmo modo dicendi per se. tunc etiā essentia in cōmuni includeret sapientiam in cōmuni in primo modo dicendi per se quod est falsum alias per sapientiam in cōmuni diffiniretur essentia in cōmuni quod est falsuz. ¶ Arguitur scd̄o q essentia diuina z intellectus diuinus habeant aliquā distinctionē ex natura rei pcedentē omnē operationē intellectus probat̄ sic distinctio qua essentia diuina distinguit̄ ab intellectu suo ē pcedens oēm actū intellectus. ergo ē realis. i. ex natura rei consequētia est bona. Añs pz pro pma pte scz q inter essentiā diuinā z intellectū diuinuz sit distinctio aliq̄ etiā ɓm oēs thomistas tñ dicūt illā esse rōnis. Scd̄a ps assūpti pbat̄ q scz sit distictio ex natura rei pcedēs oēm actū intellect⁹ qz si tal' distinctio nō esset real' .i. ex natura rei sz rōnis seq̄ret̄ q sint ibi plures rōes pbat̄. Quecūq distinguūt̄ rōne includūt plures rōes sed p se essentia diuina z intellect⁹ diuin⁹ differt rōe igit̄ includūt plures rōes. Maior pbat̄ Ubicūq ē distinctio rōnis ibi est alia et alia rō. ¶ Cōfirmat̄ distinctio vel dr̄ia est spēs multitudinis qz om̄e ens aut est idē vel diuersum. vnū vel multa. ḡ vbicunq ē distinctio ibi ē multitudo qz distinctio z multitudo ɔuertunt̄ igit̄ vbicunq ē distinctio rōnis ibi sunt plures rōnes. Ulteri⁹ tūc q̄ro vel ḡ iste plures rōes in diuinis sicut ē rō eēntie z rō intellectus pcedūt oēm actū intellect⁹ vel sequunt̄ actū intellect⁹. Si pcedūt ḡ sunt ibi ex natura rei z p ɔñs nō distinguunt̄ rōne sz ex natura rei z formal'r qd ē ppositum. Si sequunt̄ actuz intellect⁹ ḡ ille rōes sunt p actū intellect⁹ z p ɔñs intellectus facit seipm qz rō intellectus fit p intellectū. Sed rō intellect⁹ nihil aliud ē nisi intellect⁹ sicut rō hois ē hō z rō aial' est aial zc. ḡ intellect⁹ siue rō intellectus fit p actū intellect⁹. Ulteri⁹ quero p quē intellectū nō p intellectū creatū qz intellectus ab eterno fuit in deo. Si aūt fiat p intellectū increatū diuinū: qz cū rō formalis intellect⁹ sit ipse intellect⁹ et talis fit p intellectū seqtur q intellectus facit

seipsum. ¶ Arguit tercio. Quecunq3 ali qua sunt penitus eadem ex natura rei et oino indistincta quicquid dr de vno etiā3 dr de reliquo. Si ḡ essentia diuina et intellectus diuinus sint penit⁹ idē ex natura rei et oino indistincta quicqd dicit de vno dr de reliquo. ḡ sicut intellect⁹ diuinus facit distinctione3 rōnis. Ita etiam essentia diuina facit distinctionē rōnis. Si dicas intellect⁹ facit distinctionē rationis et nō essentia seqtur ꝯ te q̄ alia est rō formalis ipsi⁹ intellect⁹ diuini q̄ ipsius essentie. igitur distinguūt ex natura rei qđ est ꝑpositū. ¶ Confirmat. Intellectus inquantū intellectus distinguit. Essentia autē inquātū essentia nō distinguit. igitur ē aliq̄ distinctio inter essentiam diuinā et intellectū p̄cedens omne3 actū intellectus. ¶ Tercia ꝑpositio est. Quecūq3 due spēs cōplete distinguunt specifice distinguunt formalr. Distictio ex natura rei nō distinguit a distinctōne formali q2 distinctio formal' est minima vt patet ex p̄cedentib⁹. Quecūq3 distinguuntur ex natura rei distinguunt formaliter et ecōtra. ¶ Pro declaratōe obiectionis facte ꝯ illud q̄ dr in textu. vt p3 q̄ distinctio ex natura rei non est minor q̄ distinctio formal' rc̄. ¶ Notandū ex q̄ dictū est p̄us q̄ omne inferius includat suū supius in p̄mo mō dicendi p se et sit illi idē formalr licet non ecōtra. Ex hoc ꝓbatur q̄ sit aliq̄ distictio minor distinctione formali p̄cedēs omnē actū intellectus. ḡ falsum ē q̄ distinctio formal' sit minor distinctōne ex natura rei Ubi sic Arguit. Inferius distinguit a suo superiori aliquo mō etia3 destructo q̄cunq3 actu intellect⁹ sed talis distinctio nō est formal' cū oīe inferius sit idē formalit suo supiori neq3 distinctōne reali vt manifestū est neq3 distinctiōe rōnis cū talis distinctio sit penit⁹ actus intellect⁹ sequitur ergo q̄ sit distictio ex natura rei minor distinctōe formali. ¶ Pro hui⁹ argumenti solutōe nota sequētes ꝑpositōnes

¶ Prima ꝑpositio. Distinctio formalis capit duob⁹ modis. Uno mō ꝓpe. Alio modo large ¶ Secūda ꝑpō. Distinctio formalis ꝓprie dicta est illa q̄ est int duas realitates. entitates siue q̄dditates: vel formalitates quarū vna nō includit aliā in p̄mo mō dicendi p se nec econtra Tercia ꝑpositio. Oē subiectū distinguitur formalr a sua ꝓpria passione formali ꝓprie dicta q2 semp int subiectū et ꝓpriam passionē est talis distinctio sic q̄ vnū nō includit alterū in p̄mo mō dicendi p se nec ecōtra. igit rc̄. Unde si homo diffiniat nō diffinit p suā ꝓpriā passionē vt puta p risibilitate3. ¶ Quarto ꝑpō. Oē gen⁹ distinguit formalr a sua p se differētia diuisiua ꝓprie capiēdo distinctionē formalē. Nā aial nō includit irrationale sil'r nō includit rōnale in primo mō dicendi p se. Alias oē aial esset rationale et sic asin⁹ esset rōnalis. ꝓbat hec ꝑpositio p sequentē. ¶ Quinta ꝑpositio Ois differentia diuisiua est extra rōne3 formalē sui generis quia si differētia diuisiua esset de formali rōne sui generis: sequeret q̄ in qualibet diffinitōe quidditatiua esset nugatio. Nā diffiniendo homine3 sic hō est aial rōnale ibi si rōnale includat aial. aial semel ponit implicite puta in rōnali et etiā semel explicite et sic ponit bis in diffinitione et p ꝯñs erit ibi nugatio. ¶ Sexta ꝑpō. Ois spēs specialissima distinguit formalr distinctione formali ꝓprie dicta a q̄libet indiuidua li differētia quia spēs specialissima i primo mō dicendi p se differētiā indiuidualem nō includit nec ecōtra. ¶ Septima ꝑpō. Essentia diuina attributa essentie et perfectiones attributales distinguunt formalr distinctōne formali ꝓprie dicta quia essentia diuina ē vna q̄dditas et q̄libet pfectio attributalis ē vna q̄dditas quarū vna non includit aliā in p̄mo modo dicendi per se. ¶ Octaua ꝑpositio. Essentia diuina et ꝓprietates psonales et nocionalia distinguunt formalr distin

ctione formali pprie dicta ppter eandez rōnē. ¶ Nona ppō. Modus intrinsecus nō distinguit distinctione pprie dicta a re cui' est modus. Nā distinctio formal' est semp inter duas qdditates realitates siue formalitates sed modus intrinsec' z res cui' ē modus nō sūt plures forma/litates vel realitates sed tm̄ vna reali/tas qz modus intrinsecus nunq̄ addit realitatē vel quidditatē sup illud cui' ē modus sed dicit p̄cise modū rei cui' est modus. ¶ Decima ppō. Modus intrin secus cōuenit cuilibet rei cui' ē modus in primo mō dicendi p se. probo qz illud cōuenit alicui in p̄mo dicēdi p se sine q̄ ip̄m non pōt qdditatiue intelligi. Sed nulla res pōt qdditatiue cognosci absq̄ eo q cōuenit sibi in p̄mo mō dicendi p se ¶ Nota non dixi nulla res pōt pfecte co/gnosci sed qdditatiue patet quia nulla res est in vniuerso quātūcunq̄ modica et imperfecta que possit pfecte cognosci qz antū ad vnaz habitudinē quā habet ad deū absq̄ deo pfecte cognito qz rela/tio non pōt cognosci nisi cognitis funda mento z termino. Sed nullus intellect' saltē creatus pōt pfecte cognoscere deuz igitur nec habitudinē alicui' rei ad deū z tamē deus nō est de quidditate rei po/test tamen res cognosci qdditatiue deo nō cognito. Inde est incrependa imagi/natio quorundā sacerdotuz simpliciū q̄ volunt cognoscere quō deus sit in sacra mento eukaristie cū tamē nō possint mi nimā rem imo nec seipsos pfecte cogno/scere quantū ad suaz propriā naturam. Unde eadē ppositio que est ex fidei arti culo pōt probari natural'r naturali ra/tione sicut patet de illa. Deus est vnus: Unde scriptū est Deuteronomij. Audi israel deus de' tuus vnus est. Articulus tamē fidei q̄ est mere fidei nō pōt pbari rōne naturali. Et sic non pōt rōne natu rali pbari q anima mea sit immortalis z incorruptibilis quia ē articulus mere fidei nec philosophus hoc probauit sed

ipsum sub dubio reliquit. Minor pro/batur. illa scz q nulla res potest quiddi tatiue cognosci sine suo modo intrinse/co: quia quātūcunq̄ res abstrahatur etiā precisissime siue abstractissime sumpta adhuc includit modū intrinsecū. Unde essentia diuina abstractissime .i. p̄cisissi/me sumpta adhuc includit infinitatem. ¶ Undecima ppositio. Modus intrin/secus dicit per se determinatiu' superio ris z cum hoc est inclusus in ratione in/ferioris. vnde infinitū habet ens in com muni pro superiori: quia ens diuiditur per finitū z infinitū z est cū hoc determi/natiuum superioris scz entis. Nam dicen do ens: ens est commune deo z creature. Sed dicendo ens infinitū tunc ens mo/do contrahit per infinitatē ad deū z ens infinitū includitur in deo quidditatiue ¶ Duodecima ppositio. Licet mod' in/trinsecus non variat rationē formalē su perioris: tamen variat. id est distinguit rationē formalē illius cuius est modus quia ens stat in deo s'm suā rationē for/malem. similr' z in creaturis z ideo mo/dus intrinsecus nō variat rōnē formalē superioris sed variat rōnē formalē ill' cuius est mod' siue illius in quo inclu/ditur. Nam deus differt a creatura sed nō per aliquā differentiā quia talis sem per est contractiua alicui' speciei vel ge/neris: sed nullum genus vel ponitur in diuinis: nihilominus adhuc differt a creaturis z hoc per infinitatē que est mo dus intrinsecus z sic modus intrinsecus variat. id est distinguit rationē forma/lem in quo includitur quidditatiue. ¶ Decimatercia propositio est. Ens de/scendit ad decem p̄dicamēta ad deum z creaturā solum per modos intrinsecos. Nam ens nō potest descendere in deum z creaturam z ad p̄dicamenta per diffe/rentias materiales neq̄ formales: non p materiales quia sola sp̄ē specialissima p d'rias materiales descēdit ad idiuidua neq̄ p formales quia tūc esset genus qd

est falsum. Si dicas ens pdicaf de plib9 differetib9 spe in eo q qd e igif e gen9 p batio 9ñie qz fm phm dicente qn aliqd pdicaf de plib9 differetib9 spe in qd diffi cile e euadere qn sit gen9. ¶ Rñdeo licet phs dicat q sit difficile euadere zc. non tñ dicit q sit ipossibile. Nã si est difficile sequr q sit possibile. Est g possibile q aliqd pdicef de pluribus spe differetib9 in qd z q nõ sit gen9. nã ens nõ e gen9 quia gen9 cotrahif p differetias formales ad suas spes. Sed ens licet in qd pdicef de pluribus spe differentib9 nõ tñ descendit ad sua inferiora p aliqs dñias sed tm p modos intrinsecos igif nõ e gen9. ¶ Decimaquarta ppõ. Supius bene pt dici distingui a suo inferiori formalr distin ctione formali, pprie dicta licet nõ econ tra. Silr dicendũ e de diffinitõe z diffi nito de partib9 essentialib9 z toto eẽntia li. Nam ratio hois z rõ aialis est alia et alia rõ formalis z rõ aialis non includit rõnez hois in pmo modo dicendi per se. ¶ Decimaqnta ppõ. Distinctio formal large sumpta e illa q est inter aliqua ex trema quoz rõ vnius nõ est precise z ad equate rõ alterius. ¶ Decimasexta ppõ Omne inferi9 distinguif formalr a suo superiori distinctõe formali large sum pta: quia distinctio formal illo modo e inter illa quoz rõ vni9 nõ est pcise ratio alteri9 z adeqte. ¶ Decimaseptima ppõ Omne illud dicif esse idẽ adequate cuz alio qd couertif cuz eo. Et illo modo ratio inferioris nõ est adequate eadẽ cũ ratione superioris: quia homo non con uertitur cũ aiali quod est eius superius ¶ Decimaoctaua propositio et vltima. Omne diffinitũ distinguitur formalr a sua diffinitione quia rõ diffiniti non est pcise z adequate ratio diffinitionis quia alia est ratio diffinitionis z alia diffini ti licet conuertanf. ¶ Sciendũ Sicut in composito p se naturali qd componif ex p se actu z per se potẽtia resultat vna tercia entitas. Jta etiã in composito ra tionis. i. diffinitionis: vt ex corpore z ani ma rõnali resultat vna tercia entitas scz humanitas z talis in morte destruif. Jl la etiã tercia entitas i xpo in morte ei9 destruebaf: z vere xps deus dimisit eam nõ tñ dimisit ipsam animã neqz corpus suũ. Vñ illa autoritas. Quicqd christ9 assumpsit nunqz dimisit. nõ debet intel ligi q illa tcia entitas nõ fuerit dimissa: imo fuit vere corrupta. sed debet sic in telligi. Quicqd xps semel assumpsit scz de partib9 pncipalib9 nunqz dimisit zc. Sic etiã in cõposito rõnis z diffinitõis vnde tota diffinitio 9stituit ipsum diffi nitũ. vnde aial rõnale cõstituit hominẽ ergo diffinitio 9stituit z nõ diffinitum. ergo alia est rõ diffinitõis z alia rõ diffi niti. igif nõ sunt idẽ adequate z p conse quens diffinitũ large loquẽdo distingui tur formaliter a sua diffinitõne. ¶ Nota ppter talẽ non idẽptitatẽ inter aliquas rones formales q scz vna nõ est adequa te alteri eadẽ doctor subtilis negat pdi cationẽ idemptica in creaturis. Jlla eñi nunqz 9cedit humanitas z aialitas z h ideo quia rõ formal vni9 non est pcise et adequate rõ alterius. ¶ Pro maiori pre dictoz declaratione sunt aliqne ppones ponende. Quarũ est hec prima. Quãto aliquid plura concernit tanto a pluri bus potest abstrahi. ¶ Scda ppositio. Quot sunt concretiones tot etiaz sunt abstractiones. ¶ Tercia propositio est. Cuilibet concretioni correspondet sua ppria abstractio probaf qz q modis de vnũ oppositoz tot modis dicitur z reli quum sed concretũ z abstractũ sunt op posita quot sunt concretiones tot zc. ¶ Quarta ppositio. Jn genere substã tie est tm vna abstractio. ¶ Nota im possibile est abstrahere siue per suffossio nem sine aliquo alio modo aliquod ab aliquo quod non est in illo. Quomodo possum aliqd inuenire in aliquo in quo tamen nõ est. quomodo possum abstra strahere aliquid vbi non est. Species

aūt amicicie z inimicicie non sunt specie es sensibiles: ergo tales non possunt abstrahi a sensibilibꝫ falsum est ergo dictū quorundā dicentiū q̄ ouis sub intentionibus sensitiuis cognoscat intentiōes insensatas: vt nociui vel proficui amicicie vel inimicicie z qn̄ ouis videt lupum sic esse figuratū vt puta habentē magnū caput tales crines z hmōi accn̄tia; tūc sub intentionibꝫ suffodiēdo sensatis abstrahit inimicicie spēs z fugit lupū. Similiter aliā ouē sub spēbus sensibilibꝫ suffodiēdo abstrahit amicicie spēs insensibiles zc̄. Sed hec opinio est falsa: q2 nūq̄ suffodiēdo inuenit̄ illud qd̄ non est sub suffossione: immo si ouis maneret in propria natura et in eodē affectu naturali ad agnū mutaret̄: tamen ouis vt esset similis lupo in accn̄tibꝫ sensibilibꝫ puta in colore figura sono z motu huiusmodi agnus fugeret ouē sic mutatā sicut lupum z tamē in oue sic mutata non esset intentio nociui neq̄ inimicicie: sed proficui conuenientis z amicicie et sic agnꝰ non suffoderet abstrahēdo intentionem inimicicie vel discōueniētis sub spēbus sensibilibꝫ sed pcise ita maneret fm appetitum sensitiuū sicut accidentia sensibilia mouerēt sub quibus non est intentio inimicicie nociui vel disconueniētis sed magis proficui cōuenientis et amicicie. ¶ Quinta ē. In genere substātie est tm̄ vna abstractio a pprio supposito .i. ab inferiori. ¶ Sexta est. In genere accidētium absolutoꝝ sunt tm̄ due abstractiones. ¶ Septima est. In genere accidentiū respectiuorū pn̄t esse tm̄ tres abstractiones. he due vltime ppositiones probant̄ per sequentē ppositionē. ¶ Octaua est. ¶ In genere loquendo est tm̄ triplex abstractio scꝫ a supposito a subiecto z a fundamēto. Prima abstractio .s. a supposito est in suba. scd̄a est a supposito z sbiecto z ē in pdicamētis accidētiū absolutoꝝ. tercia a supposito subiecto et fundamēto z est i pdicamētis relatiuoꝝ.

¶ Nona est. Abstractio a supposito est illa qn̄ superiꝰ abstrahit̄ a suo inferiori: vn̄ suppositū in pposito sumit̄ large scꝫ p inferiori. ¶ Decima est. In pdicamento substantie pma abstractio est vltima probat̄. q2 nisi vnica ē ibi abstractio: nā ibi nō pōt fieri abstractio a subiecto q2 substātia nō est in subiecto sed est ens p se existēs neq̄ pōt fieri abstractio a fundamēto q2 suba nō est in alio tāq̄ i fundamēto. ¶ Si dicas. Contra vltima dicit relationē ad pcedēs q2 si aliqd̄ est vltimū tūc hꝫ pcedēs sꝫ vna tm̄ abstractio nō hꝫ pcedēs .igit̄ nō pt dici vltima. Respondeo. Vltimū capit̄ dupl'r. Vno mō positiue z sic est illud qd̄ hꝫ aliq̄ pcedentia z nullū sequēs. Alio mō negatiue et sic valet tm̄ sicut post qd̄ nullū: vn̄ si tm̄ vnus esset in scolis z ille exiret exeundo esset vltimꝰ negatiue q2 eēt postq̄ nullꝰ exiret. Sic etiā pari mō pōt capi pmū. ¶ Vno mō positiue et sic est illud qd̄ hꝫ seqns nullū aūt ans seu pcedēs. ¶ Alio mō negatiue z sic valet tm̄ sicut an quē nullus. Et illo vltimo mō debet intelligi de btā virgine q̄ genuit xp̄m filiū suū primogenitū .i. an̄ quē nullū aliū genuit. Et in hoc aliq̄ heretici errauerāt nō distinguētes sacrā scripturā sꝫ dixerūt q̄ btissima ꝟgo habuerit cū ioseph plures filios postq̄ genuit Jesuꝫ suū pmogenitū: alias nō esset primogenitus nisi haberet filios sequētes. Sed hoc est hereticū xp̄s em̄ ideo dr̄ pmogenitus quia an̄ ipm nullus alius est genitus. Sic in proposito in genere substantie pma abstractio est vltima non quidē positiue sed negatiue quia post primam non est alia in gn̄e substantie abstractio. ¶ Abstractum vltimate abstractum est illud quod in se precisissime et abstractissime consideratur absq̄ habitudine ad om̄e illud qd̄ non conuenit sibi in primo modo dicendi per se. Et ideo cū fortes nō conueniat homini in primo modo dicēdi per se. sequit̄ q̄ est sibi extraneum sub

tali modo z per consequēs illa erit falsa sortes est humanitas quia humanitas sic est abstracta abstractione vltima et nullā habet habitudinem ad sortē cum non includat illū in primo modo dicendi per se. ¶Duodecima est. In creaturis z entibus limitatis vltimati abstracti vltimato de abstracto predicatio est falsa. Et dico in creaturis propter illa que reperiunt in diuinis vbi predicationes alique in abstracto conuertunt: dico etiā in entibus limitatis quia in trāscendentib⁹ est instantia: vnde hec conceditur homo est entitas. ¶Contra predicta Arguitur. Quādocunq aliqua duo sunt penitus idem z eadem ex natura rei z nullo mō distincta de quocunq dicitur vnū de eodem z reliquū sed hō z humanitas sunt penitus idem ex natura rei z non distincta igitur de quocūq dicitur homo z humanitas. ¶Respondeo. Negādo maiorē sed debet addi nisi impediat diuersitas modorū concipiendi. Sic etiā exponit eam ockam q̄ nō concedit q suppositū diuinū assumpsit hoiem. Illā tñ concedit. Suppositū diuinum assumpsit humanitatem ad propositum licet illa sit concedenda: sortes est homo non tamē illa sortes est humanitas qz licet humanitas non repugnat sorti ex natura rei repugnat tamen sibi sub tali modo concipiendi puta in abstracto. ¶Tredecima est. In diuinis vltimati abstracti p̄dicatio de vltimato abstracto semꝑ est vera per identitatem vbi ambo extrema sunt formaliter infinita vel vnum est tm̄ formalr infinitum Exemplum primi sapiētia est bonitas ibi em̄ ambo extrema sunt formaliter infinita. Exemplū scdi paternitas est eēntia diuina ibi licet paternitas nō sit formaliter infinita est tamen diuina essentia formaliter infinita z ideo talis predicatio est concedenda: vnde infinituz de ratione sua identificat sibi qdcunq cōpossibile. ¶Decimaqrta est. Sicut nulla res pōt abstrahi ab illis p̄dicatis q̄ si bi conueniūt in primo modo dicendi ꝑ se: ita nulla res potest abstrahi a suo intrinseco. ¶Unde sciendu3 q in diuinis reperiuntur triplices predicationes. ¶Quedā predicationes sunt vere in diuinis tam in ꝯcreto q̄ etiā in abstracto z sunt ille quib⁹ alterū extremoꝝ est formaliter infinitū vel ambo sunt formalr ter infinita. ¶Alie sunt p̄dicationes q̄ nec sunt vere in abstracto nec in concreto z sunt ille in quibus oppositū predicatur de opposito. Et debet hoc intelligi de oppositis relatiuoꝝ. vñ illa est falsa pater est fili⁹ similiter z illa in abstracto paternitas est filiatio. ¶Alie sunt q̄ sunt vere in cōcreto sed nō in abstracto sicut sunt predicatoꝝ aliquoꝝ p̄dicationes q̄ sunt cōpossibilia in eodē supposito licet neutrum sit infinitū formaliter. Exemplū pater est spirans illa cōcedit nunq̄ tñ in abstracto: vñ illa est falsa paternitas ē spiratio qz neutrum extremorū est formaliter infinitū. ¶Sciendū ad hoc q aliqua predicatio sit identica due conditiones requirunt. Prima q subiectū z predicatū sint idē realiter. Scđa q alterū extremū sit ad minus infinitū vel ambo simul formalr infinita. Et ideo illa non conceditur hō est aīalitas qz nullū extremoꝝ est formalr infinitū licet realiter sint ide3: sapientia aūt z bonitas licet sint abstracta vltimata abstractione remanent tñ formaliter infinite ideo illa conceditur sapia est bonitas similr illa concedit paternitas est essentia ꝑpter infinitate3 essentie. Sequunt nūc ꝑpositiones de abstractionib⁹ in genere accidētiū. ¶Prima est. In gn̄e qlitatis z in gn̄e q̄titatis est duplex abstractio: vna a subiecto z alia a ꝑprio supposito siue a ꝑprio inferiori qd idē est in ꝑposito: hec ꝑpositio probat ꝑ sequentē. ¶Scđa est. Quodlibet accidēs vl'e de gn̄e qlitatis z q̄titatis pōt concernere duplex suppositū sc3 suppositū aliene na

ture ꝛ suppositū ꝓpꝛie nature vt albedo qꝺ accñs concernit suppositū aliene nature scꝫ subiectum in q̄ est qꝛ om̄e accidēs concernit suū subiectū ꝛ illa concretio dr̄ albū. Et etiā cōcernit suū ꝓpꝛiuꝫ suppositū. i. inferius ꝛ illa ꝯcretio dr̄ albedo. ¶ Tercia est. Om̄e accñs qꝺcunqꝫ sit illud cōcernit suppositū aliene nature qꝛ accidēs est in alio tanqꝫ in subiecto. Sꝫ pꝛincipale subiectuꝫ albedinis est subā qꝛ est aliena natura a q̄litate et qñ subtrahit̄ a tali supposito aliene nature tūc dicitur albedo ꝛ illa sic abstracta cōcernit pꝛopꝛiū suppositū quia dicitur adhuc de supposito ꝓpꝛie nature: vñ hec est vera albedo est albedo. Sed qñ abstrahit̄ vlterius a supposito ꝓpꝛie nature tūc dr̄ albedeitas ꝛ tūc non p̄dicatur de suppositis ꝓpꝛie nature. nam hec tunc est falsa albedo est albedeitas. Cum igit̄ tale accñs cōcernat duo supposita. sequit̄ pꝛobatio ꝓpꝛie ꝓpositionis ꝙ vt pꝫ sint due abstractiōes qꝛ tot sunt abstractiones quot sunt ꝯcretiōes. ¶ Quarta est. In genere quantitatis ꝛ q̄litatis nulla abstractio est vltima. pꝛobatur. quia illa est vltima postqꝫ nulla alia sequit̄ sed post scd̄am abstractioneꝫ nulla alia sequit̄. licet aliqua p̄cedat qꝛ scd̄a est vltima. confirmat̄ per ꝓpositionem sequenē. ¶ Quinta est. Quotienscunqꝫ superiꝰ abstrahit̄ a suo ꝓpꝛio supposito siue singl̄ari talis abstractio est vltima. ¶ Sexta est. Illud qꝺ ē abstractū in p̄ma abstractione remanet ꝯcretū in scd̄a vt albedo est abstractū in pꝛima abstractione qꝛ a supposito aliene nature vt puta a lapide vel ligno ꝛc̄. Et ideo nullus logicus cōcedit illā lapis est albedo attñ respectu scd̄e abstractiōis albedo est ꝯcretū ꝛ h̄ ad sua ꝓpꝛia inferioꝛa nec ē incōueniēs idē esse ꝯcretū ꝛ abstractū. Abstractū respectu suppositoꝝ aliene nature ꝛ cōcretū respectu suppositorū ꝓp̄e nature sic ḡ habet̄ ꝙ illa est falsa sortes est albedo Illa tñ̄ ꝯcedit̄ hec albedo est albedo qꝛ albedo adhuc cōcernit suppositū ꝓp̄e nature sꝫ qñ fit abstractū ꝛc̄. a supposito ꝓp̄ie nature tūc etiaꝫ illa negat̄ hec albedo est albedeitas qꝛ albedeitas est abstractū vltimata abstractione. ¶ Septima est. In gn̄e relatiuoꝝ ꝛ in oībꝫ aliis sex vltimis p̄dicamētis pt̄ inueniri triplex abstractio scꝫ a sbiecto a fundamento ꝛ a pꝛopꝛio supposito.

¶ Octaua ē. Qꝺcunqꝫ accñs vl̄r pōt cōcernere tria. s. subiectū fundamētū ꝛ suppositū ꝓp̄e nature. Cū igr̄ triplices sint ibi ꝯcretiōes sequit̄ ꝙ etiā triplices sint ibi abstractiōes qꝛ q̄t modis dr̄ vnū oppositoꝝ tot modis ꝛ reliquū. Exemplū Causa est qꝺdā relatm̄ ꝛ dicit respectū ad causatū ꝛ talis relatio causalitatꝫ cōcernit p̄mo subiectū. i. ignē. Alio mō cōcernit fundamētū ꝛ est ipsa rō causandi scꝫ caloꝛ: caloꝛ em̄ est rō causandi caloꝛē Tercō mō ꝯcernit ꝓpꝛiū suppositū. Cā ḡ p̄mo dicit ꝯcretū ad subiectū. i. ad ignē sꝫ abstrahēdo a subiecto remanet adhuc cōcretio ad fundamētū puta si dicatur potētia vel rō causandi. Caloꝛ em̄ ē rō siue potētia causandi caloꝛē in ligno ignis aūt est potētia. Ignis aūt nō ē rō siue potētia causandi illū. Scd̄o pōt fieri abstractio a fundamēto ꝛ talis dr̄ causalis ꝛ tūc nec ignis nec caloꝛ recipit p̄dicatū illius. hec em̄ est falsa ignis est causalitas: licet hec sit vera ignis est causa: sil̄r hec est falsa caloꝛ est causalitas licet hec concedat̄ caloꝛ est rō causandi calorē in ligno. Adhuc em̄ remanet ꝯcretio ad ꝓpꝛiū suppositū ꝛ iō ꝯcedit̄ hec causalitas est causalitas. Sꝫ tercio fit abstractio a ꝓpꝛio supposito ꝛ illud abstractū dr̄ q̄ddītas causalitatis ꝛ sic hec est falsa hec causalitas est q̄dditas causalitatis. ¶ Nona est. Lata est differentia int̄ sbiectū aliꝰ relatōis ꝛ fundamentū eiꝰ. Subiectū dr̄ illud qꝺ est p̄ncipale sustētans et quod vltimo denominatur a tali relatione vt relatio causalitatꝫ habet ignē ꝓ subiecto quia ipa denomiat vlti

mate ipm subiectum ignis. Ignis enim est causa caloris in ligno. vnde est regula generalis. ¶ Omne subiectu vltimatum alicuius accidentis est ipsa substantia z sic substantia ignis est subiectum vltimatu z principale ipsius causalitatis. ¶ Fundamentu est illud qd est proximu subiectu illius relationis et qd est ratio quare subiectu principale vltimate denominatur tali relatione vt calor in igne est fundamentu quia est subiectum proximum causalitatis z ratio quare ignis dr causa caloris in ligno. ¶ Decima est. Sup fundamentu alicuius relatois est ratio qre subiectu principale denominatur a tali relatione. vn si ignis non haberet calorem nunq diceret calefacere sil'r est in similitudine. Na subiectu principale est substantia ipsa que denominat a similitudine. Sed fundamentu .i. ratio quare alicid denominat simile est ipa albedo vel aliqua alia qualitas. ¶ Undecima est. Illud qd est abstractu in pma abstractioe. vocat ccretu in scda abstractione z illud qd est abstractu in scda abstractione est concretu in tercia abstractione vt causa cocernit subam ignis tanq subiectu principale sed abstrahendu illa a subiecto remanet concretu in scda abstractione et dicit ratio causandi vt in igne ratio causandi concernit adhuc calore qui est ratio causandi. Sed si abstrahatur a fundameto remanet adhuc concretu in tercia abstractione z dicitur causalitas: vn illa non est amplius vera calor est causalitas quia causalitas est abstractu a fundameto sed tame adhuc remanet in tercia qz cocernit adhuc suppositu ppie nature z sic illa adhuc concedit causalitas est causalitas. Sed si vlteri9 abstrahat no habem9 nome impositu ad exprimendu illud abstractu sed circuloquimur illud dicedo quidditas causalitatis. ¶ Duodecima est. In talibus predicamentis tercia abstractio est vltima. ¶ Tredecima est. Nullu vltimate abstractu in tm potest abstrahi quin necessario includat pdicata in primo modo dicedi p se. nam nulla res pot abstrahi a pdicatis primi modi qz ipsa sunt essentialissima rei ido necessario includit. Et hoc est de mete docto. Sub. in pmo dist. iij. in qone de vestigio trinitatis vbi exponit Auicenne auctoritate dicentis Equinitas est tm eqnitas vbi doctor sic dicit ly tm non excludit illa q sunt de p se rone equinitatis sed excludit illa que sunt per se passiones entis. ¶ Decimaquarta est. Licet pdicata primi modi dicendi p' se sumpta cu modo no repugnate possint verificari z pdicari vere de abstracto vltimate abstracto tm non psit hoc cum modo repugnanti. ¶ Decimaqnta est. Nihil est quatucuq abstractu qd possit subterfugere extrema pme cradictionis vt sunt ens z nihil: cu igit humanitas no sit nihil sequitur q sit ens z per seques entitas z vltra si est ens vel q est ens in alio vel ens per se. Non ens in alio cum non sit accidens: est ergo ens per se z per consequens est substantia. Sed humanitas non est substantia incorporea ergo corpus sed non est corpus inaiatum: igitur animatum z si est corpus aiatum z non insensibile ergo sensibile z per seques est aial sed humanitas non est asinus neq leo z sic de alijs ergo est aial ronale sequit ergo q nullu vltimate abstractu possit in tm abstrahi quin necessario includat pdicata primi modi dicendi per se nisi talia sumantur cum modo repugnanti. ¶ Decimasexta est. Quoti es cunq pdicatu sumit in vltimata abstractione de facto sumit cu modo repugnanti. probatur. qz superius sic abstrahebat a suo inferiori ergo no dicit de illo z p seques talis modus repugnat inferiori. ¶ Cotra predicta arguit. Ex pdictis ppositionibus sequit q hec ppositio erit vera z sic ccededa humanitas est coposita ex materia z forma siue ex aia z corpe cum sit

corpus aiatū sed ptz q̄ ipsa ē falsa. falsi/tas pbatˀ nā cōpositio est quedā relatio sed hūanitas ē q̄ddā absolutū z nūq̄ȝ relatio includitˀ in pmo mō dicendi p se in absoluto. ¶ Rñdeo hec ppō hūanitas ē cōposita ex materia z forma est vera z in pmo mō dicēdi p se qz hūanitas ē q̄ddā totū eēntiale sed oīe tale includit suas ptes eēntiales in pmo mō dicēdi p se. igitur zc̄. Et qñ vlteriꝰ arguitˀ nullū absolutū includit relationē in pmo mō dicēdi p se. sed cōpositio est q̄dā relatio. igitˀ nō includitˀ in hūanitate q̄ est q̄ddā absolutū in pmo mō dicēdi p se. ¶ Rñdeo Cōpositū ex corpe z aia pt sumi dupliciter. ¶ Uno mō formaliter z sic capitˀ p relatōe que ē vnio corpis z aīe z sic non capitur in predicta pdicatione dicēdo humanitas est composita ex anima et corpore. ¶ Alio modo sumitˀ fundamentaliter. z sic dicit pcise entitatē absolutā sic compositam ex corpore z anima: z sic facit pdicationē fundamētaliter. ¶ Aliter potest responderi scȝ q̄ Predicatōnes pmi modi dicendi per se sunt duplices scilicȝ ¶ Quedā sunt cōstitute ex terminis precise recti casus: z sic nullus rectus predicatur de entitate absoluta in recto.

¶ Alie sunt pdicationes pmi modi ɔstitute ex recto z obliquo. Et illo modo rectus bene pōt dici de aliquo ablsoluto i pmo modo dicendi p se. vt hec humanitas est composita ex corpore et anima. ¶ Decimaseptima ppositio est. Predicationes etiā fm laycos variantur sicut casus in grāmatica. quedā em̄ est pdicatio dicens hoc est hoc quando scȝ rectus pdicatur de recto vt homo est animal. quedā autē est pdicatio dicens hoc ē huius qñ pdicatū est genitiui casus vt cappa est francisci. Alia est pdicatio dicens hoc ē huic. z sic de aliis. ¶ Quociēscūq̄ȝ in diuinis aliqd essentiale absolutū predicatur de alio essentiali vel ipsum essentiale de psonali vel quādo ipm met personale pdicatur de essentiali tam in abstracto q̄ȝ in concreto talis pdicatio est vera. ¶ Decimaoctaua propositio est. Predicatio idemptica sumitur sex modis. ¶ Primo modo cōmunissime z est illa in qua subiectū z pdicatū supponunt pro codē siue sint eadē res siue non. Regula generalis. Ois ppositio affirmatiua in qua est pdicatio dicens hoc est hoc omnis talis est idēptica. ¶ Scdo modo cōmunius z est illa in qua subiectū z pdicatuȝ distinguuntˀ realiter q̄ȝuis de facto sunt idē essentialiter. vt pr̄ est illud qd est filius. filiꝰ est illud qd est spūſſanctꝰ. hec em̄ pdicatio est idēptica licet pr̄ z filius distinguantˀ realiter sunt tñ ideȝ essentialiter z ideo vocatur predicatio essentialis. ¶ Tercio modo sumitˀ cōmuniter z est illa in qua subiectū z pdicatū sunt idem realiter siue distinguantˀ formaliter siue nō. Et illo modo omne genus pdicatur idemptice de sua differentia similiter et omnis ppria passio de subiecto z ecōtra ¶ Quarto modo sumitur proprie et est illa in qua subiectū includit pdicatū in pmo modo dicendi p se vt homo est aial. homo est rōnalis ¶ Quinto modo sumitur magis pprie z est illa in qua idē omnibus modis idemptificatur de seipso. ¶ Sexto modo pdicatio idēptica sumitur ppriῗssime et est illa in qua extrema sunt idē realiter z essentialiter z in qua vnū est formaliter infinitū vel ambo infinita. ¶ Nota ad hoc q̄ aliqua predicatio sit idemptica vltimo modo z propriῗssime due requiruntˀ conditōnes. Prima est q̄ ista extrema sint idem realiter z essentialiter z propter hoc illa non conceditur nec est idemptica paternitas est filiatio vel pater est filius quia extrema nō sunt idem realiter illa tamen conceditur essentia ē sapientia. ¶ Secunda cōditio est q̄ vnū extremoȝ sit formaliter infinitū vel ambo sint formaliter infinita. Exemplum primi. paternitas est essentia. Exemplū secundi. bonitas est sapientia.

Pro real' distinctionis intellectu. Sciendum licet in precedentibus plura sint dicta de distinctione reali tamen ibi aliq̄ alia q̄ prius in precedentibus nō sunt habita dicent. Et si aliqua q̄ prius sunt dicta dicent hoc erit ad maiorē expressionē et sub alijs verbis ideo ponenda sunt aliq̄ dicta. Quorum primū est. In genere tamen triplex ē distinctio scilicet rationis formal' et realis. distinctio aūt rationis ē duplex similiter et distinctio formal' sicut in precedentibus sufficient declaratū ē. ¶ Secūdum dictū ē. Distinctio realis ē duplex: quia Quedā est realis .i. ex natura rei precedens oēm actū intellectus hoc modo capitur gnāliter. ¶ Alia ē que semper est inter duas res positiuas quarū vna nō est alia de distinctione reali secūdo modo capta ē hic ad propositū. ¶ Tercīū dictū est. Distinctio realis proprie sumpta inuestigatur septē vijs. scilicet via originis. generationis. corruptionis. separationis dependentie. ordinis: et causalitatis essentie. ¶ Primo inuestigatur distinctio realis via originis vnde ponitur talis regula prima Quēcunque vna res vere originatur ab alia ille res distinguuntur realiter distinctiōe reali proprie sumpta et per istā viā inuestigauit btūs Augustinus distinctionem realē inter personas diuinas. Nam manifestū ē etiā apud oēs philosophos quod nulla res pōt producere neque generare neque originare seipsam ¶ Nota quod originare in plus se habet quam generare quia omne generatū ē originatū sed nō ecōtra. Nam spūs sanctus originatur a patre et filio et tamen non generatur. ¶ Secundo inuestigatur distinctio realis proprie sumpta via generatiōis. Quādocunque due res sic se habēt quod vna potest esse terminus generationis nec generari: et alia non potest esse terminus nec generari il le res distinguuntur realiter. Et illa regula ē generalis et manifestissima apud philosophum probantē materiā et formam distingui realiter quia forma pōt esse terminus generationis: materia autem nō. quia secundum philosophum. In omni generatione et corruptiōe necesse ē aliqd subijci et illud ē materia que ē ingenerabilis et incorruptibilis: ¶ Sciendūque generare sumitur dupliciter. Uno modo obiectiue et terminatiue et ē illud qd pōt esse terminus generationis. Et illo modo materia ē ingenerabilis. Nā si eēt generabilis oporteret quod haberet subiectū gnātionis sue vel aliquid qd subijceretur gnātioni. Tūc quero an illud qd subijcitur generationi sit materia vel non. Si dicis quod sit materia quero de illa materia vtrū sit generabilis sicut prius. Si dicas quod nō. ergo pari rōne standū ē in prima. Si dicas quod sit generabilis tūc quero iterū vt prius: aut ergo erit processus in infinitum aut stabitur ad primū. ¶ Alio mō aliquid ē generabile et corruptibile subiectiue. Et ē illud qd est subiectū gnātionis vel corruptiōis et illo mō materia ē generabil' et corruptibilis secundum Thomistas. ¶ Materia prima est vnū ens reale productū et creatum a deo patet secundum btm Aug. in li. cōfes. dicentē Dñe duo fecisti vnū prope te et alterum prope nihil. prope te vt materiā angelicam. Aliud prope nihil .i. materiā primā. ¶ Secundo inuestigatur et cetera per viā corruptionis Quēcunque alique due res sic se hñt quod vna pōt corrūpi altera remanēte aut ecōtra ille due res distinguuntur realiter distinctione reali proprie sumpta. ¶ Ista regula vsus ē doctor Subtilis in multis documentis et precipue in secūdo libro vbi probat relationē esse realiter distinctā a suo fundamento quia relatio corrūpitur fundamēto remanente. Similiter albedo pōt remanere sine similitudine igitur similitudo et albedo distinguuntur realiter. Similiter partes essentiales pñt existere sine toto essentiali sicut manifeste patet in morte hoīs igitur distinguuntur realiter. ¶ Quarto inuestigatur et cetera. per viā separationis. ideo ponitur quarta regula. Quotienscunque alique due res sic

se habent q vna pot separi ab alia sine distinctione ambarũ rerũ vel sine distinctione vnius illa distinguuntur realiter Ista ppõ magis declarabitur p regulã sequentẽ ¶ Quinta regula. Separatio vnius ab alio ẽ duplex. Una positiua. Alia negatiua. ¶ Positiua ẽ illa quãdo aliqua duo separantur vtrisq remanentibus. Et illo modo anima ẽ separata a corpore christi in triduo. Et sanguis xpi a corpore in passione christi quia vtrumq remãsit vtrisq separatis. ¶ Separatio negatiua vel priuatiua ẽ quãdo vnũ extremũ separatur ab alio cũ distinctione vnius extremi sicut est in consecratione eukaristie ibi em̃ accidentia remanẽt pane distincto. Illo modo etiã totuz essentiale destruitur in morte remanentibus partibus. Similr z humanitas christi sic fuit separata in triduo a deitate. Nam humanitate christi destructa remansit deitas. ¶ Quinto inuestigat distinctio realis: per viam dependentie essentialis Ideo ponitur sexta regula. ¶ Quandocunq aliqua res dependet essentialr ab alia illa distiguitur realiter ab alia. Et illo modo inuestigatur distinctio realis inter creatorẽ z creaturã: quia creatura dependet essentialr ab eo. igitur distinguuntur realiter. ¶ Septima regula ẽ. Dependẽtia essentialis ẽ illa qua dependens non põt absq contradictione esse sine illo a quo depẽdet. ¶ Nulla res creata dependet proprie loquendo essentialiter a sua causa secunda extrinseca scilicet efficiente z finali. Probatur per propositionem sequentem. ¶ Nona regula Quicquid põt deus facere cũ causa secunda hoc etiam põt facere sine ea. ergo si deus põt facere hominez cum sole vel filium cum patre z matre põt z sine illis quia vnus homo nõ dependet essentialr ab alio. Nam deus potest facere vnum hominẽ sine quocunq alio homine z sic de alijs rebus creatis. igitur nulla res creata dependet essentialiter a suis causis secundis extrinsecis. Dico notanter sine causa secũda extrinseca. Nam licet deus possit supplere causalitatẽ cuiuscunq cause secũde extrinsece: non tamẽ potest supplere causalitatẽ cause intrinsece. ¶ Decima regula. Implicat cõtradictionem facere hominẽ sine corpore et anima. Probatur quia omne totũ essentiale dependet essentialiter a suis partibus essentialibus: sed anima et corpus sunt partes essentiales ipsius hominis. Similiter probatur de toto integrali z eius partibus. ¶ Sexto inuestigatur distinctio realis per viam ordinis essentialis specierũ. ¶ Undecima regula. Quocienscunq sunt due species specialissime cõtente sub eodẽ genere ille distinguuntur realiter distinctione reali proprie sumpta. probatur hec regula: quia distinctio specierũ ẽ essentialis igitur ẽ realis probatio consequẽtie quia Quecunq distinguũtur essentialr distinguũt realr licet nõ ecõtra sicut psone in diuinis. ¶ Duodecima regula. Inter species specialissimas ẽ ordo essentialis quia nũq in vniuerso possibile ẽ esse duas species specialissimas eiusdẽ perfectionis siue nobilitatis. ¶ Septimo inuestigatur distinctio realis per viam causalitatis. Ideo ponenda est Terciadecima regula. Quandocunq alique due res sic se habent q vna ẽ per se causa alterius. Ille distinguuntur realiter distinctione reali proprie sumpta. Et dico notanter q vna ẽ per se causa alterius.

¶ Decimaquarta regula ẽ. Causa per se est quadruplex. scilicet Efficiens. Finalis. z he sunt cause extrinsece. Materialis z Formal q̃ sunt cause intrinsece. ¶ Decimaquinta regula ẽ. Non solum est distinctio realis inter effectuz z suas causas extrinsecas: sed etiam inter effectum et suas causas intrinsecas. Probatur. quia nihil causat seipsum vt fit: sed materia z forma sunt vere cause z p consequens aliqd causant z nõ seipsas. igitur

aliquid aliud: tale est realiter distinctū a materia z forma. Decimasexta regula ¶ Distinctio realis ꝓpriе loquendo est duplex vna est suppositoꝝ tm̄ alia naturarū. Suppositoꝝ tm̄ solum reperitur in diuinis z nullo modo in creaturis. probatur. Nam fm̄ omnes aliud est suppositum patris. aliud filij. z aliud ē suppositum spūssancti: z sunt tres realiter distincte z tamē sunt vnica natura q: tres vnū sunt. ¶ Decimaoctaua regula. Naturarū illa est inter oēs res creatas quarum vna nō est alia vel quarū vna negatur vere ab alia vt est inter sortē z platonem. asinū z equū. ¶ Decimanona regula. Distinctio realis naturarū z distinctio essentialis ꝯuertunt z sunt penitus eedē. ꝓbatur q: q̄cunq3 hn̄t aliā naturā hn̄t aliā z aliā essentiā q: natura z essentia sunt idē. Et q̄cūq3 distinguūt distinctione reali naturarū distinguūtur etiā distinctōe eēntiali. ¶ Vicesima regula. In diuinis solū inuenit distinctio realis sine eēntiali. vn̄ licet p̄r fili⁹ z spūssanct⁹ distinguant realr̄ non tamen essentialr̄. ¶ Sciendū q Canonic⁹ dicit distinctionē esse illā q̄ est inter aliq̄ duo quoꝝ vnū nō pōt esse sine alio. Ex illo dicto iferuntur duo correlaria. ¶ Quotiēscūq3 vnū pōt separi ab alio distinguunt eēntialr̄ ¶ Scdm correlariū. Quotiēscūq3 aliqd ens sic se h3 ad aliud q non pōt esse siue existere sine alio tale est idē illi eēntialr̄. Ideo dicit totū licet distinguat a ptib⁹ realr̄ nō tñ essentialr̄ ¶ Contra illud dictum Canonici Arguit q ipm̄ ē falsum ꝓbatur. Illud ē falsum ad qd̄ sequunt multa falsa z fatua: sed pn̄s opinio ē huiusmodi. igit z c̄. Minor ꝓbat: q: nō pōt esse sine corpore z aia z tñ distinguit realiter z essentialr̄ ab illis. Itē seq̄retur q paternitas in creaturis nō distinguatur essentialr̄ a filiatiōe quia paternitas nō potest existere sine filiatione nec ecōtra. Itē sequeret q nulla spēs relatiuoꝝ distingueret essentialr̄ a correlatione sibi apposita qd̄ est falsum. ꝓbatio sequele: quia nō potest existere sine alia sed q distinguat essentialr̄ ꝓbatur quia omnes species specialissime contente sub eodē genere distinguunt essentialr̄. Itē sequeretur q nulla creatura esset essentialr̄ distincta a deo: quia nulla creatura potest existere sine deo. ¶ Contra illā Canonici opinionē ponēde sunt ꝓpōnes Quaꝝ prima est. Distinctio essentialr̄ nullo modo distinguit ꝯ realē naturarū ꝓbatur: quia que oib⁹ modis sunt idē non distinguuntur sed distinctio essentialr̄ z realis naturarū sunt hmōi. igitur z c̄. ¶ Scd̄a ꝓpositio. Distinctio eēntialis nullo mō reperitur in diuinis sicut declaratū est in p̄cedentib⁹. ¶ Tercia ꝓpositio. Distinctio ex natura rei nullo mō distinguit ꝯ distinctionē formalem nec est minor ea. ¶ Quarta ꝓpositio. Totū integrale ē duplex: quia quoddā est homogeniū z alterum etherogeniū. ¶ Quinta ꝓpositio Homogeniū est illud qd̄ est eiusde3 rationis in toto z partib⁹ sic sc3 q quelib3 pars recipit p̄dicationē totius vt aqua est totū integrale z quelibet aque pars est aqua sic z quelibet pars vini ē vinū. z sic de alijs. Et dicit homogeniū ab homos q est vnū et genus quasi vnius vel eiusdē generis vel nature omnib⁹ in suis partib⁹ ¶ Sexta ꝓpositio. Etherogeniū est illud qd̄ est alterius z alterius rōnis cum suis partibus. vt homo nō em̄ quelibet hominis pars ē homo. Et dicitur eutherogeniū ab euth:ron quod est varium z genus quasi varij generis rōnis siue nature. ¶ Septima propositio est. Totum integrale etherogenium etiam per diuinā potentiā non potest esse siue existere quin habeat omnes principales partes simul sumptas quia totum integrale dependet essentialiter ab omnib⁹ suis partibus principalib⁹ simul sumptis. ¶ Dico notanter partes principales: quia homo bene potest sine suis partibus minus principalibus: vt puta

sine manib⁹ pedib⁹ aurib⁹ z digitis z hu/ iusmodi q̄ sunt ptes minus p̄ncipales.
¶ Probatio p̄pōnis. Deus nō pōt face/ re illud qđ iplicat ꝯdictionē. manifestū est q̄ tale est infactibile sed totū eēntia/ le esse sine suis partib⁹ p̄ncipalib⁹ impli tat ꝯdictionē manifestā. igit̄ zc̄. Maior est manifesta. Minor probat̄ q̄ de rōne toti⁹ est ꝙ ꝯstituat̄ ex partib⁹. Si ḡ non habeat suas partes nō erit totū. Ex his seq̄tur correlariū ꝙ Impossibile ē z nō intelligibile ꝙ dicunt p̄dicatores beatā katherinā de senis vixisse p tres dies sine corde suo ꝓp̄io. Cū em̄ cor sit pars in/ tegralis z p̄ncipalis hoīs seq̄tur ex p̄di/ ctis ꝙ impossibile est hoīem esse sine cor de: dicit̄ autē in legenda eius ꝙ xp̄us in triduo ante mortē eius venerit ad bea/ tam katherinam z ipsa dedit christo cor proprium: z christus dedit cor suū pro/ prium beate katherine: sed hoc videtur esse erroneū et falsum. Ubi est animad/ uertendū ꝙ aliquis potest alteri trade/ re cor suū duob⁹ modis. ¶ Uno modo metaphorice de quo dicit sapiens. Fili p̄be mihi cor tuū: si sic intelligunt bene dicūt: z est possibile imo quilibet sanct⁹ sic suum cor xp̄o tradidit. ¶ Alio modo realiter z sic dico ꝙ sit impossibile homi nem viuere sine corde. Si dicas ꝙ bea/ ta katherina nō vixit per triduum sine corde. imo xp̄s p̄buit cor suū proprium beate katherine. vel tunc diuinitas fuit vnita cordi vel nō. Si nō fuit vnita cor di tunc seq̄tur ꝙ deus aliquā partē p̄n/ cipalem diuisit quā assumpsit qđ est fal/ sum. Nam f̄m Damasce. Quicq̄d deus assumpsit nunq̄ dimisit: hoc exponitur f̄m omnes doctores de partib⁹ principa/ libus ergo falsum est z contra doctores ꝙ deus dimiserit cor christi qđ videt̄ esse hereticū. Si dicas cor fuisse vnitū diui/ nitati. ¶ Contra sequitur ꝙ beata ka/ therina fuerit deus qđ est hereticum q̄a cor christi vnitū diuinitati fuit tunc cor beate katherine. igitur zc̄. Similiter in

morte beate katherine. Illđ cor fuit cor/ ruptum caro autē christi non vidit cor/ ruptionem. Sequitur in textu vlterius ¶ Dico ꝙ distinctio se totis subiectiue zc̄. Pro quo sciendū ꝙ plura sunt dicta in p̄cedentibus improbationib⁹ opinio/ num aliorum formalisantium de distin ctione se totis subiectiue que etiā modo recapitulantur ad maiorē expressionem z declarationē z forte aliqua dicentur in lectione p̄senti que prius nō sunt dicta.
¶ Prima p̄positio est. Distinctio se to/ tis subiectiue aliquādo ē distinctio for/ malis. aliquādo realis naturarū. aliq̄n realis suppositorum. Et ideo non distin guitur cōtra illas. Pro declaratione hu ius propositionis opus esset declaratio terminorū de qua supra latius patuit.
¶ Secunda p̄positio est. Illa dicuntur distingui se totis subiectiue que nō con ueniunt in aliqua realitate cōmuni con trahibili ad ipsa per aliquas alias rea/ litates contrahibiles. ¶ Tercia proposi tio est. Deus z creatura distinguuntur se totis subiectiue: quia nō conueniūt in aliqua realitate contrahibili communi ad ipsa per aliquas realitates. ¶ Quar ta p̄positio est. In deo nō potest inueni/ ri aliqua entitas potētialis contrahibi/ lis. Probatur quia deus est purissimus igitur nō patitur secum aliquā realita/ tem potentialē. probatur consequentia: quia actus purissimus nihil potentiali/ tatis permittit alias non esset actus pu rissimus sed mixtus. Item deus est sum me simplex sed ī entitate summe simpli/ ci non potest inuenire aliqua potentia/ litas. ¶ Quinta p̄positio est. In deo nō est ordo realitatū quarū vna est contra/ hibilis z alia cōtrahens sequitur igitur ꝙ deus et creatura distinguuntur se to/ tis subiectiue: quia in nullo conceptu communi contrahibili conueniunt.
¶ Sexta p̄positio est. In quocūq̄ ente est ordo realitatū sic se habentiū ꝙ vna est contrahibilis z alia contrahens illud

ens eſt neceſſario compoſitũ aliqua compoſitione quia realitas contrahibilis ẽ potentialis reſpectu realitatis contrahentis. ¶ Septima ꝓpoſitio eſt. Compoſitio eſt duplex ſcȝ phiſica ⁊ metaphiſica. ¶ Octaua ꝓpoſitio eſt. Compoſitio phiſica eſt illa que eſt vere ex re ⁊ re: quarũ vna nõ eſt alia. ¶ Nona ꝓpoſitio Compoſitio autẽ metaphiſica eſt illa que ẽ ex realitate ⁊ realitate. ¶ Decima ꝓpoſitio eſt. Nulla compoſitio neq; phiſica neq; methaphiſica põt eſſe in diuiſſimo implicat contradictionẽ. ¶ Undecima ꝓpoſitio eſt. Omnia p̄dicamenta diſtinguunt̃ ſe totis ſubiectiue que conueniunt in aliqua realitate cõmuni potentiali cõtrahibili ad ipſa per aliquas differentias formales vel materiales.

¶ Duodecima ꝓpoſitio eſt. Omnes ſpecies contente ſub eodẽ genere idemptificantur ſe totis ſubiectiue: quia conueniunt in aliqua realitate ſubiectiua .i. cõmuni potentiali contrahibili. igitur ⁊c̃. ¶ Tredecima ꝓpoſitio ẽ. Realitas ſubiectiua nõ dicit aliquẽ actum exiſtendi ſed dicit aliquã realitatẽ cõmunẽ potentialem contrahibilẽ per aliquas differẽtias ſiue formales ſiue materiales ¶ Decimaquarta ꝓpoſitio eſt. Conuenire in aliqua realitate ſubiectiua nõ eſt conuenire in aliquo actu exiſtendi ſed eſt conuenire in aliqua realitate cõmuni potentiali contrahibili ꝑ aliquas differẽtias ſiue formales ſiue materiales. ¶ Decimaquinta ꝓpoſitio eſt. Omnia indiuidua contenta ſub eadẽ ſpecie ſpecialiſſima dicunt̃ eſſe eadem ſe totis ſubiectiue quia conueniũt in aliqua realitate potẽtiali cõtrahibili cõmuni ad ipſa ꝑ differentias materiales ſiue indiuiduales.

¶ Decimaſexta ꝓpoſitio eſt. Entitas generica ſiue ſpecifica: ideo dicit̃ realitas ſubiectiua quia talis realitas reſpectu differentiarũ formaliũ ſiue indiuidualium ſe habet vt materia quia ſicut materia eſt potentialis et in differentijs ad quãcunq; formã: ita etiã entitas generica eſt potentialis ⁊ in differentijs quãtũ ex ſe eſt ad quãcunq; ſpẽm illius generis ⁊ entitatis ſpecifica ad quodcunq; indiuiduum illius ſpeciei. Ex his ꝓpoſitionibus ſequunt̃ aliqua correlaria. Quorũ primũ eſt. Diſtinctio ſe totis ſubiectiue aliqñ eſt diſtinctio realis ſuppoſitorum ¶ Secundũ Correlariũ eſt. Diſtinctio ſe totis ſubiectiue aliquando ſtat cũ diſtinctione reali naturarũ. Nam deus et creatura diſtinguunt̃ ſe tot' ſubiectiue ⁊ cũ h' diſtinguunt̃ diſtinctõe reali naturarum. ¶ Terciũ correlariũ eſt. Diſtinctio ſe totis ſubiectiue aliqñ eſt diſtinctio formalis dũtaxat. Nam eſſentia diuina ⁊ ſapientia diuina diſtinguunt̃ formaliter ſe totis ſubiectiue ⁊ tamen ſunt idem realiter. ¶ Ex his omnibꝫ manifeſtum eſt ꝙ diſtinctio ſe totis ſubiectiue nõ diſtinguitur contra diſtinctionẽ realem ſiue formalẽ vt habet textus formalitatũ. vt patet ex ſup̄dictis. ¶ Sequit̃ Correlariũ finale. Preter diſtinctionẽ rõnis nõ ſunt ponende plures diſtinctiones ex rei natura p̄cedentes oẽm actum intellectus niſi due ſcȝ diſtinctio formalis et realis.

¶ Finit Tractatulus idemptitatum et diſtinctionũ rerum in doctrinam doctoris ſubtilis Reuerendi magiſtri Sacri eloquij ꝓfeſſoris alme vniuerſitatis Pariſienſis fratris Stephani brulefer ordinis minorũ de obſeruantia. Impreſſus opa ⁊ expẽſis magiſtri Jacobi de pfortzheim Ciuis Baſilienſ. Anno ſalutis et gratie Milleſimo quingenteſimo p̄mo. xiij. kalendas martias.